

Raftul Denisei

Eduardo Mendoza

Mauricio sau alegerile locale

roman

HUMANITAS fiction

EDUARDO MENDOZA

Mauricio sau alegerile locale

Traducere din spaniolă și note de
RADU NICIPORUC

Humanitas

Pentru Carmen Balcells,
agentă, regentă și complice

Prolog

Teologii consideră că îngerii nu sunt veșnici. Veșnic e doar Dumnezeu, El care i-a făurit pe îngeri într-un moment al veșniciei înainte ca timpul să existe. Așadar, cu toate că îngerii sunt, de fapt, nemuritori, nimic nu le garantează viața veșnică, în afară de voința divină. Dumnezeu poate oricând să-l elimine pe vreunul dintre ei, sau pe mai mulți, sau pe toți, cu sau fără motiv. Teologii afirmă că acest lucru este puțin probabil și că așa ceva nu s-a întâmplat niciodată. Doar o legendă greu de crezut, izvorâtă cu siguranță dintr-o eroare de traducere, istorisește despre cazul ieșit din comun al lui Rahab. Rahab era îngerul ocrotitor al Egiptului, pe vremea când poporul evreu condus de Moise își începea exodul spre Pământul Făgăduinței. Deși știa că Iehova era de partea lui Moise și a poporului ales și că, așa stând lucrurile, toate erau împotriva lui, Rahab a refuzat să-i părăsească pe cei care-i fuseseră încredințați spre ocrotire și, în nefericitul episod de la Marea Roșie, a pierit odată cu oastea faraonului.

Capitolul 1

Mauricio era stomatolog de aproape un an la Torralba, clinica de profil a doctorului Robartes, când se întâlni pe unul dintre coridoare cu un fost coleg pe care nu-l mai văzuse din vremea anilor de școală.

— Greis!

— Fontán! Ce surpriză!

Se îmbrățișară călduros, apoi continuară să râdă.

— Ei bine, spuse Fontán, până la urmă te-ai făcut stomatolog.

— După cum vezi. Dar tu ce cauți într-un loc atât de puțin recomandabil?

— Îl frecventez de ani de zile, dar nu știam că lucrezi aici. Care-i viața ta? Însurat? Vreo iubită? Ori poponar ca toți ceilalți?

— Nimic din toate astea.

— Nici eu, zise Fontán.

Amândoi tăcură, cumva încurcați: începuseră conversația cu însuflețire, dar nu știau ce să-și mai spună. Când se văzuseră ultima oară erau doi puștani, iar acum avea fiecare un aer foarte serios. Mauricio se simțea stingherit că discuția avea loc în timp ce el purta halat alb și se afla undeva unde mirosea a antiseptic mentolat. Se deschise o ușă și o infirmieră anunță:

— La telefon. Doamna Villamil.

— Imediat.

— Bine. Ai de lucru, iar eu trebuie să plec. Mă bucur că te-am văzut.

— Și eu.

— Da, sigur, însă eu o spun la modul serios. Avea o ușoară urmă de melancolie în glas. Adăugă: După terminarea liceului încetăm de la o zi la alta, fără motiv, să ne mai vedem colegii. Noi locuiam în apropiere, nu exista temei pentru o despărțire atât de radicală. Am fi putut continua să ne vedem. Dar n-am făcut-o. M-am gândit deseori

la asta și mi-a părut rău. N-aș putea spune de ce, pur și simplu mi-a părut rău.

— O fi trecut efectul novocainei, glumi Mauricio.

— Nu, nu, sunt sincer. Și ca să ți-o dovedesc, te voi suna săptămâna viitoare și te voi invita la cină. Doar noi doi. Ești sigur că n-o s-o fac, dar o voi face, așa că, dacă vrei să scapi, caută-ți o scuză potrivită.

Fontán se ținu de cuvânt, iar Mauricio acceptă invitația. N-ar fi vrut să reia o amiciție care nu existase, de fapt, niciodată, dar nici să-l refuze, căci urma să-l întâlnească deseori la clinică. Pe de altă parte, situația nu i se părea stingheritoare: în liceu, Fontán nu-i fusese apropiat și nu se simțea obligat să vorbească despre trecut, chestiune care nu i-ar fi făcut plăcere.

După terminarea studiilor Mauricio a stat un an în Germania, apoi doi la Madrid pentru o specializare în stomatologie. În acest răstimp, își pierduse din vedere amicii și colegii, iar cei pe care îi recuperase încetaseră să-l mai intereseze. Apoi, după întoarcerea la Barcelona, izolarea în care trăia începuse să devină apăsătoare. În fond, un chef de-o noapte n-are cum să strice, își spuse.

Fontán fixă întâlnirea devreme, într-un restaurant luxos și scump, de pe Calle Ganduxer.

La restaurant, *maître* îl primi cu deferență și-l conduse la masa unde îl aștepta Fontán.

Mauricio nu-și revenea din uimire. Nu-l impresiona demonstrația de opulență, ci faptul că protagonistul ei era o persoană pe care ultima oară o văzuse în pantaloni scurți, alergând după o minge. Își aminti atunci că fostul său coleg se bucurase întotdeauna de faima unei descendențe alese și că de tânăr, din anii studenției, era un rafinat. Se îmbrăca cu un ștaif impropriu vârstei și își trata colegii cu o dezinvoltură pe care unii o luau drept condescendență. Tatăl lui Fontán era bogat și practica în mod ostentativ un gen de viață

care se numea, pe atunci, *la dolce vita.* I se atribuiau călătorii exotice și aventuri cu femei ce apăreau în reviste ilustrate. În nu știu ce împrejurare, într-o gazetă de seară apăruse o fotografie care-l înfățișa pe terenurile Clubului de Tenis Barcelona, alături de Rod Laver, pe care-l ținea de după umeri într-un gest de camaraderie. Cei doi aveau câte o rachetă în mână și sub fotografie scria că don Tomás Fontán, cunoscută figură barceloneză și sportiv *amateur*, disputase un foarte îndârjit *match* amical cu campionul lumii. În liceu, fotografia trecuse din mână în mână, convertită în proba concludentă a zvonurilor legate de ilustrul personaj și de bravurile sale mondene. Referințele paterne îi impuseseră fiului o responsabilitate apăsătoare. Acum, pe firul acelor amintiri, Mauricio se întreba dacă reputația legendarului señor Fontán corespundea realității sau dacă, de fapt, legendarul señor nu fusese decât un fanfaron, într-o perioadă obscură, într-un oraș meschin și provincial.

— Tatăl tău mai trăiește?

Fontán surâse de parcă ar fi văzut celebra fotografie reprodusă pe chipul fostului său coleg.

— Da, cum să nu. Dar nu mai joacă tenis. Făcu o pauză și adăugă: Sunt ani buni de când mă ocup de afacerile familiei. De asta vezi că fac pe nebunu', cu atâția neghiobi în jur.

Fontán studiase dreptul și managementul firmelor la ESADE[1], apoi trecuse pe la Deusto[2] și în final făcuse un masterat la o universitate americană. Întors la Barcelona, descoperise că niciuna dintre cunoștințele dobândite nu-i folosea la luarea celor mai importante decizii, care, ca de obicei, continuau să fie fructul intuiției și al hazardului. În realitate, cunoștințele respective îi erau de folos doar pentru a nu perpetua erorile comise zilnic de către ceilalți antreprenori, mai puțin pregătiți, adepți naivi ai metodelor și formulelor de duzină. Mulțumită acestei atitudini,

de un scepticism rezonabil, de la sosirea sa în companie afacerile au prosperat cu moderație, însă constant și ferm. Și lucrul cel mai bun era că această modalitate de îmbogățire nu necesita timp și efort. Totul era să lași lucrurile să-și urmeze cursul, fără inițiative. În afară de asta, puține mai contau: trăia singur și fără obligații într-un apartament spațios, era ordonat, nu avea vicii și, urmând tradiția familiei, juca tenis.

Scurta relatare, simplă și onestă, fără urme de cinism sau lăudăroșenie, îi plăcu și-l descumpăni pe Mauricio. Deși încasa o leafă bună, Mauricio nu se lepădase încă de obiceiurile lui juvenile: era independent, dar nu-și îngăduia niciun lux, nu din zgârcenie, ci pentru că se întâmpla să nu aibă pe ce-și irosi banii. Dacă la sfârșitul lunii îi prisosea ceva, lăsa totul în cont și uita întreaga poveste. Își consacra timpul liber studiului și lecturii, nu avea alte pasiuni și se îmbrăca foarte simplu. Acum, în acel mediu rigid, unde se simțea un intrus, se întreba dacă săvârșea o impostură sau începea să vadă o lume ce i se potrivea cu adevărat și din care, până atunci, în virtutea unei amăgiri menite să nu-i tulbure liniștea sufletească, se crezuse exclus. Se întreba, totodată, cine avea să plătească îmbelșugatul banchet. Toate aceste gânduri potrivnice îl împiedicau să se bucure de plăcerea unei mese bune.

Rezerva sa nu scăpă perspicacității lui Fontán.

— Ce-ai pățit?

— Nimic, doar că nu sunt obișnuit să frecventez asemenea locuri.

— Și care-i legătura? Noutatea stimulează sau ar trebui s-o facă. Doar dacă, desigur, nu există alte rațiuni.

— Nu, absolut deloc. Mi se trage de la relația mea încă proastă cu banii.

— Cine n-o are? Banii, femeile, moartea… doar nu poți să pretinzi că ai soluții la aceste dileme. Nimeni nu doarme liniștit, iar copiii mai puțin ca

oricine. De mic stăteam de veghe o bună parte a nopții, frământându-mi creierii, atrăgând asupra mea o adevărată furtună: ce s-ar întâmpla dacă, pe neașteptate, m-aș vedea abandonat și fără resurse, dacă aș uita tot ce știu, dacă aș orbi, aș surzi sau n-aș mai putea vorbi, unde o să ajung după moarte, în fine, știi cum e. Mă gândeam atunci că adulții au răspunsuri la întrebările fundamentale și, de aceea, dorm duși, sforăind și pufnind, de parcă vor să-și proclame, în mod vulgar, liniștea sufletească. Mai târziu, am înțeles că nici ei nu știau nimic. Pur și simplu, preocupări mai prozaice, dar mai urgente, îi împiedicau să filosofeze. Nu știu dacă asta e secretul vieții. Tot ce-ți pot spune e că, dacă te învârți în jurul unei chestiuni fără soluție, nu ajungi la nimic. Și, până una-alta, timpul trece.

— *Carpe diem?*

— Nu știu ce înseamnă, dar, dacă zice că nu trebuie să lași să ți se răcească mâncarea, sunt de acord. Și nici să ți se termine sticla, fără să ai alta alături, gata de destupat.

Chemă chelnerul și-i ceru încă o sticlă de vin, căci pe prima o isprăviseră la aperitivele casei, înainte să înceapă cina propriu-zisă.

— N-o spun la figurat. Sunt un om practic; trăiesc în prezent și încerc să mă bucur de binele pe care mi l-a hărăzit soarta. Nu e un sfat de filosof, ci de economist. Viața e fragilă, trecătoare, nestatornică, dar asta e nimic în comparație cu sistemul monetar internațional. Majoritatea oamenilor refuză să accepte realitatea. Unii, de teamă că nu știu cum să facă față incertitudinii. Alții, din motive ideologice, pentru a nu recunoaște că sistemul în care trăiesc supuși și în funcție de care și-au organizat viața nu e altceva decât un castel de nisip. Lucru valabil atât pentru susținătorii, cât și pentru detractorii sistemului. Cei ce propovăduiesc prăbușirea capitalismului dovedesc că au o credință demnă de o cauză mai bună: îl văd pe diavol acolo unde nu e decât

inerție, improvizație și incompetență. Dacă îmi amintesc bine, tu, în liceu, erai cam de stânga.

— Da, și ulterior chiar mai mult. În facultate mă țineam de mână cu comuniștii, cu toate că nu m-am înscris niciodată în partid.

— De ce?

— De ce nu m-am înscris? Să fiu sincer, n-aș putea să-ți spun. Nu riscul m-a determinat să n-o fac. Pe atunci, mă justificam spunând că n-aș fi suportat rigiditatea ierarhiei și a doctrinei. Azi, mă gândesc că, de fapt, nu aveam niciun impuls autentic de a distruge societatea în care se întâmpla să trăiesc. Lumea era nedreaptă, dar mie mi se părea totuși bună. În schimb, utopia leninistă mi se părea sinistră.

— Și acum?

— Acum, la fel, nu activez nicăieri. Mă străduiesc să nu abdic de la vechile-mi principii. Tot e ceva. Cu anii, am devenit pragmatic: un progres real, cât de mic, valorează mai mult decât orice promisiune sau speranță. În definitiv, ai dreptate: viața e scurtă.

— Mai ales cea de la PSOE[3]. Crezi c-o să reziste toată legislatura?

— N-am idee. Politica a încetat să mă intereseze. Putem schimba subiectul?

— Cum vrei. Sunt ani de zile de când am ieșit din brigada socială.

— Ei, vezi…

Continuară să discute mai în glumă, mai în serios, sărind, relaxați, de la o temă la alta. Apoi, Fontán îi propuse lui Mauricio să pună capăt serii, dacă nu avea nimic împotrivă: nu era un fan al nopților pierdute și presupunea că nici lui Mauricio nu-i convenea să doarmă pe sponci, dacă a doua zi avea nevoie de un cap limpede și de-o tensiune normală. N-ar fi vrut ca, din pricina lui, să-i extragă cuiva o măsea sănătoasă. Mauricio încuviință, deși, în sinea lui, se simțea cumva dezamăgit: datorită atitudinii dezinvolte a fostului

său coleg și a înclinației sale pentru risipă, îi atribuise acestuia un comportament libertin pe care, prudent, dar și curios, ar fi fost până la urmă dispus să-l adopte dacă i s-ar fi făcut vreo propunere.

Fontán ceruse deja nota de plată și insista s-o achite, fără să ia în seamă protestele lui Mauricio. Doar el propusese cina și alesese restaurantul. În schimb, acceptă să fie invitat de Mauricio, unde și când va socoti acesta de cuviință.

Rămăseseră înțeleși, iar Fontán îl însoți pe Mauricio până acasă.

De îndată ce se văzu singur, Mauricio făcu bilanțul întâlnirii și fu nevoit să admită că petrecuse o seară agreabilă, deși, în anumite privințe, îi păru rău că fusese sincer față de o persoană pe care, probabil, n-o va revedea prea curând. Aparțineau unor medii diferite. Ajunse la concluzia că fostul său coleg, cu instinctul lui de negociator, dorise să profite de întâlnirea întâmplătoare de la Torralba, încercând să vadă dacă nu cumva putea obține vreun avantaj. La următoarea cină îmi va propune, în mod sigur, o afacere, se gândi. M-a văzut bine situat și a mirosit banul. Noi, stomatologii, avem faima de a câștiga bani cu duiumul și e un oarecare adevăr în chestia asta, deși nu e cazul meu.

La clinica stomatologică Torralba, unde se angajase prin bunăvoința doctorului Robartes, un cunoscut al tatălui său, Mauricio avea o leafă decentă și trăia fără să se simtă strâmtorat.

Ulterior se rușină de gândurile rele nutrite la adresa lui Fontán: oricare ar fi fost motivele lui, era cert că-l invitase și-l tratase tot timpul ca pe un prieten adevărat, dovedind un real interes pentru viața și opiniile sale. În loc să-și întrețină suspiciunile nefondate, ar fi trebuit să-i întoarcă invitația cât mai repede cu putință. Dar, din inerție, lăsă timpul să treacă fără să întreprindă nimic.

Până la urmă, cel care a telefonat a fost Fontán. Dar pentru că Mauricio nu era atunci acasă, i-a lăsat un mesaj, anunțându-l că va reveni pentru a stabili o nouă întâlnire.

De data aceasta suspiciunea lui Mauricio puse solicitudinea lui Fontán pe seama nevoii de a comunica cu cineva de încredere. Probabil că existența pe care și-o alesese, sau pe care destinul o alesese pentru el, îi oferise putere și bogăție în schimbul unei acute înstrăinări. Singurătatea îl făcea acum să caute un confident în cineva cunoscut, precum Mauricio, dar în același timp străin de lumea lui.

Totuși, când reveni, Fontán îi spuse că joia următoare convocase un mic grup de prieteni la el acasă; o reuniune fără pretenții, fără vreun motiv anume, cu niște băutură, cu niște gustări, ca să se mai distreze și ei. Fără prea mare entuziasm în fața perspectivei de a intra în legătură cu oameni necunoscuți, dar incapabil să refuze din pricina remușcărilor produse de repetatele și mereu dezmințitele lui suspiciuni, Mauricio promise că nu va lipsi.

Fontán locuia pe Calle Angli, ceva mai jos de promenada Bonanova, într-o clădire nouă, cu hol larg și portar în uniformă, care l-a însoțit pe Mauricio la ascensor și a apăsat pe buton după ce, în prealabil, a vrut să-i cunoască numele.

I-a deschis un chelner care i-a oferit un pahar de șampanie, lăsându-l apoi singur în vestibul.

Mauricio nu știa ce să facă. Își scoase pardesiul și și-l depuse într-un alcov alăturat, unde zăceau îngrămădite mai multe haine. Apoi reveni.

După un moment, Fontán i-a ieșit în întâmpinare.

— Greis, mă bucur mult că ai putut veni!

L-a condus într-un salon foarte mare, cu tavanul înalt, zugrăvit în bej și în culoarea somonului, însă mobilat cu o sobrietate cam afectată. În toate detaliile se vedea mâna decoratorului profesionist,

mult mai atent la impresia străinului decât la confortul clientului.

În salon se aflau o duzină de bărbați și femei, toți foarte bine îmbrăcați. Mauricio era bucuros că, după multe ezitări, își luase cel mai bun costum al său.

— Patru prietenari, așa cum ți-am spus, zise Fontán. Vino să ți-i prezint.

Invitații i-au făcut nou-sositului o primire amicală, dar scurtă; se cunoșteau între ei de ani de zile, aveau multe în comun, dar nimic de discutat cu nou-venitul.

Senzația că era un intrus nu-i displăcea lui Mauricio. Schimbă paharul gol cu unul plin și începu să privească tablourile de pe pereți. Spre deosebire de mobilă, tablourile erau bine individualizate, alese după un criteriu personal.

O femeie tânără, ce-i fusese prezentată, dar pe care o pierduse imediat din vedere, se postă lângă el. Era limpede că, văzându-l singur, îi ieșise în întâmpinare din pură politețe sau poate la cererea amfitrionului.

— Îți plac? îl întrebă, referindu-se la tablouri.

— Nu știu. Sunt o adevărată provocare pentru privitor.

— În ce sens?

— Mă rog, sunt artiști cunoscuți doar experților sau colecționarilor, așa că valoarea lor economică nu poate fi calculată. Bunăoară, cât poate costa tabloul acesta sau cel de acolo: e imposibil de estimat măcar.

— Și asta contează?

— Evident. Valoarea economică face parte din valoarea de ansamblu a operei; întotdeauna e așa, dar în arta contemporană este esențial. N-o spun în glumă, nici în sens peiorativ. În ziua de azi, aspectul tehnic al artei nu are prea mare importanță. Înainte trebuia să pictezi bine un peisaj, un portret sau extazul Sfântului Francisc. Arta era evaluată după criterii artizanale. Astăzi e

o chestiune secundară, ca să nu spun inutilă. Când oameni inculți și stupizi afirmă că un tablou nonfigurativ poate fi pictat de un copil sau de o maimuță, spun adevărul. Dar este un adevăr irelevant. Căci pentru societate, nu pentru artist, e importantă semnificația operei. Un tablou alb sau o panglică ruptă n-ar avea nicio semnificație dacă ar fi făcute de mine. În schimb, au dacă provin din atelierul unui artist consacrat; și nu din neghiobie, ci pentru că în acest caz reprezintă poziția artistului față de artă. E ca și tăcerea filosofului în relație cu o temă transcendentală: are valoare în măsura în care societatea dă importanță cuvintelor sale.

O clipă, femeia rămase tăcută, privindu-l țintă pe Mauricio: se vedea că reflectează, dar nu la părerile pe care tocmai le auzise, ci la persoana care le formulase. În cele din urmă, întrebă:

— Ești medic?

Mauricio a fost surprins, apoi începu să râdă.

— Am crezut că te-am păcălit. Da, sunt medic și nu înțeleg nimic din artă.

— Nu de asta te-am întrebat. De fapt, n-ai spus nimic rău. Felul în care vorbești m-a făcut să te întreb dacă ești medic.

— Ah, există un fel anume?

— Da. În general, voi, medicii, sunteți aroganți.

Mauricio nu știa dacă femeia vorbea serios sau îl lua peste picior.

— Eu, arogant? Pentru numele lui Dumnezeu, sunt un bărbat timid, nesigur, fricos, un melc autentic.

Ea ridică din umeri.

— Una n-o exclude pe cealaltă. Cu bună știință sau nu, voi, medicii, tindeți în mod natural spre aroganță, căci mai devreme sau mai târziu toți ajungem să plângem în brațele voastre.

— În ale mele nu, sunt stomatolog.

Soseau în continuare invitați.

Fontán se apropie și îi informă că cina era servită în sufragerie.

— E bufet. Fiecare ia ce rămâne de la ceilalți. Dacă nu vă grăbiți, rămâneți nemâncați.

Femeia dispăru fără să zică nimic.

— I-ai spus că sunt medic? îl întrebă Mauricio pe fostul său coleg.

— Nu.

— Cum o fi ghicit?

— Oh, Clotilde e foarte isteață. La facultate lua întotdeauna cele mai bune note, premii, o grozăvie. Și, pe deasupra, era foarte îndoctrinată. Dar pentru că era frumoasă, lăsam de la noi și chiar îi făceam curte.

În jurul mesei domnea o confuzie plăcută și moderată. Mauricio mancă, bău și se întoarse în salon nădăjduind că va relua conversația cu Clotilde, dar n-o văzu nicăieri.

Fontán se apropie de el însoțit de doi bărbați de vârsta lui. Amândoi erau îmbrăcați la fel, cu o simplitate elegantă, nu lipsită de cochetărie. Unul din ei purta o barbă scurtă și îngrijită.

— Vreau să te prezint prietenilor mei, Victor Alemany și Andreu Fitó, bolșevici primejdioși, ieșiți de curând de la vopsitorie; vreau să spun albiți datorită urnelor. Ca buni politicieni ce sunt au venit mai târziu ca să ne facă să credem că își sacrifică timpul pentru bunăstarea comună. El e Mauricio Greis; am fost împreună la liceu.

Mauricio era sigur că-i văzuse cândva la televizor sau prin ziare, dar cum politica locală nu-i spunea mare lucru, nu le reținuse nici numele, nici funcțiile. Nici chiar acum, în prezența lor, nu izbutea să-și aducă aminte care era Alemany și care Fitó.

— Vă las de capul vostru, zise Fontán. Fii cu ochii în patru: să nu te încrezi într-un politician sub nicio formă.

Cei doi bărbați se mulțumiră să surâdă și să dea din cap cu aerul resemnat al invitatului dispus să

accepte cu plăcere glumele amfitrionului. Mauricio constată că, fiind catalogați drept politicieni, chiar dacă într-un mod petrecăreț și amical, cei doi adoptară o atitudine rezervată și timidă: veniseră de foarte puțin timp la putere și încă nu se obișnuiseră să-și afișeze autoritatea cu care fuseseră învestiți. Dar nici nu-și făceau uitată condiția: cu toate că se exprimau și acționau cu sinceritate, iar uneori cu pasiune, în atitudinea lor se întrezăreau deja nuanțe de înfumurare. Totuși, se gândea Mauricio, această atitudine, alimentată de importanța pe care le-o dădeau funcțiile respective, era de preferat indiferenței și scepticismului.

— Fontán ne-a spus că ai fost foarte implicat în ultimii ani ai franchismului. Dar și că, mai târziu, politica te-a dezamăgit.

— Fontán a vorbit ca să se afle în treabă. N-am avut un rol important și nici n-am renunțat pentru că aș fi fost dezamăgit. Pur și simplu am plecat la Madrid, la studii, și nu mi-a mai păsat de nimic.

— De ce la Madrid? Nu că ar fi ceva rău, dar fiind de aici…

— Sunt stomatolog și pe vremea aceea doctoratul în stomatologie putea fi făcut numai acolo.

— Și acum?

— Acum se poate face și la Barcelona.

— Mă refeream la tine.

— Ah. Acum lucrez aici. La Torralba, clinica doctorului Robartes.

— Și restul? Politica și toate celelalte?

— I-am pus cruce. Trăiesc și-i las și pe alții să trăiască. Vremurile s-au schimbat.

— Dar noi nu ne permitem luxul să ne schimbăm, spuse cu o anume impetuozitate cel ce terminase de vorbit, de parcă ar fi vrut să intre într-o polemică.

Mauricio o zări, în celălalt capăt al salonului, pe femeia cu tablourile, înconjurată de bărbați. Crezu

că-l privea pieziş şi că-i surâdea. Pierdu pentru o clipă firul conversaţiei şi profită ca să-i imprime o turnură mai puţin serioasă.

— Presimt că vreţi să mă racolaţi.

Cei doi politicieni schimbară priviri şi zâmbiră.

— Da, de fapt am venit să vedem cât ai fi de interesat de acest proiect şi, dacă ai fi disponibil, să-ţi facem o propunere.

O femeie cu trăsături ascuţite, cu părul până la umeri şi cârlionţat, se alătură grupului.

— Nu vă puteţi opri nici măcar un minut?

— Constantinopolul a fost pierdut într-un minut, zise Fitö.

— După unsprezece secole de rezistenţă, spuse ea. Şi întorcându-se spre Mauricio: Sunt soţia lui Fitö.

Îi întinse mâna. Avea multe brăţări şi bijuterii.

— Mauricio Greis.

— Prietenul lui Fontán?

— Da, din liceu.

— Suntem pe punctul de a-i face o propunere, zise Fitö.

— Atunci vă las.

— Dacă vrei poţi să asişti.

— Nu. Plec. Eşti nesuferit.

Lui Mauricio i se păru foarte simpatică.

Alemany şi Fitö îi explicară că ţara trecea printr-un moment dificil. După anii turbulenţi ai tranziţiei, odată democraţia instaurată cu perspective clare de durată, societatea civilă socotea că venise momentul întoarcerii la nevoile personale. Unii de oboseală, alţii în urma unor decepţii şi toţi, în definitiv, din egoism, ar prefera să lase guvernul pe mâna unor politicieni de profesie, în care nu aveau încredere şi pe care, de fapt, nu se puteau bizui.

— Avem de-a face cu o provocare aparte, spuse Fitö. Stânga spaniolă a fost nevoită să improvizeze într-un timp foarte scurt o clasă politică. Cei din echipa adversă aveau, din etapa anterioară, o

anumită experiență și încă sunt vizibili și doriți. Prin aceeași regulă de trei simplă, cazul nostru e dramatic. De ce să ne amăgim? Am ajuns la putere și suntem în cărți. Avem, desigur, lideri reputați, dar aceștia sunt doar vârful aisbergului: trebuie să acoperim mii de funcții cu oameni mai mult sau mai puțin apropiați ideologiei noastre sau care, măcar, să nu ne fie ostili și să nu ne torpileze în mod deliberat activitatea. Și trebuie să fie eficienți: electoratul votează conform înclinațiilor lui, dar, după aceea, cum este și normal, pretinde eficiență. Succesul unui partid sau al altuia, n-are niciun sens dacă, după preluarea puterii, asistența medicală sau educația, sau securitatea cetățeanului, sau comunicațiile nu funcționează.

— Ca să nu mai vorbim de uzură, spuse Alemany. Nu e niciun secret că am pierdut multă simpatie cu referendumul pentru intrarea în Alianța Nord-Atlantică. În special în Catalonia.

— Eu am votat pentru, zise Mauricio.

— Iar cireașa de pe tort, conchise Fitó cu glasul mai coborât, umblăm pe nisipuri mișcătoare: armata, biserica, multinaționalele sau grupurile extraparlamentare. Teroriștii de toate soiurile.

Pe neașteptate, cei doi începură să râdă.

— Am reușit să te înfricoșăm sau pe-aproape.

— Puțin, spuse Mauricio, dar mă tem că ce e mai rău abia urmează. Ce voiați să-mi propuneți?

Cei doi politicieni tăcură o clipă, înainte de a răspunde.

— În regulă. Întrebarea este: ai fi dispus să candidezi la apropiatele alegeri autonome pe listele PSC[4]? Nu trebuie să ne răspunzi acum. Cu cât ne dai răspunsul mai repede, cu atât mai bine, dar gândește-te în liniște. Și gândește-te și pentru ce poziție ai vrea să candidezi. Dacă e una superioară, va trebui probabil să ocupi o funcție publică; dacă e inferioară, prezența ta va fi doar probatorie, dar importantă, desigur. Oricare va fi răspunsul tău, considerăm chestiunea ca fiind de maximă

confidențialitate. De asemenea, e bine să știi că inițiativa de a te contacta ne aparține, dar se bizuie pe încuviințarea și interesul unor persoane situate la nivel foarte înalt.

Mauricio privi spre salonul înțesat cu invitați. După mâncare și băutură, toți deveniseră mai expansivi și nivelul sonor crescuse. Se uită după femeia cu tablourile, dar aceasta dispăruse din nou, așa că se întoarse la politicieni. Propunerea lor îl surprinse atât de mult, încât nici nu încerca s-o ia în considerare.

— Vă mulțumesc că v-ați dat osteneala, eu însă n-am nimic în comun cu politica. În plus, nu știu cum aș putea s-o împac cu profesia mea.

— Printre altele, tocmai profesia ta ne interesează. Nu putem înainta o listă doar cu avocați specializați în legislația muncii și economiști trecuți pe la London School of Economics. Toată societatea trebuie să se vadă reprezentată. Nu toate profesiunile, nici toate sectoarele, dar spectrul trebuie să fie cât mai larg. Dacă te hotărăști, ne vom ocupa imediat de aspectul practic al chestiunii. Iată telefoanele noastre.

Îi dădură două cărți de vizită și îl lăsară singur, cât se poate de perplex. Nu știa dacă să plece acasă ori să ia un whisky și să considere că tot ce se întâmplase nu avea importanță. Din cele două opțiuni, prima i se păru cea mai înțeleaptă, dar nu-i venea să plece de la serată fără să vorbească din nou cu femeia cu tablourile. Îi făcu un semn chelnerului și-i ceru un whisky cu gheață și apă. Fontán i se alătură.

— Îți jur că n-am nimic de-a face cu capcana. Dacă mi-aș fi imaginat intențiile celor doi vulpoi…

— Crezi că vorbeau serios?

— Fără îndoială.

— Dar nu știau nimic despre mine. Doar ce puteai să le spui tu.

— Nu le pasă lor de mine. Ce să facă, democrația e abia la început și trebuie să improvizeze: cum te-nhață, cum te-omoară.

Mauricio nu știa dacă să se supere sau nu pe fostul său coleg. Până la urmă, faptul că se dorea atragerea lui în rândurile partidului aflat la putere era ceva măgulitor, iar dacă Fontán contribuise la asta, o făcuse pentru că, fără îndoială, îi aprecia meritele.

În clipa aceea se deschise ușa unei camere și apăru femeia cu tablourile. Văzându-i, se îndreptă direct spre ei.

— Pe unde te-ai aciuat? o întrebă Fontán. În lipsa ta, prietenul nostru Greis era cât pe ce să devină ministru de interne.

— Nu vorbi prostii, protestă Mauricio.

— Te cheamă Greis?

— Da. Mauricio Greis. Familia tatălui meu e de origine central-europeană. Și după câte se pare, evreiască. Dar s-au stabilit de mai multe generații în Catalonia și au rupt orice legătură cu strămoșii și cu etnia. Abia după al Doilea Război Mondial a apărut o rudă a tatălui meu, un văr îndepărtat care trăiește în Israel.

— Ce interesant!

Mauricio se temea să n-o plictisească cu insipida lui istorie.

Fontán o luă deoparte și avură amândoi un dialog scurt, dar intens. Pentru o clipă femeia păru iritată. Dar își recăpătă imediat calmul. Mauricio se întoarse pe jumătate ca să nu se creadă că-i spionează. Curând, ea i se alătură.

— La revedere, spuse ea cu o anume precipitare, trebuie să plec.

— Cum, pleci? Dar eu credeam…

— Că locuiesc aici?

Mauricio se înroși și nu știu ce să spună.

Femeia șovăia și ea. Până la urmă îi întinse mâna.

— Bun, presupun că o să ne revedem, murmură.

— Cum să nu! Sper că nu te-a deranjat ce am spus despre tablouri. De obicei nu sunt așa. E pentru că nu cunoșteam pe nimeni și, în loc să mă stânjenească, împrejurarea m-a dezinhibat. Debitez prostii ca să spun totuși ceva.

— Chiar ești stomatolog?

— Da.

— Și cum se face că-l cunoști pe Fontán?

— Am făcut liceul împreună. Apoi nu ne-am mai văzut până zilele trecute, la clinica la care lucrez. Acum pare interesat să reînnoade o relație întreruptă atâta timp și, sincer să fiu, nu știu de ce.

— I-o fi plăcând de tine.

— De mine? În ce sens?

— Într-unul oarecare, ce contează. Unora le poate plăcea o persoană dincolo de valoarea materială pe care o reprezintă, spre deosebire de arta contemporană.

— Ah, aici voiai să ajungi!

— Nu. Aș fi vrut să ajung puțin mai departe, dar nu cu mult. Acum chiar plec.

Îi întinse din nou mâna. Exista ceva misterios în graba ei, care amintea de poveștile pentru copii. Mauricio așteptă câteva secunde, gândindu-se că femeia îi va oferi o explicație care s-o justifice, dar văzând că asta nu se întâmplă și că, într-adevăr, se puse în mișcare, se hotărî pe loc.

— Plec și eu, spuse și adăugă imediat: Mâine lucrez și nu vreau să mă culc târziu. Dacă aștepți o secundă, îmi iau rămas-bun și ieșim împreună.

Fără să-i lase timp să răspundă, îl căută pe Fontán, îi mulțumi pentru invitație, îl rugă să-l scuze față de restul musafirilor și-i promise că-l va suna în curând.

Ieșind în stradă, Mauricio o întrebă dacă venise cu mașina.

— N-am mașină. Am venit cu un taxi. Circul peste tot cu autobuzul, dar în seara asta n-am vrut să bat la ochi cu rochia asta năucitoare.

Sesizându-i tonul ironic, Mauricio își dădu seama că purta o rochie foarte simplă. Înainte n-ar fi observat un asemenea detaliu. Acum, pe trotuarul îngust al acelei străzi liniștite, în lumina anodină și întâmplătoare a lămpilor citadine, ea i se prezenta cu o imagine foarte diferită de cea pe care o percepuse el în ambianța rafinată a salonului. Era mai tânără decât își închipuise, avea trăsături expresive și naturale, părul scurt, ușor hirsut și o privire pătrunzătoare.

— Nici eu n-am venit cu mașina. Crezi c-o să găsim vreun taxi?

— Da, dacă mergem puțin.

Înaintară o vreme într-o tăcere stânjenitoare. Cu toate că noaptea era rece, iar umezeala țesea aureole în jurul corpurilor de iluminat și făcea să lucească asfaltul, ea mergea încet, ca și cum urgența declarată mai devreme dispăruse. Trecu o motocicletă făcând un zgomot asurzitor.

— Știu doar că te cheamă Clotilde, zise Mauricio.

— În rest, n-ar fi prea multe de știut. Am studiat dreptul la Barcelona și acum practic avocatura. Specializată în delicte informatice.

— Sunt așa multe?

Clotilde surâse și făcu un gest de resemnare.

— Până acum nu. Dar sunt în creștere, iar eu am încredere în capacitatea de modernizare a bravilor noștri delincvenți. Pe moment, nu am prea mult de lucru, câștig puțin și locuiesc la părinți. Dar tu?

— Mie îmi merge ceva mai bine. Din fericire, nu depind de inițiativa privată: ca să ai carii nu trebuie să faci aproape nimic. Și locuiesc singur, într-un apartament închiriat.

Ajunși la promenada Bonanova zăriră un taxi oprit la colț, cu luminița verde aprinsă. Confruntat cu iminența despărțirii, Mauricio încetini pasul. Ar fi vrut să spună ceva, dar nu știa ce. Privea cu îndârjire înainte, dar simțea că ochii ei îl fixau, parcă în așteptare.

— Apartamentul tău e în dezordine?
— Mai mult sau mai puțin.
— Și o să mi-l arăți?
— Bineînțeles.

Urcară amândoi în mașină, iar Mauricio îi dădu șoferului adresa.

Pe drum vorbiră puțin.

— Nu mă deranjează dacă trebuie să te trezești mai devreme și vrei să pui deșteptătorul, spuse Clotilde intrând în apartament.

*

A doua zi, Mauricio se trezi cu presentimentul că-n viața lui se produsese o schimbare ireversibilă, deși n-ar fi putut spune dacă schimbarea era profundă sau dacă va fi durabilă. Nu avusese până atunci decât relații sentimentale efemere; una în studenție, la Barcelona, și trei sau patru la Madrid pe vremea când acolo domnea o atmosferă nebună, iar el se bucura de o libertate totală. Cu niciuna nu ajunsese prea departe. Dimpotrivă, de îndată ce legăturile se consolidau, se simțea împovărat, în special dacă i se părea că de cealaltă parte sentimentele le depășeau în intensitate pe ale lui. Atunci căuta să iasă din relație într-un mod nedureros și onorabil.

După ce se întorsese a avut aventuri pasagere cu fete pe care le adusese la apartament, fără să dea vreo semnificație specială acestui fapt. Pentru el, apartamentul era un loc ca oricare altul. Îl găsise la puțin timp după ce începuse să lucreze, printr-un anunț în *La Vanguardia*, și-l închiriase din rațiuni practice, fără să fie vreodată preocupat de înfrumusețarea lui.

În dormitor nu avea decât un pat mare, fără tăblie, și un scaun pentru haine. Salonul era dotat cu o canapea cam desfundată, o masă pătrată, patru scaune și un lampadar. Pe rafturile de lemn, de culoare închisă, se aliniau cărți ordonate scrupulos. Biblioteca era alcătuită din vreo șase sute de

volume, dintre care unele erau studii odontologice, iar restul, aproape fără excepție, romane.

Clotilde le trecu în revistă. Titlurile i se părură curioase.

— Cu noutățile nu sunt la zi și nu-s prea ordonat, spuse Mauricio. Îmi plac clasicii.

— Clasicii, treacă-meargă, dar Goethe? Ai opere complete și încă în germană!

— Am învățat nemțește de mic, la stăruința mamei. Zicea că e limba viitorului. Mai târziu am fost un an în Germania, muncind sporadic. Goethe e autorul meu preferat. Asta mă face un monstru?

— Un *freak*[5]. Nu cunosc pe nimeni care să citească Goethe.

— Cunoști acum.

Era opt și jumătate. Clotilde lenevea, parcă așteptând o propunere. Mauricio o urmărea prostește, din priviri. Văzând-o acolo, simțea că prezența ei anula amintirea amară a nefericirilor și despărțirilor anterioare. Spuse:

— Mi-ar plăcea să-ți ofer ceva, măcar o cafea sau un suc, dar n-am nimic.

În fiecare dimineață Mauricio își lua micul dejun la Claret, un bar din apropiere. Obișnuia să fie foarte punctual; ocupa aceeași masă, la aceeași oră, după care se cufunda în lectura ziarului.

O invită pe Clotilde la micul dejun și ea acceptă.

La ceasul acela timpuriu vântul risipise norii, aerul era uscat și rece, iar cerul curat, de un albastru încă palid.

La Claret, la o astfel de oră, Clotilde atrăgea atenția cu rochia ei din ajun. Mauricio crezu că detectase o luminiță mucalită în privirea lui señor Claret, care servea la tejghea. Copleșit de treburi, acestuia îi era totuna dacă Mauricio era singur sau însoțit, dar Mauricio proiectase în señor Claret propria-i incertitudine.

Isprăvindu-și micul dejun zise:

— Ne mai vedem?

— Mă întrebi?

— Nu. E ca și făcut. O să te sun.

— Da. Dar mai lasă să treacă niște zile, da?

Mauricio înțelese că ea nu dorea să se simtă presată. În timpul nopții el vorbise mult, ea foarte puțin, iar acum se temea să nu-i fi făcut o impresie proastă.

Îi telefonă peste două zile. Era sâmbătă. O invită să iasă împreună, dar Clotilde se scuză invocând o obligație.

— Dar mâine?

— Nici mâine nu pot. Îmi pare rău.

— Nu-i nimic. O să-l recitesc pe Goethe.

— Minunat, e o datorie de conștiință.

La mijlocul săptămânii sună din nou. Persoana care ridicase receptorul spuse că era mama Clotildei și-l informă că fiica ei nu era acasă și că nici la cină nu avea să vină.

— Vă rog să-i spuneți că a sunat-o Mauricio Greis. Vă las numărul meu, poate dorește să-mi telefoneze.

— Sunteți stomatologul?

— Da, doamnă.

— Ah.

Mama Clotildei așteptă un moment. Mauricio se temu că-i va cere o consultație, dar când reveni, femeia spuse:

— Clotilde are deja telefoanele dumneavoastră; pe cel de acasă și pe cel de la cabinet.

În atitudinea ei politicoasă, dar fermă, Mauricio crezu că descoperă o strategie și se hotărî să nu mai sune. Dacă vrea să mă vadă, să mă sune ea, se gândi, iar dacă nu, mai bine să ne oprim acum. Nu voia să pară cu nasul pe sus, dar nici să fie câine bătut.

Respectă ce își propuse și trecură mai multe zile fără să știe nimic de Clotilde.

Lui Mauricio această tăcere îi pricinui mai degrabă supărare decât amărăciune. Deși ea nu-i promisese nimic, nici măcar voalat sau tacit, el se simți amăgit. Și asta îl făcea să se frământe. Chiar

și viața profesională, care înainte îl absorbise în totalitate, i se părea acum o rutină. Lucra cu pasiune și finețe, încercând să învețe ceva nou în fiecare zi. Dar la sfârșitul programului, nimic nu-i era pe plac: casa îl apăsa, orele treceau greu și viața, în general, i se părea un lucru insipid și lipsit de orizont.

*

Între timp, Mauricio nu încetase să se gândească la conversația lui cu cei doi militanți ai Partidului Socialist, ale căror cărți de vizită le păstrase. Se gândi într-una din zile că ar putea să-i caute, să vadă ce intenții aveau. Dacă, așa cum insinuaseră, i-ar propune să participe la o activitate politică ce nu presupunea abandonarea profesiei, n-ar ști ce să răspundă. De atunci, ideea îi rămăsese în minte, dar n-ar fi făcut niciun efort ca să anticipeze evenimentele, nici să cântărească avantajele și dezavantajele propunerii: se mulțumea s-o contemple, cu vaga intenție de a se obișnui cu prezența ei.

Până la urmă sună la unul din numere. Telefonista îi spuse că, într-adevăr, acela era sediul Partidului Socialist din Catalonia, dar că, pe moment, nici domnul Alemany, nici domnul Fitó nu se aflau acolo. Dacă avea amabilitatea să-și lase numele și numărul de telefon, ea îi va informa cât mai repede cu putință.

— Spune-ți-le că i-a căutat doctorul Greis.

Alemany îi telefonă în dimineața următoare, la clinică.

Dacă dorea, puteau să ia prânzul într-una din zile și să vorbească atunci, fără nicio opreliște. Mauricio acceptă și stabiliră întâlnirea pentru a doua zi, la un restaurant central, simplu și liniștit, unde se mânca bine și la un preț rezonabil. Alegerea îi conveni lui Mauricio: se gândi că, dacă l-ar fi invitat la un restaurant de lux, i-ar fi fost jenă să refuze ceea ce ar fi vrut ei să-i ceară.

La intrarea în restaurant rosti numele lui Alemany și un chelner ursuz îl conduse la o masă rezervată.

— Încă n-a venit nimeni. Vă servesc cu ceva?

— Nu, mulțumesc.

Așteptă un moment, dar așteptarea se prelungi. Într-un târziu, o văzu intrând pe soția lui Fitó, pe care o recunoscu mai degrabă după plete și îmbrăcăminte decât după fizionomie. Era însoțită de un necunoscut. Veniră amândoi la masă și ea îi întinse o mână plină de brățări.

— Sunt soția lui Fitó. Nu știu dacă îți mai amintești de mine. Ne-am cunoscut la petrecerea lui Fontán.

— Da, îmi amintesc foarte bine. Soțul tău nu vine?

— Soțul meu își cere scuze. Nu poate să ajungă la timp. Are o ședință cu niște sindicaliști. Misiunea lui era să-i pună la punct, dar se pare că au făcut-o ei, căci a sunat și a zis că se lungește. Iar Alemany e la Madrid. Ca să nu anuleze întâlnirea l-au trimis pe Raurell, iar pe mine ca să-ți țin companie și să fac prezentările. Eu nu mă ocup de politică, dar căsătoria cu un politician presupune și asemenea inconveniente. Și altele.

Vorbea foarte serios. Mauricio nu putu să-și dea seama dacă își îndeplinea rolul cu resemnare sau îi plăcea să uzurpe ocazional figura publică a soțului. Probabil că amândouă stările de spirit se află în alternanță sau chiar în simultaneitate, se gândi.

Necunoscutul spuse:

— Mă numesc Raurell, Quique Raurell. Regret încurcătura și întârzierea. M-au anunțat acum o clipă. Asta nu înseamnă că nu ești luat în serios. Ci că așa merg lucrurile. O să-ți dai seama. Iar ce gândești, e și asta adevărat.

— Ce gândesc?

— Că atunci când le crapă măseaua, grangurii îți promit câte-n lună și-n stele, iar după ce spui da,

ți-l trimit pe-un oarecare. În cazul de față, eu sunt acel oarecare. Ești, într-adevăr, stomatolog?

— Da. Toți mă întreabă neîncrezători, ca și cum li s-ar părea curios că cineva își poate alege o profesie atât de monstruoasă.

— Adevărul e că mi se pare curios, dar nu pentru ce spui. Toată viața am umblat la dentist, dar n-am întâlnit niciunul în afara cabinetului. Știi ceva? Întotdeauna când stau în scaun, cu gura deschisă, mă gândesc la același lucru. Îmi spun: ce te faci dacă freza se desprinde tocmai acum și o înghiți. Știu, e o prostie, dar nu pot scăpa de ea.

Chelnerul le întinse niște meniuri plastifiate și-i întrebă dacă doreau să bea vin, apă sau bere. Mauricio spuse că nu obișnuia să bea alcool în timpul programului.

Raurell ceru apă și vin și se interesă care era specialitatea casei.

— Cod, spuse chelnerul, doar că azi nu-l avem.

— Bine, omule.

Studiară meniurile. Mauricio comandă năut înăbușit, iar Raurell un merluciu *à la* romana. Soția lui Fitó spuse:

— Dacă-mi îngăduiți să mă fac de râs, eu am să iau o salată de andive.

— Să revenim la subiect, zise Mauricio după plecarea chelnerului.

— De acord, încuviință Raurell. Dar mai întâi dă-mi voie să fac un rezumat al situației. Nu e nimic nou. Ceea ce vreau să-ți spun e un lucru bine știut de toată lumea, dar uneori merită repetat măcar pentru a fi în sincronism, ca să zic așa.

— Îmi place cuvântul sincronism, spuse Mauricio, e un bun punct de plecare.

— Da, nu e rău, zise Raurell și, după o pauză, adăugă: Pentru a începe și ca să vorbim deschis, țara, așa cum e acum, e un castel de nisip. Văzut de la depărtare nu arată rău, dar după patru picături se surpă. Să terminăm deci cu locurile comune și formulele uzate; asta e realitatea. Trebuie să

recunoaștem meritele guvernului anterior: de multe ori fără criterii, dar cu coaie, a izbutit să reformeze instituțiile țării într-un timp record, când nimeni nu dădea doi bani pe viitorul Spaniei. Dar în plan economic n-au făcut decât năzbâtii. Nu era ușor și nici nu exista în proiectul lor o reformă a sistemului. Câștigând alegerile din 1982, Partidul Socialist s-a confruntat cu această provocare: să adapteze un aparat economic și social perimat la realitatea internă și mai ales externă. Nu se putea trăi tot timpul într-un balamuc. Conjunctura internațională e favorabilă. Socialiștii guvernează în tot arcul mediteraneean: Portugalia, Spania, Franța, Italia și Grecia. Dacă ne îndeplinim toate obligațiile ne vom înlesni intrarea în Comunitatea Europeană. Rămâne să adormim susceptibilitatea Statelor Unite, să-l convingem pe Unchiul Sam că socialismul nu e Satana, ci dimpotrivă: cea mai bună garanție împotriva comunismului. De aici, intrarea în NATO, un imperativ pe care ni l-am asumat, dar care o să ne coste. În interior, situația nu e nici ea rea. Două încercări de puci au sfârșit nu altundeva decât în ridicol, clarificând însă unele poziții, mai cu seamă pe cea a regelui. În prezent, lipsa de realism a răzmerițelor tip secolul nouăsprezece este evidentă; populația a văzut lupul și e vaccinată contra virusului melancoliei; nu mai e loc de întors. Iar la celălalt capăt al spectrului, trei sferturi în aceeași situație: aventurile revoluționare și mișcările romantice de stânga sunt discreditate. Partidul Comunist e un balon găurit și ei sunt primii care o știu. Ceea ce rămâne de făcut e totuși mult. Și delicat. Puțin spectaculos și adesea dureros. La ce mă refer? Păi la truda zilnică de a ne extinde. De a consolida ceva ce e deja făcut și de a înainta cu hotărâre, dar cu prudență, evitând tensiunile majore și, mai ales, fără a afecta nivelul de trai. De-acum, inamicul nu mai poartă uniformă: astăzi el este inflația, greva, insecuritatea cetățeanului, insatisfacția. Mă refer la

insatisfacția din rândurile noastre. Toți am visat o revoluție. De fapt, toți suntem copiii lui mai 1968.

— Eu nu, spuse Mauricio.

— Vorbesc în general. Am crescut cu teorii legitimate de vise și cu discuri de 45. Un văr al meu a fost la Woodstock și s-a întors de acolo cu o blenoragie de pus în ramă.

— Bravo lui, zise Mauricio uitându-se grăbit la ceas, nu prea mai am timp.

— În regulă. Termin. Pentru a duce reforma la bun sfârșit avem nevoie de sprijinul populației. Doar că omul de pe stradă nu e informat. Inaugurăm democrația, dar încă nu știm în ce constă ea. În afară de dictatură, majoritatea spaniolilor n-a cunoscut alt regim. De fapt, nu ne-am gândit că dictatura s-ar putea termina. Iar libertatea ne-a luat pe nepusă masă. Mulți cred că democrația înseamnă încălcarea nepedepsită a normelor și bălăcărirea vecinului. Alții credeau că-n democrație nu se vor opri din regulat și, pentru că asta nu s-a întâmplat, se simt trădați. Și unii, și alții sunt gata să ne sancționeze la vot din pură frivolitate, fără să se gândească la consecințe. De aceea, prima noastră urgență este instruirea populației. Iar pentru această operațiune avem nevoie de oameni, de mulți oameni, mai mulți decât ne putem închipui. Așa că… asta e propunerea noastră: ai fi dispus să figurezi pe listele noastre electorale la următoarele alegeri autonome?

— Să candidez?

— Evident. Dar n-o lua *ad litteram.* Înțelegem că nu ai nici cea mai mică intenție să abandonezi stomatologia pentru a te dedica politicii. Ne gândim doar să-ți punem numele în coada listei. Probabilitatea de a fi ales e nulă și, în ultimă instanță, ai putea renunța. A figura pe listă e un act cu valoare de mărturie. Poate ai văzut nume cunoscute pe toate listele: intelectuali, artiști. În

felul acesta își manifestă sprijinul față de-o formațiune politică.

— Știu. Dar eu sunt un necunoscut.

— Nu contează. Ceea ce dorim cu adevărat este să te implici în campania electorală. De ce? Pentru că ești un medic competent, tânăr, cu o prezență agreabilă, inteligent, onest, în concluzie, cineva care se potrivește cu ceea ce suntem sau cu ceea ce ne străduim să fim. Desigur, nu s-ar pune problema să intervii la mitinguri de amploare, ci să participi la reuniuni marginale: asociații de cartier, lucruri de felul ăsta. Să vorbești cu oamenii, să le asculți opiniile, să le spui în mod firesc și răspicat ceea ce gândești. E o muncă foarte importantă, căci în asemenea redute se găsește adevăratul nostru electorat și adevăratul destinatar al politicii noastre. Cei ce vociferează la mitinguri sunt gata convinși, iar seratele astea sunt organizate doar ca să apară la televizor, pentru a da o senzație de bunăstare. În schimb, unde te vei duce tu vine poporul, oamenii care ascultă și care gândesc înainte să ștampileze buletinul de vot.

Tăcu brusc și după o scurtă pauză continuă pe un ton mai temperat:

— Gândește-te. Nu va interfera cu profesia ta și, dincolo de faptul că faci țării un serviciu, va fi și o experiență umană unică. Dacă ai vreo întrebare sau vrei să comentezi vreun aspect al chestiunii, sună-ne. Înțelegem orice rezervă și orice ambivalență și, evident, respectăm orice decizie. Ți-aș reaminti doar că ne confruntăm cu o operațiune de anvergură, cu o muncă de reconstrucție uriașă, după o lungă perioadă de erodare.

Terminându-și fraza, îi făcu semn chelnerului, plăti consumația și se ridică de la masă.

— Toți suntem ocupați, spuse. Fiecare cu ale lui; o să ne vedem la momentul potrivit.

În stradă, înainte de a-și lua rămas-bun, soția lui Fitó îl trase pe Mauricio de braț și-i spuse cu multă seriozitate:

— Generațiile care ne-au precedat au împins Spania pe drumul discordiei. Noi suntem primii care caută reconcilierea.

Noaptea, la el acasă, Mauricio analiză conversația și se întrebă dacă politica se potrivea temperamentului său ori era doar animat de un obscur sentiment al datoriei. De fapt, se socotea un burghez și avea conștiința încărcată.

Derutat, îi veni deodată ideea să se consulte cu Clotilde. Opinia ei i se părea decisivă. Această convingere îl făcu să rupă tăcerea pe care și-o impusese. Am s-o sun și, dacă n-o găsesc ori se scuză din nou, va fi ultimul adio.

Răspunse chiar ea.

— Piei, credeam că n-o să mă mai suni niciodată.

Pe moment Mauricio nu știu ce să spună.

— Am fost destul de ocupat în ultima vreme, reuși să articuleze. Apoi își redobândi calmul și adăugă pe un ton mai glumeț: Și apoi, sunt un bărbat cumpătat, nu fac nimic la repezeală.

— De aia te-ai vârât în bucluc, pentru că ești așa cum spui?

— La ce te referi?

— Se aude că o să candidezi la alegeri.

— Așa se aude?

— Zvonurile circulă. Nu-i adevărat?

— Nici adevărat, nici neadevărat. Încă nu m-am hotărât. De asta voiam să vorbesc cu tine. Mă rog, nu numai de asta… dar voiam să știu ce părere ai.

— Părerea mea? Cum să ți-o spun dacă nu te cunosc?

— Te-ai culcat cu mine.

— Doar o singură dată.

— Asta se aranjează ușor. Când pot să te văd?

— Credeam că ești foarte ocupat cu politica.

— Încă nu. Rămâne la opt?

— Da. Deși nu sunt bună la dat sfaturi.

*

Deoarece veniturile nu-i permiteau să trăiască pe cont propriu, Clotilde locuia cu părinții și asta o apăsa. La vârsta ei nu avea încă o slujbă stabilă și un salariu în adevăratul sens al cuvântului. Un avocat prestigios o primise ca stagiară în biroul lui, pentru a-i face o favoare unchiului ei, și-i achita în fiecare lună o remunerație simbolică. Era o relație profesională pe care nu și-o dorise niciunul din ei. Pe Clotilde, unchiul ei n-o prea simpatiza. Intervenise pentru ea ca să-i facă pe plac surorii lui, convins că nu va avea succes. Avocatul nu avea nevoie de stagiari în biroul său, cu atât mai puțin de unii cu recomandare, și o acceptase scrâșnind din dinți, mai cu seamă că detesta să-și piardă timpul cu formarea începătorilor. Clotilde nu-și dorise nici ea o asemenea slujbă. Se împlinea un an de când își terminase studiile și ar fi preferat ca înainte de orice să și le aprofundeze în străinătate.

Își dăduse bacalaureatul la o școală privată de orientare laică, de un progresism nostalgic și oarecum ofilit, și intrase la o universitate a cărei unică rațiune, în acele vremuri agitate, marcate de minunatele schimbări de după moartea dictatorului, nu părea să fie alta decât transformarea unei societăți injuste, anchilozate și fățarnice. Clotilde ieșise de acolo pătrunsă de ideea că unicul scop al studiilor ei fusese dobândirea unor principii etice inamovibile, a unui comportament fără rezerve și a unei stări sufletești în care să predomine dorința de cunoaștere, solidaritatea și concilierea.

Această convingere era împărtășită de toată lumea: studenți, profesori și chiar de autoritățile care odinioară reprimaseră, cu extremă violență și severitate, mișcarea studențească. Și unii, și alții erau convinși că se apropia o schimbare radicală și că formele tradiționale de cunoaștere aveau să fie revizuite și adaptate la noua realitate. Doar cei ce-și păstraseră o mentalitate flexibilă și

necontaminată în fața cunoașterii și a experienței ar fi putut duce la un final fericit acest proces de transformare, pentru care nu exista precedentul unei formule, nici al unui drum jalonat. Ceea ce, într-o anumită măsură, era adevărat, dar rezultatul se concretizase într-o generație de diletanți, aproape inutilă, din care făcea parte și Clotilde.

Un sejur de câteva luni în Anglia, învestit în mare parte într-o relație zbuciumată și epuizantă cu un francez dubios și dezechilibrat, o cufundase în derută. Se bucura pentru prima oară de libertate, dar tot pentru prima oară trebuia să suporte abandonul, disconfortul vieții boeme și spaimele unei relații insuportabile. Tatăl ei îi achitase cheltuielile, dar starea lui financiară nu-i îngăduise s-o facă decât cu parcimonie și cu prețul unor mari sacrificii. Așa că Clotilde se hotărî să revină acasă înainte de termenul prevăzut.

Decizia ei presupunea reinstaurarea unui regim de dependență, dar și reîntâlnirea cu o ambianță concepută anume pentru împlinirea tuturor nevoilor și a destul de multe capricii. Indulgența părinților, senzația că dispunea de timp și de ea însăși după bunul ei plac, precum și convingerea că se afla într-o perioadă de tranziție făceau situația suportabilă, uneori chiar plăcută.

În aceste circumstanțe, ideea de a începe să lucreze, cu pile, la cabinetul unui avocat căruia i se atribuiau prestații neconforme cu normele și legături necurate nu putea fi decât străină de planurile ei. Dar se dusese la întâlnire pentru a nu-și supăra mama și a nu-și ofensa unchiul, care intervenise fără tragere de inimă în favoarea ei.

Ulterior, lucrurile s-au potrivit în așa fel încât nimic să nu iasă pe măsura dorințelor celor implicați.

Când i se anunță vizita Clotildei, avocatul Macabrós pierduse deja o întreagă dimineață încercând să se inițieze în universul dezolant al informaticii. Nu reușea să execute cele mai simple

operațiuni și era exasperat în fața unui ecran pe care, ori de câte ori apăsa o tastă, se exprimau continuu și fără drept de apel erorile pe care le comitea, convins că respecta punctual instrucțiunile notate pe o hârtie. Și, cu toate că înțelegea că era inutil și ridicol să-și iasă din pepeni pentru ceva ce putea fi pus doar pe seama propriei sale nepriceperi, firea lui se revolta în fața acelei forme rudimentare de inteligență, insensibilă la orice negociere. O claie de păr îi cădea pe frunte și avea ochii înroșiți, de parcă stătuse treaz toată noaptea.

Profitând de întrerupere, dădu tastatura într-o latură a mesei, readuse la mijloc vechea mapă de birou, din piele bordo, își suflecă mânecile de la cămașă, își puse palmele pe mapă, își îndreptă spinarea și decretă:

— Poftește-o.

Uitase de întâlnire. Își aminti că un cunoscut îl rugase să-i primească nepoata, să-i dea niște sfaturi și s-o orienteze. Era o corvoadă pe care avocatul o îndura periodic, dar pe care o rezolva rapid cu ajutorul unui discurs încurajator, însă ambiguu, construit atent pentru a nu face loc nici unei speranțe.

Clotilde își alesese pentru acel interviu cele mai convenționale veșminte: un jerseu de bumbac, o scurtă de piele, pantaloni de catifea reiată și mocasini. Luase cu ea și o mapă de piele neagră cu un curriculum condensat și o sumară documentație academică ce-i dovedea scrupulozitatea.

— Ia loc.

Clotilde se așeză, își puse mapa pe genunchi și adoptă o atitudine politicoasă.

În birou se auzea doar zumzăitul agasant al computerului.

— Aș vrea să-mi cer scuze pentru deranj și să vă mulțumesc că ați fost atât de amabil să mă primiți.

— Nu trebuie să-mi mulțumești pentru nimic. Unchiul tău e un om pe care îl respect și-l apreciez

și căruia nu pot să-i refuz o favoare. Totuși, îți pot spune puține lucruri pe care să nu le știi. Fiecare trebuie să-și croiască drumul după aptitudini și împrejurări; experiența nu e transferabilă și, în ultimă instanță, contează mai mult norocul decât învățătura. Câți ani ai?

— Douăzeci și doi.

— Când ți-ai luat licența?

— Anul trecut. Apoi am fost în Anglia să-mi perfecționez engleza.

— S-o perfecționezi…

Clotilde se înroși și își aținti privirea la mapă. Apoi își ridică ochii și surâse cu un aer de scuză. Gestul ei îl aruncă pe avocatul Macabrós într-o insolită melancolie. Dacă aș fi avut o fată, așa ar fi fost cu siguranță; frumușică și delicată ca maică-sa, dar orgolioasă și ursuză ca mine.

Avocatul Macabrós nu avea copii. Se căsătorise la treizeci și cinci de ani, dar soția sa murise după trei ani, în urma unei boli cumplite și de lungă durată. Apoi nu se mai însurase, nu atât din fidelitate față de amintirea defunctei, cu care avusese o relație afectuoasă și satisfăcătoare, dar lipsită de pasiune, ci mai degrabă pentru neobișnuita bunăstare presupusă de revenirea la o singurătate la care renunțase cu neîncredere. În situația lui de bărbat apt din nou de însurătoare și dotat cu însușiri foarte apreciate de societatea barceloneză a timpului, nu îi lipsiseră ocaziile de a contracta o a doua căsătorie, însă preferase să cultive un celibat tenace și demodat. O menajeră de vârstă mijlocie, devotată, vrednică și mediocră la bucătărie, se îngrijea de nevoile lui materiale. Își ocupa timpul cu munca, dedicându-i multe ore pe zi, cu contacte sociale echilibrate și distante și cu puține alte lucruri: departe de a avea comportamentul desfrânat pe care, în apatia lor, cercurile rău intenționate i-l prevesteau inevitabil, profita de libertate pentru a duce o existență placidă și simplă, departe de activitățile și

obligațiile vieții de familie, consacrată studiului și lecturii.

Persoanele care citesc cu pasiune și metodă citesc de obicei lucruri de pe urma cărora nu au niciun beneficiu. Avocatul Macabrós deținea o vastă și selectă colecție de cărți despre Evul Mediu timpuriu și se socotea un om competent în materie. Când era întrebat care era motivul pasiunii sale, răspundea că perioada aceea obscură, confuză, violentă, uitată de Dumnezeu, i se părea deosebit de atrăgătoare, un refugiu din mijlocul atmosferei discrete, educate și perverse în care, din rațiuni profesionale, își ducea existența.

— De fapt, ce-ți spun eu nu-ți va folosi la nimic. Doar vârsta contează. La anii tăi toate pot fi încercate, toate pot fi deprinse. În schimb, la ai mei, se vede, mă războiesc de pomană nu știu de câte ceasuri cu aparatul ăsta grobian și incult și el câștigă de fiecare dată. Și să nu crezi că dau înapoi în fața dificultăților. Am avut când eram mic o guvernantă care se numea Evghenia Sprițiskaia și încă îi mai pot pronunța numele. Provenea dintr-o ilustră familie de ruși albi, exilați și scăpătați. Ea m-a învățat franțuzește. Franceza e o limbă frumoasă. Inutilă, dar frumoasă. Engleza, în schimb, e infantilă… De asta s-a impus. Indispensabilă în informatică.

— De ce vă trebuie? Computerul, la ce vă trebuie? N-o să-l folosiți niciodată.

— *Peut-être.* Știi să-l manevrezi?

— Oarecum. Am acasă un Amstrad.

Avocatul Macabrós făcu o pauză lungă.

— Am nevoie de cineva care să se pricepă la computere. Nu o dactilografă. *Tout à fait une autre chose*[6].

— Nu mă pricep la informatică.

— Lasă-mă să vorbesc. În ultimele luni computerele au devenit temă recurentă de conversație. Se întâlnesc doi bărbați și, în loc să discute despre lucruri obișnuite, discută despre

asta; fiecare vine cu experiența lui și-și dă cu părerea.

Mulți oameni a căror inteligență, până acum, nu aveam de ce s-o pun la îndoială, din momentul în care și-au cumpărat un computer i-au pus nume și vorbesc despre el, în vizite, ca despre un bebeluș sau animal de companie. E deprimant, cu toate că pe mine nu mă interesează. Nu sunt psiholog, nici sociolog, nici moralist, ci dimpotrivă, sunt un om al legilor care vrea să câștige, iar proliferarea prostiei umane duce inevitabil la creșterea proporțională a veniturilor mele. Dar asta rămâne între noi.

Surâse, iar Clotilde îi răspunse și ea la fel.

— O să ieșiți din nepăsare.

— Nu demult, la o asociație bancară din Barcelona, un individ a făcut prin intermediul unui computer o înregistrare contabilă a rezultatelor, de pe urma căreia a obținut o creștere patrimonială ilegală. Acțiunea a făcut obiectul unei plângeri, dar prejudiciul respectiv n-a putut fi dovedit deoarece o atingere patrimonială, fără de care delictul e nul, nu poate fi probată atâta timp cât Codul Penal prevede că înșelătoria trebuie să fie făcută „în defavoarea terțului". Aparent, deși conceptul scapă înțelegerii mele, în informatică nu există obiect fizic, totul e imaterial. În consecință, și conform legii, în operațiuni informatice nu există „un obiect străin, mobil sau imobil", concept care se trage din *quae tangi possunt* din dreptul roman, adică un lucru accesibil simțului tactil. Mă urmărești?

— Da.

— Evident, în lumea în care trăim operațiunea contabilă la care m-am referit adineaori e o bagatelă, o simplă anecdotă. Ceea ce trebuie să înțelegem e că în scurtă vreme vor prolifera asemenea cazuri. Informatica înseamnă progres și nimic nu oprește progresul, mai cu seamă progresul în materie de speculație, fraudă și hoție. Încă nu știm cum se va materializa acest potențial,

dar vai de cel care nu s-a gândit înainte și nu e pregătit pentru momentul când anecdotele inocente se vor transforma în fraude colosale. Și arătând computerul adăugă: Asta făceam când ai venit, mă luptam în van cu acest *cohfichet*[7]. Aș vrea să-i înțeleg personalitatea. Și să văd dacă pe termen lung îmi poate deveni client, lucru esențial. N-am avansat prea mult; mă tem că nu suntem compatibili. Dar cazul tău e diferit: la anii tăi, toate se pot învăța. De fapt, stăpânești deja primele noțiuni – e lucrul cel mai greu, noțiunile elementare. Și, apoi, știi englezește. Nu știu dacă mult, dar oricum, suficient. Și franțuzește?

— Și franțuzește.

Se ridică brusc, îi întinse mâna și-i spuse pe un ton sec:

— Trei luni de probă, fără plată, apoi mai vorbim. Te aștept mâine la nouă fix. Primul lucru pe care îl ai de făcut e să mă scapi de pacostea asta. Secretara îți va face rost de o masă, de un scaun și de o priză.

Așa începuse Clotilde să lucreze la cabinetul avocatului Macabrós.

Era un cabinet de modă veche, cu un avocat, doi stagiari și două secretare.

Clotilde venea în fiecare dimineață la nouă și-și folosea ziua citind compendii legislative, de jurisprudență și comentarii la articolele din Codul Penal legate de escrocherii, fraude și falsuri. Cabinetul era situat într-un apartament vechi și încăpător de pe Gran Via, la mică distanță de Hotel Ritz, dar încăperea ce-i fusese destinată era mică, fără altă lumină decât cea din curtea interioară a bucătăriilor. De pe urma lecturilor făcea fișe și rezumate. Era o muncă plictisitoare și aridă și părea să nu ducă nicăieri. Orele i se păreau nesfârșite și, cu toate că nimeni n-o controla și nu i se cerea nicio productivitate și-și putea folosi timpul după bunul ei plac, ieșea de acolo cu o profundă senzație de oboseală și descurajare. Cum

nu era plătită, nu avea nicio bucurie. Se plictisea de moarte. Era toamnă și se întuneca devreme. Pe cerul jos, luminile orașului reverberau într-o imitație de crepuscul insalubru și trist. În timp ce aștepta în stația de autobuz credea că-și pierde acolo cei mai frumoși ani ai vieții. Călătoreau cu autobuzul oameni ca și ea, care păreau să-și fi uitat sufletul în altă parte. Pe chipul lor Clotilde vedea zugrăvită pecetea morții.

Colegii de birou n-o băgau în seamă. Printre stagiari circula zvonul că Clotilde fusese angajată cu pile și, cu toate că niciunul din ei nu se putea mândri că-și obținuse postul prin merite proprii, vechimea îi făcuse să uite acest amănunt, considerând-o pe nou-venită o ființă ciudată și un pericol potențial pentru pozițiile lor. Unul din ei era avocat, iar celălalt, expert în comerț pe punctul de a-și obține licența în Drept. În privința vârstei, niciunul nu era cu mult mai mare decât Clotilde, dar fiecare părea să aparțină unei alte generații: erau pedanți și foarte conservatori în ideile și comportamentul lor și nimic nu le suscita interesul în afară de ce aveau în fața ochilor.

Secretarele o priveau pe Clotilde cu mai multă simpatie, cu toate că felul ei de a fi lăsa să se întrevadă o personalitate și o origine socială cu care ele nu se puteau identifica.

Stagiarii și secretarele erau foarte mulțumiți și mândri că aveau o slujbă stabilă într-un important cabinet de avocatură și vedeau în nemulțumirea Clotildei o dovadă de nechibzuință nu lipsită de trufie. Clotilde observa, înțelegea și se simțea și mai nefericită.

Se hotăra în fiecare zi să renunțe, dar propria-i descurajare o împiedica, tot în fiecare zi, să facă ce-și propunea.

Avocatul Macabrós părea să fi uitat de existența ei și de motivul pentru care o angajase. Doar o singură dată, la două luni după prima întrevedere, intrase pe neașteptate în minuscula încăpere

ocupată de Clotilde și o întrebase cum mergeau treburile.

— Bine, la teorie nu mai am prea multe de făcut. Dacă nu apare niciun caz…

— O să apară, o să apară. Nu te impacienta. *Surtout, pas de zèle.*

Clotilde își aducea la slujbă romane și le citea pe ascuns. Dar, cu toate că lectura îi mai dilua din lehamite și-i făcea orele mai suportabile, subiectul, oricare ar fi fost, chiar și cel mai comic, îi inducea o tristețe fără margini.

În loc să-i ridice moralul, sosirea primăverii o deprimă și mai mult.

Într-o seară de la sfârșitul lui martie, secretara lui Macabrós intră în cămăruța Clotildei și-i spuse:

— Domnul Macabrós vrea să te vadă.

— De ce?

— N-am idee, fetițo.

Clotilde era atât de abătută, încât se gândi că n-o putea chema decât pentru vreun reproș.

În biroul său, avocatul Macabrós avea un oaspete. Era un bărbat fără vârstă, atât de scund și de cocoșat, încât, văzând-o pe Clotilde, fu nevoit să se salte și să facă o piruetă ca să coboare din fotoliu. Clotilde își ascunse cu greu uimirea.

— Ți-l prezint pe don Anselmo Cervello, spuse avocatul, colaborator apropiat și prieten vechi. Ea este domnișoara de care ți-am vorbit, adăugă referindu-se la Clotilde.

Cocoșatul își redobândi echilibrul și întinse o mână mică și aspră. Pielea gălbuie a feței i se încreți, dând naștere unui zâmbet.

— Cervello, continuă avocatul Macabrós, nu crede în viitorul inteligenței artificiale. I-am spus că tu îl vei convinge. N-o să-ți fie ușor: Cervello se îndoiește de toate formele de inteligență. De toate, mai puțin de-a lui.

— Până și de asta, sublinie cocoșatul cu un aer ostil. Se cățără înapoi pe fotoliu scoțând un râs sec printre gâfâituri. Dar luați loc, domnișoară, luați

loc. Domnul avocat nu m-a avertizat că sunteți atât de frumoasă. Mă bucur că sunteți așa. Domnișoară, contrar opiniei generale, femeile frumoase sunt cele mai inteligente. Să fie vreun motiv special? Nu, după câte știu. Natura e arbitrară, o spun în ceea ce mă privește. Pe unii îi copleșește, pe alții îi refuză. Cu mine, domnișoară, așa cum vedeți, natura nu trăiește în bună înțelegere. Sunt diform și cam greu de cap. Dar pentru că, din fericire, sunt mai rău decât sărăcia, mă descurc. Ilustrul avocat mă știe.

Avocatul Macabrós asculta discursul cu seriozitate. Clotilde se străduia să-și ascundă sila inspirată de cocoșatul ce distila în cuvintele lui amărăciune și sarcasm. Oricât de justificată ar fi fost din pricina lamentabilei sale constituții, atitudinea lui era neplăcută și îi inspira neîncredere.

Clotilde se așeză și începu să-și sintetizeze cunoștințele de informatică. În timp ce vorbea își dădu seama că, fățiș, Cervello îi examina anatomia. Nu părea interesat de explicație.

Totuși, după câteva clipe, o întrerupse.

— Atunci, dacă înțeleg bine, cineva poate să obțină informații stocate în rețeaua de calculatoare a unei companii, dacă folosește un cod potrivit.

— Da, această posibilitate există. De fapt…

— De exemplu, de la Iberia? Stocul de bilete, listele de pasageri?

— Da.

— Și de la un lanț de hoteluri, la fel.

— La fel.

— Și de la sediul unei bănci.

— De la orice sistem din rețea.

— Evident, dacă știi parola. Dar fără ea?

— Depinde. Dacă-mi îngăduiți să continui…

— Vă rog, domnișoară. Scuzați-mi intervenția. Sunt pasionat când ceva mă stimulează, în sensul bun al cuvântului. La ziare, sunt un copoi. Domnul avocat mă știe.

Clotilde expuse pe scurt câteva cazuri din Statele Unite. Curios, violarea rețelelor informatice a fost, în general, opera unor studenți, fără altă finalitate decât jocul. Au pătruns chiar și în arhivele secrete ale FBI-ului și Pentagonului, dar n-au folosit niciuna dintre prodigioasele informații de acolo. Pentru ei n-a fost decât o golănie sau, în unele cazuri, o provocare. Acum, pentru companiile și organismele dependente de informatică, protecția împotriva intrușilor presupune cheltuieli suplimentare importante. Și cu toate acestea, pirații continuă să surmonteze toate obstacolele.

— Scuzați-mă dacă m-am îndepărtat prea mult.

— Doamne ferește, domnișoară, expunerea a fost foarte instructivă și ați explicat foarte bine. Ascultându-vă cum vorbiți, timpul parcă nici nu există, domnul avocat poate să confirme. Totuși, ce ne-ați spus e cam lipsit de sens, cel puțin pentru biata mea minte. Poate îmi lipsește o perspectivă asupra viitorului.

Clotilde nu știa dacă vorbele cocoșatului erau un elogiu sau o batjocură. Avocatul Macabrós interveni:

— Mulțumesc. Poți să te retragi.

Clotilde plecă foarte umilită, crezând că fusese obiectul unui spectacol.

A doua zi avocatul Macabrós o chemă din nou. Acum era singur în birou.

— Nu te întreb ce impresie ți-a făcut Anselmo Cervello. Nu e cazul. Tu i-ai făcut una foarte bună. S-a dezlănțuit în elogii la adresa inteligenței tale, ca să nu amintesc de celelalte, de care te scutesc. Făcu o pauză și continuă pe un ton mai coborât, aproape confidențial: Cervello e un drac și are nas la oameni. În situația lui are nevoie. Băiat dezghețat, isteț, incult și de extracție foarte umilă. Și toate pe dos. Din leagăn, toate pe dos. L-ai văzut doar.

— E avocat?

— Nu, nu. Respectă doar profesia. N-ai remarcat felul cum se îmbracă, manierele și ce *vocabulaire* are? Cervello e detectiv particular. Crezi sau nu. A început de la nimic, scormonind în gunoaie, în cele două sensuri ale cuvântului, metaforic și literal, iar acum e proprietarul unei agenții de investigații cu mai mult de zece angajați. Îi cer, uneori, câte un raport. Nu greșește niciodată, dar nu e bine să te încrezi în el. E rău și n-aș băga mâna-n foc pentru discreția lui. Șantaj? N-aș merge până acolo. În fine, îți spun toate acestea pentru că de ieri s-a proclamat ocrotitorul tău. După ce ai plecat, a insistat pe două chestiuni. Mai întâi, asupra valorii tale. Zicea că-ți subminez talentul. Și, în continuare, asupra muncii zadarnice pe care o prestezi aici.

— Dar părea foarte interesat.

— Era. Însă e de părere că informatica e o treabă pentru canalii și că nu-i de tine.

— Mă concediați?

— Nu, dimpotrivă. O să-ți încredințez o sarcină și o să-ți plătesc un stipendiu. Întotdeauna țin seama de observațiile lui Cervello. În privința stipendiului, nu-ți face iluzii. Mulți ar da de la ei ca să fie unde ești tu.

Vreme de câteva săptămâni nu se întâmplă nimic. Apoi, deodată, secretara avocatului Macabrós îi lăsă pe masă un teanc de hârtii prinse cu o agrafă.

— Domnul avocat zice să studiezi chestiile astea.

Secretara avocatului Macabrós se numea Feli.

— Până când?

— Nu știu.

Era un contract de arendă. Clotilde îl citi de mai multe ori, dar nu găsi nimic în neregulă. După câteva ore, Feli veni după el și-l luă fără să-i dea nicio explicație.

Din când în când Feli, sau alt funcționar al cabinetului, lăsa câte un text pe masa Clotildei

pentru ca aceasta să-l citească pe îndelete și să vadă dacă nu lipsește ceva. Paginile reprezentau etapele plictisitoare ale unor chestiuni lungi și complicate. Cititul acelor scrieri confuze, fără a pierde firul argumentației, solicita un mare efort. După un timp, literele tipărite păreau să lucească bolnăvicios la lumina lămpii de birou, ce cădea pe hârtie.

Clotilde nu credea că schimbarea îi adusese prea multe noutăți.

Mai târziu începu să fie invitată la mici reuniuni de avocați, unde textele erau analizate și discutate într-o atmosferă plictisitoare. La aceste reuniuni avocatul Macabrós nu participa niciodată, ci doar vreunul din stagiari. Cum aceștia aveau putere de reprezentare, se dezlănțuiau și perorau în fața colegilor de parcă se aflau în agora. Divagațiile erau ridicole, însă ascultătorii le tolerau pentru că, la rândul lor, procedau în același fel și cu aceeași pompă. Peroratul făcea ca litigiile să devină lungi și dificile.

Uneori, reuniunile de acest gen aveau loc la cabinetul părții adverse, la sediul unui notariat sau la biroul de consultanță al vreunei bănci. Acestea din urmă erau situate în spații încăpătoare, bine iluminate, cu mobile moderne; pe pereți erau atârnate pânze enorme semnate de artiști contemporani și nu era ceva neobișnuit să vezi încrustate pe ele sfori, cărămizi, zdrențe și pingele. Acolo, oamenii păreau mai joviali și mai curați, avocații purtau haine la modă și tratau problemele cu bună dispoziție.

La una dintre aceste ședințe de lucru Clotilde l-a întâlnit pe Fontán, cu care nu se mai văzuse din studenție. Fontán era mai mare decât ea, studiase la Deusto și Yale, stagii ce-i conferiseră un aplomb monden care le lipsea, de obicei, bărbaților și femeilor de vârsta și condiția lui. Clotilde nu-l socotea foarte inteligent, dar avea pentru el o

slăbiciune specială. La bărbați mai capabili decât el prețuia calitățile; la Fontán, defectele.

*

Clotilde sosi cu punctualitate la întâlnirea cu Mauricio. Acesta o aștepta.

— Credeam că dentiștii te fac întotdeauna să aștepți.

— Numai pe pacienți.

— Din sadism?

— Evident. Doar n-o să crezi că muncim pentru bani. La opt intrară într-un bar de pe Calle Aribau. În acel moment, erau singurii clienți ai localului. Chelnerul, doar în cămașă, fără haină, citea *El Mundo Deportivo* cu sprâncenele arcuite, mișcând din buze. Le aduse imediat două beri și se întoarse la lectura lui.

Mauricio îi povesti Clotildei despre propunerea pe care o primise din partea Partidului Socialist.

— Nu știu ce să fac.

— Ba da, știi, ripostă ea, dar pentru că ți se pare o absurditate, îmi ceri mie confirmarea.

— Sunt atât de transparent?

— Da.

— Atunci, crezi că ar trebui să intru în această aventură?

— N-am spus asta.

— Nu trebuie?

— Nici una, nici alta. Depinde dacă te interesează sau nu.

— Ăsta da sfat.

— Doar nu vrei să decid pentru tine. Dacă te îndoiești, e pentru că te gândești să accepți. Fii sincer.

— Bine, dar nu pierd nimic dacă încerc.

— Nici nu câștigi ceva. Politica te trage după ea fără menajamente. Să conversezi și să speculezi, da, însă practica te îngrozește. Ca să fii politician îți trebuie o vocație ieșită din comun, ori tu ai deja una. N-ai nevoie de alta.

Mauricio nu avea argumente, dar, pentru că Clotilde nu vorbea pe un ton agresiv sau îngâmfat, nu se simțea năpăstuit. Ea făcu o pauză, dar, văzând că el nu zicea nimic, adăugă:

— Nu pot hotărî pentru tine. Un sfat însă pot să-ți dau. N-o să ții seama de el, dar, oricum, ți-l dau. Dacă din pricina unei conștiințe încărcate te crezi obligat să-ți sacrifici timpul liber în favoarea politicii, nu te asocia cu socialiștii.

— De ce nu? Sunt de-ai noștri.

— Exact. Partidul Socialist e partidul înfrânților și aiuriților, cum suntem și noi. La început ne-am dorit o revoluție, dar în final am rămas cu Statul prosperității. Eu votez cu socialiștii, fără îndoială; ceilalți sunt mai răi. Și chiar e posibil ca PSOE să câștige din nou. Dar pentru că va câștiga pe votul oamenilor inutili, victoria îi va fi fatală și va dura puțin. Sorbi din paharul cu bere și continuă: Partidul Socialist se bazează pe lipsa de idealuri. Nici sfânta tradiție, nici revoluția permanentă. Doar gestionare și distribuire. Puțin stimulativ, cu excepția noutății, cum e obiceiul în Spania. Totul ni se pare bine în comparație cu ce am avut. Dar, după ce ne obișnuim, vedem că în spatele exercițiului zilnic nu există nimic. Chiar mai rău: vedem dedesubturile partidului și nu ne plac. Un guvern fără ideologie trebuie să mențină un nivel foarte ridicat de eficiență și responsabilitate, și asta nu e la îndemâna nimănui. Și, pe măsură ce-și fac ordine în casă și lumea vede că schimbările sunt infime sau absente, vin și vechile retorici care-i dau deoparte. A te înhăita cu ei înseamnă din capul locului un eșec. Asta în ce-i privește pe socialiști. În general, panorama e și mai rea. Catalonia e neguvernabilă. Secole la rând am funcționat de capul nostru, fără un statut politic, și nu suntem pregătiți să ne fixăm într-o structură de putere. Suntem obișnuiți să trăim la periferia unui stat incompetent și să supraviețuim prin intermediul unor înțelegeri secrete, al unor acorduri tacite și al

unor șuste disimulate sub vălul unui naționalism sentimental, autocompătimitor și autocomplezent. În Catalonia, politica e o dresură de purici pentru un public abrutizat de fotbal și lupte de tauri. Jordi Pujol înțelege situația și de aceea câștigă și va continua să câștige. Partidul său nu e unul oarecare, ci o asociație de oameni de afaceri care conduc țara ca pe ceva ce chiar și este: o afacere.

Tăcu brusc și privi în jur. Nu intrase nimeni, iar chelnerul își continua absorbit exegeza din *El Mundo Deportivo*.

— La naiba, spuse Mauricio.

— Întotdeauna femeile spun ce doresc bărbații să audă. Eu nu fac așa ceva.

— Da, mi-am dat seama.

— Oricum, asta nu înseamnă nimic. Nu fac pe sibila. Părerea mea e doar un factor de care poți să ții seama. Există mult mai multe chestiuni personale, conflicte nerezolvate, curiozitatea, tentația necunoscutului, dorința de a te testa pe tine însuți. Motive legitime. Mai legitime decât multe altele care-i fac pe unii să acționeze. De multe ori regreți că n-ai făcut un lucru din exces de prudență. Ești tânăr și nu pari prost. Fă ce ai chef și, dacă chestia nu merge, vei ști și cum să ieși fără prea multe zgârieturi.

— Deci n-ar fi rău să accept propunerea lui Raurell?

— Nu, dacă o găsești rezonabilă. Dar ca să epuizăm subiectul, vreau să fie clare două lucruri. Unu, indiferent ce vei face, eu nu te ajut cu nimic. Și doi, dacă ceva iese prost sau dacă vei avea o cădere bruscă, să nu vii să-mi plângi pe umăr. Nu sunt simpatică, nu sunt nici măcar o persoană cumsecade, și cred că cel mai bine e să evităm neînțelegerile. Asculți mai întâi o confidență, te arăți înțelegătoare, te duci în pat cu un tip și, hodoronc-tronc, te trezești prinsă într-o relație.

Mauricio zâmbi.

— Văd că ai multă experiență.

Clotilde sesiză ironia și roși.

— Poate crezi că-s o proastă. Am mania generalizării.

— Puțin. Dar nu ești proastă și nu e o manie. Problema e că tu ai o educație de tip umanist, iar eu una științifică. În gândirea științifică, generalizarea e un sacrilegiu: fiecare situație este unică și răspunde unor parametri ce nu pot fi extrapolați. Există puține legi științifice și, puține câte sunt, sfârșesc prin a fi false. În schimb, gândirea umanistă tinde să transforme cazul particular în fenomen universal.

— Deșertăciunea deșertăciunilor?

— Nu. Fiecare acționează într-un domeniu diferit. Amândouă sunt complementare și niciuna nu e mai bună. Totul e relativ. De asta ți-am cerut sfatul, pentru că tu gândești cu mai multă deschidere și mai profund, iar eu sunt doar un dentist.

Cuvintele lui Mauricio nu cuprindeau niciun reproș, dar Clotilde se simți pusă la punct.

— Poate am fost cam aspră.

— E felul tău de a fi. Ți-am cerut o părere, tu mi-ai spus ce ai crezut de cuviință, iar eu îți mulțumesc. Mi-a fost, într-adevăr, de folos. Între noi nu există un concurs. Suntem prieteni, fiecare poate spune ce vrea și ar fi chiar o prostie să credem că ne-am putea supăra. Când am spus chestia cu gândirea științifică m-am subestimat. Sunt stomatolog, îmi place profesia pe care o practic, dar asta nu mă împiedică să fiu în contact cu literatura, cu arta, cu gândirea și, după cum vezi, chiar cu politica activă. În schimb, tu nu știi nimic despre știință și, dacă ți-aș arăta un tratat de odontologie, ai leșina de spaimă.

— *Ja, Herr Doktor,* spuse ea în glumă.

Dar Mauricio adăugă cu seriozitate:

— Nu spun asta ca să mă laud. Nu-l citesc pe Goethe ca să-mi dau aere, nici ca să concurez cu cineva. O fac pentru că-mi place și pentru că mă

întreb ce-o să se aleagă de mine dacă îmi voi petrece toată viața robotind la dantura stricată a oamenilor. Într-un fel, tot de asta m-am gândit că n-ar fi o idee rea să intru în arenă. Și, ca să revenim la ce ai spus înainte, da, ai fost cam aspră. Dar nu contează. Cu mine nu trebuie să umbli cu politețuri.

Se uită la ceas și adăugă:

— S-a făcut cam târziu. Îmi pare rău, când încep să vorbesc nu mă mai opresc. Te duc acasă?

Clotilde bănuise că Mauricio o va invita la cină. Fără îndoială, acesta venise la întâlnire cu aceeași intenție. Dar, ulterior, văzând ce atitudine avea, își schimbă gândul în ultima clipă. Clotilde interpretă schimbarea ca pe un reproș și adoptă un aer distant.

— Nu te deranja. Am un autobuz chiar de aici și mă lasă foarte aproape.

Se despărțiră în grabă și cu răceală.

A doua zi, Mauricio se hotărî să accepte propunerea lui Raurell și să nu se mai vadă cu Clotilde dacă ea nu-l va suna.

Telefonă la sediul Partidului Socialist din Catalonia și-l informă pe Raurell despre decizia sa. Raurell îi mulțumi și-i spuse că în scurt timp vor lua legătura cu el.

Așa au trecut zece sau douăsprezece zile. Când mai rămăsese doar puțin până la debutul campaniei electorale, Mauricio, văzând că nu avea vești de la Raurell sau de la alți membri ai partidului, se prezentă în Calle Nicaragua și-i spuse femeii de la intrare că venise să primească instrucțiuni. La început, femeia îl luă drept un excentric.

În sală domnea o mare dezordine. Telefoanele sunau fără să le ia cineva în seamă, toți alergau dintr-o parte în alta fără să se oprească în vreun loc și fără să înceteze să se plângă de incompetența celorlalți. Pe scaune se aflau teancuri de afișe. Mauricio înțelese că erau în criză de timp, campania electorală nu era încă pusă la punct și

nu-și luase nimeni vreo răspundere pentru lipsa de prevedere.

După un moment de deambulare în toate direcțiile, fără ca cineva să-l bage în seamă, îl văzuse pe Fitó, doar în cămașă, și îi făcuse semn. Fitó îi spuse că nu-și putea pierde timpul cu amănunte, îi sugeră să-l caute pe Brihuegas și rămase lângă el să-l lămurească.

— Cine e Brihuegas?

— Un istoric. Un vechi combatant. Un împuțit. O să-ți spună el ce ai de făcut.

— Ascultă, spune-mi dacă-s în plus, că mă întorc la cabinet, zise Mauricio cam șifonat.

— Nu, nu, ajutorul tău ne prinde bine, spuse Fitó, după care, pentru a-și justifica proastele maniere, adăugă: Dacă o ținem tot așa mă lovește apoplexia.

— Nu cred, îl diagnostică Mauricio, dar, dacă acum ești așa, cum o să fii la sfârșitul campaniei?

Întrebându-i pe unii și pe alții îl găsi până la urmă pe Brihuegas, un bărbat scund, voinic, cu capul mare, cu trăsături comune, murdar, care scuipa când vorbea. Îl ascultă pe Mauricio cu multă atenție, apoi îi spuse să se prezinte sâmbăta următoare la Centrul Civic din zona de nord, la șase și jumătate seara.

— Unde vine asta?

— Pe Ciudad Merdiana, știi să ajungi?

— Nu.

Brihuegas reflectă printre zgomote guturale și spuse:

— Cincizeci și unu te lasă chiar la intrare. Salut.

— Va trebui să vorbesc?

— Sau să dansezi. Depinde de dispoziție, răspunse vechiul luptător.

Mauricio se temea să nu fi comis o eroare gravă, obligându-se față de niște oameni care, în mod evident, încercau să scape de el.

Pe măsură ce trecea săptămâna, nervozitatea lui se transforma într-un sentiment de sumbră

fatalitate. Regreta că nu avea cu cine să-și împărtășească neliniștile. Toți ar fi considerat o nebunie neașteptata lui implicare în politică și chiar el, Mauricio, le-ar fi dat dreptate. Pe moment, se gândi să-l sune pe Fontán, dar renunță imediat.

Sâmbătă, puțin înainte de ora convenită, coborî din autobuz la locul indicat de Brihuegas. Drumul fusese lung și la destinație nu-l aștepta nimeni. Se temea să nu fi greșit locul, ziua sau ora. Totul i se părea sinistru, ca scenariul unui coșmar.

Cartierul era o prelungire a orașului, răsfirându-se pe terenuri părăginite și împrejmuite până la o șosea înălțată pe care circulau camioane de mare viteză. De cealaltă parte, un șir de blocuri, mari și regulate, își prezenta profilul continuu și opac. Se lăsa înserarea și cerul era de un roz palid și melancolic. Dacă în clipa aceea ar fi trecut în sens contrar un taximetru sau un autobuz, Mauricio ar fi făcut cale întoarsă fără ezitare. Dar cum pe acolo nu era nici țipenie, se hotărî să se îndrepte spre zona locuită.

Abia dacă înaintă douăzeci de metri că văzu un bărbat venind în fugă. Cum nu părea primejdios, Mauricio se opri să vadă ce dorea. Curând îl recunoscu pe Brihuegas. Îi făcu semne, iar Brihuegas se opri la rândul lui și așteptă ca Mauricio să i se alăture. Era transpirat și gâfâia de parcă alergase o bucată bună de-a lungul șoselei. Spuse:

— Hai, că întârziem.

Măriră pasul și fără să-și spună nimic ajunseră la primele construcții, apoi înaintară până ajunseră la una mai scundă, din beton de culoare închisă, cu gratii la ferestre. Într-un vestibul iluminat cu tuburi fluorescente îi aștepta un tânăr îmbrăcat într-un trening cenușiu. Pe pereții vestibulului erau lipite anunțuri scrise de mână, tăieturi din ziare și un poster mare al grupului chilian Quilapayun. Fără să le dea răgaz să vadă mai mult, tânărul îi

conduse printr-un coridor până la sala plină de lume. Pe podium se afla o masă acoperită cu fetru verde, cu un microfon în centru și trei scaune goale. Pe perete, în spatele scaunelor, era prinsă o pancartă cu emblema Partidului Socialist și un slogan de campanie:

CATALONIA VA FI AUZITĂ DIN NOU
VOTAȚI PSC

În difuzoare răsunau cântece spaniole la modă, pe care Mauricio credea că le auzise la supermarket.

Brihuegas întrebă:

— Cine lipsește?

— Părintele Serapio, răspunse tânărul care-i însoțea.

Brihuegas făcu un gest de nemulțumire și exclamă cu voce scăzută:

— Nu m-a informat nimeni!

Nu atât din curiozitate, cât pentru a se integra în micul grup, Mauricio se interesă:

— S-a întâmplat ceva?

— Nu, nu, e-n regulă. Părintele Serapio o să-ți placă. Popă proletar, știi cum vine asta, un tip sănătos.

În clipa aceea apăru și cel despre care se vorbea. Se îndreptă spre Mauricio și spuse:

— Salut, sunt părintele Serapio.

Îi strânse mâna cu o forță neobișnuită. Mauricio se gândi că Brihuegas folosise termenul sănătos în sens metaforic. Părintele Serapio era înalt, slab, cu chipul verzui, ofilit, cu ochii duși în fundul capului, nas ascuțit și urechi mari, transparente. În ansamblu părea grav bolnav și, totodată, un depravat. Mauricio își spuse că putea trece drept sifilitic.

Brihuegas și preotul proletar discutau despre ordinea intervențiilor.

Părintele Serapio zise:

— Mie mi-e indiferent, dar normal ar fi să înceapă cel nou.

— Nu, omule, nu vezi că e nervos? zise Brihuegas. Vorbesc eu la început, apoi el, iar tu în încheiere.

— În regulă.

Era limpede că între ei exista o veche și surdă adversitate. Cei trei urcară pe podium, însă publicul nu-i luă în seamă: toți vorbeau și făceau zgomot în continuare. După ce se așezară, tânărul în trening se ridică și verifică microfonul, ciocănind și suflând în el. Cum acesta nu funcționa nici bine, nici rău, ieși în grabă și nu mai apăru. Din când în când Brihuegas sufla în microfon fără niciun rezultat. După câteva minute se auzi în toată sala un țiuit lung și dezagreabil, care restabilea funcționarea microfonului, impunând în același timp tăcere opoziției. Brihuegas profită de ocazie ca să înceapă să vorbească pe un ton plin de afectare. Mauricio îl ascultă cu maximă atenție, încercând să descopere tertipurile oratoriei populare. Era limpede că Brihuegas avea o mare experiență în domeniu, căci discursul lui era alcătuit dintr-o succesiune de stereotipii și locuri comune. Își pierdea câteodată firul în mijlocul unei fraze. Ridica atunci tonul, arăta spre auditoriu cu un gest cominatoriu și exclama: Confraților, vă spun foarte clar, ca să înțelegeți! Și trecea imediat la alt subiect, dar nici acolo nu puncta nimic deosebit. Publicul asculta cu o apatie respectuoasă și schița zâmbete de complicitate când oratorul făcea aluzie, cu sarcasm, la partidele rivale sau adresa înțepături unor persoane cunoscute fără să rostească vreun nume. Publicul era alcătuit în marea lui majoritate din bărbați de o anumită vârstă, sobri și refractari. Femeile, mult mai puține, cu un aer de grăsane fericite, păreau să nu fi venit din proprie inițiativă, ci doar ca să-și însoțească partenerii. Și ei, și ele se îmbrăcaseră de sărbătoare, gândindu-se că s-ar putea întâmpla să

apară la televizor. În așteptarea unui asemenea eveniment mulți dormitau fără să disimuleze.

Mauricio își roti privirea pe deasupra participanților încercând să le ghicească ocupația, proveniența, nivelul intelectual sau orice altă informație revelatoare, însă în fața analizei sale toți se dovedeau impenetrabile. Nici figurile, nici atitudinea lor nu-i îngăduiau să deducă dacă erau muncitori sau pur și simplu șomeri plătiți cu ora, ca să umple sala. Poate că aceleași persoane răspundeau la toate convocările în schimbul unei sume modice sau doar pentru o gustare, neinteresate de ideologia oratorului. Senzația de falsitate pe care o încerca îi masca nervozitatea, dar îl făcea să-și pună întrebări în legătură cu prezența lui acolo. Cu hainele lui sport de bună calitate, Mauricio se simțea străin în fața acelei mase ermetice.

Pe neașteptate, la fel de brusc cum începuse, Brihuegas puse capăt intervenției sale. Pentru scurt timp sala rămase tăcută, apoi se auziră câteva aplauze timide. Cu un gest, oratorul reteză omagiile și arătă spre Mauricio:

— Bine, mulțumesc. Acum o să ascultați ce vă va spune confratele.

Mauricio scoase din buzunar niște foi împăturite, le puse pe masă, își drese glasul și începu să citească cu o voce tremurătoare. Nu era la prima intervenție publică, dar la întâlnirile precedente cunoștea subiectul aflat în discuție, precum și auditoriul. Din fericire, exageratele dovezi de indiferență ale ascultătorilor demonstrau că nu așteptau nimic de la el. În regulă, se gândi, așa e mai bine pentru toți. Pe măsură ce citea se simțea mai sigur pe el însuși. La sfârșit primi obișnuita porție de aplauze și o palmă pe umăr de la Brihuegas.

— Al naibii să fii, ți-a ieșit foarte bine.

— S-a-nțeles ce-am vrut să spun?

Vechiul luptător ridică din umeri:

— Asta nu știu, presupun că da. Eram cu gândul în altă parte, după cum poate ți-ai dat seama. Dar părintele? De ce nu începe? Ah, înțeleg, diavolul și-a adus cârnățăreasa.

Într-adevăr, fără să-i lase preotului proletar răgazul să înceapă, urcă pe podium o femeie tânără, cu o ținută sportivă, cu o fustă scurtă și un jerseu negru, strâns pe talie. Avea în mână o chitară. Și-o petrecu după gât și, fără nicio introducere, începu să cânte o *ranchera*[8].

Eu nu mă grozăvesc,
dar nuuuuuu…
mă grooooozăvesc!

Publicul urmărea interpretarea cu sufletul la gură. După două *rancheras,* un bolero și un cântec de protest, sări de pe podium cu aceeași sprinteneală cu care urcase și dispăru pe coridorul întunecat, cu chitara de gât.

Preotul proletar profită de momentul acela de stupoare pentru a-și începe alocuțiunea. A fost concis, a vorbit pe un ton colocvial și a fost răsplătit cu ovații puternice. Mauricio își dădu seama cu uimire că nici părintele Serapio, nici Brihuegas nu menționaseră în intervențiile lor programul partidului în al cărui nume vorbeau și nici nu solicitaseră votul spectatorilor.

Când Mauricio îl luă deoparte și-l întrebă despre motivul acestei omisiuni, Brihuegas îi spuse:

— Nu te îngrijora. Bobocii ăștia vin doar ca să-și omoare timpul; la urnă votează după cum îi taie capu’. Și atunci o să mă întrebi: De ce mă-sa am venit aici? Am să-ți explic în două cuvinte: am venit pentru că și celelalte partide vin, iar dacă nu venim, ăștia se supără și e limpede că atunci n-o

să-l voteze nici pe Christos. Așa-i politica, băiete, o prostie.

Părintele Serapio le întrerupse colocviul:

— Hai băieți, vă invit la o berică. Până una-alta, sunteți pe teritoriul meu. Și întorcându-se spre Mauricio adăugă: Ce? Ți-e frică?

În drum spre ieșire, preotul proletar dădu mâna cu cei rămași la urmă. Pe unele femei le alinta cu afecțiune. Toți îl cunoșteau și asta îi risipi lui Mauricio îndoielile legate de calitatea audienței.

Brihuegas înainta posomorât, căci pe el nu-l saluta nimeni.

Afară, în stradă, era o noapte compactă. Lămpile cu mercur, foarte înalte și nimbate din pricina umezelii, făceau ca obrajii preotului să aibă un aspect cadaveric.

Pe trotuare erau parcate motociclete și zumzăiau pe acolo, în grupuri, tineri îmbrăcați fistichiu, care se uitau la trecători cu aere de fanfaroni. Mauricio se simțea în siguranță alături de cei doi. Odată trecut momentul de cumpănă al discursului, începuse să-i placă aventura aceea neobișnuită. Privea totul cu uimire și curiozitate. Cartierul impersonal, vacarmul circulației, felul cum arătau oamenii, culorile stridente ale reclamelor îl transportau în locuri îndepărtate. Se putea afla și la Barcelona, în Asia sau în oricare oraș din America Latină.

Intrară într-un bar mare și foarte aglomerat și se duseră direct la tejghea, unde îi aștepta femeia cu cântecele *rancheras.* Brihuegas, care o cunoștea de mult, i-o prezentă lui Mauricio. Ea îl sărută pe obraji, îl privi cu ochii mijiți și exclamă admirativ:

— Ce tupeu!

Mauricio zâmbi și schiță un gest de scuză.

— E de Gonzalo Cornelia, spuse de parcă asta ar fi fost o pedeapsă.

Aerul era încărcat și duhnea a tutun și a prăjeală.

Femeia se numea Adela, însă toți îi spuneau Porritos. Era numele ei de luptă de pe vremea

clandestinității, îi explică ea. Mauricio îi spuse:

— Ai cântat bine. Și ai o voce frumoasă.

În pofida aerului ei poznaș, femeia roși.

— Odată, îi mărturisi profitând de faptul că ceilalți nu-i auzeau, făceam pe omul de cortină la un recital al lui Raimon. Eram destui, nici nu-mi vine să cred. E un lucru pe care nu mi-l poate scoate nimeni din cap. După concert, la ieșire, aștepta poliția. Din fericire, Raimon a ieșit pe altă ușă, altfel l-ar fi înhățat.

Femeia care servea la tejghea le puse în față patru halbe cu bere de la butoi și un platou cu pastramă. Preotul proletar zise:

— Bun, am încheiat o zi de luptă. Sănătate!

Lui Mauricio i se păru că avea în glas o urmă de nostalgie.

De parcă i-ar fi citit gândurile, Brihuegas adăugă:

— Odinioară le încheiam pe toate la chestură. În schimb, acum, contribuabilul doarme în timp ce noi ne scuipăm bojocii, iar la sfârșit chiar ne aplaudă.

Părintele Serapio spuse:

— Când ne vom aștepta mai puțin ne vom pomeni cu o ureche[9].

— Lasă-te de prostii, zise Porritos, vremurile alea au trecut, cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Bun, înainte ne plângeam de milă, dar eram mai uniți, spuse Brihuegas. Pe cât, părinte reverend?… Sulă de aur! Aici, când îl vezi atât de respectuos… sulă de aur!

Preotul proletar râdea afișând o dantură neregulată și înnegrită. Mauricio înțelese că, în pofida ideilor ireconciliabile și a rivalității personale, între cei doi bărbați colerici exista o camaraderie încercată de-a lungul multor ani de lupte și persecuții. Acest gând îl făcu să se simtă și mai înstrăinat: era limpede că-l socoteau un pripășit și un parazit și că-l acceptau din respect față de regulile intrate recent în vigoare și al căror

obiectiv nu era altul decât înlocuirea vechilor activiști cu oameni ca el, mai tineri, mai bine pregătiți, cu energii intacte și palmares în premieră.

În timp ce se gândea la aceste lucruri, cei doi bărbați desfășurau o conversație plină de nume proprii și aluzii indescifrabile. Văzându-l atât de îngândurat, Porritos îl scutură de braț și-i spuse:

— Hei, omule, nu te pleoști, a fost cât se poate de bine pentru început. Ăstora doi nu le pasă, sunt dulăi bătrâni.

Pe Mauricio îl copleși o tandrețe neașteptată pentru femeia aceea simplă și generoasă, care se străduia să aplaude victoriile nesemnificative ale unui personaj anacronic precum părintele Serapio.

La ieșirea din local, aerul contaminat al străzii i se păru o briză alpină. Hainele le miroseau îngrozitor a fum de țigară și a prăjeală. Brihuegas spuse:

— Am venit cu mașina, vă pot conduce.

Preotul și Porritos declinară oferta. Femeia mai avea treburi prin cartier, iar el venise cu motocicleta. Brihuegas și Mauricio înaintară până la locul unde era parcat un Ford Fiesta roșu, cu vopseaua sărită și cu urme de tamponări pe caroserie.

Urcat în mașină, Brihuegas, conștient de curiozitatea lui Mauricio și fără să aștepte să fie întrebat, zise:

— Părintele Serapio nu-i om rău, doar că, în situația lui…

— Da, văd că n-o duce prea bine cu sănătatea.

— Nici vorbă! Mă refer la situația lui religioasă. Cum să te bizui pe cineva care a făcut legământ de castitate, de obediență și sărăcie? Și apoi popii, se știe, castitate și sărăcie, da, dar obediență, pardon, de asta să nu te atingi. Dacă episcopul le zice cine știe ce, se supun fără să crâcnească chiar dacă ar fi să-și bată tații la cur. Fără să crâcnească! Și dacă o mai întărește și parșivu' ăla de Papă, ce să-ți mai

spun? În plus, poliția nici nu se atinge de ăștia. Se poate, zic eu. Dar ca om, reluă după o pauză, nimic de zis: e cinstit și unul dintre cei mai idealiști. Fără doar și poate, a făcut treabă bună prin cartiere.

— Iar Porritos?

— Fata asta? Îngerul Domnului! Îi trăgea ea de tinerică cu prafurile, dar părintele a ajutat-o să scape, iar acum se ține după el cu chitara și nenorocitele alea de *rancheras*. Dar toate i le iert pentru inima ei bună. Și pentru perechea aia de țâțe… ai văzut cum îi stăteau? Copile, dacă n-ar fi fost jerseul ăla și ce era sub el, chiar și Cel de Sus ar fi scăpat caii.

*

Ajuns acasă, Mauricio nu putu să scape de o senzație profundă de oboseală și deprimare. I se păru că dedicase prea mult timp și că făcuse multe eforturi pentru un lucru neînsemnat. Dormise prost, iar a doua zi era foarte abătut. Era duminică și rămăsese acasă să citească, să se uite la televizor și să moțăie. Seara târziu sună telefonul.

— Sunt Fitó. Te-am sunat ca să-ți mulțumesc. Brihuegas mi-a spus că te-ai descurcat foarte bine.

— Nu. Ca să fiu cinstit a ieșit prost. Dar nu contează, așa-i la început. Sper că n-am făcut ceva contra…

— Fii serios! Dimpotrivă. Important e să înveți. Să înveți pe rupte și să nu ratezi nicio ocazie. Să fii mereu acolo unde trebuie să fii și să te gândești că nu e nimic pierdut dinainte. Doar așa obții ceva. Ești dispus să repeți?

— În același loc?

— Nu, în altul, cu alt public. O să te duci cu Brihuegas. Faceți pereche bună. Marți.

— Marți lucrez.

— După ce termini. Brihuegas trece și te ia. Dacă apare ceva neprevăzut, nu te îngrijora, o să te aștepte. Și publicul, la fel. De altfel, spectacolul e gratuit. La șapte e bine?

— La șapte și jumătate.

Brihuegas îl duse la un Centru Civic similar celui anterior, într-un cartier sărac, cu case joase, cu pereți albi, murdari și scorojiți. Cartierul se întindea pe o colină urbanizată fără alt criteriu decât adaptarea la terenul accidentat. Străzile erau întortocheate, cu pante pronunțate care se terminau uneori brusc într-o vale sau într-o stâncă. În general, era o aglomerare absurdă care își păstrase un aer sătesc. Circulația mașinilor era redusă și se auzeau de peste tot țipete de copii și lătrături de câine.

La intrarea în Centrul Civic se apropie de ei o femeie corpolentă, cu ochelari cu lentile groase și păr oxigenat, și îi spuse lui Brihuegas ceva la ureche. Acesta se încruntă.

Mauricio întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Prostii. O amenințare cu bombă.

Vechiul luptător păru contrariat, dar nicidecum alarmat.

— Și ce facem?

— Nimic. Dacă vrei poți pleca, însă eu zic să ne vedem de program.

— Și dacă explodează?

— Ce să explodeze? Nouăzeci și nouă virgulă nouă la sută dintre amenințările cu bombă sunt false. Nu sunt bani în Banca Spaniei pentru a cumpăra dinamita care se anunță. E opera unor glumeți sau a unor descreierați, ca să perturbe activitatea democratică. Cu un apel de treizeci de secunde atacă o întrunire care nu e tocmai ușor de organizat. Nu, nu trebuie să le facem jocul.

— Și publicul n-ar trebui informat?

— Nu, omule. Ar șterge-o toți. Și apoi, n-ai de ce să fii paternalist.

Acestea fiind spuse, Brihuegas intră în sala în care era adunat un public destul de numeros. Mauricio îl urmă fără să știe dacă făcea un gest eroic sau o prostie. Era foarte nerăbdător. Credea că-și joacă viața la dat cu banul. Când îi veni

rândul, vorbi cu o ardoare și o elocvență contagioase, iar la sfârșit fu aplaudat cu generozitate.

La întoarcere, Brihuegas îi spuse:

— Deja nu mai ai nevoie de mine.

În glasul lui se simțea orgoliul maestrului față de progresele eminente ale discipolului.

Pe drumul de întoarcere bătrânul luptător îi povesti că el, până la cei cincizeci de ani ai săi, nu se însurase niciodată. Femeile fuseseră pentru el un lux trecător, o scurtă escală pe traseul agitat al unei vieți închinate luptei. În schimb, acum, în ultima vreme, avea o iubită stabilă, o femeie de treizeci și ceva de ani fără prea multe calități fizice, cum spunea el însuși, dar de care se simțea foarte atașat, deși încă nu se gândise s-o ceară în căsătorie. Câtă vreme îi făcuse curte nu fusese niciodată vorba de pat. Pupături și atingeri, o dată sau de mai multe ori, dar mai mult nici vorbă, spunea lăudăros vechiul luptător. Se vedeau zilnic, fie după terminarea lucrului, fie dimineața la prima oră, înainte să se ducă la muncă. Ea locuia cu maică-sa și cu fata pe care o avea cu fostul ei soț, un nerușinat care ștersese putina într-o bună zi, fără să mai dea vreodată vreun semn. Brihuegas socotea că fata, care împlinise paisprezece ani, era ca și a lui. Se apropiase mult de ea și, după cum i se părea lui, și ea de el. Era hotărât ca fata să urmeze, cu sprijinul lui, o carieră universitară, acum că în cele din urmă lucrurile se schimbaseră în Spania. Fata nu trebuia să trăiască la fel de greu cum trăise mama sau, mai înainte, bunica ei.

Mauricio asculta confidențele cu interes, fără să cântărească mărturisirea celuilalt și fără să facă vreun comentariu, mulțumit că bărbatul acela aspru, cu care nu avea nimic în comun, avea acum încredere în el.

După ce ajunse acasă, aflat încă sub efectul tulburării produse de amenințarea cu bombă, o sună pe Clotilde și o invită la cină.

— Dar e unșpe! Și apoi am cinat de curând.

— N-am mâncat nimic de la prânz. Trec să te iau și îmi ții companie, chiar dacă o să te uiți cum înfulec un platou de spaghete.

Clotilde izbucni în râs.

— Planul tău e foarte amănunțit.

Mauricio o luă de la poarta casei și se duseră la Giardinetto. El comandă o salată și spaghete bologneze, iar Clotilde luă o înghețată.

În timpul cinei Mauricio vorbi întruna, dar avu grijă să nu menționeze episodul cu bomba. Se temea că atitudinea lui putea să pară infantilă. În schimb, îi istorisi ceea ce-i povestise Brihuegas.

La sfârșit, Clotilde opină:

— Viața acestui om mi se pare o solemnă absurditate.

— N-aș spune asta. Fiecare face cum crede că-i mai bine.

— Nu, nici să n-aud.

— Bine, nu insist. De fapt, tu ai mai multă experiență. Din pricina profesiei, vreau să spun. Tu auzi o sumedenie de istorii extravagante. În schimb, pacienții mei își pierd timpul stând cu gura deschisă, fără să spună nimic. Țipă, se văicăresc și încearcă să mă înghiontească dacă cedez prea ușor.

— Nu-ți bate joc de mine. Eu îmi petrec ziua citind prostii. Nu știu cum n-am murit de silă. Te-am sfătuit să nu te vâri în politică și acum sunt invidioasă că ai făcut-o.

Ieșind din restaurant, Clotilde se agăță de brațul lui Mauricio și-și lăsă capul pe umărul lui. Se răcise și sufla un vânt umed. Asfaltul strălucea de parcă ar fi fost umed.

— Sunt nițel amețită.

Fiecare băuse câte o mărgărită.

— În cinci minute ești acasă și în mai puțin de zece în pătuț.

— Care casă, care pătuț?

— O să vezi.

După câteva ceasuri Mauricio se deșteptă tresărind, de parcă ar fi sunat o alarmă. Clotilde nu era lângă el. În penumbra încăperii se vedea cearșaful dat la o parte. Ceasul arăta trei și treizeci și trei. Se ridică și ieși din dormitor în halat și papuci. Clotilde era în sufragerie și se uita pe geam. Luase cămașa pe care Mauricio o lăsase pe scaun înainte de a se vârî în pat.

— Ai pățit ceva?

— Nu. Nu pot să dorm, dar sunt bine.

— Îngândurată.

— Da.

Mauricio se apropie de ea și o privi cu neîncredere. Se temea să nu fi plâns căci n-ar fi suportat așa ceva. Plânsul tăcut al femeilor i se părea o constrângere insuportabilă, o acuzație generică în fața căreia se simțea neajutorat.

Clotilde nu plânsese. Nu avea nici măcar un aer trist ori preocupat. Era doar concentrată și distantă. Mauricio îi luă încheietura și simulă un control al pulsului. Apoi, pe un ton profesional pe care-l știa liniștitor, spuse:

— Totul e normal. La ce te gândești?

— O prostie.

— Spune-mi-o și mie. Doar dacă vrei.

— Nu mi-e greu să-ți spun, deși o să zici că-s proastă. Mă întrebam cum s-a simțit Regenta când a căzut în brațele lui don Álvaro Mesía[10].

— Ca subiect de teză nu e rău, dacă reușești să nu-l extrapolezi. Nu suntem în secolul XIX, nu ești Vetusta și nici măritată cu don Fermín de Pas.

— Animalule, don Fermín de Pas nu era soțul Regentei.

Îi mângâie părul. După emoțiile din timpul zilei,

Mauricio murea de somn, dar nu putea s-o lase pe Clotilde singură, căzută pe gânduri în fața ferestrei. De cealaltă parte a străzii, pe toate fațadele, geamurile erau închise.

Afară ploua.

— Vino în pat. O să-ți fie frig și mie la fel.

Clotilde nu răspunse și nu se clinti. O clipă rămaseră tăcuți, privind ploaia. Mauricio nu știa ce să facă. Se căznea să nu caște.

Vântul se schimbase și picăturile de ploaie se loveau de geam. Pe Clotilde o scutură un frison.

Mauricio o întrebă:

— Dacă îți spun că te doresc ar fi mai bine sau mai rău?

— Mai rău.

— Atunci nu-ți spun. În schimb, trebuie să vii în pat chiar acum. Îți aduc un pahar cu apă.

Când se întoarse de la bucătărie, Clotilde era în pat și dormea liniștită.

Mauricio nu putu să adoarmă. Asculta respirația calmă a femeii și se uita în tavan. Nu se gândea la nimic concret, dar nici nu se plictisea. Ce e spus spus rămâne, se gândi. Se temea că făcuse o imprudență. Nici măcar nu era sigur de adevăratele lui sentimente și cu atât mai puțin dacă ar fi vrut ca din pricina lor să-și schimbe modul de viață. O să vedem, își spuse, acum e rândul ei să mute o piesă. Din sufragerie venea lumina mată a unei dimineți ploioase. Sunetul strident al deșteptătorului îl smulse din somnul profund în care căzuse fără să-și dea seama. Când reveni în dormitor, spălat, bărbierit și îmbrăcat, Clotilde dormea în continuare. Se aplecă și-i spuse la ureche:

— Trebuie să mă duc la muncă. Tu nu?

— Mai târziu.

— Atunci mai dormi. La plecare să trântești ușa. O să te sun.

Ieși fără să primească vreun răspuns. Ziua era ploioasă și tristă. În timp ce-și lua micul dejun trecu în revistă întâmplările zilei anterioare și nu i se părură atât de extraordinare. Clima și lipsa somnului îl făceau să vadă totul în culori prozaice și sumbre. La lumina zilei, discuția din timpul nopții părea lipsită de importanță. Își spuse: dacă ea nu aduce vorba despre ce avem noi de lămurit, atunci eu nici atât.

La mijlocul dimineții, între două vizite, sună acasă și, după ce ascultă mesajul robotului, își spuse numele în eventualitatea că Clotilde mai era acolo și ar fi vrut să ridice receptorul. Dar nu primi niciun răspuns. Cu siguranță, plecase. Să sune ea, își spuse.

Dar nu se întâmplă nimic, nici în ziua aceea, nici în următoarea. A treia zi, Mauricio găsi în poștă un plic timbrat. Înăuntru se afla o carte poștală cu imaginea lui Copito de Nieve[11], iar pe dos, scris cu litere groase, cu carioca: „Ești o încântare, îți mulțumesc. Sărutări. Clotilde”. Lui Mauricio mesajul i se păru o formă facilă de rezolvare a situației. Se hotărî să nu-i dea importanță, dar amintirea fiecărui moment petrecut alături de ea îl urmări ore în șir.

*

Zilele treceau fără vești de la Clotilde, dar nu și fără apeluri frecvente de la biroul electoral al Partidului Socialist din Catalonia. Campania continua într-un ritm amețitor, activitățile se înmulțeau și creșteau în aceeași proporție dezorganizarea și nervozitatea. Mauricio s-ar fi lipsit cu plăcere de balamucul acela unde nimeni nu avea autoritate, deși toți comandau, și unde frenezia și proasta dispoziție păreau să fi înlocuit ideile și principiile, dar, ca să fim drepți, nu putea s-o facă.

În consecință, continua să participe la întruniri din ce în ce mai caraghioase.

Sub presiunea timpului și din lipsă de personal, dar și ținând cont că cele câteva experiențe în compania lui Brihuegas îi validaseră competența, îl trimiteau singur în toate părțile, nu-l împovărau cu antecedente și lăsau la latitudinea lui conținutul intervențiilor: putea să facă și să spună ce poftea, doar să fie prezent la locul și ora convenite. Mauricio profita de faptul că era lăsat de capul lui și făcea abstracție de obiectivul imediat al alocuțiunii pentru a vorbi despre chestiuni care-l

interesau pe el sau, pur și simplu, care-i veneau atunci în minte. Își expunea ideile legate de conviețuire și progres, raționa în mod clar și deschis, iar dacă în mijlocul discursului își amintea de vreun citat potrivit nu ezita să-i invoce pe Troțki sau Bakunin, pe care îi citise în studenție mai mult cu ardoare decât cu folos.

Comportamentul lui anarhic îi exaspera pe organizatorii locali, oameni în general temători și foarte formaliști, derutați dacă vreun amănunt nu se încadra pe linia procedurilor. Mauricio nu făcea caz de reproșurile lor, știind că nu se vor încumeta să-l reclame, și, în fond, puțin îi păsa de ei. El își vedea de ale lui.

Evident, își putea îngădui astfel de libertăți pentru că își ținea cuvântările mereu în circumscripții marginale, în fața unei asistențe în care predominau bătrânei fragili, știrbi și țicniți. Publicul său era pasiv, respectuos și puțin exigent, înclinat spre apatie, dar nu refractar la audierea unui orator dispus să lase deoparte propaganda electorală pentru a dezbate, din orice punct de vedere, orice problemă. Așa se face că, deseori, se încingeau colocvii însuflețite, prelungite mult peste ora prevăzută și la care aproape toți cei prezenți participau cu vehemență accentuată, unii cu voce tare, alții prin intermediul aplauzelor, a gălăgiei, interjecțiilor și gesturilor teatrale. În asemenea ocazii, Mauricio era surprins să constate în ce măsură publicul său, aparent simplu și dezinformat, era la curent cu existența partidelor aflate în competiție, cu conținutul programelor electorale și cu profilul unei bune părți a liderilor, oricât de rezervat se arătase în momentul manifestării preferințelor sale. Acest fapt se datora, izbuti el să deducă, activității arzătoare, tenace și generoase a unor indivizi ca Brihuegas sau părintele Serapio, și nicidecum intelectualilor sau conducătorilor diferitelor formațiuni. Ei

îngrășaseră pământul pe care ceilalți evoluau acum cu dezinvoltură.

Mauricio înțelegea că era acceptat datorită apariției sale neobișnuite, de domnișor dezorientat care nu încerca să disimuleze, și acest lucru îl transformase în ochii acelor oameni într-o prezență de excepție. Contrar previziunilor, acest lucru nu diminua deferența în conversații, nici predispoziția la dialog.

— Întrebați-l pe candidatul dumneavoastră când se va extinde metroul, pentru că de zece ani tot zice că da și după aceea nimic.

— Promisiunea rămâne, dar în privința rezultatului să nu vă-faceți multe iluzii, răspundea Mauricio.

În fața unor astfel de afirmații organizatorii întrunirii înnebuneau.

Alteori, chestiunile practice făceau loc unor teme abstracte, mai profunde, nelipsind niciodată câte un vechi militant care nu izbutea să accepte abandonarea explicită, de către socialiști, a marxismului.

— Am fost la bătălia de pe Ebro[12], apoi șase ani la închisoare, iar acum veniți și ne promiteți o grădiniță pentru copii și două stații de autobuz. Mă întreb, unde mă-sa s-a oprit revoluția?

La care, cineva din public, răspundea:

— Ai fost la război, ai fost la pușcărie și totuși vrei mai mult? N-a venit momentul să uităm de trecut? Acum avem nevoie de o politică socială echitabilă și de mai multe locuri de muncă. Asta ne trebuie. De muncă pen’ cei tineri și medicamente pen’ toată lumea, ce mă-sa!

— Fără revoluție, toate astea-s apă de ploaie. O să vedeți.

— Liniște, zicea cineva, să vorbească confratele, că de-aia a venit.

Când era interpelat în acest fel, Mauricio nu se intimida niciodată.

— Vreți să știți ce cred eu? Păi vă spun. Cred că discuția voastră e doar un concept, pentru că, de fapt, amândoi aveți dreptate. Aici, confratele nu vrea să uite trecutul și bine face, pentru că uitarea, când e vorba de lucruri importante, e un rateu al creierului sau o pură comoditate și nu ne putem construi viitorul pe o premisă falsă. E vorba să ne amintim, dar fără rea-voință și fără să scăpăm din vedere că trebuie să trăim în pace unii cu alții și cu toții în libertate. Asta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la visele noastre. Revoluția așteaptă în continuare. Dar ea nu este un spectacol. Nu înseamnă țipete, nici alergături, nici incendii. Astea-s chestii de San Fermín[13] și de Falia de Valencia[14]. Revoluția schimbă ordinea lucrurilor, face să existe dreptate acolo unde înainte nu era, să nu rămână neșcolarizat niciun copil, să nu rămână niciun bolnav fără spital, niciun muncitor fără loc de muncă și nimeni fără pâine și acoperiș deasupra capului. Iar această revoluție nu se face cu mofturi, de pe-o zi pe alta, ci treptat, cu efortul tuturor și cu sacrificiul multora dintre noi. Asta-i tot. Și acum să mergem la cină.

Se înflăcăra repede, dar când vedea ce efect electrizant aveau cuvintele sale asupra asistenței, se socotea un manipulator, își diminua oratoria facilă și ateriza brusc în realitate, lăsându-și publicul dezorientat.

Deoarece la prezentarea sa, fie din rațiuni de prestigiu, fie pentru a justifica aspectul său de pisălog incoerent, organizatorii foloseau întotdeauna apelativul doctor, nu era ceva neobișnuit ca la ieșire, după întrunire, unele persoane să se apropie de el și să-i împărtășească din necazurile lor.

— Domnu' doctor, fata mea nu mănâncă.

— Domnu' doctor, am niște migrene care nu trec cu nimic.

— Domnu' doctor, de fiecare dată când urinez mă ustură socoteala.

Alții, mai chibzuiți, îi puneau întrebări de interes general.

— Domnu’ doctor, spuneți-le să aducă mai mulți medici la dispensare.

— Domnu’ doctor, spuneți-le celor care guvernează să legalizeze cât mai repede avortul.

De toate aceste interpelări scăpa cum putea.

*

Într-o noapte ploioasă, la ieșirea din sala unui teatru de cartier unde tocmai avusese loc o întrunire preelectorală, un individ ale cărui trăsături erau ascunse de o umbrelă foarte mare îi ieși lui Mauricio în față și-i spuse:

— Îți amintești de mine?

— Ei, cum să nu, părintele Serapio! exclamă Mauricio după un moment de ezitare. Iartă-mă, nu mă așteptam, și cu umbrela asta… Ai fost la întrunire?

— Nu, răspunse preotul proletar, mi-ar fi plăcut, dar am avut alte treburi. Și apoi, ăștia nu-s clienții mei. Te pot invita la un păhărel?

— Sigur, spuse Mauricio cu îngrijorare, căci omul acela cu aspect cadaveric, cu privirea pierdută și surâsul lui de șacal, îl punea pe gânduri.

— N-ai umbrelă?

— Nu… Dar am noroc că mi-am lăsat mașina pe-aproape. Când am venit nu ploua.

— Da, dar eu sunt prevăzător, zise preotul proletar. Uite un bar. Încăpem sub umbrelă dacă ești de acord să stăm lipiți unul de altul.

Ținându-se de braț, înaintară încet și în tăcere până la o tavernă slinoasă, care din pricina vremii proaste rămăsese fără clienți. La un televizor alb-negru se transmitea un interviu fără sonor. Se proptiră cu coatele pe tejghea, iar Mauricio ceru un rachiu de trestie.

— Nu, dacă te-am invitat, eu aleg. Băiatu’, două pahare de rom Negrită.

Un băiețandru somnoros umplu ochi două pahare groase, nu foarte curate. Părintele Serapio

spuse:

— Noroc.

— Noroc. Apoi, după un scurt moment de tăcere, și ca să spună ceva, Mauricio adăugă: Cum îți merge?

— Bine.

— Și fata aceea simpatică, cu *rancheras*?

— Porritos? Nu știu; sunt zile bune de când nu mai știu nimic despre ea. E foarte independentă. Iar tu? Am auzit că ești foarte implicat în campanie și că pe unde umbli stârnești entuziasm.

— Să nu credeți tot ce se aude. Sunt trimis numai la firimituri. Dar dacă folosește la ceva, mi se pare în regulă. Și ce ați mai auzit?

Preotul dădu paharul de dușcă și ciocăni în tejghea ca să-i fie umplut.

— Nu mă trata cu dumneavoastră, spuse el când operațiunea fu încheiată.

— Nu pot să n-o fac, zise Mauricio, ani de zile am frecventat un colegiu religios.

Preotul îl țintui cu privirea fără să-și ascundă ostilitatea.

— Aici nu suntem la colegiu. Asta-i o tavernă. Aici protocolul e altul.

— Poate să fie, dar pe mine îndoiala mă însoțește peste tot. Îmi pare rău.

Părintele Serapio sorbi din paharul cu rom și surâse cu o ferocitate îngăduitoare, de parcă ar fi sesizat că hărțuiala intrase în faza ei decisivă.

— Fiecare e răspunzător în fața lui Dumnezeu, în fața Istoriei, în fața legii sau în fața oricui, dar numai pentru propriile fapte. Eu nu sunt vinovat pentru ce ți-au făcut iezuiții, sau piariștii, sau poponarii la care te-au trimis părinții tăi. Nu mă vârî într-un rol ce nu mi se potrivește și n-o să te vâr nici eu în rolul filfizonului care se vântură cu racheta de colo-colo, de parcă ar fi secera și ciocanul.

— Mai bine spuneți-mi ce aveți pe suflet și să isprăvim cu pugilatul? Credeam că suntem în

aceeași barcă.

— Chiar suntem. Problema e cine ține cârma și cine hotărăște direcția.

— Pe mine nu mă privește: eu spăl puntea. Făcu o pauză și adăugă pe un ton mai împăciuitor: Ascultă, părinte, eu n-am ambiții politice. Vreau doar să dau o mână de ajutor. Și dacă văd că nu e nevoie de mine, îmi văd de drum. N-am de-gând să le stau în cale și cu atât mai puțin să le iau parohia, sau turma, sau cum vrei să-i spui. Nimic mai străin de intențiile mele. De ce te iei de mine?

Preotul proletar se uită în fundul paharului gol cu o expresie de tristețe și descumpănire. Apoi ridică din umeri și lăsă să-i scape un oftat rău mirositor.

— Dar de cine să mă iau dacă nu de tine? Crezi că Felipe González, sau Fraga, sau chiar coiosul ăla de Carrillo o să vină aici să mă întrebe ce părere am? Și dacă aș vrea să vorbesc cu ei, crezi că m-ar primi? Ei?

— Ai încercat?

— Evident că nu, omule. Nu-s atât de nebun. M-ar lua peste picior sau chiar mai rău. M-ar folosi ca pe-o maimuță de bâlci. Asta nu! După câte am îndurat, nici vorbă. Să se ducă alții, ce mă-sa, să se ducă să-și strângă mâinile și să se pozeze împreună. Fă-le, părinte, o pozulică pentru *El País*; privește în direcția aia, părinte, zâmbește, părinte, și încheie-ți șlițul, pentru numele lui Dumnezeu, ce-o să spună doamnele de la societatea de binefacere? Izbucni într-un hohot de râs, pe care îl prelungi ca și cum farsa interpretată i-ar fi făcut mare plăcere. Apoi, întorcându-se spre chelner, strigă: Iar tu, ce dracu', ești miop? Vino-ncoa' și dă-ne câte un rom, nu vezi că stăm pe uscat?

Chelnerul se scutură de gânduri și umplu paharul părintelui cu încetineala celui obișnuit cu obrăznicia clienților. Câtă vreme chestia nu ia amploare, părea să spună, să zică din partea mea ce-o vrea. Mauricio îl opri când vru să-i umple și

lui paharul. Preotul proletar văzu, dar nu spuse nimic: era clar că n-avea de gând să-l îmbete. Sorbi din pahar și zise cu o voce înfundată:

— Pe mine n-o să mă ia la festivalul de binefacere al social-democrației. Sorbi din nou și continuă de parcă ar fi glăsuit doar pentru sine: Eu sunt deja dincolo.

Mauricio nu putu deduce din cuvintele lui dacă se referea la starea sănătății, la starea sufletească sau la cea etilică. Avea privirea opacă. Mauricio spuse:

— Atunci să lăsăm lucrurile așa cum sunt, ce zici?

— A, nu, reluă preotul proletar, dacă tot am venit în cartierul ăsta și încă într-o seară ploioasă, nu… De altfel, eu nu renunț la nimic. Angajamentul meu politic stă în picioare. Ar trebui să se mai întâmple multe până să renunț eu la… la orice, pe mă-sa. Pe de altă parte, fiule, nu uita că sunt sacerdot. Iar ca sacerdot am obligația fermă, inalienabilă – nu-i așa? – obligația inalienabilă de a veghea la salvarea ta, pe lumea asta și pe lumea cealaltă. În amândouă.

— În privința asta nicio grijă, o asemenea obligație îmi face mare plăcere. Dar nu-mi mai zice fiule, eu nu sunt fiul tău.

Auzindu-i cuvintele, preotul se abținu să nu râdă.

— Păi sigur că da, fiule. Sigur că da. Ori poate crezi că dacă ai fost la universitate vei putea scăpa de această rușine? Fiule, fii umil și ascultă această dojană. Întinse un deget osos și pătat, îndreptându-l mai întâi spre Mauricio, apoi spre tavan și în final spre podea: Păzește-te de capcanele răului.

Mauricio nu știa dacă vorbea serios sau o luase razna și ridică din umeri: în niciunul din cele două cazuri predica respectivă n-avea de-a face cu el. Părintele Serapio nu-l luă în seamă și continuă:

— Știu că la școală ai auzit de mii de ori același îndemn. Dar nu e la fel. Doar cuvintele sunt. La

școală ți-l spuneau fără convingere, pentru că era prevăzut de doctrină. Ce știau ei? Ei, care nu aveau o experiență directă. Când ai o experiență nemijlocită, fiul meu, vezi totul altfel. La fel și doctrina. Baliverne. Știu deja ce-o să spui: tipul e beat. Și ce dacă sunt? Dar nu sunt. Mă rog, poate un pic. Dar nu până acolo, încât să nu-ți pot da un sfat bun.

— Mi l-ai dat deja.

— Nu contează, azi sunt deștept.

— Atunci dă-i bătaie și să isprăvim odată.

— Ți-am spus să te păzești de rău?

— Da.

— Bun, n-are a face, o să-ți dau altul. Pe ăsta: dacă nu vrei să te păzești de rău, cel puțin nu te încrede în oamenii din preajma ta. *Seditiones ipsas ornant.* Ceea ce înseamnă că se abuzează de buna ta credință. De credința și în aceeași măsură de vanitatea ta. Buna-credință și vanitatea sunt fețele aceleiași medalii.

— Am să țin cont, părinte. Mulțumesc pentru invitație.

Observând că voia să plece, părintele Serapio îl apucă de mânecă. Fără să-i lase timp să reacționeze, își apropie obrazul de fața lui Mauricio și-i susură:

— Ce le-ai spus oamenilor ăstora, la întrunire? Predici resemnarea precum popii murdăria. Se duc acasă mulțumiți și exaltați și chestia ține până dau din nou cu nasul de târfa de realitate. Iar tu, la fel.

*

Mauricio se gândi să nu ia în seamă predica înverșunată a părintelui Serapio. Sâmbătă dimineața se întâlni cu Brihuegas la sediul partidului și omise să-l informeze. De altfel, altceva îi captase atunci atenția.

Fontán îi telefonase vineri după-amiază, la clinică, întrebându-l dacă avea ceva programat în seara aceea și, în caz contrar, dacă nu-i surâdea să cineze împreună. Cum nu era prevăzută nicio

acțiune electorală și nici altceva, Mauricio acceptase.

— Ne vedem direct la restaurantul Arenzata, la nouă și jumătate. E unul nou, drăguț, unde se mănâncă bine. Și nu țin deschis până târziu. E pe Calle Laforja, între Muntaner și următoarea, zise Fontán. Și adăugă imediat, la repezeală: Am invitat-o și pe Clotilde. N-ai nimic împotrivă, presupun.

Mauricio avu senzația că fusese prins într-o cursă, dar nu vedea nicio scăpare.

Când intrară în restaurant, Fontán îl aștepta la o masă. Clotilde încă nu venise. Mauricio nu știa cum să interpreteze cele întâmplate: pentru el toate amănuntele acelei cine aveau o semnificație precisă pe care se străduia zadarnic s-o deslușească.

— În timp ce te așteptam, am comandat două dry martini, câte unul pentru fiecare, spuse Fontán. Iar patronul a venit în mod special să-mi spună că astăzi au gușă de cod.

— Nu obișnuiesc să beau înainte de masă. Mi se urcă la cap.

— Nu contează, încă n-ai de dat socoteală în fața electoratului. Am auzit că ai devenit un Castelar[15].

— Nu-ți bate joc, la urma urmei tu m-ai băgat în chestia asta.

Brusc, Fontán deveni serios.

— Ah, nu. Îmi declin orice responsabilitate. Niște invitați mi-au cerut să le fii prezentat și în calitate de amfitrion nu puteam să-i refuz. Restul îți aparține: te-ai lăsat prins în laț. Și ești deja major.

— Nu-ți reproșez nimic, omule. Glumeam.

— Mă rog, pentru orice eventualitate. Dar vreau să-ți fie clar: nu mă amestec în politică. Nu-mi place politica, iar politicienii și mai puțin. N-am încredere în ei, mai cu seamă în socialiști. Vor fi o belea pentru țară.

— Nu sunt de acord.

Chelnerul le aduse băuturile și o farfurioară cu măsline.

— Nu e vorba dacă ești sau nu de acord. Lucrurile sunt așa cum sunt. Țara e în recesiune, rata șomajului e cea mai mare din Europa, economia trebuie stimulată, iar socialiștii n-o fac și nici n-o vor face. Socialiștii nu-și propun să creeze bogăție, ci să distribuie ceea ce există deja sau, cu alte cuvinte, să distrugă un sistem care deocamdată funcționează. Rău, dar funcționează.

Patronul îi întrerupse pe neașteptate.

— Ați hotărât ce veți comanda?

— Nu. Mai lipsește o persoană.

— Avem gușă de cod.

— Știm deja.

Patronul se retrase, iar Mauricio spuse:

— Am auzit de mai multe ori același argument: socialiștii pretind gestionarea banilor câștigați de alții. A spus-o Margaret Thatcher sau altcineva de teapa ei. Frază eficientă, concept fals. Ar fi autentic dacă ar exista egalitate de șanse, dar în Spania suntem la ani lumină de ceea ce ar putea fi un punct de plecare, dacă nu unul just, cel puțin unul acceptabil. Când am început noi să ne câștigăm existența, aveam un avantaj incomparabil față de majoritatea compatrioților noștri prin familie, prin educație, prin relații sociale, prin nenumărate oportunități și privilegii. Societatea ne-a acordat un credit fără restricții și fără condiții. Acum e normal să-l restituim; fără violență și fără subterfugii.

— Povestea asta sună foarte bine, dar practic cum procedezi? Presiunea fiscală duce la demoralizare, iar ajutorul de șomaj favorizează chiulul. Iar asta se cheamă că modernizezi țara și faci dreptate.

— Cunoști un sistem mai bun?

— Pe moment, nepusul bețelor în roate. Ce se va întâmpla dacă randamentul investițiilor va fi

penalizat în continuare? Pentru că cei care au bani îi vor ascunde sau îi vor scoate din țară în loc să-i investească, cum de altfel se și întâmplă.

— Iar cine fură va face închisoare, pentru ca ceilalți să se învețe minte.

— Mă îndoiesc. Închisoarea e pentru borfași. Bogații n-ajung acolo. De ce s-ajungă? În libertate nu sunt periculoși, iar închiși nu produc. Întreab-o pe Clotilde, ea e avocat și o să-ți explice. Pentru a se ajunge la ce propui tu sau se scoate ghilotina de la naftalină, sau nu se întâmplă nimic. Socialiștii nu vor face asta. Dimpotrivă, vor continua să vorbească despre egalitate, îi vor curta pe bogați și vor fi primii care vor lua caimacul de pe urma crizei la care și-au adus contribuția din plin.

Tonul conversației era mai ridicat și aproape că nu remarcară sosirea Clotildei.

— Vă certați?

— Puțin.

— Sper că nu din pricina mea.

— Facem politică.

— Asta-i bună, dacă știam nu mă mai spălam pe cap.

Prezența ei nu puse capăt discuției, dar, în schimb, fiecare combatant își modifică poziția. Fontán adoptă un ton mai sceptic și mai abject, o raritate la el. Mauricio, un ton sincer, aproape implorator; i se părea vital ca Clotilde să înțeleagă motivul atitudinii lui și s-o aprobe.

Pe Mauricio îl irită atitudinea amicului său, pe care îl considera un bărbat inteligent, dar pe care îl vedea acum formulând banalități tendențioase, lansate ca din amvon, *ex professo,* pentru a demoraliza populația și pentru a provoca inhibiție.

La drept vorbind, Mauricio cunoscuse până atunci foarte puțini politicieni de profesie și chiar și aceia de rang inferior, piese mărunte în angrenajul local al Partidului Socialist. În general, indivizi de aceeași vârstă cu el și din aceeași pătură socială, cu o inteligență medie, bine

informați și stăpâni pe meseria lor, deși încă neexperimentați și adesea lipsiți de simț practic. În plus, catalanii, datorită educației sau nesiguranței, cultivau manierele discrete, frizând modestia și stângăcia, ceea ce îi făcea simpatici. Comuniștii, cu care Mauricio avusese de asemenea contacte episodice, făceau risipă de o atitudine deschisă, o camaraderie superficială, care la cel mai mărunt motiv se transforma în rigiditate și asprime. Chibzuiau într-un mod implacabil și, ascultându-i, nu puteai să nu le dai dreptate și să nu le pui în mână frâiele societății. Apoi, desigur, la ora adevărului, toate se transformau în analize plictisitoare, în declarații tactice complicate și în intrigi de uz intern. Partidul Comunist, faimos prin necruțătoarea lui disciplină de fier, se diviza și subdiviza necontenit, iar militanții săi nu se dădeau în lături de la a critica cu înverșunare atât Partidul Comunist Spaniol, cât și partidele comuniste din restul Europei, de a-i judeca în mod sever pe conducători, inclusiv pe Lenin, și de a glumi pe seama revoluției, a economiei centralizate și chiar pe seama celor mai apropiați camarazi. Din masacrul acela ieșea bine doar Fidel Castro.

Fontán avea o viziune foarte diferită. Ca membru al cercului de impresariat tratase cu politicienii pe terenul lui, cu ușile închise și fără martori, întotdeauna pentru probleme legate de transferul unor serioase sume de bani și nu întâlnise unul care să nu se lase mituit într-o măsură mai mare sau mai mică, de-o manieră mai necizelată sau mai subtilă, după personalitatea fiecăruia. După părerea lui, socialiștii erau mârlani și incompetenți; naționaliștii, bădărani și suspicioși; comuniștii, răutăcioși și ipocriți. Despre cei de dreapta nici nu aveai ce discuta: indolenți, resentimentari și hrăpăreți. Doar anarhiștii i se păreau simpatici, deși erau iresponsabili. Și unii, și alții considerau că adversarii lor politici erau farsori și criminali, dar se arătau dispuși să-i ierte

spre binele concordiei. Cu infatuata lor condescendență, toți păreau că vor să spună: meritați să vă sucim gâtul, dar n-o facem pentru a contribui la guvernabilitatea Spaniei. Iar conducătorii diferitelor formațiuni erau toți niște bătăuși de rând care se credeau Danton sau Marcus Aurelius sau orice altceva decât ce erau ei în realitate. Când se vedeau nevoiți să-și aleagă colaboratorii îi alegeau, dintre amici și acoliți, pe cei ce-i adulau mai tare și mai înfocat și întotdeauna pe cei mediocri, care nu i-ar fi putut pune în umbră.

— Domnișoară, domnii v-au informat că astăzi avem gușă de cod?

— Domnii sunt angrenați într-o luptă de sumo și nici măcar n-au observat că sunt aici.

Patronul localului reflectă o clipă. Era un bărbat înalt, vânjos și prost bărbierit.

— Eu cred că au observat, domnișoară. De-asta se luptă.

— Nu te sâcâie acest psiholog *nouvelle cuisine*? întrebă Fontán.

Mauricio se gândi dacă patronul localului nu avea dreptate. În clipa aceea nutrea față de fostul lui coleg o aversiune greu de explicat prin rațiuni politice, acesta neascunzându-și niciodată convingerile, nici preferințele. Dar, dacă în cazul său prezența Clotildei ar fi fost motiv de agresivitate, ce ar fi putut provoca abuzul lui Fontán? Spuse:

— Domnul cu codul are dreptate, să schimbăm subiectul. Discuțiile despre politică sunt la fel de inutile ca și cele despre fotbal. Până la urmă, totul depinde de un rezultat asupra căruia nu putem interveni. Noi trăncănim, dar în ziua votului oamenii decid, liberi, la urne.

— Și se vor păcăli.

— Chiar și asta înseamnă libertate.

Clotilde întrebă:

— Libertate înseamnă să te păcălești?

— Exact. Libertate nu înseamnă să reușești cu bâta; în plus, rezultatul e chiar mai rău. Am avut parte de victorii forțate vreme de patruzeci de ani, dar se pare că deja le-am uitat.

— Plătind, sau pe gratis? întrebă Fontán.

— Nu te înțeleg.

— Mă refer la chestia cu păcăleala. Dacă eu mă păcălesc, cine trage ponoasele păcălelii? Eu singur? Sau se împarte nemțește? Altfel spus, cum se împacă libertatea de a greși cu responsabilitatea?

Mauricio nu avea chef să discute, dar nu știa cum să împingă conversația spre subiecte mai agreabile. Simpla prezență a Clotildei îi inducea seninătate și bucurie și era deznădăjduit să vadă că serata lor nu putea ieși dintr-un impas colțuros și agasant.

— Dar dacă ne comandăm cina și vorbim despre altceva?

Făcură întocmai, dar întâlnirea pornită cu stângul nu mai putea fi adusă pe o linie de plutire. Deoarece fiecare se temea să nu rănească susceptibilitatea celuilalt, conversațiile trenau de îndată ce se prefigura tema. Mauricio nu înțelegea nimic. Credea că Fontán organizase cina ca să se bucure de prezența lui, dar acum era surprins și contrariat. Poate Clotilde îl incitase să le pună la cale întâlnirea, cu vreun scop anume, să le comunice probabil ceva de interes. Dar, pentru că-i găsise încleștați într-o diatribă și cu umorul tăios, nu știa ce să facă și nici cum să manevreze situația în direcția intereselor ei.

Mauricio, care venise la cină fără tragere de inimă și fără vreo intenție anume, naviga pe o mare de conjuncturi.

Cina odată terminată, reapăru patronul localului.

— V-a plăcut mâncarea?

— Da, totul a fost foarte gustos.

— Atunci vă invit la un păhărel de Patxarán[16].

— Pentru mine nu, mulțumesc, spuse Clotilde.

— Poate preferați altceva…

— Nu. De altfel trebuie să plec, zise ea. Și văzând uimirea de pe chipurile celor doi bărbați, exclamă nerăbdătoare: De ce vă uitați așa?! Doar v-am spus că am o obligație.

Era limpede că Fontán nu fusese informat despre această eventualitate, iar Mauricio nici măcar nu vorbise cu ea, dar amândoi renunțară cavalerește să-i conteste minciuna. Mauricio se întrebă dacă Clotilde se hotărâse să-i abandoneze cât timp durase cina, văzând ce turnură nefavorabilă luase întâlnirea, sau dacă această lovitură nu fusese cumva tocmai obiectivul unic al convocării. Atitudinea Clotildei avea ceva teatral. Fără îndoială, manevra ei răspundea unui plan premeditat, cu intenția lipsită de echivoc de a lovi, în mod egal, în amândoi.

Mauricio se simțea umilit și mâhnit, iar Fontán prizonierul unei iritări surde.

— Cum rămâne cu Patxaránul? întrebă patronul localului după ce Clotilde se retrase cu o stângăcie precipitată, iar cei doi amici se așezară la locurile lor. E grozav. Vă mai pun un păhărel. De fapt, o să-mi mai cereți, acum că domnișoara v-a lăsat cu buza umflată.

— Pune și lasă sticla, zise Fontán. Iar când patronul făcu întocmai, exclamă: La dracu' cu femeile!

— Bine zis.

Începând din acel moment, relația celor doi deveni mai cordială. Desigur, dramul de solidaritate instaurat de plecarea intempestivă a Clotildei n-a fost suficient pentru ca fiecare să devină sincer. Mauricio ar fi dat orice ca să afle ce gândea Fontán în clipa aceea și presupunea că și curiozitatea acestuia era la fel de mare, dar știa că niciunul din ei n-ar fi atacat subiectul, nici măcar printr-o aluzie.

Amândoi își lăsaseră mașinile în aceeași parcare, așa că merseră o bucată de drum pe jos,

după ce ieșiseră din restaurant. Noaptea era călduță și sufla o briză umedă, prevestitoare de ploaie.

— Avem o primăvară dintre cele mai curioase, zise Fontán.

— Da, e adevărat.

— Pot să-ți spun ceva? Sunt puțin cam amețit.

— Și eu la fel. N-ar fi mai prudent să luăm un taxi?

— Nu. Cine-ți garantează că taximetristul nu e mai afumat decât tine? În plus, dimineața trebuie să ne recuperăm mașinile și să lăsăm ceva parale. Dacă o luăm încetișor, n-o să se întâmple nimic.

Mauricio avea un Citroën cu trei uși, cumpărat la mâna a doua, pentru care nutrea o mare afecțiune. Totuși, acum, comparându-l cu BMW-ul lui Fontán, i se păru o pocitanie, în condiții asemănătoare pe care dintre ei l-ar fi preferat o fată normală? În clipa aceea se bucură de faptul că Clotilde nu era prezentă să vadă ce alegere proastă făcuse.

Cât ținu drumul spre casă Mauricio se gândi cum să-și mărească în mod substanțial veniturile.

*

Sâmbătă, Mauricio ajunse la sediul Partidului cu o mahmureală considerabilă, provocată de excesele din ajun. La intrare îl întâlni pe Brihuegas, care tocmai pleca. Îl salută pe vechiul său camarad și spuse:

— Am venit după instrucțiuni.

— Nu există instrucțiuni, replică vechiul militant. Vino cu mine la un vin.

Pe drum, până la barul din apropiere, Brihuegas îi povesti că pe ultima sută de metri ai campaniei Partidul bătuse palma cu cei de categorie grea și deci nu mai avea nevoie de infanteriști. Acum, toate eforturile se concentrau asupra organizării unor mitinguri de amploare, cu participarea unor politicieni veniți special de la Madrid, ca Alfonso Guerra sau însuși Felipe. Lui Mauricio i se păru că

din explicația vechiului militant răzbătea o undă de amărăciune.

— Cel mai important lucru este să apari la televizor, spuse Brihuegas.

— S-ar putea să fie adevărat.

— Nici vorbă. Importantă e baza. Așa a fost și așa va fi întotdeauna. Un program politic nu se vinde ca un detergent. Doar dacă intenționezi să convertești populația într-o masă fără criterii și fără voință. Și dacă se ajunge la asta, cine culege fructele? Capitalul!

Deoarece pentru sfârșitul săptămânii nu avea un plan alternativ și, în plus, nu se simțea tocmai bine, Mauricio își petrecu ziua de sâmbătă în casă, lungit pe sofa, încercând să se pună la zi cu revistele de odontologie rămase necitite, uitându-se la televizor sau, uneori, dormind. Din când în când încerca să-și imagineze vreo îndeletnicire mai puțin plicticoasă, dar niciuna nu-i spunea nimic.

Duminică după-amiaza îl sună pe Fontán și-i propuse să meargă împreună la un film. Fontán acceptă cu o promptitudine care îl surprinse pe Mauricio. El socotea că Fontán avea o viață foarte agitată, imaginându-și-l tot timpul în călătorii sau practicând sporturi rarisime.

Se înțeleseră să meargă la ultimul spectacol. Mauricio voia să vadă un film spaniol despre care citise cronici laudative, dar Fontán refuză cu hotărâre.

— Nu fi demodat, spuse Mauricio. Cinematograful spaniol e într-un progres evident. E momentul să-i dai o șansă.

— Nici nu mă gândesc. Spania îmi poate cere multe sacrificii, dar nu pe ăsta. În cinematografia spaniolă s-a îmbunătățit doar patriotismul criticilor. Sau prostia lor. Restul e ca înainte. Ascultă, Mauricio, cinematograful e un amestec de industrie și talent; la noi, pentru prima parte, nu sunt bani; iar la a doua, suferim de-o secetă

constantă. Ori film american, ori pe mine nu contezi.

Filmul a fost o decepție, dar după spectacol intrară într-o tavernă, la o bere, și se distrară nemaipomenit. În pofida perioadei lungi ce despărțea prezentul de etapa lor școlară și a altor diferențe de tot felul, exista între ei o relație de încredere veche și plină de candoare. Conversația trecea fără efort de la un subiect la altul și, cum aveau opinii diferite în legătură cu orice, discuția se purta cu multă însuflețire. Până la urmă se despărțiră mult mai târziu decât fusese prevăzut, iar a doua zi Mauricio se simți moleșit și buimăcit, dar destul de mulțumit.

Marți noaptea îi telefonă Clotilde.

— Nu știam dacă te găsesc. Din ce se vede la televizor campania e la roșu încins. Te-am văzut în piață, strigai și țopăiai cu un stegulet și o goarnă.

— Treabă de om serios. Ce mai faci?

— Bine. Dar tu?

— Și eu.

— În regulă.

Mauricio se gândi că după aceste cuvinte laconice ea va închide. Căută o frază cu care să-i mențină interesul, dar nu găsi niciuna. După un timp auzi din nou glasul Clotildei la capătul celălalt al firului.

— De fapt, te-am sunat ca să-ți cer scuze pentru ce s-a întâmplat în seara aia. De la restaurant, vreau să spun. M-am purtat foarte grosolan.

— Nu-mi datorezi nicio scuză. Și, în plus, au trecut patru zile: delictul e caduc.

— Se spune prescris.

— Mă rog.

— Nu, pe bune, îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat. Dar uneori… în fine, nu vreau să te bat la cap cu prostiile mele. Te las în pace. Te-am sunat ca să-ți spun chestia asta și că îmi placi mult. Noapte bună.

— Hei, nu închide!

Clotilde închisese deja și Mauricio rămase perplex. În timpul nopții încercă să înțeleagă semnificația și scopul acelui apel. Nu voia să dea un sens literal cuvintelor Clotildei și cu atât mai puțin să-și lege speranțele de ele. Lăsă să treacă două zile, apoi o sună el.

— Ce faci sâmbătă?

— Sâmbăta asta?

— Da, măi femeie.

Urmă o scurtă pauză.

— Sâmbăta asta nu fac nimic.

— Atunci ne-am putea vedea.

— Să ieșim și să cinăm?

— De exemplu.

— Doar noi doi?

— Dacă nu ți se pare deplasat.

— Nu, nu mi se pare. Dar am o idee mai bună. Să mergem undeva în afara orașului, la sfârșit de săptămână. La un hotel plăcut, la țară. La mare sau la munte, mi-e totuna. Am chef să mă plimb și să mă bronzez. Sunt sătulă de oraș, am nevoie de-o schimbare. Făcu din nou o pauză, apoi adăugă: Să nu crezi că am nevoie de tine în postură de șofer.

— Și atunci…?

— Mauricio, ți-am spus deja mai mult decât trebuie să spună o fată decentă. Dacă propunerea nu-ți surâde poți căuta o scuză acceptabilă.

— Ce vorbești, îmi surâde din plin, zise Mauricio încercând să nu dea cuvintelor sale o solemnitate excesivă. Doar că… dacă duminică suntem plecați, cum facem cu votul?

— Ah, n-o să votăm, spuse Clotilde calmă. Eu sunt împotriva tuturor, iar tu, pentru ai tăi, ai făcut deja destule. Să-i torpilăm.

Mauricio avu un noroc chior: a doua zi se prezentă la cabinet un pacient căruia îi administra un tratament de durată și cu care întreținea o relație cordială. Acesta îi povestise cândva că avea o casă la Cerdana, așa că îl întrebă dacă nu știa vreun hotel liniștit și confortabil în zonă. Pacientul

îi făcu mai multe recomandări și chiar în seara aceea Mauricio rezervă o cameră matrimonială pentru domnul și doamna Greis.

Dimineața de sâmbătă era senină și însorită.

Pe drum, Clotilde a fost zâmbitoare și vorbăreață. La un moment dat, Mauricio se gândi că vor trebui să lase la o parte camaraderia pe care o jucau amândoi și să imprime relației o trăsătură distinctă, dar se temea să nu se precipite ori să acționeze cu stângăcie și să piardă tot ce câștigase. Se temea, totodată, ca din exces de prudență să nu piardă ocazia și să construiască o relație solidă, dar superficială, ceea ce nu se potrivea cu natura sentimentelor sale. De la prima lor întâlnire ea preluase toate inițiativele, inclusiv a excursiei care tocmai avea loc. Dar această strategie nu putea ține la nesfârșit: acum era rândul lui să puncteze. Totuși, pe măsură ce călătoria se prelungea și existențele lor singuratice rămâneau în urmă pentru a pătrunde tot mai mult într-un teritoriu comun, perspectiva îi devenea și mai confuză. Îl încerca o mare surescitare, dar, în același timp, și o mare îngrijorare, și se întreba dacă, în pofida aparentei sale dezinvolturi, Clotilde nu se afla în aceeași situație, cumpănind fără încetare tot ce era pro și contra în fiecare gest și cuvânt, țesând în felul acesta un hățiș.

Pentru a ajunge la Cerdana trebuiau să treacă printr-un tunel de câțiva kilometri. Traversarea durase câteva minute, dar senzația de apăsare o făcuse să pară mai lungă; apoi, ieșind la aer curat, peisajul era diferit.

— E ca un vis, nu? spuse Mauricio, care nu trecuse niciodată printr-un tunel atât de lung.

— Nu. Visele sunt întotdeauna umbroase, cețoase și parcă slab luminate. Chiar și cele mai vesele te înspăimântă. În schimb aici lumina e diafană, iar aerul curat. Îmi place.

Până la hotel, ultima parte a drumului șerpuia printre păduri și pajiști de un verde intens. Din loc

în loc, se vedeau vaci și câte o turmă de oi păzită de un câine negru, năpârlit și deloc prietenos.

La hotel, Mauricio făcu un efort pentru ca recepționerul să nu observe că se simțea nelalocul lui, cu toate că acesta nu părea să acorde o atenție deosebită unor clienți de a căror situație personală puținii păsa. Vremea denunțurilor nu era prea îndepărtată pentru ca simplele formalități să nu fie umbrite de amintirea supravegherii opresive, de riscul sancțiunii și al rușinii. Totuși, lucrurile se schimbaseră radical: în timp ce Mauricio completa formularul de înregistrare, Clotilde hoinărea prin holul hotelului făcând pe distrata și nici măcar nu trebuise să-și arate documentele. Recepționerul părea mai ocupat de aspectele practice ale gospodăririi interne decât de rectitudinea morală a clienților săi.

— Dacă doriți să luați masa, trebuie să mergeți imediat la restaurant, căci bucătăria se va închide peste douăzeci de minute.

Mauricio era mulțumit că împrejurarea soluționa stânjenitorul moment al preluării camerei.

Își lăsară bagajele nedesfăcute, se spălară pe mâini și coborâră la restaurant.

După masă se întoarseră în cameră. Mauricio se învârtea de colo până colo prin odaie, aprinzând și stingând luminile și inspectând conținutul sertarelor.

— Ești nervos?

— Puțin.

— Și eu. Dar e absurd, am fost de atâtea ori în situația asta.

— Acum e altfel, spuse Mauricio.

— Trebuie să ne străduim să fie la fel.

Când ieșiră la plimbare se înserase deja binișor. Urcară pe un drum ce ducea spre panta unei coline și coborâră apoi în curbe domoale până la o pajiște străbătută de un pârâiaș. Apa era foarte limpede și se vedeau pietricelele de pe fundul albiei. Își vârâră mâinile în apa foarte rece. Mai la vale

întâlniră doi bărbați cu unelte de pescuit. Mauricio se întreba dacă în firicelul acela de apă existau pești; văzuse că mai încolo apa era stătătoare și forma un lac nu prea mare. Priveliștea lacului, în lumina aurie a înserării, cu trestiile legănate de briză, îi spori melancolia. Pe Mauricio crepusculul îl întrista, viața la țară îl deprima, iar suma celor două îl arunca într-o prostrație insuportabilă. De data asta nu i-a fost însă greu să-și țină firea, observând transformările Clotildei. Avea bujori în obraji, trăsăturile destinse și ochii luminoși, însuflețiți parcă de o febră interioară. Se îndepărtă fără să zică nimic, urcă pe un colnic de pe o coastă din apropiere și se opri în dreptul unui grup de arbori tineri, cu trunchiurile zvelte, netede, și cu frunzele de un verde intens, însingurată și parcă așteptând ceva. Se întuneca rapid, iar temperatura începea să coboare.

— Să ne întoarcem la hotel dacă nu vrem să facem vreo angină sau ceva mai rău, spuse Mauricio.

Cum Clotilde nu răspunse, se apropie de ea până unde-i îngăduise terenul accidentat și-i atinse ușor brațul. Ea îi întinse mâna și se întoarseră pe malul apei. Acolo Mauricio își retrase mâna și o cuprinse de după umeri cu un gest afectuos și protector. Clotilde nu spuse nimic, atitudinea ei obișnuită, jinduitoare și defensivă, făcuse loc alteia, mai senină, aproape o formă de abandon.

Se plimbară așa, foarte încet, iar când ajunseră la hotel se înnoptase de-a binelea.

— Tremuri. Îți pregătesc chiar acum baia, spuse Mauricio.

În timpul cinei îl rugară să-i povestească cum și-a descoperit vocația de stomatolog.

— O asemenea vocație nu există. E doar ceva pentru care optezi după o analiză la rece. La terminarea studiilor mă gândeam să fac pediatrie. Din fericire, în timp ce mă aflam în Germania și, având vreme destulă ca să mă gândesc, mi-am dat

seama imediat de eroarea comisă. Nu-mi plac copiii. Nu mă înțelege greșit, de fapt, mă încântă. Dar nu sunt un căpcăun. Vreau să spun că nu-mi plac copiii bolnavi sau bolile copiilor, cum vrei să le spui. Așa că am început să caut, am vorbit cu unii și cu alții și până la urmă am înclinat pentru stomatologie. A fost o decizie bună. Nu e o specialitate romantică, cel puțin văzută dinafară, dar mie îmi place. În plus, se află într-o o etapă foarte stimulatoare. Toate ramurile medicinei sunt așa, dar stomatologia mai mult decât celelalte. Nu sunt progrese spectaculoase, dar lucrurile s-au schimbat radical și asta ne permite să le oferim pacienților servicii mult superioare comparativ cu anii trecuți… Se opri pe neașteptate și zâmbi. Scuză-mă, mă ambalez fără să-mi dau seama.

— Nu. Stai liniștit.

— Știu, e o poveste plicticoasă.

— Dar e a ta și, pentru că suntem împreună, mă interesează.

— Bine, dar trebuie să-mi promiți că după aceea o să-mi vorbești despre tine.

— Sunt foarte plictisitoare.

— Nu întotdeauna.

— Bine, o să-ți povestesc tot. Dar nu în noaptea asta.

Duminică se treziră târziu și se duseră în sat cu mașina.

Parcară pe marginea drumului, în rigolă, departe de prima casă, căci se părea că toți avuseseră aceeași idee. Oamenii locului se salutau cu glas tare și cu gesturi teatrale: unii se duceau la secția de votare să-și depună votul, alții se întorceau. În piață, atârnate de copaci, se vedeau pancartele partidelor aflate în cursă, dar, în general, predominau cele de la Convergencia și de la Unio.

FEM I FAREM![17]

— Hai, pisi! spuse Mauricio.

— Taci, că te aud ăștia.

Mai circumspecți, orășenii veniți să-și petreacă aici sfârșitul de săptămână erau îmbrăcați în haine mai de gală și stăteau la mesele aflate pe trotuar, în fața barului sătesc.

Orologiul bisericii arăta ora douăsprezece și băteau clopotele, dar era o înregistrare: ușile lăcașului erau bine ferecate, căci misa se terminase demult, iar parohul se dusese să voteze, apoi să mănânce. Vântul aducea miros de lemn ars.

Mauricio simțea că i se volatilizează aversiunea pe care o avea față de viața la țară.

— Îmi place mult locul ăsta. Dacă vreodată o să am bani, o să-mi cumpăr o casă de vacanță.

— O să te plictisești.

— Cu tine, nu.

— A, sunt inclusă în achiziție?

— Ei, la naiba! Sunteți insuportabile, voi, feministele.

Mâncară la cârciumă, într-un vacarm asurzitor, iar când ieșiră hainele le miroseau a grătar. Când ajunseră la hotel, începea să se însereze. Mauricio avea senzația că timpul i se scurgea printre degete și, împreună cu el, bruma de fericire nu lipsită de incertitudine.

— Și dacă mai stăm o noapte?

— Eu lucrez mâine.

— Și eu, dar putem să sunăm și să ne cerem scuze. În plus, la ora asta, șoseaua e arhiplină. Ar fi o imprudență.

— Tu însuți ești o imprudență.

În timp ce vorbea, ea își aranja lucrurile în valiză. Mauricio nu vru să insiste.

Întoarcerea a fost ceva mai lentă, dar nu așa cum prezisese el. Tăcură în cea mai mare parte a drumului. Aproape de Barcelona, Clotilde își rezemă capul de umărul lui Mauricio.

— Dacă ești obosită, poți trage un pui de somn. Mie mi-e bine.

— Nu sunt obosită.

După un moment, adăugă:

— Mă bucur că mi te-ai confesat azi-noapte.

— Azi-noapte?

— La cină. Cu entuziasmul tău pentru odontologie. Mă temeam că o să lași medicina și o să te apuci de politică.

— Nu ți-ar plăcea?

— O spun pentru tine.

— Nu te îngrijora, n-am avut nici cea mai mică intenție. Dacă am participat la mișcarea asta e pentru că fac parte dintre cei ce cred în obligații. Știu, ține de epoca lui Antonio Machin, dar nu pot s-o evit. La înălțimea la care ne aflăm ar trebui să sosească deja primele rezultate. Ce păcat că mașina mea nu are radio! O să te las la ai tăi, iar eu o să mă duc la sediul partidului; acolo o să aflu ce s-a întâmplat și va fi ceva atmosferă, mai ales dacă am câștigat. Tu m-ai fi votat?

— Pe tine, cum să nu? Pe fârtații tăi, nu sunt chiar atât de sigură. Dar nu văd de ce m-ai lăsa acasă. E devreme și, dacă nu te deranjează, te însoțesc.

Pe ușa sediului intrau și ieșeau o mulțime de oameni. Mauricio îl întrebă pe unul pe care-l știa din vedere cum mergeau treburile, iar acesta se uită la el foarte uimit. Tocmai se anunțaseră rezultatele: Jordi Pujol câștigase din nou, iar Raimon Obiols își recunoscuse înfrângerea, mulțumindu-le tuturor pentru eforturi. Înăuntru se zăreau numai chipuri triste. Unii simpatizanți încercau să se încurajeze, declarând că vor face o opoziție implacabilă și că vor continua să lupte, dar pe profesioniști nu-i putea consola nimic pentru înfrângerea personală și pentru speranțele năruite. Se spunea cu voce scăzută că nu vor cădea capete. Slabă consolare.

Un individ cu figură de profesor universitar zicea:

— Nu trebuie să ne scandalizăm. O țară democratică este prin definiție conservatoare.

Oamenii preferă mai degrabă eficiența decât ideile și o administrație care aparent funcționează fără să intervină prea mult în afacerile private. În teorie, sunt suficiente câteva legi care să garanteze libertățile fundamentale și o distribuție rezonabilă a bogăției prin intermediul impozitelor. Restul sunt aventuri și soluții de urgență pentru situații de criză. Limbaj simplu, iar la egalitate de șanse, cei ai casei. Apoi, desigur, cei de pe margine, dar aceștia, prin definiție, nu contează.

În mulțime Mauricio îl văzu pe Brihuegas, îl salută și i-o prezentă pe Clotilde.

— Mauricio mi-a vorbit mult de tine.

— De rău, presupun.

— Ei, fii serios!

— Păi nu știi ce mi-a spus despre tine, făcu bătrânul militant. Și lăsând deoparte tonul glumeț, adaugă: S-a întâmplat ceea ce trebuia să se întâmple. Sunt niște domnișori, iar cei de la vârf niște smochiniți.

— Ce vrei să spui? întrebă Mauricio.

— Că trebuie să-i spui pâinii pâine și vinului vin, și că restul e apă de ploaie, ce naiba!

Mauricio îl văzu pe Fitó și se duse să-l salute, lăsând-o pe Clotilde cu Brihuegas. Fitó era tare abătut.

— Vezi, atâta efort pentru rahatul ăsta. Acum mă simt vinovat că te-am băgat în bucluc.

— Nu spune asta, omule, n-aveai cum să știi dacă vom câștiga sau vom pierde. În plus, eu n-am aspirat la nimic și sunt bucuros că am participat la campanie. Mi-a fost chiar de folos.

— Mi-e totuna, mă simt vinovat. Uite, îți aduci aminte de prânzul cu Raurell, când ți-am cerut să participi? Trebuia să vin cu Alemany, dar n-am putut pentru că eram ocupați, îți amintești? Bun, dar nu era adevărat. Am fi putut veni, dar umblam de câteva luni însoțiți peste tot de escortă și ne-am gândit că asta ți-ar face o impresie proastă, că ți-ar băga frica-n oase. De asta te-am mințit. Ți-o spun

acum pentru că am băut toată șampania pe care o pregătisem pentru victorie și m-am îmbătat tun.

Fără să-i dea ocazia lui Mauricio să mai spună ceva, Fitó o luă foarte hotărât din loc cu un pas nesigur și, cu îmbrânceli, fu absorbit de mulțimea care se îndrepta nu se știa unde și nici de ce. Deodată Clotilde i se agăță de braț.

— Ți-o predau întreagă și nevătămată, spuse Brihuegas. Și, fără să coboare vocea, adăugă: Logodnica ta e un înger. Ești un norocos, tâlharule.

Mauricio se gândi că în gura bătrânului militant anacronicul apelativ de „logodnică” era învestit cu autoritate.

— Bun, eu mă duc, zise Brihuegas. Aici nu mai e nimic de făcut. Pe curând.

Le strânse mâinile și plecă.

— Amicul tău e genial, spuse Clotilde. Vorbește ca Sancho Panza.

— Da, e un tip haios, dar de obicei nu vorbește așa. Evident, a făcut-o ca să te impresioneze. Asta nu înseamnă că nu are dreptate: aici nu mai e nimic de făcut.

Ieșiră cu dificultate, căci oamenii continuau să intre, indispuși și necăjiți de rezultatul alegerilor.

*

După sfârșitul de săptămână petrecut împreună la Cerdana, Mauricio credea că, în sfârșit, cunoștea sentimentele Clotildei. Îi înțelegea, în același timp, temerile și contradicțiile. În general, părerile ei erau doar în mică măsură diferite de ale lui. Nu se îndoia însă de sinceritatea și intensitatea sentimentului său. Era fermecat, se gândea tot timpul la Clotilde și orice făcea, de la cel mai mărunt lucru până la cea mai delicată intervenție chirurgicală, era prilej de dialog mental cu ea, ca și cum s-ar fi stabilit între ei o linie de comunicație telepatică. Ulterior, când se întâlneau sau vorbeau la telefon, îi povestea totul foarte amănunțit. Convins că soarta lucrurilor făcute cu strădanie nu putea fi decât una bună, își propuse să o lase pe

Clotilde să-și rezolve în felul ei incertitudinile și conflictele, fără presiuni sau stări apăsătoare.

Se vedeau cu regularitate, dar nu zilnic, iar la telefon vorbeau nu din obișnuință, ci doar când ceva justifica apelul. Mauricio nu dorea să se comporte ca un filfizon.

Acum, fără preocupări emoționale și cu etapa scurtei activități politice consumată, avea timp suficient pentru a se dedica profesiei: muncea, studia și asista la conferințele și la întâlnirile ce se organizau la Barcelona, la Madrid, sau în alte orașe spaniole dacă își putea sincroniza deplasările cu obligațiile pe care le avea.

Într-una dintre aceste călătorii se întâlni în avion cu Manolo Villares, poreclit Rabus, un coleg cu doi ani mai mare decât el, pe care-l cunoscuse în timpul specializării de la Madrid. Familia lui Villares era corcită: tatăl canariot, mama aragoneză, iar bunica maternă cubaneză. Din toată această moștenire, Villares distilase doar o elegantă indolență. În căminul lor studențesc era cunoscut ca unul care se ducea des la prostituate. Părinții săi îi trimiteau în fiecare lună o sumă considerabilă de bani. Rabus lua atunci calea celor mai tari bordeluri din Madrid. Apoi, pe măsură ce mijloacele i se împuținau, cobora ștacheta și ajungea în cele mai imunde spelunci, cu femei mai puțin atrăgătoare. Nu toate îi plăceau la fel, dar se adapta întotdeauna circumstanțelor și se arăta satisfăcut. Bârfele îi exagerau isprăvile, dar ceva trebuie să fi fost căci în perioada cât Mauricio fusese acolo Rabus contractase o blenoragie ce fusese subiectul multor comentarii.

În avion își amintiră de perioada studenției și trecură în revistă peripețiile de atunci. Mauricio nu știa că Rabus se stabilise de mai mulți ani la Barcelona, unde își deschise un cabinet în Mataró. Se dedicase exclusiv stomatologie infantile, iar afacerea, după cum spunea, mergea din plin. Era în

căutarea unui stomatolog cu care să se asocieze pentru a putea primi o clientelă mai numeroasă.

— De ce nu îndrăznești? Ar fi vorba de cel mult două după-amiezi pe săptămână sau două dimineți, după cum ți-ar conveni. Dacă te organizezi bine, ai putea să-ți faci toată treaba într-o singură zi. Și ai câștiga bani cu duiumul. Începutul, care e partea cea mai grea, e deja făcut de mine. Tu nu trebuie decât să culegi fructele.

La aterizare erau de acum înțeleși, deși Mauricio nu voia să se angajeze fără să vorbească în prealabil cu Clotilde.

Chiar în seara aceea o invită la cină și-i expuse planul. Clotilde manifestă un interes scăzut.

— Fă ce vrei.

— Măi femeie, eu nu ți-am cerut voie, voiam doar să știu ce părere ai.

— Dar cum să ți-o spun? Nu știu nimic despre stomatologie.

Mauricio înțelese că Clotilde se abținea să intervină în ceva ce putea să pară un proiect comun.

— E limpede că, dacă voi face naveta la Mataró, comentă la ieșirea din restaurant, va trebui să-mi schimb mașina.

— Vezi, te-ai gândit la toate!

— Da, dar dacă mi-ai fi spus aș fi renunțat la idee.

— Nu-mi pune în cârcă lucruri pe care nu mi le pot asuma. Eu nu știu ce-ți convine. Dacă ai de semnat vreun contract, poți să mi-l arăți înainte, iar dacă ai de făcut plăți, fii atent. În rest, sunt problemele tale. Fă ce-ți convine sau ce te atrage mai mult. Tot ce ți-am spus când m-ai întrebat despre politică e valabil și în acest caz. Ce se poate întâmpla? Dacă te înșeli, poți întotdeauna să repari. Ești tânăr și fără obligații. Și ce nu faci acum nu mai faci altădată.

Mauricio ar fi preferat o opinie mai puțin relaxată, dar din cuvintele respective deduse că ea

nu se opunea în mod expres proiectului. Dacă Clotilde ar fi avut obiecții, cu siguranță că i le-ar fi făcut cunoscute.

În aceeași săptămână se duse cu Manolo la Mataró și acesta îi prezentă cabinetul. Era situat pe Ramblas, într-un edificiu vechi, pompos, dar lăsat în paragină: piatra falsă a fațadei era acoperită de negreală, iar din ornamentația cu aspect modernist lipseau fragmente de mărime considerabilă.

— Casa e o ruină, Rabus.

— Da, dar proprietarul refuză s-o restaureze, dacă nu i se îngăduie să ridice chiriile. Sunt unii care locuiesc aici de dinainte de război și plătesc doi duros pe lună. Dar asta nu trebuie să ne preocupe pe noi. Edificiul e central și are prestanță, iar apartamentele sunt mari și frumoase, o să le vezi.

Cabinetul ocupa un apartament întreg la etajul cinci al edificiului. Printr-o fereastră din spate se puteau zări calea ferată, niște șoproane și un crâmpei de mare. Ani la rând apartamentul fusese ocupat de o familie și încă mai păstra o sală de baie, o toaletă într-o stare deplorabilă, o bucătărie jegoasă în care mai existau încă niște plite înnegrite și o chiuvetă ruginită, de nefolosit. Într-un dulap putrezit Mauricio găsi o cuvertură roasă de molii, o pereche de pantofi mucegăiți și câteva jucării de plastic rupte și decolorate.

— E o împuțiciune.

— Aiurea, nu fi chițibușar. Partea asta de casă nu e folosită: las-o. Importantă e sala de așteptare, cabinetul și instrumentarul.

Sala de așteptare avea pereții tapetați cu hârtie de culoare închisă și era mobilată cu o canapea desfundată, o masă din sticlă și metal și o lampă cu picior. Pe masă erau îngrămădite reviste vechi și câteva exemplare decopertate din *Mortadelo y Filemón.* Cabinetul se prezenta cel mai bine; pereții erau tencuiți cu gips și oarecum albiți, iar

instrumentarul era modern și se vedea că era curat și îngrijit.

— E-n regulă, zise Mauricio.

— Ți-am spus eu.

— În orice caz, trebuie aranjat și restul apartamentului.

— Crezi? Noi nu-l folosim, iar acolo pacienții nu au acces, de ce să cheltuim?

— Din respect, Rabus. Eu nu pot lucra în asemenea condiții.

Villares reflectă un moment, după care acceptă, mai mult din inerție decât din convingere.

— În regulă. Tu te instalezi pe socoteala ta, iar în rest mergem pe din două. Ai bani?

— Nu. Mă gândeam să solicit un credit. Nu cred să mi-l refuze.

A doua zi, profitând de câteva ore libere în programul de lucru, Mauricio se duse la sucursala băncii unde își avea contul și se întâlni cu directorul. După ce isprăvi cu expunerea planurilor sale, directorul sucursalei își frecă mâinile de parcă ar fi prevăzut că prin operațiunea respectivă s-ar fi realizat niște câștiguri extraordinare, dar nu spuse nimic.

— Cum vi se pare, señor Barnabás?

— Foarte bine, domnule doctor, foarte bine. Banca încurajează inițiativele tinerilor profesioniști. E o prioritate a băncii.

— Atunci, pot conta pe sumă?

— Pentru asta va trebui consultat departamentul de credite, domnule doctor Greis, mă tem însă că sunt puține șanse să vi-l acorde.

Mauricio era dezorientat.

— Nu vă înțeleg, señor Barnabás.

— Spune-mi Miquel.

— Nu e momentul să devenim prietenoși, señor Barnabás. Spuneți-mi ce motive aveți să-mi refuzați creditul solicitat.

— Eu nu, domnule doctor Greis, eu nu. Banca. Dacă ar fi după mine, crede-mă… dar vremurile pe

care le trăim sunt de mare nesiguranță. Încrederea în dumneavoastră e deplină, dar garanția, cine ne poate spune? Se poate întâmpla orice. Nu din cauza dumneavoastră, care nu doriți, Doamne ferește, așa ceva, dar din pricina conjuncturii. Acum conduc socialiștii, scapă cine poate, mă înțelegi. Apoi, evident, banca trebuie să aibă grijă de banii ei, de banii deponenților ei, vreau să spun. Să nu riște, adică să nu investească fără garanții. Garanții reale, vreau să zic. Spune-mi Miquel. Garanții ipotecare. Și chiar și așa, rămâne de văzut. Amanetări, nici vorbă. De altfel, pentru ce ai nevoie de atâția bani, domnule doctor?

— V-am spus deja, ca să amenajez în mod decent un cabinet. Trebuie să înlocuiesc instalațiile, să zugrăvesc, să cumpăr echipamente, instrumentar chirurgical… aș vrea, de asemenea, să instalez aer condiționat… și să-mi schimb mașina. Dar dacă nu-mi dați banii, de ce mai stați de vorbă cu mine?

— O fac doar ca să vă ajut, domnule doctor.

Pe Mauricio îl deprima întrevederea cu señor Barnabás. Cu ani în urmă, la începutul carierei lui profesionale, băncile ofereau credite în condiții foarte avantajoase și fără altă garanție decât încrederea inspirată de viitorul clientului. Deoarece o specialitate ca stomatologia putea fi urmată doar la Madrid, absolvenții din fiecare an erau puțini și repartizați în toată Spania. Pe vremea aceea însă Mauricio nu se gândea la viitor și nici nu voia să se complice: refuzase plictisit ofertele băncilor și începuse să lucreze la clinica Torralba, ca angajat al doctorului Robartes. Câștiga suficient și nu-și bătea capul cu nimic.

Acum, descoperea că pierduse o ocazie unică.

Bun, rămân așa cum sunt. Nu voi fi bogat, dar voi avea mai mult timp liber. Totuși, acest gând nu-i diminua frustrarea. Simțea că venise vremea unui pas înainte și i se părea o lașitate să nu-l facă,

chiar dacă ar fi fost din motive străine de voința lui.

La sfârșitul acelei săptămâni, după o lungă perioadă de tăcere, îi telefonă Fontán.

— Ești un ingrat, întotdeauna eu trebuie să te sun.

— Am fost ocupat.

— Nu-mi prea vine a crede: cariera ta politică e pe ducă și nu faci nimic. Știu din sursă sigură. Știu de asemenea că ieși în lume cu Clotilde.

— De la ea știi?

— Asta nu-ți pot spune. Dar îți propun să ieșim la o cină, toți patru. Am și eu o prietenă și aș dori să v-o prezint.

— În ce mă privește, sunt încântat, spuse Mauricio fără prea mare entuziasm; i se părea că socializarea formală a relației lui cu Clotilde era un mod de a o trivializa.

O sună pe Clotilde și-i povesti cele întâmplate. Clotilde reacționă cu o asprime neașteptată.

— Asta-i bună, o cină în patru.

— Îmi pare rău, ar fi trebuit să te întreb înainte să accept. Dacă vrei, caut o scuză și anulez.

— Nu, nu. Dacă ai acceptat, nu e cazul să dai înapoi fără motiv.

Lucrurile nu păreau să meargă prea bine, în realitate a fost chiar mai rău. Prietena lui Fontán se numea Michelle și era de-o frumusețe spectaculoasă, cam rece, cu ten palid și vopsită blondă. Avea ochi mari și frumoși, dar o privire obtuză și uneori dură. Nu prea se băga în discuție, dar când intervenea o făcea fără nicio noimă, cu comentarii fără vreo legătură cu subiectul, referindu-se la persoane și întâmplări știute doar de ea și de Fontán și întotdeauna pe un ton impertinent. Pe Mauricio îl tratǎ de la început cu o condescendență disprețuitoare, iar pe Clotilde se strădui s-o ignore. Mâncă puțin și fără chef.

— Mamă, ce-i asta?! exclamă prietena lui Fontán.

— *Omelette norvégienne.*

— Ce porcărie! Și de *ce* ne-o aduce?

— Am comandat-o eu dinainte, zise Fontán.

— Asta da idee! Tipică pentru tine! Cum de ți-a venit?

— Mi-ai spus nu demult că ți-ar plăcea o *omelette norvégienne.*

— Eu? Am spus eu că-mi place *omelette norvégienne*? Ai ceva la cap? Cum să spun că-mi place *omelette norvégienne*? Mi-e scârbă de ea. *Omelette norvégienne*? N-am mâncat în viața mea. Nici dacă ar fi de aur.

— În regulă, spuse Fontán, o dăm înapoi.

— Nu, zise Clotilde, de ce? Dacă ai comandat-o, e normal s-o mănânci. De altfel, mie îmi place *omelette norvégienne.*

Mauricio nu dorea să participe la ceartă, dar nici nu voia să-l abandoneze pe Fontán într-o situație atât de incomodă.

— Noi nu ținem seama de pierderi. Eu sunt pentru ca *omelette norvégienne* să rămână. Azi o mâncăm, iar mâine am uitat de ea.

Clotilde îi aruncă o privire plină de reproș.

— Atunci, ce fac? întrebă chelnerul, o las sau o iau?

— Las-o, naiba s-o ia, las-o, spuse Fontán.

— Dacă doriți, pot s-o flambez, adăugă chelnerul.

— Da, omule, chiar asta-i mai lipsea! exclamă prietena lui Fontán.

Chelnerul puse omleta pe masă și o împărți în patru porții cu un cuțit cu lamă lungă.

— Ne-am dat în spectacol, spuse Michelle.

Pentru că era delicioasă, Mauricio înghiți într-o clipă partea lui de *omelette norvégienne.* Fontán și Clotilde mâncară cu moderație, iar Michelle se mulțumi s-o guste cu o figură scârbită. După un timp anunță că ceva nu-i căzuse bine și se duse la toaletă.

— Sper că nu e de la *omelette norvégienne,* zise Fontán îngrijorat.

— Mă duc să văd, spuse Clotilde, care interpretase cuvintele lui Fontán ca pe o rugăminte.

Când cei doi prieteni rămaseră singuri, Fontán zise:

— Bătrâne, dă-mi o mână de ajutor. Asta-i o înmormântare, iar eu rămân și cu mortul, și cu coșciugul.

O spuse pe un ton mai degrabă amuzat decât neliniștit. Mauricio admira integritatea lui Fontán; atitudinea lui nu trăda nici descurajare, nici nemulțumire, considerând că situația nu era dezastruoasă.

— Îmi pare rău, nu știu ce-i cu Clotilde și nici eu nu sunt în apele mele.

— De ce?

— Nimic, o prostie.

— Povestește-mi.

— Nu știu dacă ne ajunge timpul.

— Ba da, ai să vezi.

La insistențele lui Fontán, Mauricio îi povesti despre problemele lui financiare.

— Ești prost, Greis. Înainte să acționezi trebuia să vorbești cu mine.

— Și ce m-ai fi sfătuit?

— Nu te-aș fi sfătuit nimic. Ți-aș fi făcut rost de bani. Încă mai pot s-o fac dacă ești interesat de proiect.

— Chiar?

— Sigur. Mă ocup de chestia asta, doar îți sunt prieten. Sună-mă mâine și contează pe credit. Pun o singură condiție: să mă ajuți acum să însuflețesc azilul de noapte.

— Batem palma.

În clipa aceea Michelle și Clotilde reveniră la masă. Erau zâmbitoare și se țineau de mijloc, de parcă ar fi profitat de minutele de singurătate pentru a deveni intime.

— Cum te simți? întrebă Fontán foarte grijuliu.

— Mai bine, zise Michelle cu un glas firav, dar totodată viteaz, de parcă tocmai fusese rănită de moarte în mijlocul unei bătălii decisive. Mi-e puțin greață. Du-mă acasă, te rog.

— Cum vrei. Și întorcându-se spre Mauricio și Clotilde, adăugă: Voi nu trebuie să părăsiți terenul. Mai rămâneți. Vorbim la telefon. Poate data viitoare o să avem mai mult noroc.

După ce rămaseră singuri, Clotilde căzu într-o tăcere adâncă. Mauricio ar fi avut poftă de o cafea și ceva de băut, dar, văzând că toate eforturile lui de a înnoda o conversație se loveau de un zid, ceru nota de plată. *Maître* se duse să verifice ceva, apoi reveni și le spuse că señor Fontán achitase întreaga cină. Era cazul s-o facă, se gândi Mauricio. În schimb, Clotilde se simți ofensată.

— Nu cred că aș vrea să-l mai văd vreodată. Nici pe el, nici pe glastra aia stupidă.

— Mi s-a părut că v-ați împrietenit.

— Nu. Între bărbați se naște spontan camaraderia, iar între femei solidaritatea. Dar ulterior asta nu le împiedică să se sfâșie una pe alta.

Tăcu de parcă urma să nu mai scoată un cuvânt tot restul serii, dar brusc adăugă:

— Nu-mi revin. Credeam că nu mai există astfel de femei.

— Cum?

— Așa. Femei care pentru a reuși în viață profită de tot ce e mai rău în ele și în bărbați. E imoral și pe deasupra contraproductiv.

— Mă rog. Așa o va lăsa repede.

— Nu-ți face iluzii. Dacă ea și-a propus, se vor căsători înainte de un an. Drept pedeapsă, evident. Răul va veni mai târziu, dar chestiunea care o interesează pe ea va fi soluționată.

Mauricio nu răspunse. Michelle nu i se păruse o femeie chiar atât de rea. Era sensibil la frumusețe și înțelegea nu doar atracția pe care o putea simți

Fontán pentru o astfel de sculptură vie, dar și provocarea stârnită de asprimea caracterului ei. De fapt, poate acesta era genul de femeie care i se potrivea lui Fontán, felului său de a fi, mentalității lui și mediului în care trăia. Fontán nu putea lua decizii în ceea ce-l privea. Era dator grupului din care făcea parte și, așa cum trebuia să accepte compania unor indivizi care în mod evident nu-i erau pe plac, nu putea să-și planifice viitorul familial de-o manieră inconștientă și înflăcărată. Această lege părea nedreaptă și anacronică, dar continua să aibă valabilitate universală. De fapt, noi suntem excepția, iar Michelle, cu tot ce reprezintă, este regula, se gândea Mauricio. Totuși, avu grijă să nu-i ofere Clotildei această explicație.

— Vii la mine, sau te duc la ai tăi?

— Mă întrebi, sau e o propunere?

— Nu vreau să te presez. Dacă mâine trebuie să te trezești devreme…

— Nu trebuie, dar, dacă ți-e indiferent, poate că ar fi mai bine să mă duc acasă. Și pot lua un taxi, nu te deranja să mă însoțești.

— Măi femeie, tu știi ce vreau eu. Și nu-mi vorbi pe tonul ăsta. Nu sunt vinovat pentru *omelette norvégienne.*

Nu-și vorbiră pe drum și nici când ajunseră acasă la Mauricio. Acolo, pentru prima oară, Clotilde se eschivă și respinse încercările lui de apropiere. Avură amândoi o noapte proastă, cu intervale dese de insomnie, iar dimineață erau obosiți, deprimați și prost dispuși. Se despărțiră în grabă, de comun acord, de parcă amândoi ar fi avut la prima oră obligații de neevitat.

Din cauza episodului cu Clotilde, Mauricio se hotărî să nu-l sune pe Fontán, așa cum îi sugerase acesta. Oferta prietenului său îi crease iluzii, dar era convins că Clotilde ar fi dezaprobat acțiunea. Nu fusese niciodată o susținătoare a proiectului de cabinet paralel și era limpede că intervenția lui Fontán ar fi agravat lucrurile. Totuși, seara, primi

un telefon de la Fontán: totul era aranjat și putea încasa creditul de îndată ce vor fi întocmite formalitățile de rigoare.

— Evident, nu mi-ai spus suma.

— Am calculat că vreo trei milioane.

— Trei milioane? Omule, nu mă mir că băncile ți-au trântit ușa în nas. Trei milioane e o sumă ridicolă!

— N-am nevoie de mai mult.

— Nu contează. Întotdeauna se poate cheltui dublu. Sau triplu. Amenajează-ți cabinetul la cel mai ridicat standard și, dacă îți rămân bani, du-te cu Clotilde în Caraibe. Fă-i o surpriză.

Rămăsese ca Mauricio să telefoneze la bancă și să stabilească ziua și ora încheierii contractului.

După ce închise telefonul căzu o clipă pe gânduri și, în final, se decise s-o sune pe Clotilde și să-i povestească tot; dar Clotilde ieșise să cineze cu niște prieteni. Nervos, îi telefonă lui Manolo Villares și-l anunță că făcuse rost de bani și că proiectul mergea înainte.

— Perfect, spuse Rabus.

*

Într-o seară, după ce Clotilde se întoarse de la birou, mama ei îi spuse:

— Pregătește-te să-l vizităm pe unchiul Manuel.

— De ce?

— Azi e ziua lui.

— O să-l felicit la telefon. Sunt obosită și acolo mă plictisesc. Tatăl ei interveni cu un aer dezolat:

— Fată dragă, nu te lăsa rugată. Aceeași poveste în fiecare an și până la urmă tot vii. Cel puțin, acum, ai mai multe motive.

La rugămintea tatălui ei, Clotilde cedă. Nici el nu-l putea suferi pe unchiul Manuel și o confruntare ar fi folosit doar pentru a sublinia umilința implicită actului de supunere, la care tatăl ei consimțise fără niciun protest. Unchiul Manuel era un om influent și intervențiile lui ocazionale în favoarea vreunei rubedenii creaseră în familie

obligativitatea unei recunoștințe de care nimeni nu părea să fie mai conștient decât însuși unchiul Manuel.

— Bine, dar nu mă schimb.

Erau prost dispuși toți trei.

Unchiul Manuel locuia pe Calle Muntaner, în partea de sus a străzii, într-un apartament modern, mare, somptuos și urât, cu saloane încăpătoare ce dădeau spre parc. Când ajunseră, unchiul Manuel tocmai se plângea de stricăciunile pricinuite parcului de drogații care se întâlneau acolo fără nicio rușine, în plină zi.

— Îl lasă într-o stare jalnică; și apoi, spectacolul. Urinatul pe garduri, câteodată nici măcar pe ele. Pe vremuri, copiii din cartier se jucau în parc; acum nici urmă de ei.

Chemase de mai multe ori poliția, dar aceasta nu era dispusă să intervină.

— E normal, dacă se ating de lepădăturile astea pot ajunge, de pe-o zi pe alta, la răcoare sau să rămână fără slujbe și fără salarii. Vinovați de toate sunteți voi, avocații.

— Eu nu, spuse tatăl Clotildei.

Tatăl Clotildei era și el avocat, dar muncea pe post de administrator de fermă. Credea că unchiul Manuel îl disprețuia pentru că optase pentru această specialitate atât de puțin creatoare, dar unchiului Manuel nu-i păsa de slujba cumnatului său. Îi reproșa doar nivelul scăzut al veniturilor.

— Nu, eu am spus-o pentru fată, zise unchiul Manuel. Vino-ncoa, drăguță, și povestește-mi cum îți merge cu nerușinatul de Macabrós.

— Bine.

— Doar atât?

— E de puțin timp acolo, spuse tatăl Clotildei, dar e încântată.

— Nu da cu piciorul la ocazie, zise unchiul Manuel, redevenind serios. Macabrós e un avocat mare și o persoană deosebită. Alții ar da orice ca să

lucreze pentru el. Ar considera că e un mare privilegiu.

— Sunt conștientă, unchiule, mai ales că am intrat acolo mulțumită recomandării dumitale.

— Nu spune prostii, Macabrós nu angajează pe nimeni dacă nu-i vine lui bine. Zgârcitul de Macabrós! Sunt sigur că e mulțumit de tine. Îți îngăduie să vii la lucru cu hainele astea?

— Astea cum?

— De hippy.

— Pentru Dumnezeu, unchiule, hainele mele sunt dintre cele mai discrete.

— Să te măriți, asta să faci.

Dacă ar fi fost după ea, Clotilde ar fi plecat. Din fericire, alte persoane acaparaseră atenția unchiului Manuel. Tatăl ei îi spuse încet:

— Nu-l lua în seamă, fato, doar știi cum e. Însă ține la tine.

Clotilde se îndoia. Unchiul Manuel avea o fată de-o seamă cu ea, Verónica, cu care Clotilde nu se înțelegea bine. Verónica crescuse în lux și prostie; de la natură, nu era lipsită de inteligență, dar era răsfățată și flușturatică. În ultima vreme, poate din nesiguranță, Verónica manifestase o ostilitate fățișă față de Clotilde, ale cărei succese academice le tot auzea elogiate. Drept urmare, Clotilde o evita pe Verónica, iar unchiul Manuel, care se socotea obligat să participe la orice dispută care nu-l privea, îi dădea dreptate, în mod firesc, fiicei sale. Comportamentul rebel al Clotildei la universitate și, în consecință, problemele cărora fusese nevoită să le facă față îi confirmară unchiului Manuel diagnosticul pe care-l pusese: Clotilde era prost crescută și nu te puteai aștepta de la ea la ceva bun, până când cineva nu va găsi ac de cojocul ei.

Clotilde se bucurase că Verónica nu era prezentă la reuniune, dar întrebă de ea cu un interes simulat. Mama fetei îi spuse că Verónica era plecată în California la un curs foarte interesant.

— Dar să nu mă întrebi despre ce este vorba. Una dintre chestiile astea moderne. Și acum și-a găsit nu știu ce slujbă la New York.

Nebulozitatea răspunsului o întristă pe Clotilde, predispusă deja la descurajare. În fond, nimănui nu-i pasă de ceea ce faci, se gândi. În clipa aceea îi păru rău de verișoara ei. Dar regretă imediat că cedase acestei slăbiciuni. Cu siguranță că Verónica trăia pe picior mare în California sau la New York, fără să bată la ochi și fără să dea socoteală nimănui. Până se va mărita cu vreun imbecil bogat, Verónica avea să se bucure de-o invidiată și subvenționată independență, în timp ce Clotilde își petrecea zilele în plictisul unui birou neîncăpător, prost luminat, prost ventilat, singură cu un computer, cu un teanc de dosare și spionată de toată lumea.

Tatăl ei încă mai sporovăia cu unchiul Manuel. Clotilde se apropie să-și ia rămas-bun, dar, înainte să-i fie remarcată prezența, prinse o frântură din ceea ce-și spuneau.

— Știi doar că nimic nu contează, dar din câte am văzut umblă cu un băiat care e dentist.

— A, bună profesie.

— Da, aș fi foarte împăcat dacă aș ști că…

Fetei i se urcă sângele în obraji și exact în clipa aceea simți o repulsie invincibilă pentru Mauricio.

Ajunsă acasă, îl sună și-i spuse:

— Ascultă, Mauricio, ar fi mai bine s-o lăsăm baltă.

Mauricio înțelese ce voia ea să-i spună, dar făcu pe prostul pentru a-și reveni din atacul-surpriză.

— Ce să lăsăm, Clotilde?

— Ce să lăsăm? Chestia noastră.

— Care chestie?

— Înțelegerea noastră.

— Nu pricep. Între noi n-a existat niciodată vreo înțelegere. Tu n-ai vrut, iar eu nu te-am presat.

— Tot aia e. Orașul e mic, iar noi ne învârtim într-un cerc și mai mic, unde toată lumea se uită pe

gaura cheii. Pornografie socială. Rahat de oraș și rahat de toate! Dacă aș putea, m-aș duce chiar acum să locuiesc în altă parte și n-aș mai călca în Barcelona, ți-o jur.

Mauricio simți că Clotilde plângea. Dacă ar fi știut că plângea de furie ar fi fost mai prudent, dar pusese totul pe seama supărării și, stăpânit de-o mare tandrețe, nimeri cu oiștea-n gard.

— Dacă vrei să pleci, plecăm amândoi. Eu pot lucra oriunde.

— Tu, un mizerabil și-un șantaj ist de rahat? Nu vreau să te mai văd. Dacă vrei să regulezi, regulează-ți pacientele.

Mauricio nu răspunse. Înțelegea că Clotilde era stăpânită de-o ură pe care nu el o provocase, dar al cărei destinatar era. Ura aceea scotea la suprafață resentimente profunde.

A doua zi Clotilde îi telefonă ca să-și ceară scuze.

— Am fost nedreaptă. Tu nu meriți să fii insultat. Ești un om bun, inteligent, plăcut… iar pentru vremurile în care trăim ești un amant afectuos și delicat… Dar când te apuci să faci proiecte ești tare greoi: le organizezi după tiparul tău, așa cum crezi tu că trebuie să meargă lucrurile.

Lui Mauricio, discursul ei nu-i risipi mâhnirea; era limpede că Clotilde nu-l dorea.

— Bine, mai vorbim. Acum trebuie să te las.

Clotilde sesiză amărăciunea lui Mauricio și simți un junghi în piept, dar era hotărâtă să se țină tare și să nu cadă în capcana compasiunii. Să nu se vadă o vreme i se părea o măsură chibzuită, evitând în acest fel ca inerția să încremenească lucrurile la periferia sentimentelor și a voinței amândurora. Prezența lui Mauricio în viața Clotildei era o povară pentru ea, nu numai în plan sentimental, ci și profesional. Mauricio oferea o siguranță economică ce o scutea de imboldul necesității și-i justifica lâncezeala și resemnarea

față de o poziție subordonată, fără perspective de promovare.

Chiar în seara aceea discută cu avocatul Macabrós, profitând de o ocazie ivită.

— Vreau ceva cu mai multă responsabilitate.

Macabrós surâse și consimți cu un aer patern în timp ce se gândea: m-aș putea folosi de insolența ei ca s-o dau afară; nu am nevoie de ea, pe unchiul ei l-am servit și aș economisi un salariu. În sinea lui se îndoia de competența profesională a femeilor – nu aveau capacitate de analiză, le lipsea obiectivitatea și sângele rece, se supărau din te miri ce și le făceai repede să se încurce și să se contrazică. Clotilde era inteligentă și muncitoare, dar, după părerea lui, cam într-o dungă.

Totuși, privind-o, nu putea scăpa de imaginea fetei pe care și-ar fi dorit s-o aibă. Sentimentele erau tributul pe care-l plătea pentru faptul că nu prețuia evadările. În fine, mai rău ar fi să trăiești cu opt pisici, ca femeile nemăritate… decât să susții o cauză bună, se gândi.

— Îți înțeleg motivele, spuse el, și apreciez dorința ta de autodepășire. Aici însă, ai văzut, sunt puține lucruri pe care ți le-aș putea încredința. De dosarele importante mă ocup eu; există apoi ceilalți colaboratori, iar la urmă, tu. Nu pentru că nu meriți, ci pentru că n-ai experiență.

— Dacă nu-mi dați prilejul, n-o să am niciodată. Vă rog!

— Dă-mi voie să mă gândesc.

Clotilde se retrase derutată. De la avocatul Macabrós nu se putea aștepta la nimic. Își acordă un răgaz de o lună și se jură că-și va prezenta demisia dacă n-avea să se producă între timp o schimbare semnificativă în situația ei profesională. Până atunci, citea zilnic ofertele de muncă din *La Vanguardia* și se interesa printre cunoscuți să vadă dacă nu se ivește, din întâmplare, vreo ocazie.

La rândul lui, Mauricio vorbi cu persoanele recomandate de Fontán și obținu creditul în

condiții ce i se părură abuzive, dar pe care le acceptă fără comentarii.

De vreme ce Clotilde îl părăsise, îi era totuna.

Când obținu banii, demară lucrările la cabinet, iar după o lună lucra deja acolo, două după-amiezi pe săptămână.

Manolo Villares era încântat.

— Ar trebui să facem o inaugurare.

— Cum?

— Nu știu: o băutură, să invităm niște prieteni…

— Și să-i primim unde? În sala de așteptare? Nu va veni nimeni, cu atât mai puțin cei din Barcelona.

— E adevărat.

Mauricio își dădea seama cât de nepotrivit ar fi fost s-o sune pe Clotilde, cu un pretext oarecare, dar viața fără ea i se părea absurdă și pentru prima oară se simțea ros de singurătate.

Într-o zi îl întrebă pe asociatul său dacă obișnuia să frecventeze bordelurile.

— Ei, cum să nu, regulat. E cel mai bine.

— Și te duci la aceeași femeie?

— Nu, le schimb întotdeauna, doar n-o să mă îndrăgostesc de vreuna dintre ele… Au făcut-o destui și să vezi pe urmă încurcături. Nefericitul o ia cu el, o plasează într-un apartament, îi dă în fiecare lună o sumă de bani și ajunge să se ruineze și material, și moral, căci tipele astea nu-s făcute să muncească și în scurt timp se întorc la năravul lor. Asta, dacă nu intră pe fir vreun pește și nu-l estorchează sau chiar mai rău. Pe unul, pe care l-am cunoscut la Madrid, l-au cusut după o înjunghiere. Ca prin minune, n-a dat ortul popii și nefericitul, de înnebunit ce era, a rămas mai departe cu fata. Se pare că până la urmă a rămas să trăiască cu păsăroiul și cu derbedeul care l-a tăiat. Ca să vezi!

O imagine atât de puțin atrăgătoare îl descurajă pe Mauricio să caute în amoruri cu târfe o

consolare pentru abandonul său. De fapt, nu credea că avea nevoie: își ocupa zilele cu munca și cu naveta de la Barcelona la Mataró. Nopțile însă erau o problemă: adormea imediat răpus de oboseală, dar se trezea după câteva ore și până în zori nu mai putea să adoarmă. Pe durata orelor de insomnie îl asaltau tot felul de temeri, în special aceea că nu-și va putea achita datoria contractată. Credea că se grăbise, că acceptase un împrumut în condiții imposibil de îndeplinit, că fusese victima unei înșelătorii. Încerca să grupeze numerele, dar se vedea imediat implicat în niște operațiuni insolubile, nicidecum cele reale, ci capricii ale imaginației lui necontrolate.

A doua zi Manolo Villares îi ascultă litania, apoi îl calmă:

— O să vezi cum se vor limpezi toate, ca prin minune.

*

Contrar oricărui pronostic, înainte de expirarea termenului pe care Clotilde și-l fixase pentru a părăsi cabinetul avocatului Macabrós, acesta o chemă în biroul lui și-i zise:

— În prima zi mi-ai spus că vorbești franțuzește.

— Da.

— Fluent sau mai șchiopătat?

— Vorbeam bine până nu demult, dar în ultima perioadă n-am mai exersat.

— Sunt indiscret dacă te întreb unde și cum ai învățat?

— Nici la pușcărie, nici *dans une maison close*[18]. Am învățat-o la colegiu și am stat câteva veri în Franța. În plus, am avut un curtezan de la poalele Pirineilor.

În anii ’60 unchiul Manuel își cumpărase o casă la Pau, o localitate de frontieră în Pirineii aragonezi și, câțiva ani la rând, Clotilde își petrecuse acolo trei săptămâni în fiecare vară. Casa era mică și avea o grădină umedă și umbroasă care

dădea spre o șosea secundară mărginită de niște platani uriași. În timpul sejururilor, Clotilde împărțea cu verișoara ei Verónica un pat matrimonial, la mansardă. Prin fereastră se vedea vârful unui ulm bătrân și un crâmpei de cer albăstrui. Casa era situată la marginea satului, iar Clotilde se ducea în fiecare dimineață la *boulangerie*[19] după pâine și cornuri pentru micul dejun, în timp ce verișoara ei lenevea în pat. Verile acelea îi rămăseseră Clotildei ca o amintire plăcută și nostalgică pe care-i plăcea s-o evoce deși nu vorbea cu nimeni despre asta. Locul nu era de-o frumusețe ieșită din comun, dar emana o senzualitate melancolică pe care cele două adolescente o împrumutau fără rezerve. Noaptea schimbau între ele taine de alcov care nu erau decât fantezii și proiecte delirante. Adeseori ploua cu găleata, grădina mustea de apă și câteva ore șoseaua devenea impracticabilă. Atunci erau nevoite să stea în cameră, căci unchiul Manuel ocupa sufrageria, și simpla lui prezență le-ar fi stingherit. După ploaie, șoseaua rămânea acoperită de frunze.

Avocatul Macabrós continuă:

— Trebuie să trimit pe cineva la Geneva. E o chestiune simplă, aparent fără complicații. Dar asta nu înseamnă că e ușor: poate să iasă prost, totul poate fi dat peste cap într-un moment de neatenție sau din imprudență. Nu există muncă ușoară. Mă gândeam să te trimit pe tine. Pe scurt, ai de luat o semnătură. Cineva vine cu documentele, iar altcineva le semnează. Cel care semnează e cazat la Le Richelieu. Tu n-o să stai acolo, evident. Nici eu nu trag la Le Richelieu când mă duc la Geneva. Dar semnarea actelor se va face acolo, așa că va trebui să ai o ținută adecvată situației. Pe drum, ca să călătorești mai comod, poți să te îmbraci ca de obicei, dar la destinație va trebui, obligatoriu, să te schimbi. Vei sta o noapte la Geneva și vei aduce documentele a doua zi, cu avionul de seară. Nu

trebuie să le lași din mână cu niciun chip, e un amănunt capital. În nicio clipă și în niciun loc, nici măcar la Le Richelieu, nici măcar pentru a merge la toaletă sau să telefonezi, și nu le vei da sau arăta nimănui. Nimănui înseamnă nimănui: familie sau rude mai îndepărtate, colegi de serviciu, prieteni sau relațiile personale cele mai intime. Nimănui. Nici nu vei povesti că ai luat parte la o tranzacție despre al cărei conținut nu ești autorizată să vorbești. Deviza este: lacăt la gură. Evident, nu e vorba de o operațiune ilicită, dar, dacă începi să vorbești despre chestiuni legale, toată lumea va crede că atunci când nu vorbim despre ele facem ceva ilegal. Ca să evităm încurcăturile cel mai bine e să-ți ștergi din memorie, întotdeauna și fără excepție, orice chestiune legată de serviciu. În felul acesta nu ai probleme nici cu lumea exterioară, nici cu cea interioară.

Ziua prevăzută pentru călătorie începu cu ploaie, iar la aterizare, la Geneva, încă mai ploua mărunt. Deoarece hotelul ei se afla în apropierea gării, Clotilde luă de la aeroport un autobuz până la Cornavin. Traseul prin suburbii, prin ploaie, nu era foarte atrăgător. Ultima porțiune o făcu pe jos, pe o stradă largă, la capătul căreia lacul se vedea întunecat și învăluit într-o ceață deasă. La hotel își desfăcu bagajele, apoi ieși din nou. Pe pod, o rafală de vânt o făcu să se poticnească și a fost cât pe ce să-i smulgă umbrela din mână. Pe apa neagră de sub pod pluteau, în mijlocul unei mari murdării, lebede și rațe indiferente la frigul și la vremea rea. Zona comercială era totuși animată. Clotilde se uită în vitrine și intră în câteva magazine, dar nu cumpără nimic: caracterul secret al călătoriei nu legitima cumpărarea de cadouri, se gândi ea ușurată. Nu ținea morțiș să umble prin magazine, dar acum se simțea protejată în mod agreabil în mijlocul acelei afluențe ordonate.

După ora de închidere a magazinelor urcă pe niște străzi înguste și drepte spre catedrală și spre

Bourg du Four. În zona aceea totul era vechi, dar conservat impecabil; până și pietrele din pavaj păreau șlefuite de secole sau de mâna omului. Era totuși rece și bătea vântul, pe străzi nu era țipenie de om, iar micile restaurante, unde se gândise să cineze, erau goale. Până la urmă cină singură într-un *bistrot,* examinată de o chelneriță morocănoasă care o privea cu un aer puritan.

Când ieși din restaurant ploaia continua să cadă. Deși era devreme ca să se retragă, se întoarse la hotel. Pe drum trecu prin fața unui cinematograf și își notă orarul filmelor.

Camera de hotel era mică. Avea un fotoliu tare și incomod și o lampă cu picior care răspândea o lumină albăstruie. Clotilde încercă să citească, dar nu izbutea să se concentreze. Acolo, toate i se păreau comprimate.

Deși ploaia se înteți, ieși în stradă și intră în cinematograful pe care-l descoperise mai devreme. În sală erau doar patru spectatori, iar pelicula, vorbită într-o franceză obscură și sacadată, se dovedi ininteligibilă și plictisitoare.

Când ieși de la cinematograf era deja târziu, ploaia încetase și se simțea obosită. Fusese o zi foarte lungă.

Iuți pasul căci în zona pietonală pe unde trecea se adunaseră mai mulți indivizi cu figuri suspecte care își pasau pe tăcute o damigeană de vin, apărându-se de umezeala nopții cu niște pelerine de cauciuc.

Cu toate că fusese frântă de oboseală dormise prost și se trezi ostenită și abătută. Totuși, spre surprinderea ei, deschizând obloanele a orbit-o o zi strălucitoare. Cerul era albastru, iar aerul, curat și ușor, mirosea a iarbă cosită. Coborî în sala de mese, își luă cu poftă micul dejun și, pentru că era devreme, ieși să dea o raită.

Orașul părea altul. Barurile și restaurantele invadaseră trotuarele cu mese și parasolare în culori atrăgătoare, iar pe terase oamenii stăteau la

soare. Acum, munții se profilau cu precizie pe cer, iar lacul, care păruse tenebros în ajun, era albastru și vesel și plin de ambarcațiuni cu pânze. De pe o insuliță țâșnea jetul unui aspersor pe care-l văzuse de atâtea ori în pliantele turistice.

Animată de spectacol, cumpără un ziar local, se așeză pe o terasă și ceru o cafea. Până să i-o aducă chelnerul, termină de frunzărit ziarul: nici știrile, nici articolele de fond nu i se păreau comprehensibile. La fel i s-ar fi părut oricui din acest oraș dacă ar fi citit ziarele barceloneze, se gândi ea; cu depărtarea, lucrurile își pierd din importanță, la fel și timpul: ceea ce astăzi, aici, e important, în altă parte nu înseamnă nimic și nu va însemna nimic mâine, nici aici, nici altundeva.

I-ar fi plăcut să-i împărtășească aceste gânduri lui Mauricio. I-ar fi spus că lucrurile care azi i se păreau importante după un timp i se vor părea triviale, chiar și ea însăși. Fără s-o indispună, gândurile i se îndreptau spre Mauricio.

Reflecția i-a fost întreruptă de prezența unor vrăbii care țopăiau cu nerușinare sub masa ei. Profilul munților, apa și cerul o umpleau de seninătate și energie. Se uită la ceas, ceru nota de plată și se întoarse la hotel. Acolo se schimbă pentru întâlnirea de la Le Richelieu, își vârî rochia și restul lucrurilor în valiză, coborî la recepție, plăti, lăsă valiza la bagaje și ieși.

Trecând prin fața lui Hotel des Berges văzu ieșind un arab foarte arătos purtând *djellaba*[20] și *kefiya*[21] de in alb. Îl urmau trei femei, una scundă și voluminoasă și două înalte și subțiri. Cele trei femei mergeau cu fețele riguros acoperite, cu *djellaba* negre și niște măști de aur peste ochi, nas și gură. Prin contrast, toate trei aveau poșete moderne din piele roșie, lăcuită, foarte țipătoare. Exoticul cvartet trecu printre mesele terasei fără să atragă curiozitatea clienților care dejunau și citeau presa internațională. Un oraș într-adevăr cosmopolit, se gândi Clotilde.

În față la Le Richelieu văzu parcate două Rolls-Royce-uri, un Jaguar, două Mercedesuri și un Porsche. La intrarea în hotel, Clotilde resimți angoasa care o stăpânise în noaptea de dinainte. Intrase pentru prima oară în legătură cu o lume diametral opusă celei pe care o frecventase până atunci și pentru care trecerea ei prin Facultatea de Drept nu numai că n-o pregătise, ci dimpotrivă. Înțelegea acum absurdul unei educații universitare ce consimțea, și chiar încuraja, ostilitatea față de o societate pe care studentul era instruit să o servească. În timp ce studenții urzeau planuri revoluționare și reorganizau lumea, cei care aveau cu adevărat banii și puterea își luau aperitivul la Le Richelieu și așteptau cu bunăvoință sosirea revoluționarilor îmblânziți și îmbrăcați conform etichetei. Portarul în uniformă părea să spună: intrați și lăsați pamfletele și cocktailurile Molotov la garderobă.

Alungându-și frământările amare, Clotilde se îndreptă spre recepția hotelului.

— *Je cherche monsieur Pasquine.*[22]

Recepționerul degaja un calm parfumat.

— *Monsieur Pasquine est là, mademoiselle. Il vous attend depuis quelque temps.*[23]

Clotilde intră în *hali* urmărind privirea recepționerului. Pe fotolii se aflau numai bărbați. Trecură două femei frumoase și elegante chicotind și sporovăind aproape în șoaptă. Clotilde se întrebă dacă erau curve de hotel sau întreținutele vreunui bogătan. Poate nici una, nici alta, își spuse. Pur și simplu femei ca și mine, doar cu ceva mai mult noroc; se duc la cumpărături și se vor întoarce încărcate cu sacoșe de la Armâni, Saint-Laurent și Ferragamo. Nu contează. Eu am venit să lucrez și trebuie să-l găsesc pe *monsieur* Pasquine.

Obișnuită să nu fie băgată în seamă în atmosfera circumspectă de acolo, îi atrase atenția un bărbat de vârstă medie, care-i zâmbea. Avea într-o mână o ceașcă de cafea turcească, iar cu cealaltă manevra

un șirag de mătănii cu mărgele de chihlimbar. Clotilde se îndreptă spre el când auzi o voce în spatele ei.

— *Mademoiselle Clotilde?*

Cel care-i rostise numele era un tânăr înalt, subțire, cu păr bogat, ochi albaștri și ochelari curbați.

— *Monsieur Pasquine?*

— *Oui, c'est moi.*

În timp ce Clotilde se gândea că fusese gata să intre într-o încurcătură, *monsieur* Pasquine o conduse spre o canapea plasată într-un colț; pe masă rămăsese o mapă deschisă și niște documente pe care le-ar fi putut vedea orișicine. Se așezară și *monsieur* Pasquine se uită la ceas spunând că clientul său avea să sosească neîntârziat. Dar până atunci i-ar plăcea să bea ceva?

Clotilde declină invitația: nu știa ce se putea bea într-un asemenea loc și la o astfel de oră. *Monsieur* Pasquine surâse din nou, iar Clotilde făcu la fel. *Monsieur* Pasquine avea un zâmbet contagios. Îi povesti cu multă însuflețire că fusese de mai multe ori la Barcelona, uneori cu slujba, alteori de plăcere, atras de cântecele locului și, în special, datorită pasiunii lui pentru Lluis Llach, la ale cărui spectacole se străduia să asiste dacă îndatoririle și obligațiile i-o îngăduiau. *Monsieur* Pasquine avea toate discurile lui Lluis Llach și, cu toate că nu știa o boabă de catalană, era în stare să cânte de la un cap la altul diverse melodii din repertoriul cântărețului, fără să înțeleagă ce spune, imitând doar frazarea și murmurul admiratului interpret și compozitor.

Clotilde nu împărtășea gusturile lui *monsieur* Pasquine, dar îi mulțumi în sinea ei pentru dovada lui de interes și, în special, pentru că își luase povara conversației, protejând-o de un idiom față de care, odată cu trecerea timpului, se simțea tot mai nesigură.

Monsieur Pasquine nu părea să-și dea seama de starea ei: vorbea în continuare într-un ritm alert, fără să încerce să-și simplifice lexicul sau sintaxa, obligând-o pe Clotilde să se concentreze ca să-l poată înțelege. *Monsieur* Pasquine era un bărbat jovial și dezinvolt, care nu se sfia să caște sau să se scarpine în cap și să o cerceteze cu ochii lui albaștri, de parcă nimicurile debitate de el ar fi fost chestiuni de maximă importanță.

Clotilde, care se așteptase să dea ochii cu un rechin al finanțelor, era subjugată de acest individ vehement și aiurit.

— *Ah, mais voilà! Notre client!* exclamă brusc *monsieur* Pasquine. *Il arrive avec cinq minutes de retard… Il a eu peut-être un accident.*[24]

Se ridică în picioare și-și agită brațele.

— *Il s'appelle monsieur Weissmüller. Weissmüller, voyez-vous? Comme l'inoubliable acteur que jouait Tarzan dans les vieux films d'Olivoute.*[25]

Clotilde văzu că, din direcția ascensoarelor, venea spre ei un bărbat de vârstă nedefinită, scund, robust și fără gât, ras în cap și cu pielea ciupită de vărsat. Îl însoțea un angajat al hotelului care avea cu el un telefon. Când ajunse lângă ei, *monsieur* Weissmüller îi strânse mâna lui *monsieur* Pasquine și, fără să-i lase timp pentru prezentările de rigoare, apucă telefonul pe care angajatul hotelului tocmai îl conectase la o priză din apropiere și exclamă cu un pronunțat accent străin:

— *Allô, c'est toi, mon bébé?*[26]

Ascultă o vreme în liniște, apoi spuse:

— *Ne t'inquiètes pas, mon bébé. Je m'en occupe,* și îndreptându-se spre *monsieur* Pasquine lămuri: *Mon bébé vient de perdre tout son argent au Casino.*[27]

Înapoie telefonul și, când angajatul hotelului dispăru cu aparatul, îl întrebă pe *monsieur*

Pasquine dacă documentele erau pregătite pentru semnat.

Clotilde îl studia cu interes, încercând să descifreze misterul acelui individ puternic și respingător. Fără îndoială, era vorba de un om foarte bogat, probabil proprietarul vreunuia dintre automobilele impunătoare parcate în fața hotelului și a vreuneia dintre femeile pe care le văzuse mai devreme în antreu. Această imagine, nefondată, creată de fantezia ei nepricepută, îi producea un amestec de repulsie și fascinație, întrebându-se cum putea fi în intimitate satrapul acela cu față de broască. La rândul lui, *monsieur* Weissmüller nu-i adresase nicio privire și nu lăsase să se înțeleagă că îi remarcase prezența în vreun fel.

— *Voilà, les papiers, monsieur Weissmüller!*[28] exclamă *monsieur* Pasquine.

Întinse pe masă un document și-i arătă un altul lui *monsieur* Weissmüller.

— *Très bien*, spuse după ce frunzări documentul. Scoase din buzunar un stilou cu peniță de aur și exclamă din nou: *Très bien.*

În clipa aceea angajatul hotelului reveni cu telefonul, punându-l pe masă. *Monsieur* Weissmüller făcu un gest de nemulțumire.

— *Pas maintenant! Nous sommes en train de signer des documents très importants.*[29]

Angajatul hotelului, care îngenunchease pentru a cupla ștecherul telefonului, se întoarse cu cablul în mână.

— *Mais c'est votre bébé, monsieur Weissmüller!*[30]

Interpelatul ridică din umeri.

— *Allez, allez*, spuse cu o voce categorică, *vous m'emmerdez!*[31]

Angajatul bătu în retragere, iar *monsieur* Weissmüller semnă documentul aflat pe masă și, fără să se uite la ea, îi întinse Clotildei stiloul.

Clotilde se întoarse spre *monsieur* Pasquine, care asista la operațiune cu o expresie solemnă.

— *Moi?*

— *Oui, oui, signez mademoiselle. C'est pour cela que vous êtes venue de Barcelone. Monsieur Macabrós m'a envoyé vos pouvoirs.*[32]

Monsieur Weissmüller îi arătă documentul pe care-l examinase și Clotilde văzu că era într-adevăr vorba de o împuternicire notarială ce-i dădea dreptul să acționeze în numele unei firme al cărei nume nu-l auzise menționat niciodată. Hotărâtă, luă stiloul pe care i-l întindea *monsieur* Weissmüller și semnă. *Monsieur* Pasquine luă imediat documentul și-l băgă în mapă alături de împuternicirea notarială.

Monsieur Weissmüller își recuperă stiloul și se ridică.

— *Finito,* spuse adresându-i-se tot lui *monsieur* Pasquine, *je vous invite à dîner. Malheuresement je dois partir tout de suite, mais vous pouvez manger à l'hôtel et charger l'addition sur ma chambre. Au revoir, monsieur Pasquine.*[33]

În timp ce se îndrepta cu un pas grăbit spre ieșire, *monsieur* Pasquine închise mapa și-i întinse Clotildei mâna. Ar fi fost încântat s-o însoțească, spuse, dar tocmai atunci avea un prânz de afaceri la Montreux. Amintindu-și de instrucțiunile avocatului Macabrós, Clotilde îi ceru documentul semnat.

— *Ah, oui, oui, le document. Je vous ferai arriver une copie à votre hôtel; bien sûr: Ou, plutôt, je ferrai qu'elle vous soit envoyée à Barcelone tout de suite. À la belle ville de Barcelonne!*[34]

Înainte să poată reacționa, Clotilde se trezi singură în holul hotelului. Se îndreptă spre recepție și întrebă cum putea să dea un telefon. Recepționerul îi indică o cabină. Clotilde îl sună pe avocatul Macabrós.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu mi-a spus nimeni că trebuia și eu să semnez.

— Mă rog… e ceva implicit. Și apoi, nu e nimic rău în asta, un avocat acționează întotdeauna prin împuterniciți, e ceva obișnuit. Ai contractul la tine?

— Păi nu. L-a luat *monsieur* Pasquine. Zice că o să-mi parvină.

— Pe dracu'! Te-a păcălit și n-o să-l vedem niciodată.

— E grav?

— Nu foarte. În plus, are semnătura ta, nu a mea.

— Cel puțin, spuneți-mi ce am semnat?

— Ce-ți pasă? Puteai să citești singură documentul: era în franceză. Puteai, de asemenea, să refuzi să-l semnezi. Dar ce-i făcut făcut rămâne. Las-o baltă.

Clotilde ieși în stradă. Cerul se înnorase. Fusese prima ei afacere importantă și, chiar dacă nu putea spune că o finalizase într-un mod satisfăcător, nu încăpea îndoială că se alesese de pe urma ei cu o experiență considerabilă.

Ajunsă la Barcelona, îl sună pe Mauricio, dar, cu toate că era târziu, nu-i răspunse nimeni la telefon.

*

Într-o seară, după ce Mauricio își terminase consultațiile la cabinetul său din Barcelona, se apropie de el o femeie tânără și atrăgătoare, care i se adresă:

— Bună, îți amintești de mine?

Lui Mauricio i se păru cunoscută, dar nu-și aminti nici numele, nici de unde o știa. Ea își dădu seama de uimirea lui și izbucni în râs.

— Nu te grăbesc, omule. Sunt Porritos, cea cu cântecele *rancheras* de la întrunirile cu părintele Serapio. Când ai venit, ne-am dus să bem niște rom.

— Ei, cum să nu, fata cu chitara! Ce coincidență!

— Nu e o coincidență. O prietenă a mea, care locuiește la Mataró, te-a vizitat. Apoi, stând noi de vorbă, a apărut nu știu cum numele tău. Mi-am amintit de tine și, tot căutând, am aflat unde lucrezi… și iată-mă.

Mauricio vru s-o întrebe care era motivul acestui interes, dar văzând ezitările femeii preferă să tacă.

— N-am venit să te întreb cât e ceasul, nici altceva. Cu dinții stau bine. Cel puțin, nu mă dor. Voiam doar să te salut… și să văd ce ai făcut după alegeri… Că a fost atât de rău… Dar să nu stăm aici, în mijlocul trotuarului. Dacă trec clienții tăi, e mai bine să nu te vadă cu mine. Nu de altceva, dar cu machiajul ăsta se vede imediat că nu sunt din cartier.

— N-are importanță. Putem însă intra într-un bar, să bem ceva.

Se îndreptă spre un bar, se așeză la o masă, cerură două beri și o porție de *berberechos*[35].

— Și părintelui Serapio cum îi merge? întrebă Mauricio.

— Nu l-am văzut de un veac. M-am săturat să-l urmez peste tot, cu chitara. M-a ajutat mult într-o vreme, iar eu, pentru că nu sunt o ingrată, am făcut de-a lungul anilor singurul lucru pe care-l puteam face: am cântat la chitară și din gură… mă rog, ca să atrag într-un fel atenția, iar oamenii să vină la întruniri, în loc să stea acasă, la televizor. Făceam toate astea deși cauza mă interesa mai puțin. Înainte era altfel, dar dezamăgirea… știi cum e. În fond, pe mine mă interesa arta mea, adică să cânt. Dacă sunt bună sau nu, asta-i altceva, dar e adevărat, aș vrea să încerc. Să am o șansă și să văd dacă cuiva îi pasă de mine pentru ceea ce sunt. Și asta nu se poate obține așa, dacă te duci cu un preot proletar de la un miting la altul, ba chiar îți prejudiciază, căci, dacă la alegeri nu ies ai tăi, cum

se întâmplă de obicei, tabăra opusă te pune pe lista neagră. Iar cei care nu sunt pe listă, nu vor nici ei să se pună rău cu puterea. Până la urmă, ajungi să freci podelele. Nu știu de ce-ți spun toate astea.

Mauricio zâmbi și ridică din umeri. Porritos continuă:

— Să nu crezi că-ți îndrug tot felul de chestii plicticoase ca la urmă să-ți cer ceva. Știu că nu mă poți ajuta. Nici nu ți-aș cere, chiar dacă ai putea. Dacă am ceva de câștigat trebuie s-o fac de una singură. Dacă nu, pâine pentru ziua de azi și foame pentru cea de mâine. Mă rog, dacă ai fi fost producătorul sau patronul vreunei case de discuri, poate ți-aș fi cerut o favoare. Dar ca dentist, nu-mi ești de niciun folos.

— Nu mi-ai spus cum te cheamă, iar dacă am știut cândva, nu-mi amintesc.

— Adela, ca și cântecul.

— Ce cântec?

— „Dacă Adelita o șterge cu altul…”

— Ah, da! Dar de unde îți vine pasiunea pentru muzică?

Porritos îi povesti viața ei. Mauricio o asculta, dar pierdea uneori firul, căci povestea era lungă, confuză și nu întotdeauna coerentă. Din câte își dădu seama, Porritos se trăgea dintr-o familie foarte săracă, originară din Extremadura, stabilită în Tetuán în perioada Protectoratului și rămasă acolo după independența Marocului, ocupându-se în principal cu contrabanda cu tutun. Mauricio nu înțelegea ce rost aveau toate astea când la debit puteai cumpăra orice marcă de tutun și de orice proveniență. Ea îi explică faptul că tutunul de contrabandă ieșea la o treime din prețul de vânzare. Desigur, afacerea comporta riscuri. Aproape toți bărbații familiei trecuseră la un moment dat prin pușcărie. Femeile nu, pentru că nu se vârau în genul ăsta de încurcături, deși se vârau în altele: o verișoară a mamei ei fugise de acasă la unsprezece ani, profitând de trecerea unui

circ ambulant la care a lucrat până când o cădere de la trapez i-a distrus genunchiul, după care a supraviețuit făcând *striptease* într-un cabaret din Tanger, apoi într-o speluncă din Marsilia. Altă verișoară fusese sechestrată de către extratereștri. În general, toți membri familiei aveau o doză de temperament artistic, o predispoziție sau un dar pe care nu știuseră să și-l cultive în mod adecvat. Ea, în schimb, da. Cântecele *rancheras* erau doar o parte a repertoriului ei. Dar și ea întârziase să-și întâlnească vocația.

Spunea că fiind aproape o copilă și mergând pe urmele unei mătuși sau verișoare de-a doua, ajunsese la Malaga, atrasă de oferta de slujbe din sectorul turistic. Muncise mai mulți ani la Torremolinos, dar ajunsese să se simtă stingheră în lumea aceea închisă și artificială. Atunci a renunțat la un salariu bun și la o slujbă sigură și a plecat la Barcelona, o aventură, știind că acolo condițiile de muncă lăsau mult de dorit, dar gândindu-se că frământările ei artistice și conștiința ei socială aveau alte posibilități de dezvoltare și de expresie. Totuși, ajunsă la Barcelona, lucrurile au luat-o razna, și-a făcut prieteni de proastă calitate și a intrat pe un făgaș rău, fără ieșire, până când părintele Serapio a ajutat-o să vadă realitatea în toată cruzimea ei și să-și ia viața în propriile-i mâini și, mai ales, să fie conștientă de demnitatea ei de femeie și de ființă umană.

— Ajunsesem un adevărat gunoi. Una de-aia, degradată, cred că înțelegi.

Mauricio, bărbat tăcut de felul lui, era fascinat de vorbăria lui Porritos. Afară se întunecase.

— S-a făcut târziu. E ora cinei. Te invit.

— Nu, nu, probabil că ai deja vreo întâlnire.

— Dacă aș avea, nu te-aș invita. Mă rog, dacă nu-ți surâde…

— Ei, cum să nu, dar unde vrei să mă duci? Nu mă gândisem la asta și sunt cam zdrențăroasă.

— Ești bine; și apoi, dacă ești frumoasă, hainele nu contează.

— Crezi?

— Cred sau nu, e adevărat. Dar cred.

Porritos a fost foarte încântată.

Merseră la un restaurant cu meniu fix, aproape de locul în care se aflau. Era un local simplu, care lui Porritos i se păru o culme a luxului. Fără să se oprească din vorbit, mancă cu entuziasm și îi plăcură toate felurile; vin însă aproape că nu bău deloc.

Mauricio nu socotea că atitudinea lui era paternalistă. Fiind, de la natură, un generos, îi plăcea să-i facă pe alții fericiți.

La sfârșitul cinei, Mauricio o întrebă pe Porritos unde locuia. Îi spuse o adresă din Santa Coloma de Gramanet. Mauricio se oferi s-o ducă cu mașina. Ea protestă: nu dorea să aibă și alte neplăceri de pe urma ei, dar el zise că era devreme și că nu avea altceva de făcut.

— De altfel, la ora asta metroul nu e recomandabil.

— Uf, de parcă nu l-aș fi luat de atâtea ori! exclamă ea foarte amuzată.

— Și n-ai pățit niciodată nimic?

— Păi, odată m-au furat și altădată am ieșit în picioarele goale, cred că-ți poți imagina de ce. De fapt, nimic. Cel mai rău e cu întârziații, cu cei care te pipăie la orele de vârf și cu prețurile care cresc fără înștiințări prealabile. Dar n-am de ales, dacă țin seama de cartierul în care stau.

O spunea fără amărăciune sau resemnare, de parcă ar fi fost ceva foarte firesc. Când termină de vorbit, rămase cu ochii țintă la Mauricio, să vadă ce credea el despre explicațiile ei. Părerea lui părea s-o preocupe mai mult decât pericolele și disconfortul metroului.

Ajunseră la garaj. În mașină, Porritos deveni timidă și abia scotea câte un cuvânt ca să-l ghideze pe drum. Pentru că nu mergea niciodată cu mașina,

nu cunoștea traseele și făcură câteva ocoluri inutile. Când intrară în cartier lucrurile se complicară și mai mult.

— Ne-am învârtit, din pricina mea, mai rău ca un ventilator. Dacă te-ai plictisit, lasă-mă oriunde. Pe jos, știu să ajung. Cu sensurile interzise nu mă descurc; mai ales noaptea. Probabil crezi că-s proastă de dau în gropi.

— Nu, femeie. Suntem deja în port. Doar că nu știu cum o să ies din labirintul ăsta.

— Așa e. Vezi? Până la urmă te-am băgat în belea.

— Văd, spuse Mauricio. Singura soluție e să rămân la tine peste noapte.

— Vrei? întrebă ea fără pauză, de parcă de mult ar fi așteptat o asemenea propunere.

— Eu da, dar tu?

— Și eu, nu-ți dai seama?

După mai multe ocoluri avu noroc și putu lăsa mașina în apropierea casei.

Mauricio se trezi după câteva ore fără să-și amintească unde era și cum ajunsese în locul pe care se străduia acum să-l recunoască în lumina firavă ce pătrundea prin crăpătura unei uși întredeschise. Încăperea era înțesată cu tot felul de lucruri, iar aerul cald și dens era impregnat cu miros de mâncare râncedă, haine murdare și parfum ieftin. Mauricio se gândi că atunci când intrase în apartament Porritos îl împinse pe întuneric spre un colț al camerei ca să nu observe mizeria, penuria și salteaua care ținea deseori loc de pat. Dar chiar și așa, Mauricio era mult prea preocupat de insolitul aventurii ca să mai dea importanță locului sau să tragă vreo concluzie care nu-l privea pe el. Se uita la femeia care dormea alături și se întreba dacă amestecul de atenție și de pasiune al cărei obiect fusese era înnăscut sau răspundea unei atitudini culturale arhaice.

Cu Clotilde totul era diferit, se gândi.

După lumina care se întrezărea, deduse că era dimineață, își găsi ceasul: era aproape nouă. Se ridică cu dificultate. Nu-i era somn, dar era epuizat. Se îmbrăcă liniștit și se duse în vârful picioarelor până la ușă, atent să nu se lovească de calabalâcul împrăștiat în toate părțile. Pornindu-și mașina și întrebând trecătorii, găsi drumul de întoarcere. De acasă, sună la clinică și spuse că avea să întârzie din motive independente de voința lui; apoi făcu un duș, se schimbă, luă micul dejun la barul obișnuit și se duse la lucru.

Se gândea că Porritos îl va aștepta din nou, dar asta nu s-a întâmplat.

A doua zi trebuia să se ducă la Mataró. Seara târziu îi telefonă Clotildei. După cele întâmplate, i se părea important să relanseze relația întreruptă. Mama fetei îi spuse că fiica ei plecase într-o călătorie. Fără ca el s-o întrebe, îi explică faptul că Clotilde se afla în străinătate pentru o problemă juridică. Informația îl irită de două ori. O dată pentru că Clotilde nu-l informase personal despre neașteptata cotitură ivită în cariera ei profesională, apoi pentru că această doamnă, pe care el n-o cunoștea, emana un orgoliu matern în care i se păru că detectează o doză de ironie. Cine se cred? se întrebă.

În ziua următoare, Porritos îl așteptă la ușa clinicii. Îl salută cu timiditate și îi spuse:

— Poate ai fi preferat să nu vin.

— Nu, femeie, aveam chef să te revăd.

— Ai plecat fără să spui nimic…

— N-am vrut să te trezesc. Era devreme și trebuia să vin la lucru. Pe urmă, n-am știut cum să iau legătura cu tine.

— Da. Nu e ușor, pentru că n-am telefon. Dar dacă vrei pot veni până te saturi. N-am nimic de făcut. Sunt șomeră, după cum vezi.

— Mă rog, spuse Mauricio. Nu e soluția potrivită, dar nu văd alta mai bună.

În seara aceea se duseră la cinematograf să vadă *Ofițer și gentleman.* Mauricio se plictisi, dar ea se distră de minune, iar la sfârșit plânse.

— Știu că-i o prostie, dar mie îmi plac numai filmele cu final fericit.

După film se duseră să bea ceva. Ca și prima oară, ea vorbi mult, Mauricio n-avea nimic de spus, iar câteodată conversația lâncezea.

— Te conduc?

— Nu, Doamne ferește. Casa mea-i o cocină. Nu știu cum de-am îndrăznit să te las s-o vezi. Probabil eram în călduri sau așa ceva.

— Dacă tot am văzut-o, ce mai contează?

Porritos nu răspunse. Se întristă.

— Dacă vrei, putem merge la mine, spuse Mauricio. Femeii i se lumină chipul. Mauricio se gândi că se băgase în bucluc.

Apartamentul lui Mauricio i se păru lui Porritos de un bun-gust ieșit din comun. Văzând efectul produs, Mauricio se simți elitist și asta îi induse o anumită neliniște.

— Stai liniștită. Nouă, medicilor, ni se transmite obsesia ordinii și a curățeniei, și după aceea nu mai putem trăi fără ea.

— Pot să-ți cer ceva? E o prostie, nu-i așa? Dar dacă nu se poate, nu-i nimic.

— Spune, să vedem.

— Pot să fac o baie?

— Sigur că da.

— E o prostie, știu.

— Nu, nu. E o idee grozavă. Ți-o pregătesc chiar acum. Dar să nu-ți faci iluzii, nu am spumă, nici săruri, nimic.

— Nu-mi trebuie nimic altceva, nici măcar să fii fătălău. Mauricio potrivi temperatura apei și scoase dintr-un dulap un prosop mare. Porritos urmărea foarte atentă aceste operațiuni. Când cada se umplu, Mauricio ieși și închise ușa în urma lui.

În timp ce aștepta, sună telefonul. Nu prea voia să răspundă, se gândi că putea fi Clotilde, dar într-

un târziu ridică receptorul.
— Te deranjez?
— Nu.
— Am fost plecată din oraș.
— Știu. Mi-a spus mama ta, cum ți-a mers?
— Așa și-așa. Aș vrea să vorbim.
— Cinăm mâine?
— De acord.
Clotilde își dădu seama că Mauricio se grăbea să termine conversația.
La puțin timp după aceea, Porritos ieși din baie înfășurată în prosop.
— Băiete, asta da viață. Am stat mult?
— Nu. Am vorbit la telefon.
— S-a întâmplat ceva?
— Nu. Chestiune de serviciu.
— O urgență?
Mauricio se încruntă.
— În specialitatea mea nu există urgențe. Doar o consultație. O să mă ocup mâine de cazul ăsta.
— Ți-am folosit săpunul și o loțiune și acum mi se pare că miros a bărbat, spuse ea.
— Putem să remediem și treaba asta.
Ca și data trecută se trezi brusc, cu senzația că ieșise dintr-un somn atât de profund, încât i se făcu frică: se credea întors din lumea morților sau ceva asemănător. De ce să mi se întâmple asta? se gândi.
Făcu un duș și se îmbrăcă înainte să sune ceasul deșteptător. Porritos dormea liniștită.
— Trebuie să plec, îi susură la ureche. Dormi mai departe. Aici nu vine nimeni.
La amiază trecu pe acasă. Porritos plecase. Făcuse patul și pusese prosopul de baie la uscat, pe întinzător.
O sună pe Clotilde și se înțeleseră pentru ora șapte și jumătate, pe Calle Aribau, la barul unde se întâlneau de obicei. Clotilde îi povesti cele întâmplate la Le Richelieu. La sfârșit îl întrebă:
— Ce crezi?

— Că șeful tău e dat naibii. Ai vorbit cu el?

— Da, și mi-a spus că în avocatură e o practică obișnuită.

— Și tu ce ai răspuns?

— Nimic. Nu sunt atât de naivă. Dar aș vrea să știu ce am semnat. Poate că era un trafic de arme pentru războiul din Liban.

— Nu fi proastă. De ce-ar fi fost nevoie de semnătura ta? Poate e ceva mai puțin excitant: evaziune fiscală sau ceva de genul ăsta.

— În orice caz, ceva imoral.

— Din punct de vedere burghez, da.

— Atunci, crezi că ar trebui să plec de la el?

— Nu, deloc.

— O spui foarte sigur pe tine.

— Dacă te lași de slujbă, o să ajungi să vinzi mărgele la Ibiza, iar situația ta mă preocupă mai mult decât morala și legile.

Clotilde căzu o clipă pe gânduri. Mauricio se temea să n-o fi jignit cu comentariul lui.

— Atât de lipsită de resurse mă crezi?

— Poate am exagerat.

— Atunci, dacă tot trebuie să mă vând capitalismului, cel puțin să se vadă: te invit să cinăm într-un restaurant scump.

După cină se duseră acasă la Mauricio. Nu se gândise să schimbe cearșafurile și se temea că Clotilde va detecta urmele celeilalte femei, dar la cină băuseră o sticlă de vin și, dacă existase ceva, acum nu mai putea să vadă.

După trei zile Porritos îl aștepta din nou pe trotuar. Mauricio trebuia să se întâlnească cu Clotilde.

— Astăzi am o obligație de nerefuzat.

— Nu-i nimic, a zis Porritos, am plecat.

— Ar fi trebuit să mă suni înainte. Nu te-ar fi costat nimic și n-ai fi venit degeaba până aici.

— Ai dreptate.

Mauricio rămase o clipă pe gânduri. Era foarte bucuros că o recuperase pe Clotilde, dar pe

Porritos nu și-o putea scoate din cap. Se gândea că ar fi fost mai bine să fi tăiat răul de la rădăcină. Să-i fi spus adevărul: că avea o iubită și că nu mai puteau să se vadă.

*

Între timp, Clotilde continua să se preocupe de propria-i situație. Îi telefona lui Fontán și convenira să se întâlnească la amiază.

Fontán o invită să prânzească la Semon. Era un loc liniștit, aproape ermetic. După ce îi povesti cele petrecute la Le Richelieu, Clotilde îl întrebă:

— Oare nu m-am băgat într-un bucluc?

— Bucluc? Ba da, e limpede. Dar nu contează.

— Uneori contează.

— Mai e mult până să ajungi tu acolo. Tu ce zici?

— Mă rog, spuse Clotilde într-un târziu, trebuie să trăiesc din ceva, și dacă mi-am ales cariera asta…

— Iubitul tău ce zice?

— N-am iubit.

— Când o să înveți să-ți asumi responsabilitățile?

Clotilde rămase o clipă pe gânduri.

— Dar tu? Cu iubita ta, vreau să spun.

— La mine e serios. Eu iau în serios tot ceea ce fac. Nu ca voi, care vă luați mutre de înmormântare, vorbiți despre chestiuni transcendentale, după care vă comportați cu maximum de frivolitate.

— Cine sunt acești „voi”?

— Voi, cei care simpatizați cu stânga.

Din această conversație Clotilde deduse că Fontán era pe punctul de a-și oficializa relația cu Michelle, dar că prefera să nu vorbească despre asta.

După câteva zile la cabinetul lui Macabrós se prezentă un bărbat tânăr, foarte bine îmbrăcat, care întrebă de Clotilde. Pe ea, vizita o sperie. Pentru că

nu avea un birou decent unde să-l primească, îl pofti în sala de consiliu.

Bărbatul spuse că era un cunoscut al lui Fontán, care, știindu-l în dificultate, l-a sfătuit să se întâlnească cu Clotilde. Clotilde ascultă cu mare ușurare problema acelui client neașteptat, luând notițe și punând întrebări, după care îi promise că va studia chestiunea și că-i va transmite cât se poate de repede părerea ei.

După încheierea vizitei, îi povesti lui Macabrós cele întâmplate.

— Vezi, te-ai pomenit cu un client.

— Ce trebuie să fac?

— Să te ocupi de el. Ești capabilă să-i rezolvi problema. Doar să nu-l pierzi, căci compromiți bunul renume al cabinetului.

Problema nu era ușoară, iar suma în litigiu, mare. Clotilde nu se simțea în apele ei. În plus, se temea să nu-l dezamăgească pe Fontán.

— Mă puteți superviza? V-aș putea cere consiliere juridică?

— Da, dacă-mi dai jumătate din onorariu.

Clotilde acceptă condițiile. Apoi, când sosi prima tranșă a plății, Macabrós nu vru să primească nimic. A zis că o spusese în glumă, dar că pe viitor va trebui să se descurce singură. Din acel moment, Macabrós începu să-i repartizeze spețe mai importante.

Toate acestea Clotilde i le povestea lui Mauricio amănunțit.

— Partea cea mai importantă e să știi să extragi esențialul.

— Și în meseria mea e la fel.

— Cum să fie la fel? Tu examinezi radiografiile. Imaginează-ți că ar trebui să pui un diagnostic și să intervii pe baza a ceea ce-ți spun pacienții. Cum poți deosebi un fricos de un stoic? Sau de un șarlatan? Ei?

— Îmi spune bunul-simț, cum se întâmplă de obicei.

— Da. Ce bun ești tu în chestii din astea!

Mauricio se întrebă ce voise ea să spună. Aserțiunea se potrivea: Mauricio făcea confuzii cu carul.

Din când în când, fără să anunțe, Porritos continua să se prezinte la ușa clinicii. Mauricio trăia cu spaima unei întâlniri întâmplătoare între Clotilde și Porritos. Ar fi vrut s-o rupă cu ea, dar nu găsise niciodată un moment potrivit să-i spună pe șleau cum stăteau lucrurile, și asta pentru că, de fapt, nici el nu dorea. Era convins că Clotilde era femeia vieții lui, dar cu Porritos se simțea foarte bine. Totuși, suferea când era cu ea, gândindu-se la consecințele dramatice ale duplicității, în caz că vreuna din cele două femei ar fi descoperit cum stăteau lucrurile. Pentru a evita o astfel de situație se întâlnea cu Clotilde întotdeauna departe de clinică, iar când ieșea cu Porritos făcea la fel. Apoi, o conducea acasă și înnopta în Santa Coloma de Gramanet. În cartierul acela obscur se simțea departe de lume, ca și cum ar fi apărut brusc pe o altă planetă prin sistemul de integrare-dezintegrare pe care-l văzuse în adolescență într-un serial științifico-fantastic. Această senzație conferea aventurii o anumită impunitate ce compensa inconvenientele. În plus, la el acasă nu se simțea liniștit: se gândea că Clotilde putea veni pe neașteptate și să-l găsească în pat cu alta. În realitate, Clotilde n-ar fi făcut așa ceva niciodată, dar simpla posibilitate îl îngrozea. Își cumpără o hartă a zonei metropolitane și în scurt timp știa să ajungă la Porritos pe mai multe variante.

Ea se jena să-l primească într-un loc atât de sordid și de răvășit. Nu de puține ori își propunea să facă ordine, dar, când era gata, nu mai știa de unde să înceapă. Până la urmă o apuca disperarea și renunța. După care se lansa în scuze zadarnice, căci lui Mauricio nu-i păsa de ambianță.

— Pentru mine, doar tu contezi.

— Dar cum trăiesc nu contează?

O chinuia faptul că el cunoscuse un aspect puțin măgulitor al personalității ei. I-ar fi plăcut să apară în ochii lui Mauricio ca o femeie fără cusur, capabilă să-i satisfacă toate așteptările, așa cum făcea el cu ale ei. Față de un asemenea devotament, Mauricio se întreba dacă n-ar trebui s-o lase pe Clotilde și să rămână cu Porritos. Ideea era absurdă, dar faptul că se gândise la ea l-a tulburat. Până la urmă i s-a destăinuit lui Manolo Villares.

— Parcă mi-ar anticipa dorințele. Nu te gândi la ceva rău: nu mă refer la perversiuni sau lucruri de felul ăsta. E… ceva special. Nu știu dacă ți s-a întâmplat vreodată.

— Da, de multe ori. Dar în cazul meu e de înțeles: am de-a face numai cu profesioniste.

— Ah, deci tu nu crezi că aici e vorba de sentimente. E o chestie de tehnică și nimic mai mult.

— Nu, nu, acum tu ești cel care gândește strâmb. Vreau doar să spun că unele femei sunt pește congelat, iar altele merluciu prins la pripon. Fără intenția de-a ofensa pe cineva.

— E important?

— Nu știu. Dragostea se termină, dar căldura te însoțește până-n mormânt. Acum, dacă mă întrebi ce să faci, nu te pot ajuta.

— Ce să fac, știu. Să mă însor cu Clotilde, dacă ar fi dispusă.

— Ai întrebat-o?

— Nu.

— Atunci, începe cu asta.

— Și dacă zice da, ce fac cu cealaltă?

— Îi faci vânt.

— Sună rău.

— Pentru tine sau pentru ea?

— Pentru amândoi, dar mai mult pentru ea. Mi se pare că și-a făcut iluzii.

— Atunci, spune-i adevărul. Îi dai apoi bani și afacerea e lichidată.

— Rabus, ești un animal.

— Ce mă-sa, vrei să umbli cu două tipe și să-ți iasă și gratis. Cine-i animalul? Fii atent, Mauricio, chestiile astea eu nu le înțeleg, dar îmi amintesc un caz și am să ți-l povestesc. În facultate, ca toți ceilalți, eram înscris într-un partid revoluționar. Încercam într-o zi să-i convingem pe niște muncitori să intre în grevă. Ei spuneau că, dacă intră în grevă, își vor pierde salariile, li se vor întocmi dosare și pe deasupra vor fi și bătuți. Dar n-o spuneau cu iritare, ci cu umilință, ca și cum ne-ar fi cerut scuze. Noi, care eram în grevă, ne duceam la film, iar la sfârșitul acțiunii, aprobare generală. Băiete, în clipa aceea mi-a fost rușine și mi-am propus să nu mai fac prostii, dacă puteau fi evitate. A făcut o pauză lungă, de parcă scurta lui povestire ar fi reclamat un efort considerabil: Dă-i bani, omule, dă-i bani. O să-i cadă bine și e singura formă prin care îi poți dovedi aprecierea ta.

— O să creadă că-i plătesc serviciile.

— Numai dacă gândește ca o prostituată.

Mauricio socotea că sfaturile asociatului său aveau, în pofida durității lor, o doză de înțelepciune, dar nu se încumeta să le pună în practică. Credea că lucrurile se vor rezolva printr-o întâmplare sau prin simpla trecerea a timpului.

Până una-alta, se hotărî s-o tatoneze pe Clotilde.

— Nu crezi că ar trebui să ne căsătorim?

— Ia te uită! De ce?

Mauricio înțelese că momentul nu era potrivit și că nu pusese în propunerea lui pasiune și delicatețe. Totuși, atitudinea Clotildei era motivată de alte rațiuni. Credea că pășise cu dreptul în cariera ei profesională și că totul s-ar fi dus de râpă dacă s-ar fi căsătorit și, mai ales, dacă ar fi început să vină copiii. Oricât de mult i-ar fi îngăduit Mauricio să-și exercite profesia după bunul ei plac, clienții n-ar fi văzut lucrurile în același fel. Pentru majoritatea bărbaților, femeile măritate și cu slujbe

munceau din plictiseală, ca să câștige un ban în plus sau să le dea soților peste nas, munca lor nefiind luată în serios. Această prejudecată și posibilele ei consecințe îi împiedicau pe amândoi să facă pasul decisiv, dar nici sentimentele lor nu-i îmboldeau de-o manieră lipsită de echivoc.

În schimb, lunile treceau, iar situația țării se deteriora.

Asasinatele, bombele și sechestrările țineau populația cu sufletul la gură.

Peisajul lăsa mult de dorit și pe plan economic. Tot mai multă lume în grevă, reconversia industrială producea iritare printre muncitori, iar presiunea fiscală se făcea simțită la toate nivelurile. Sindicatele se confruntau cu un guvern pe care îl susținuseră cu câțiva ani în urmă. La rândul lor, patronii își vindeau fabricile companiilor străine care le cumpărau doar ca să le lichideze și să termine cu concurența. În felul acesta, în timp ce mii de muncitori rămâneau pe drumuri, foștii lor patroni își îndesau în buzunare sume astronomice pe care le foloseau apoi la speculă.

Contrastul dintre sărăcie și risipă i se părea lui Mauricio obscen și dezaproba pasivitatea guvernului în fața acestei stări de lucruri, refuza însă să-și critice colegii, cu toate că zvonuri despre corupție circulau la toate nivelurile. Venise deja vara. În apartamentul lui Porritos căldura și umezeala nu-i lăsau să doarmă toată noaptea. Într-o zi ea îi spuse:

— Ce-ar fi dacă ne-am duce într-o vacanță? Am putea merge la Ibiza. N-am fost niciodată și mor de curiozitate. Acum doi ani mi-am cumpărat niște bikini și încă nu i-am purtat. La ștrandul municipal nu mă încumet, căci bate prea tare la ochi. O să-ți placă.

— Clinica se închide în august. Mai devreme nu pot.

— Când o fi. August e o lună bună.

— Mai e și cabinetul de la Mataró.

— Înțelege-te cu asociatul tău. Nu renunța la vacanță.

— Câteodată n-ai de ales.

Ideea de a pleca în vacanță cu Porritos nu-i trecuse prin cap și nici nu i se părea posibilă. Îi telefonă Clotildei și o întrebă ce planuri avea pentru luna august.

— De pe întâi până pe treizeci biroul se închide, iar părinții mei vor fi la căsuța de la Sunt Feliu, așa că mă voi duce cu ei.

— O lună întreagă?

— N-am altceva mai bun de făcut. Și nici bani.

— Ne-am putea duce undeva, amândoi, câteva zile.

— Unde?

— Nu știu. La Ibiza, de exemplu.

— La Ibiza, în august? Nu ești zdravăn la cap.

— Mă rog. În altă parte. O să mă gândesc.

Îl sună pe Fontán în ale cărui sfaturi mondene avea mare încredere.

— Mă duc cu Michelle în Danemarca, după care vom face naveta la Ampurdán. De ce nu veniți la un sfârșit de săptămână? E loc berechet.

Știind ce gândea Clotilde despre acest cuplu, propunerea lui Fontán nu i se păru o idee bună.

— De fapt, căutam un loc unde să petrecem câteva zile.

— În august e nebunie. E plin peste tot. Ai putea încerca la apartamentele de la Tamariu. Sunt ale unui prieten al meu. Îți dau numărul lui de telefon și-i spui că-l suni din partea mea.

Înainte să sune, Mauricio se consultă cu Clotilde.

— Nici vorbă, spuse ea sec. Am fost odată la Tamariu și nu vreau să-l mai văd.

Mauricio intui cauza răcelii și nu zise nimic.

— Bine. Du-te la Sunt Feliu și o să improvizăm ceva.

Iritat de refuz, se hotărî să-i facă o bucurie lui Porritos.

Se duse la o agenție turistică și ceru ceva pentru Ibiza, la începutul lui august.

— O să vă anunțăm.

După câteva zile îi ziseră că aveau o cameră dublă cu baie și terasă la un hotel la Platja d'en Bossa, foarte aproape de Ibiza. Mauricio acceptă. Apoi, pe măsură ce se apropia termenul, îl cuprindea lehamitea. Se simțea prost, convins că cedarea lui fusese o slăbiciune de caracter.

Porritos nu era naivă și își dădu seama de starea lui Mauricio.

— Dacă nu-ți convine, renunțăm.

— Nu, nu. Mă desprind greu de program, dar, de îndată ce vom fi acolo, va fi bine.

Clotildei îi spuse că se va duce pentru câteva zile la plajă, fără să precizeze unde sau cu cine. Clotilde nu-l întrebă nimic, dar se întristă.

— Sună din când în când, să dai binețe.

Mauricio promise că va suna din locul în care se va afla, dar, mai sigur, la întoarcere.

*

Hotelul de la Ibiza era plin de străini, chiar și personalul de serviciu era străin, iar orarul meselor era dat peste cap.

— Prostie monumentală, spuse Mauricio.

I se părea că atitudinea spaniolilor era umilă. Dacă ar fi fost după el s-ar fi întors cu primul avion.

Se duse până în oraș și închirie o rablă ca să se poată mișca liber. În felul acesta putură cutreiera toată insula. Peisajele erau minunate, însă plajele erau ticsite și restaurantele la fel. Mauricio încerca să ia partea bună a lucrurilor, dar umorul i se clătina cu fiecare deziluzie.

În cea de-a treia noapte intrară într-o discotecă. Lume multă, hărmălaie asurzitoare. După câteva ore muzica se opri. Niște reflectoare încadrară o mică scenă și începu un concurs de culturism.

Participau concurenți din toată lumea. Publicul, alcătuit în bună parte din persoane lipsite de naturalețe, îmbrăcate excentric, saluta fiecare apariție printr-un vacarm în care se ghicea mai mult hilaritatea decât pasiunea. Concurenții nu păreau în toate mințile, erau însă foarte serioși când își prezentau programul. Ființele acelea bizare, care optaseră să devină caricaturi umane cu prețul unor sacrificii enorme, îi produceau lui Mauricio un amestec de compasiune și râs. Îi spuse lui Porritos ce gândea și ea se supără pentru atitudinea lui ursuză. Ea socotea că pentru a ieși în evidență orice efort merită respect. Poate că oamenii aceia nu aveau altă posibilitate pentru a ieși din anonimat. Mauricio consideră că teoria lui Porritos era puerilă și avură o discuție. Mai târziu, la hotel, Porritos se simți rău. Vomită de mai multe ori, avea puțină febră și nu se putea opri din plâns.

Mauricio se gândi că putea fi o indigestie, dar în sinea lui se temea de ceva mai rău. Cu luni în urmă, la prima lor întâlnire, o întrebase dacă n-ar trebui să se protejeze în vreun fel, și ea spusese că nu. După aceea n-a mai adus vorba.

Dacă e însărcinată am dat-o în bară, se gândi. A doua zi cumpără de la o farmacie un test de sarcină, dar rezultatul a fost negativ. Probabil că Porritos fusese preocupată și ea de același lucru căci scoase un suspin și se învioră la vederea rezultatului.

În zilele următoare starea ei generală suferi oscilații și se manifestă într-un mod atât de contradictoriu, încât Mauricio a fost convins că era vorba de o suferință psihosomatică. Simptomele erau câteodată de natură fizică, alteori psihică. Amintindu-și că Porritos avusese de-a face cu drogurile, Mauricio se întrebă dacă nu se apucase din nou și dacă nu era în sevraj. Toate acestea îl îngrijorau. Deși studiase medicina, practica lui se rezuma doar la specialitatea pe care o avea, iar, când era pus în fața unor bolnavi în carne și oase,

se simțea mai confuz decât un profan, conștient că îi lipsea experiența.

Porritos nu voia să iasă din apartament. Își petrecea timpul pe terasă, privea marea și frunzărea revistele cumpărate de Mauricio de la un chioșc de la Vara del Rey. Acesta profita de drumurile lui în oraș pentru a da câte o raită. Ziua, pe străzi, nu era aproape nimeni. Lumina era orbitoare și soarele apăsător. În liniștea sfâșiată de țipetele pescărușilor se auzeau pârâind lemnul iahturilor ancorate în port și catargele lovindu-se între ele. În schimb, la căderea serii, începea o animație ce nu se potolea până-n zori. În câteva rânduri Mauricio reuși s-o înveselească pe Porritos și se așezară amândoi pe terasa unui bar, de unde urmăriră defilarea neîntreruptă a tot felul de indivizi extravaganți. În mijlocul acelei mulțimi pestrițe și euforice se simțeau străini.

Când se întoarseră la Barcelona simțiră amândoi o mare ușurare. Se despărțiră la aeroport. Mauricio îi achită lui Porritos taxiul și o făcu să-i promită că-l va suna a doua zi, să-i spună cum se simte. Acasă, pe robot, îl așteptau mai multe mesaje. Toate, mai puțin unul, erau de la tatăl lui. Celălalt era de la Clotilde. Își sună mai întâi părintele.

— Unde ești? Nu știu nimic de tine, iar la telefon nu răspunzi.

— Scuză-mă, a trebuit să plec pe neașteptate din Barcelona; mă gândeam că ești la Caldas.

— Păi, m-aș fi dus miercuri, dar dacă n-am avut nicio veste de la tine… Mă rog, nu-ți face griji. Important e că ești bine. O să mă duc mâine sau poimâine… Dacă i-ai telefona maică-tii la Londra, i-ai face o mare bucurie. E îngrijorată și ea de tăcerea ta.

Pentru a nu-și amâna obligațiile, sună la Londra imediat după terminarea convorbirii.

— He-looou?

— Bună, mamă. Sunt Mauricio. Nu știu dacă la tine e târziu sau devreme.

— Nu, fiule, e aceeași oră. *Summer time.* Și apoi, nu contează, de obicei, nu mă culc devreme.

Vorbiră puțin și despre lucruri fără importanță. Apoi, o sună pe Clotilde.

— Cum îți petreci vara?

— Bine. La început îți vine să te sui pe pereți, dar după aceea te obișnuiești și orele trec fără să-ți dai seama. După ce fac o baie adorm imediat și tot n-am destul timp. Dar tu, pe unde ai umblat?

— Am fost la Mallorca. Ești bronzată?

— Vino să vezi.

— Aș vrea, dar nu știu… Trebuie să vorbesc cu taică-meu. Te sun mâine.

Porritos sună în dimineața următoare și îi dădu raportul. Se simțea bine și-i părea rău de cele întâmplate.

— Ți-am stricat vacanța. Noroc că ți-au mai rămas niște zile.

— Tu n-ai nicio vină. Când ți-e rău, ți-e rău. Noi, medicii, din asta trăim. Dar trebuie să te consulte cineva.

— Mă gândesc să mă duc la policlinică chiar în după-amiaza asta.

— Dacă vrei, vin cu tine.

— Nu, nu-i nevoie. E un fleac. Te sun deseară să-ți spun cum a fost.

Îl sună și îi spuse că totul era în ordine. Nu-i găsiseră nimic. Poate ceva de natură virală sau vreun aliment care nu-i căzuse bine. Vara, cu căldurile astea, se mai întâmplă… În insule e și mai rău, căci toate sunt aduse cu vaporul. Până și apa minerală e contaminată la traversare.

— Mă bucur că ești bine; pot să-l duc pe tata la cura lui balneară.

— Cură balneară?

— Ape termale, jocuri de noroc și infirmiere care îi fac masaj. Tata se duce în fiecare an și se întoarce ca un bujor.

— Să văd cum te întorci tu!

— Sunt doar pe post de însoțitor. Ai grijă de tine.

*

Clotilde nu își disimulă bucuria revederii. Mauricio era fericit. Inițial, se temuse că-l va hărțui cu întrebări legate de presupusele zile petrecute la Mallorca, dar își dădu imediat seama că temerile lui erau nefondate. Fie Clotilde nu suspecta nimic, fie prefera să nu se întristeze iscodind natura aventurilor sale.

Pe înserat, Clotilde îi propuse ca în loc să se întoarcă la Barcelona să caute o cameră și să înnopteze acolo.

— E plin peste tot.

— Hai să vedem.

La două hoteluri nu găsiră nimic. Rezervările erau făcute de luni de zile. Nici la al treilea nu aveau nimic liber, dar fata de la recepție îi întrebă dacă aveau mașină și le oferi o cameră dublă cu terasă, la câțiva kilometri de San Feliu, pe drumul ce străjuia litoralul. Mauricio și Clotilde se duseră să vadă locul. Camera era mică, cu pereți văruiți, mobilată mai degrabă cu zgârcenie decât cu simplitate, însă de pe terasă se vedeau țărmul și marea.

— Îmi place, spuse Clotilde. Ia-o pentru toată săptămâna.

— N-am nimic la mine.

— Cumpărăm haine la Playa de Oro. Tot trebuia să-ți înnoiești garderoba.

Mauricio acceptă propunerea. Plăti pentru toată săptămâna, luă cheile și se îndreptară imediat spre Playa de Oro. Deși era târziu, magazinele erau deschise. Străzile, prăvăliile, restaurantele și barurile erau înțesate de lume. Pe stradă trecură nu mai puțin de douăzeci de motociclete enorme, de capacitate cilindrică mare, conduse de tipi burtoși, bărboși, în scurte de piele și cu căști militare. Mauricio spuse:

— Ce mai figuri!

— Fel de fel.

Mauricio își cumpără două slipuri, niște pantaloni, o sahariană, patru cămăși, niște sandale și câteva schimburi. Apoi, încărcați cu plase, se duseră să cineze la un restaurant. De acolo, Clotilde își sună părinții și le spuse să nu fie îngrijorați dacă în noaptea aceea va lipsi de acasă.

Din cameră se auzeau valurile izbindu-se de țărmul stâncos. Pe la patru îi deșteptă un bubuit teribil. Ieșiră pe terasă și zăriră trupa de motocicliști defilând solemn pe șosea. Pe Mauricio îl cuprinse indignarea, dar pe Clotilde o umflă râsul.

— Uită-te la ei: bătrâni, grași, urâți și îndrăgostiți de motocicletele lor. N-aș vrea să fiu așa.

— Dacă reușești, nu uita să mă anunți. Până atunci, mă întorc în pat.

Dar nu mai putură dormi și stătură de vorbă până la răsăritul soarelui.

*

În ziua aceea Clotilde se simți obligată să-și însoțească mama la cumpărături. Își consacră acestei activități o parte a dimineții și aproape toată după-amiaza. Mauricio se întreba de ce or fi avut nevoie de atâtea lucruri.

În timp ce Clotilde era cu mama ei, el rămăsese la hotel. Se aprovizionase cu cărți de la o librărie din Sunt Feliu și-și petrecea timpul pe terasa camerei, citind și, uneori, ațipind. După care se duse s-o caute pe Clotilde pregătit să-i preia din iritarea acumulată în timpul cumpărăturilor.

Pe Clotilde, maică-sa o scotea din țâțâni.

— Mama e o femeie frustrată care încearcă să-și compenseze lipsurile cumpărând fără să se oprească. E doar o ușurare de moment, însă, de fapt, e o chestie contraproductivă. Toate i se par întoarse pe dos. Dacă văicăreala ar fi plătită, am fi bogați. Evident, nu suntem, și asta o consumă, dar n-o împiedică să cheltuiască în continuare în

prostie. Și culmea, e convinsă că economisește dacă pierde ore întregi comparând prețurile până îl găsește pe cel mai bun.

Clotilde se temea să nu fie catalogată drept genul acesta de femeie. Ca să nu i se întâmple așa ceva ar fi umblat chiar și în zdrențe. Uneori, Mauricio ar fi vrut să cumpere ceva care îi atrăsese ei atenția, însă Clotilde refuza și era gata să se supere de parcă ar fi încercat s-o mituiască.

Avea un caracter aprig, dar, din fericire, iritările ei durau puțin. După ce se tânguia, redevenea ființa jovială dintotdeauna. Mauricio știa și nu se impacienta.

După câteva zile, Clotilde îl invită să cineze la ei acasă. Le vorbise părinților despre el, iar aceștia doreau să-l cunoască.

— Mor de curiozitate.

— Eu nu.

— Ei! Tata e plictisitor, dar e inofensiv, iar mama vorbește mult și nu spune nimic. Tu nu ai de făcut decât să te arăți băiat de treabă și să mănânci tot.

— Ah, deci nu sunt băiat de treabă?

— Depinde.

Mauricio se prezentă cu niște dulciuri și niște flori. În timpul cinei vorbiră doar despre lucruri obișnuite. Părinții Clotildei erau timizi. Se uitau neliniștiți la Mauricio, de parcă el ar fi fost cel care trebuia să-i examineze pe ei și nu invers. Nu păreau interesați să afle nimic despre el, în afară de două sau trei întrebări legate de profesia lui. Dacă Mauricio începea să povestească ceva, îl întrerupeau imediat.

După cină, Clotilde și Mauricio ieșiră să se plimbe.

— Cum a decurs evaluarea? o întrebă Mauricio.

— Bine. S-au liniștit.

— Normal, sunt ginerele ideal.

Încheindu-se săptămâna, Mauricio se întoarse fără tragere de inimă la Barcelona. Clinica de

stomatologie era tot închisă, soarele continua să ardă, însă el convenise cu Rabus că în a doua jumătate a lui august se va ocupa de cabinetul de la Mataró.

Înainte să părăsească hotelul din Sunt Feliu rezervă camera pentru sfârșitul săptămânii următoare.

La Barcelona găsi pe robot mai multe mesaje de la Porritos. Toate spuneau același lucru: să ia imediat legătura cu ea.

A doua zi se duse la Mataró. Cum avea mai puțin de lucru decât prevăzuse, își planifică toate consultațiile în așa fel încât să poată pleca de joi seara la San Feliu și să stea acolo până marți.

De la Mataró se duse la Porritos, în Santa Coloma. Sună la interfon, dar nu îi răspunse nimeni. Sună și la alte etaje până îi deschise unul dintre vecini. Mauricio îl întrebă despre Porritos. Bărbatul îi spuse că nu știa nimic, dar îi deschise ușa de la intrare. Mauricio urcă și lipi pe ușă o foaie de hârtie pe care scrisese: „M-am întors. Sună-mă.” Dar Porritos nu sună nici în noaptea aceea, nici în zilele următoare.

*

Mauricio petrecu un lung sfârșit de săptămână la Sunt Feliu. Vremea era foarte frumoasă și plajele pline. Niște prieteni ai Clotildei o invitară sâmbătă la o plimbare cu iahtul lor. Mauricio nu dorea să se amestece în planurile ei și insistă să rămână la țărm, dar ea îl obligă s-o însoțească și, cu toate că îl prezentă doar cu numele, fără să adauge alt calificativ, atitudinea ei a lăsat să se înțeleagă că aveau o relație specială, iar proprietarii iahtului îl tratară pe Mauricio cu toată încrederea și deferența cuvenite.

— Nu-ți poți închipui cum s-a schimbat această zonă. Dezastrul a început în anii ’60, ca peste tot în Spania, odată cu *boom*-ul turistic. Am crezut că odată cu democrația vor dispărea speculația și neregulile, dar situația a continuat ca și până

atunci, ba chiar s-a înrăutățit văzând cu ochii. Primăriile sunt la cheremul constructorilor, iar investitorii nu dau doi bani pe ecologie și peisaj, pentru că totul e de vânzare. Străinii cumpără orice gunoi: nu-i interesează decât soarele și să cumpere ieftin, cu bani negri. Pentru ei e o chestie șic.

Mai rămăseseră încă locuri sălbatice, unde formațiunile stâncoase făceau imposibilă orice construcție. Acolo, apa era limpede și se auzea doar larma tristă a pescărușilor. Totuși, apropiindu-se de coastă, constatară că rada porturilor și locurile de ancoraj erau ocupate de ambarcațiuni de diverse mărimi.

— În weekenduri se produc adevărate blocaje. Oamenii își cumpără ambarcațiuni enorme cu care ar putea face ocolul lumii, dar le folosesc doar pentru a-și lua acolo aperitivul și pentru a citi revista *Hola,* spuse proprietarul iahtului.

— Asta facem și noi, spuse soția lui.

— E adevărat, recunoscu proprietarul iahtului. Te vâri în datorii ca să-ți cumperi o barcă și te gândești că vei umbla printre insule grecești sau mai știu eu unde. Dar, de fapt, nu ai niciodată timp de așa ceva.

— Nici chef, punctă soția lui.

După câte se părea, femeia îl contrazicea sistematic.

Mauricio deduse că amândoi se cunoșteau din copilărie, probabil se logodiseră la grădiniță și acum exista între ei o simbioză viscerală, puțin infantilă, în care tandrețea ocupa un loc excentric, rezervat situațiilor de urgență, dar lipsea din convențiile cotidiene.

Într-un mic golf făcură baie și se întoarseră destul de târziu.

— Hai să mâncăm undeva, spuse Mauricio, ai tăi or fi terminat deja.

— Așa crezi tu. Ne așteaptă pe amândoi.

— Puteai să-mi spui. Nu sunt îmbrăcat corespunzător și nici nu mai am timp să mă

schimb.

— E bine așa cum ești.

— Nici măcar nu m-am bărbierit. Și sunt plin de sare.

— Spune că ai abandonat medicina și că te-ai făcut pirat.

— Ți-ar plăcea?

— Ce? Să fii pirat? Nu. Să fim serioși.

— Vreau să spun dacă ți-ar plăcea să fiu mai puțin convențional.

Lui Mauricio nu i se părea un capăt de lume să fie convențional, dar se temea de mediocritate. La vârsta lui nu ieșise în evidență în niciun domeniu, nu se îmbogățise și se socotea un om plictisitor, lipsit de originalitate, fără inițiative și fără capacitate de transgresare.

Atât în ambianța familiară și circumspectă de la Sunt Feliu și din împrejurimi, cât și în cea de rând și vulgară de la Playa de Oro, întâlnea motive de reflecție: o mașină sport, o vilă elegantă, o grădină cu clientela unui hotel de lux, îmbrăcată conform etichetei. Pe toate le punea în relație cu propria sa condiție și se întreba cine erau acei oameni și pe ce căi ajunseseră la poziția pe care o afișau acum ostentativ. Poate că trebuie doar să-ți propui, se gândi Mauricio.

Aceste gânduri îl distrăgeau de la plictisitoarea serată programată cu părinții Clotildei. Era evident că erau mulțumiți de relația pe care o vedeau tot mai serioasă, mai cu seamă prin ce era în el previzibil, respectabil și solid. Cu siguranță că gândeau: dacă ea ține la el cu adevărat, atunci el va ști s-o aducă pe calea cea bună. Pentru asta îl apreciau, dar nu-l admirau ca persoană. Cât despre profesia lui, o socoteau rentabilă, dar respingătoare și lipsită de prestigiu social.

Pe Mauricio, mesele acelea îl deprimau. Între șubrezenia tatălui și pretențioasa lipsă de substanță a mamei se crease un țesut familiar, alcătuit din tăceri și capitulări, la care Clotilde părea să fi

aderat în pofida protestelor sale. Văzând-o în acel microcosmos anodin și ritualic, Mauricio simțea că ea nu-i va aparține niciodată în totalitate, de parcă ar fi împrumutat-o, chiar și atunci când ceilalți componenți ai nucleului familial vor fi dispărut din această lume, fără să lase altceva în urma lor decât amintiri derizorii, deformate de absență și amplificate de permanenta confruntare cu realitatea și cu inevitabila decepție provocată de timp.

Se gândea atunci la Porritos, care îl dorea cu o tandrețe dincolo de condiții și așteptări.

La Barcelona nu găsise decât trei apeluri de la tatăl său: două de vineri și unul de luni. La Caldas totul era în regulă, dar să nu uite să-i telefoneze, din când în când, maică-sii, la Londra.

Mauricio o sună pe maică-sa cu speranța că n-o v-a găsi acasă, dar aceasta ridică receptorul.

— Londra e fantastică, fiule, fantastică. Ai crede că toate-s închise vara, nu-i așa? Ei bine, nu! Totul funcționează, de parcă am fi în plin sezon. Câte magazine, fiule, și ce de haine! Ei da, prețurile, pân' la cer. Alaltăieri, ca să nu merg mai departe, am văzut o haină pentru tine, care ți-ar fi plăcut. Dacă aș fi putut, ți-aș fi cumpărat-o, îți jur.

— N-am nevoie, mamă, am de toate și, pentru că stau toată ziua în halat, hainele îmi țin o grămadă.

— Și expozițiile: ba la Național Gallery, ba la Tate…

— Văd că nu te oprești.

— Niciun minut. Azi m-ai găsit din întâmplare; de obicei, dacă într-o zi nu e una, e alta. Ieri am fost invitată la o cină și cum nu aveam altceva mai bun de făcut m-am dus, fără să știu în ce mă bag. Ulterior s-a dovedit că cina avea loc la reședința ambasadorului Norvegiei, îți închipui? Chiar la ambasada Norvegiei, în fața curții de la St. James. Și pe cât că nu știi ce ni s-a servit la cină?

Mauricio răsfoia amuzat o revistă de stomatologie sosită recent și ezită să răspundă. Faptul nu-i trecu maică-sii neobservat.

— Dacă nu te interesează, nu-ți povestesc.

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, de ce crezi că m-ar interesa meniul domnului ambasador?

— Dacă nu te interesează ce fac, de ce mă mai suni?

— Nu fi atât de susceptibilă, mamă.

— Așa, acum sunt susceptibilă, și mai ce?

— V-au dat somon, cu siguranță. Somon afumat.

— Ei, uite că nu, domnule doctor, nu ne-au dat somon. Și de altfel nici nu mă gândesc să-ți spun. Știu că n-am fost în stare să-ți ofer afecțiunea la care aveai dreptul de la o mamă *comme il faut.*

— Mamă, de ce schimbi subiectul, după ce m-ai făcut curios? Dacă nu v-au dat somon, ce v-au dat?

— Nu, dacă nu m-ar interesa ce gândiți voi, soră-ta și cu tine. Cel puțin ea are curajul să mi-o spună în față. De două ori din trei, vine la Londra pentru cumpărături, teatru, ce se nimerește, nu contează. Dă buzna fără să mă întrebe dacă îmi convine sau nu. Iar eu nu spun nimic, desigur. La urma urmei, e fata mea. Cer doar puțină recunoștință. Sau, dacă nu, puțină politețe. Cer doar puțină politețe, e mult? Sigur, cu tine e chiar mai rău. Ție totul ți-e indiferent…

Mauricio percepu un suspin smiorcăit la celălalt capăt al firului.

— Mamă…

Răspunsul întârzie o clipă.

— Ce?

— Chiar nu vrei să-mi spui ce ai mâncat la cină, la ambasadorul Norvegiei?

— *Paella.*

— Ai dreptate: n-aș fi ghicit niciodată.

— Nici mie nu mi-a venit să cred. Închipuie-ți. Știi cum îl cheamă pe regele Norvegiei?

— Olaf.

— Da.
— Asta-i ușor.
— Fericita sa maiestate Olaf al V-lea, regele vikingilor. Pare o glumă, nu?
— Da, mamă.
— L-ai văzut pe taică-tu, în ultimul timp?
— Da, e bine. E la Caldas.
— Și tu?
— Bine, ca de obicei.
— Ai grijă de tine.
— Și tu! La Londra clima e ciudată rău. Salută-l pe Big Ben.
După care închise, făcu un duș și se vârî în pat cu o carte. Se temea că în urma discuției cu maică-sa somnul îl va ocoli, dar adormi la a doua pagină.
Îl trezi telefonul. Se uită la ceas: douăsprezece și un sfert.
— Domnul doctor Greis?
— Eu sunt.
— Mauricio Greis?
— Da, cu cine vorbesc?
— Părintele Serapio. Sper că nu te-am…
— Nu, ce s-a întâmplat?
Mauricio înțelese că era ceva de rău.
— Trebuie să vorbesc cu tine. Te sun de două zile, dar…
— Am fost plecat. De ce mă cauți?
— Nu vreau să-ți spun la telefon.
— E atât de grav?
— Dacă-mi spui unde stai vin într-o clipă. Sunt cu motocicleta. Dacă ești de acord, evident.
Mauricio îi dădu adresa. Clericul sosi imediat. Își agăță în cuier scurta slinoasă și rău mirositoare și se așeză pe canapea.
— N-am întâlnit nicio mașină pe stradă. Orașul pare pustiu. Îmi place.
— Fără ocolișuri, părinte, ce s-a întâmplat?
— Porritos e bolnavă.
— Mă gândeam eu. I-a fost rău când era cu mine, dar își revenise binișor. A recidivat? E

acasă?

— Nu. La spital. La început nu știau despre ce e vorba și au internat-o pentru analize.

— Ce i-au găsit?

— Ce-i mai rău.

Părintele Serapio își aprinse o țigară. Fără să zică ceva Mauricio îi împinse o scrumieră.

— Mi-a spus că a încercat de mai multe ori să te anunțe. Dar, cum nu răspundeai la mesaje și pentru că nu voia să-ți lase vestea pe robot, mi-a cerut să te găsesc. Ei nu-i arde de nimic, îți poți închipui.

— O să mă duc s-o văd.

— Îți va fi recunoscătoare, spuse părintele Serapio și adăugă imediat: Ești medic, nu trebuie să-ți explic. Porritos mi-a spus că ai o iubită. Va trebui s-o pui în gardă. Poate un bilețel, căci nu văd altă soluție.

— Ți-a spus Porritos că am o iubită? De unde a scos-o?

— Tu trebuie să-i fi spus, sau așa o fi înțeles ea. Nu mai contează. De fapt, de ce să ne amăgim: nu mă interesează soarta ta sau a iubitei tale. Mă preocupă Porritos. Dacă vrei să crezi altceva, n-ai decât.

— Să terminăm cu prostiile. De când are virusul?

— Nu i-au spus, probabil nici nu se știe. Porritos s-a lăsat de înțepături de câțiva ani buni. Poate că e o decompensare. Toți o fac. Așa încât chestia poate părea de dată recentă sau mai veche. În fine, tu știi mai bine decât mine.

— Da, știu ceva. Incubația e lungă. Boala nu se manifestă decât după un număr de ani.

Părintele Serapio ridică din umeri.

— Te mai ocupi de politică? întrebă el după câteva clipe.

— Nu m-am ocupat niciodată de politică. Atunci a fost o întâmplare.

— Mai bine. Nici unui partid nu-i convine un candidat infectat.

— Niciun cleric.
— Eu sunt curat.
— Nu băga mâna-n foc.
Părintele Serapio își stinse țigara și se ridică de pe sofa.
— Bine, am plecat.
— Nu suntem prieteni, dar poate ar trebui să ținem legătura. Cum dau de tine?
— Îți dau telefonul meu. Dacă nu mă găsești, lasă-mi un mesaj. Voi merge la spital de câte ori voi putea. Dacă vii și tu, s-ar putea să ne întâlnim acolo.
Scoase din buzunar un carnețel și un pix, își notă numărul, rupse foaia și i-o întinse lui Mauricio. Apoi deschise ușa, ieși fără să-și ia rămas-bun și o închise în urma lui.
Mauricio se întrebă dacă s-o trezească pe Clotilde și s-o prevină sau dacă nu era mai bine să aștepte până a doua zi. Până la urmă, se hotărî să aștepte.
Dimineața, la prima oră, îi telefonă unui prieten, tot medic, și-i povesti cele întâmplate. Acesta îl chemă la cabinet și-i întinse două trimiteri pentru laborator: una pentru el, cealaltă pentru Clotilde.
— Testul e valabil doar dacă e pozitiv. Dacă nu, va trebui să-l repetați, mai târziu. Poate fi o infecție cu larve. Cât timp a trecut de la relația cu fata? Mă refer la bolnavă.
— Mai multe luni.
— Ar fi trebuit să te protejezi.
— Cine-o face?
— Da, știu. Dar cu femei din astea…
Pe Mauricio l-a durut că se referea la Porritos în acești termeni.
După ce își făcu analiza, se urcă la volan și se duse la Sunt Feliu.
— Ce surpriză! spuse Clotilde văzându-l.
— Nu te bucura. Am venit pentru o problemă foarte serioasă. Să mergem undeva ca să vorbim în liniște.

Lumea era la plajă sau la piață. Găsiră imediat un bar gol pe Paseo Maritimo. Se așezară la umbra unui copac și Mauricio îi povesti tot. Clotilde ascultă atentă și la urmă spuse:

— Deci tu umblai cu alta, în timp ce-mi făceai declarații de dragoste.

Mauricio înțelese că ea nu-și dădea seama de gravitatea situației.

— Da, am avut o aventură. Dar asta nu invalidează ceea ce ți-am spus și nici nu îmi modifică sentimentele. Acum, altceva e important. Mâine-dimineață trebuie să vii cu mine la Barcelona și să îți faci analizele. Și dacă… Nu mi-o lua în nume de rău, dar nu putem umbla pe ocolite. Dacă în ultimele luni ai fost și cu un alt bărbat, cel mai bine ar fi să-l avertizezi.

Clotilde se încruntă.

— Nu știu ce să cred. Am nevoie de timp ca să mă obișnuiesc cu ideea. Du-te și vino deseară, la ultima oră.

Mauricio își luă mașina și porni spre un golf din apropiere. Era lume multă și nu i-a fost ușor să găsească un loc de parcare, la umbră. Apoi se plimbă pe plajă. Nu avea slip și nici prosop. Se uită la copiii care făceau baie sau se jucau în nisip și îl cuprinse o indispoziție în care nu era nici tristețe, nici mânie, nici teamă.

Perspectiva morții nu-l impresiona. Se simțea bine și, pentru că nu percepea niciun pericol iminent, moartea continua să i se pară ceva abstract. Nu credea în lumea de dincolo și cu atât mai puțin în scenografia demodată a paradisului și a infernului. Era ca și cum străvechile lui gene evreiești l-ar fi imunizat împotriva barocului imaginar și tenebros al Contrareformei. În schimb, alte viziuni de dincolo de mormânt erau capabile să-l surprindă: o lume întunecată, imobilă, tăcută și solitară. Dar formația lui intelectuală îi spunea că era vorba de spaime ancestrale. De bine, de rău, moartea nu avea mistere. Se întrerupea doar

comunicarea cu o ambianță care îi oferea în clipa aceea puține atracții. Se gândea că, dacă ar fi fost să moară subit, ar fi părăsit o viață destul de searbădă, alcătuită din proiecte irealizabile, speranțe frustrate și vise neîmplinite. Nu profitase de toate ocaziile ieșite în cale pentru a-și făuri un viitor care îi dispărea acum din fața ochilor. Dacă ar fi să mă nasc din nou, aș face altfel, se gândea; dar asta nu se va întâmpla. Viața mi-a fost oferită o singură dată și am ratat-o prostește.

Fugind de soare se refugie într-un restaurant. Era devreme, însă mulți străini erau deja la masă. Ceru o bere și un platou cu calamari a la romana. Când i-a fost adusă comanda se întrebă dacă n-ar fi trebuit să-l avertizeze pe chelner în legătură cu primejdia contaminării, recomandând spălarea cât mai atentă a paharului, a platoului și a tacâmurilor. Apoi se gândi la activitățile lui profesionale. Pe moment, nu mai putea să lucreze și trebuia să-și informeze cât mai repede asociatul.

Obosit și amețit de căldură și de bere, se întoarse la mașină și în ciuda zgomotului adormi.

Se trezi însetat și transpirat, dar nicidecum anxios. Dormise liniștit și fără coșmaruri. Treaz, îl năpădi rușinea și umilința de a fi etalat în fața Clotildei și a lui Porritos latura cea mai urâtă a personalității sale. Se gândea că amândouă aveau suficiente motive să-l disprețuiască.

Pentru a-și ocupa timpul pe care îl avea la dispoziție, se întoarse la Sunt Feliu și intră în librărie, cum făcuse de multe ori până atunci. Librarul îi prezentă noutățile. Mauricio se gândi că în situația lui nu avea rost să se ocupe de noutăți. Nici măcar operele importante nu meritau să fie citite, și le amână pentru o ocazie mai potrivită. Marile opere ale literaturii universale. Acum, perspectiva morții anula în mod egal și trecutul, și viitorul. Rămânea doar prezentul efemer și anost și incapacitatea lui definitivă de a profita de el.

Pentru a nu-l dezamăgi pe librar, cumpără o carte despre Sunt Feliu. Era o ediție veche, probabil valoroasă, de fapt, foarte ieftină.

— Cartea asta nu mai interesează pe nimeni. Nici pe cei de aici, nici pe străini, spuse librarul.

Mauricio se opri pe o terasă de pe Rambla, ceru o cafea și o sticlă de apă minerală și începu să citească istoria localității Sunt Feliu. Sufla o briză umedă, răcoroasă, cu miros de mare și de combustibil înecăcios de la ambarcațiuni. Portul era mic. Spre deosebire de alți locuitori de pe coastă, cei din Sunt Feliu nu trăiseră de pe urma pescuitului, ci a plutei provenite din pădurile din zonă. Din plută se fabricau dopuri folosite la îmbutelierea și exportul vinului și a șampaniei din celelalte regiuni ale Cataloniei. Mai târziu, competiția cu industria dopurilor de plută a ruinat economia localității și așa a rămas până la apariția turiștilor. În carte existau pagini cu fotografii alb-negru, decolorate: domni cu pălării, muncitori cu șepci și șorțuri, o cale ferată îngustă, case albe și bărci cu pânze. Portul era singurul lucru neschimbat. Restul ținea de un trecut care abia putea fi recunoscut, naiv și în aceeași măsură sumbru.

Mauricio se gândea că totul era făcut să piară și să se transforme.

În jur, grupurile de străini beau și vorbeau cu glas tare. La o masă mai depărtată trei fete începură să cânte până ce râsetele le obligară să se oprească. Mauricio se simți ridicol că filosofa în mijlocul unei nepăsări generale.

La apusul soarelui se duse s-o caute pe Clotilde.

Aceasta formulă o scuză care să le justifice plecarea. Tatăl ei spuse:

— Aveți grijă pe șosea. Fără viteză.

— Aș vrea eu! zise Mauricio arătând spre mașină. Cu rabla asta…

— Să vedem, poate ne cumpărăm alta.

— După ce trece vara.

Pe drum nu-și vorbiră.

La intrarea în oraș Mauricio o întrebă dacă vrea să cineze undeva, dar Clotilde refuză, clătinând din cap.

— Să te duc acasă?

Clotilde încuviință.

— Nu vreau să te las așa.

— Cum?

— Descurajată.

— După ce tu…

— Ești supărată pe mine?

— Tu ce crezi?

Mauricio nu spuse nimic.

Opri mașina în fața casei. Rămaseră o clipă tăcuți. Până la urmă Clotilde zise:

— Dă-mi trimiterea. Prefer să mă duc singură la analiză. Apoi mă întorc la Sunt Feliu cu autobuzul. Și adăugă imediat: Tu ce vrei să faci? Cu fata aia, vreau să spun. Dacă e bolnavă, doar n-o s-o lași așa, în voia sorții.

— Vorbim altădată.

— Mi-e totuna, zise Clotilde.

Coborî din mașină și deschise ușa casei fără să-și ia rămas-bun.

*

Mauricio ajunse la spitalul unde era internată Porritos, sub un soare năucitor și în miros de pește prăjit. Spitalul se înălța ca atâtea alte clădiri la marginea tot mai degradată a cartierului Barceloneta. Era un edificiu rectangular, cu patru etaje, construit cu materiale de proastă calitate, roase de umezeala mării. Pereții din interior erau înnegriți, iar tencuiala crăpată.

Văzându-l că intră în salon Porritos își acoperi capul cu cearșaful.

Încăperea avea două paturi despărțite de o draperie. În patul de alături zăcea o femeie solidă, îmbrăcată cu niște pantaloni de culoarea pielii și o cămașă transparentă.

— Dumnezeule, spuse aceasta, observând gestul lui Porritos.

— Spune-i să plece, Remedios, zise Porritos; nu vreau să mă vadă și nici să-l văd.

— N-o lua în seamă, spuse Remedios. Suspină după dumneata zile în șir, iar noaptea îi trage cu plânsu' că n-ai venit.

De sub cuvertură Porritos lansă un strigăt îndurerat. Mauricio exclamă:

— Ce-i cu chestia asta?!

Porritos bolborosi ceva de neînțeles.

— Nu înțeleg ce spui.

— Apropie-te.

Mauricio se apropie de capul ei acoperit.

— Te-am sunat de nu știu câte ori. Nu ca să te avertizez, ci ca să-ți cer iertare.

— N-ai făcut-o înadins. Asta-i viața.

— O să mor, nu?

— Dacă o să stai tot așa, cu siguranță.

Porritos își scoase capul la iveală. Era palidă și avea eczeme pe față și pe gât. Mauricio constată că era mai rău decât crezuse.

— Nu mă atinge, spuse ea.

Mauricio nu avea de gând s-o facă, dar își puse mâna pe genunchiul ei. Îi simți febra prin cearșaf. Porritos spuse:

— Vorbește cu doctorul. Pe mine mă minte, dar ție o să-ți spună adevărul, iar tu înțelegi. Apoi îmi explici. Știu deja ce am, dar în afară de asta nimeni nu-mi spune nimic. Promite-mi că n-o să mă amăgești doar ca să mă liniștești. Promite-mi.

— Nu-ți promit nimic, dar vorbesc cu medicul dacă îmi spui cum îl cheamă.

— Nu știu. Doctorul cutare. Are mustață.

— Atunci îl găsesc imediat, râse Mauricio, și, văzând că Porritos începe să plângă, adăugă: Nu fi proastă. Am glumit. O să-mi spună infirmierele. Ai nevoie de ceva?

— Nu. N-am fost niciodată atât de bine îngrijită.

Mauricio află cine era medicul care răspundea de etaj și se duse să-l vadă la biroul lui din spital.

— Oh, stomatolog! exclamă acesta văzându-i cartea de vizită. În Statele Unite au apărut cazuri interesante.

— Sper să nu fie și al meu.

Medicul se numea Sánchez și era un bărbat tânăr, atletic, brunet și dichisit.

— În locul tău n-aș fi foarte îngrijorat. Sunt foarte rare cazurile de contagiere heterosexuală. Până în prezent. Despre virusul ăsta blestemat nu se știe încă nimic.

— Și fata?

— Nu scapă. O să țină cât o să țină, dar la un moment dat tot se rupe ața. Răul e mai vechi. Din câte am văzut au fost deja câteva episoade, dar nimeni n-a știut să le diagnosticheze. Țară de nenorociți.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama, spuse Mauricio. Poate am fost neglijent.

— Nu. Bacteriile oportuniste au simptome comune. Încă avem caș la gură. Partea proastă e că vom afla curând. Pentru că se va transforma într-o epidemie.

Se juca cu o pavea de lemn șlefuit pe care o ținea pe masă pe post de obiect decorativ sau de prespapier. Apoi, văzând că Mauricio nu zicea nimic, adăugă:

— Aici nu poate sta la nesfârșit. Are familie?

— Da, dar Dumnezeu știe pe unde.

— Nu vor vrea să se lege la cap, nu?

— N-am idee.

— E o problemă.

Mauricio îi înșiră lui Porritos niște neclarități, cum că trebuie să aibă răbdare și încredere și îi promise că va veni zilnic dacă obligațiile i-o vor îngădui.

Ieșind din spital se simți oarecum ușurat.

Pe plajă lumea transpira și-și făcea siesta. Din patru bețe scurte și un cearșaf cineva încropise un

umbrar ce proteja o femeie foarte grasă cu un costum de baie negru. Când respira, grăsana făcea să tremure cearșaful. Un câine râios trecea pe lângă turiști mârâind și arătându-și dinții.

Mauricio se refugie pe niște străduțe umbroase. Mirosul mâncărurilor și al gunoaielor era însă înăbușitor. În ușa unui birt, un tânăr cu straie negre și șorț recita:

— Biban de mare și merluciu prinși prin traulare și unde mai pui că avem langustă și pui.

Era palid și părea gata să leșine. Mauricio se apropie și-i spuse:

— Ești deshidratat.

— Da' ce te privește?

— Sunt medic.

— Atunci vezi-ți de treabă și lasă-mă-n pace!

— Cum vrei!

Rezultatul analizelor a fost negativ atât pentru Clotilde, cât și pentru Mauricio, dar medicul îi recomandă acestuia să fie prudent.

— Ar fi de dorit ca mai târziu să le repetați. Anticorpii întârzie uneori.

— Cât?

— Depinde. Cincisprezece zile, o lună. Folosește prezervativul.

Lui Mauricio vestea îi stârni o euforie vremelnică. Brusc, toate i se părură provizorii, de parcă ar fi câștigat timp în fața unui dușman implacabil. Poate că viața nu e decât o manevră distructivă, și-a spus.

Se hotărî să-i comunice chiar el Clotildei rezultatul analizei.

Pe înserat, își luă mașina și porni spre Sunt Feliu, dar la ieșirea din oraș aglomerația era atât de mare, încât se întoarse de la jumătatea drumului și căută un restaurant cu aer condiționat. După cină circulația se fluidiză și ajunse la destinație exact la miezul nopții.

La părinții Clotildei era lumină. Sună și îi deschise chiar ea. Era desculță și purta o bluză

largă, niște pantaloni scurți, deșirați, și părul strâns la ceafă. Avea în mână o carte groasă. Văzându-l pe Mauricio, spuse:

— Aveam de gând să stau în casă și să citesc.

— Aș vrea să ieșim.

— Bine.

Lăsă cartea pe consola din vestibul și ieși în stradă așa cum era. Mauricio îi admiră aplombul și dezinvoltura.

— N-ai nimic să-mi spui? întrebă Clotilde după ce o puse la curent cu noutățile.

— Nu mi-am pregătit nicio justificare. Ți-am spus tot ce aveam de spus. Nu știu dacă asta echivalează cu adevărul sau cu sinceritatea. Ți-am spus de mai multe ori că-mi pare foarte rău pentru tot ce s-a întâmplat. A fost un accident neobișnuit, pentru care mi-aș asuma toată responsabilitatea dacă aș ști în ce constă ea. În prezent, e doar un cuvânt fără conținut. În legătură cu fata aia am puține de spus față de ce știi, dincolo de faptul că mi-e rușine. Nu aveam nicio obligație față de tine, dar faptul că, dintr-un amestec de vanitate, desfrânare și inerție, m-am lansat într-o asemenea aventură a fost o josnicie și o prostie. Mă crezi sau nu, pe durata acestui episod lamentabil am continuat să fiu îndrăgostit de tine, așa cum am fost și înainte și cum sunt și acum. A trebuit să ajung la această răscruce ca să înțeleg cât de multă nevoie am de tine și cât de mult însemni pentru mine. Evident, tot ce-ți spun vine prea târziu. Dacă vrei să ne despărțim, voi înțelege și mă voi resemna. Mă va durea mult, însă, dacă soarta va fi de partea mea și voi avea timp, mă voi repune pe picioare și-mi voi reface viața. Dar dacă, dimpotrivă, mă poți ierta…

Clotilde îl întrerupse.

— Taci. Între noi, până și iertarea e un cuvânt fără conținut. Nu am nimic să-ți iert pentru că, așa cum ai spus, nu ai avut și nu ai nicio obligație față de mine. În privința mea sau a noastră, aveai însă o

obligație de ordin mai general sau măcar una față de tine însuți. Cred că o aveai și că te-ai comportat ca un ticălos acționând pe la spatele relației noastre. În acest sens, m-ai înșelat. Faptul că în aceeași măsură ai înșelat-o și pe fata aia nu reprezintă pentru mine o compensație.

Făcu o pauză și se opri să privească apa liniștită a portului. Din depărtare, se auzea muzica de duzină a unei orchestre ce interpreta vechi melodii de sezon.

— Nu vorbesc de etică, continuă pe un ton coborât, ci de durere.

Înaintară o vreme tăcuți. Începuse să bată o briză rece și umedă. Clotilde își încrucișă brațele.

— Mi-e puțin frig. Să ne întoarcem.

Mauricio nu știa cum să-și ia rămas-bun. În poarta casei, Clotilde îl îmbrățișă cu delicatețe.

— Ai grijă de tine.

Mauricio o luă spre Barcelona. Când ajunse la Hostalric mașina începu să scoată un fum rău mirositor. Deși pe indicatoarele de bord totul părea normal intră pe acostament și opri motorul. Probabil că se defectaseră în același timp atât piesa, cât și semnalizarea corespunzătoare.

Se hotărî să aștepte câteva minute înainte să apeleze la un telefon de urgență, poate că problema se va rezolva de la sine. Noaptea era ostilă. Rămase înăuntru, cu geamurile închise. Mașinile treceau pe lângă el cu o asemenea viteză încât abia le putea identifica marca. Iar eu, cu vechitura asta, se gândea. Aerul dislocat de camioane îi zgâlțâia caroseria.

Decât să se lase cuprins de iritare se hotărî să profite de situație și să-și cumpere o altă mașină. Starea în care se afla îl învățase să nu-și amâne nicio bucurie dacă se ivea ocazia. Iar, dacă va fi să moară în curând, cu atât mai mult trebuia să-și ofere acest capriciu.

Porni motorul. Emanațiile încetaseră și totul părea să funcționeze normal. Conducând extrem

de încet ajunse acasă fără neplăceri.

A doua zi cumpără mai multe reviste cu automobile și după o săptămână optă pentru o mașină decapotabilă.

*

În ziua în care Porritos ieșea din spital se declanșase grevă în transporturi.

Mauricio o așteptă cu mașina la poarta spitalului.

— Poftim, faimoasa mașină, spuse ea cu un surâs palid.

— S-o vezi decapotată și apoi să vorbești! Dar nu aici, că nu e locul cel mai potrivit.

— O fi cineva acasă?

O preocupau doar lipsurile la care era expusă. De restul nu-i păsa.

— Da.

Părintele Serapio vorbise cu o vecină și aceasta îi promise că va aranja casa și că se va ocupa, o vreme, de Porritos. Femeia era văduvă sau despărțită de bărbat și trăia cu o fată, proastă și guralivă, care obișnuia să dispară fără veste și să reapară după un timp fără să spună unde fusese, nici cu cine, nici care a fost motivul dispariției. Pe durata acestor absențe femeia era mai liniștită, deși trăia foarte strâmtorată, căci fata aducea bani în casă.

Părintele Serapio le promisese vecinei, Marcela, și fetei ei, Corina, că munca le va fi plătită.

Pe traseu, Mauricio și Porritos nu remarcaseră nimic deosebit, dar ajungând la Santa Coloma găsiră străzile înțesate de polițiști.

— Mama mă-sii! exclamă Porritos.

Pe stradă circulau, ca de obicei, vehicule și pietoni, dar încordarea se simțea în aer.

Mauricio era îngrijorat din pricina mașinii. I-ar fi plăcut să intre într-o parcare, dar nu putea s-o lase pe Porritos la poartă, așa că urcă mașina pe trotuar și o ajută să coboare și să ajungă la apartamentul ei.

Trecătorii îi priveau curioşi. Starea de decădere generală a lui Porritos contrasta cu figura ei exuberantă şi scotea şi mai mult în evidenţă gravitatea bolii.

Intrând în locuinţă văzură cât de în serios luase doamna Marcela problema curăţeniei, dar şi cât de inutile îi fuseseră eforturile.

Mauricio desfăcu bagajele. Porritos se aşeză în fotoliu şi porni televizorul. Se relua un episod din serialul *Maşina fantastică.*

După ce lucrurile au fost puse la locul lor, Mauricio trase un scaun lângă fotoliu, se aşeză şi luă mâna lui Porritos într-a lui. Rămaseră aşa o vreme, în tăcere, urmărind peripeţiile maşinii fantastice.

— Ce tâmpenie, zise Mauricio.

— Nu-ţi bate joc! Între tine şi maşina ta se întâmplă acelaşi lucru, spuse Porritos.

Mauricio nu găsea niciun prilej pentru a pleca de acolo. Într-un târziu sună cineva la uşă. Era doamna Marcela, care adusese un platou cu de-ale gurii.

— N-am chef, făcu Porritos.

— Nici să nu vă gândiţi, spuse doamna Marcela. Trebuie să vă îngrijiţi şi să vă puneţi repede pe picioare. Domnu' doctor, spuneţi şi dumneavoastră.

Mauricio zâmbi şi-i strânse mâna lui Porritos.

— Du-te. Şi aşa te-am făcut să-ţi pierzi toată dimineaţa.

— Da, trebuie să mă duc la clinică. O să vin mai pe seară.

— Nu-ţi face griji. Sunt pe mâini bune.

— Da, dar tot o să vin.

I-a fost teamă că-i vor zgâria capota maşinii sau că-i vor înţepa roţile, dar o găsi intactă. Tocmai atunci trecu o furgonetă cu poliţişti de la brigada antiteroristă. Parbrizul şi geamurile furgonetei erau protejate cu plasă metalică, iar poliţiştii purtau căşti.

Se schimbă guvernele, se schimbă ideologiile, dar chestia asta continuă, se gândi Mauricio. Cine protestează ia o lovitură de măciucă. Evident, nu se poate guverna pe gustul tuturor, dar imaginile te făceau să-ți amintești, inevitabil, de dictatură.

Azi am scăpat cu fața curată, se gândea în drum spre clinică, dar nu pot face naveta într-o astfel de zonă și cu așa o mașină. Până la urmă o s-o fure, o s-o vandalizeze sau o să-i pună o petardă.

Se gândea uneori s-o scoată pe Porritos din peștera ei și s-o ducă într-un loc mai vesel: într-un apartament la mezanin, însorit, cu terasă și vedere spre oraș. Chiar dacă chiria va fi exorbitantă, cât putea să mai dureze?

Alteori se revolta împotriva acestor sechele filantropice.

Ce vină am eu în ceea ce i se întâmplă? se gândea. În urmă cu niște ani îi plăcuse să se înțepe, nu-i așa? În cel mai bun caz o să mor și eu din pricina ei, fără să fi făcut ceva ca s-o merit. N-o să i-o spun în față, dar nici nu e cazul să-i mulțumesc. Nu-i sunt soț, nici măcar amant. Am ieșit de câteva ori împreună, nimic altceva.

După care îl cuprindea mila. Nu-l costa prea mult să aline ultimele zile ale unui om bun și generos, care avusese parte doar de necazuri și privațiuni. Ea nu i-ar fi cerut niciodată nimic și nici acum nu aștepta nimic de la el.

Și își promitea să caute un apartament cu chirie care să întrunească toate condițiile.

*

Avocatul Macabrós îi comunică Clotildei că trebuia să plece din nou la Geneva. De data aceasta avea să facă el însuși demersurile, dar dorea ca ea să-l însoțească.

Clotilde îl cunoștea pe avocat și știa că era vorba de o chestiune strict profesională, fără intenții colaterale. Puțin îi păsa că puteau să existe și interpretări răuvoitoare. Îi răspunse că acceptă cu plăcere. Voiajul îi va risipi gândurile negre. În

plus, era curioasă să-l vadă pe Macabrós în exercitarea funcțiilor sale.

Avocatul n-o puse la curent cu speța. La urcarea în avion îi înmână un dosar.

— Zborul durează aproape o oră. Ai timp să-l răsfoiești.

Erau singurii cu locuri la clasa întâi. Restul avionului era plin. Chestiunea i se păru Clotildei extravagantă, dar plăcută.

Imediat după decolare, avionul intră într-un nor întunecat din care nu mai ieși pe tot parcursul zborului. Aparatul se zgâlțâi necontenit. Intendentul își ceru scuze la difuzor: din cauza turbulențelor se vedeau obligați să suspende toate serviciile la bord. O stewardesă veni să le spună personal că nu puteau să le ofere obișnuitul tratament pasagerilor clasei întâi.

— Atunci să ni-l dați într-un sufertaș, spuse foarte serios avocatul Macabrós.

Stewardesa rămase perplexă. Abia se ținea pe picioare, dar nu îndrăznea să se retragă înainte de soluționarea incidentului.

— A fost o glumă, spuse avocatul.

Zborul a fost neplăcut, iar aterizarea la fel. Când începu să coboare, avionul căzu ca o piatră și secunde la rând pasagerii crezură că nu vor scăpa cu viață. Clotildei îi alunecă dosarul și se agăță cu putere de brațul avocatului Macabrós. Când avionul se redresă își retrase mâna și își ceru scuze.

— Da, cu hurducătura asta nu se poate citi, zise avocatul.

La aeroport îi așteptă impecabilul și imprevizibilul *monsieur* Pasquine. Văzându-se cu picioarele pe pământ, Clotilde uită de ranchiuna pe care i-o păstrase. *Monsieur* Pasquine se aplecă și îi sărută mâna cu un gest anacronic și provincial. Apoi îi întrebă dacă zborul a fost agreabil.

— *Excellent,* răspunse avocatul făcându-i Clotildei cu ochiul; parcă ar fi spus: să nu te arăți

niciodată vulnerabil în fața adversarului.

La ieșirea din aeroport îi aștepta un Mercedes argintiu, cu șofer. *Monsieur* Pasquine se urcă în față, își puse centura și nu mai scoase un cuvânt până la sosirea la Le Richelieu.

Contrar celor spuse de avocat mai înainte, aveau rezervate două camere la acest hotel. Camera ei și cea a avocatului se aflau la etaje diferite. Cea a Clotildei era somptuoasă. Dacă dădea draperiile la o parte vedea de la geamul ei o grădină. Arbori cu frunze ofilite se profilau pe cerul cenușiu. Totul avea un aer de toamnă.

Clotilde își goli valiza și coborî în holul unde se aflau deja avocatul Macabrós și *monsieur* Pasquine.

Mașina îi transportă la un restaurant de pe malul lacului. Acolo li se alăturară patru indivizi și intrară toți într-un separeu. Înainte de a se așeza la masă, comesenii începură să discute în legătură cu problema care constituia obiectul întâlnirii. Avocatul Macabrós intervenea mereu, într-o franceză corectă și foarte exactă. Stăpânea terminologia juridică și o combina cu expresii colocviale pentru a dovedi că se mișca dezinvolt la toate nivelurile limbii. În schimb, Clotilde înțelegea foarte puțin din ce se vorbea. Încă nu-și revenise după agitația zborului și nici măcar nu răsfoise dosarul. Iar acum, zgomotul tacâmurilor și conversațiile încrucișate o împiedicau să se concentreze asupra temei în discuție. Dacă vreunul dintre comeseni i se adresa, nu înțelegea ce-i spunea, dar zâmbea, și interlocutorul părea mulțumit. Era acolo doar pentru figurație.

După terminarea mesei grupul se deplasă cu diverse mașini la un edificiu din centrul orașului. La subsolul clădirii exista o ceasornicărie. Toate aceste lucruri i se păreau Clotildei misterioase și vulgare.

Urcară la etajul patru. În ascensor toți tăceau și priveau hotărâți în direcția ușii, de parcă erau niște

parașutiști gata să fie lansați în spatele liniilor inamice.

Ajungând la un etaj cu birouri, indivizii de la restaurant și avocatul Macabrós intrară într-o sală de conferințe, lăsându-i afară pe Clotilde și pe *monsieur* Pasquine.

— *Vous fumez?* o întrebă *monsieur* Pasquine.

— Nu.

— Nici eu.

Pe Clotilde o intriga bărbatul acela. Nu știa dacă era cinic sau idiot, dacă își controla emoțiile cu strictețe sau dacă acestea îi lipseau cu desăvârșire, cu toate că era în stare să exteriorizeze o anumită însuflețire. Clotilde credea că era un automat programat să fie nerușinat și asta îl făcea ciudat de atrăgător în ochii ei. În circumstanțe favorabile poate că ar fi tentat-o o scurtă aventură amoroasă cu un asemenea specimen, se gândi. Această idee fugară o făcu să-și amintească de ipotetica ei boală. Noi, cei infectați, nu avem nici măcar dreptul să fantazăm, își spuse.

Monsieur Pasquine o chestionă în legătură cu proiectul olimpic. Clotilde nu știa ce să-i răspundă. În ultimul timp auzise vorbindu-se sporadic despre temă, dar nu-i acordase atenție. Sportul n-o interesa sub nicio formă. *Monsieur* Pasquine i-a explicat că orașul Barcelona solicitase organizarea Jocurilor Olimpice din 1992. Deoarece sediul Comitetului Olimpic Internațional se afla la Lausanne chestiunea îi ajunsese, în treacăt, la urechi. Clotilde spuse că, după părerea ei, era pură propagandă electorală. I se părea cu neputință ca Barcelona să devanseze alte orașe, care luptau și ele pentru aceeași onoare, îndoielnică, dar lucrativă.

— *Ah, mais Barcelone c'est une ville très importante!*[36] exclamă *monsieur* Pasquine.

— *Et puis, nous avons Lluis Llach*[37]*,* spuse Clotilde.

— *Les catalans,* reluă *monsieur* Pasquine cu o figură mortificată, *vous n'appréciez pas ce que vous avez?*[38]

Ușa de la sala de conferințe se deschise și avocatul Macabrós ieși ca să-i dea Clotildei o foaie de hârtie.

— Tradu asta în spaniolă și trimite-o lui Feli prin fax.

Erau clauzele unui contract bătut la mașină, cu numeroase corecții făcute de mână. Prin simpla lor lectură nu se putea deduce natura tranzacției.

Când isprăvi ceea ce îi ceruse avocatul, acesta îi spuse că nu mai avea nevoie de ea.

— Du-te și plimbă-te. Ne vedem la ora opt, la hotel.

Edificiul se afla pe o arteră comercială. Clotilde se duse să se uite la vitrine și cumpără niște ciocolatine pentru părinții ei. Într-un magazin mare îi venise ideea unui cadou pentru Mauricio. Nu avea un motiv special, iar el nu-i făcea niciodată cadouri. Totuși, cumpără un ceas Swatch, în culori stridente, spunându-și că va vedea mai târziu ce va face cu el. Apoi intră într-o librărie și cumpără mai multe cărți.

Când ieși de acolo magazinele erau deja închise, iar strada părea pustie și întunecată.

Clotilde se întoarse la hotel.

În cameră începuse să citească una dintre cărți și, fără să-și dea seama, adormi.

Se trezi cu senzația că fusese multă vreme în derivă. Avea impresia că nimerise precum Gulliver într-o țară în care, practic, lucrurile funcționau bine, dar după o logică străină de a ei.

Impresia nu se referea la Elveția, ci la lume, în general. Desigur, aici chestiunea ieșea în evidență, de parcă orașul ar fi fost un exemplu pentru această nepotrivire.

În baie avea prosoape de dimensiuni și țesături diferite, două halate albe și un recipient mare, cu săruri.

Clotilde stătu o vreme în baie, apoi se îmbrăcă deosebit de atentă, căci se ducea la cină.

La opt fără cinci coborî în hol, unde se aflau deja avocatul Macabrós și *monsieur* Pasquine. Avocatul îi dădu un plic mare, maroniu.

— Ascunde-l la tine în cameră.

Clotilde urcă în cameră și vârî plicul printre haine.

Precauția i se păru o prostie. În fiecare cameră exista un seif și, dacă cineva ar fi vrut să fure documentele, ar fi căutat cu siguranță în bagaje. În plus, nu măsurile de siguranță lipseau în Elveția.

Când se întoarse, *monsieur* Pasquine plecase deja.

— Suntem singuri, *monsieur* Pasquine ar fi cinat bucuros cu noi, dar am preferat să renunț la compania lui. E băiat bun, dar cam nesuferit. M-a rugat să-ți transmit salutările lui.

— Ar fi putut să aștepte un minut și să-și ia rămas-bun.

— E foarte timid și te place. A rezervat o masă la restaurantul hotelului. Să mergem. Dacă întârziem, vom fi penalizați.

Intrară în sala de mese. Un domn în frac îi conduse cu o asemenea morgă și încetineală de ziceai că se îndreptau spre un eșafod, nu spre o masă. Când trecură pe lângă un domn de culoare, care mânca singur, acesta se ridică și le făcu avocatului Macabrós și însoțitoarei sale o reverență. Avocatul răspunse printr-o înclinare ușoară a capului.

— Știi cine e personajul care ne-a salutat? întrebă avocatul Macabrós după ce se așezară.

— Nu.

— Doudou Agouadou.

— Nu-mi spune nimic.

— Nici mie nu mi-a spus nimic până nu demult. Ne-am cunoscut la barul hotelului, într-o altă călătorie, și mi-a povestit istoria lui. După câte se pare, a fost regele unei țări africane. Un bărbat

subtil, cu studii la Oxford. A practicat în tinerețe antropofagia și, după ce s-a întors de la Oxford, și-a reluat dieta barbară. Cunoscând bucătăria englezească, nu mă mir. Când a ajuns pe tron și-a eliminat opoziția prin metoda cea mai expeditivă și a guvernat de-o manieră crudă și arbitrară. Studiile făcute în Europa i-au slujit doar pentru a ști cum să deschidă un cont numerotat în Elveția și cum să investească cu maximum de profit averile pe care le-a adunat. Până la urmă, niște militari de altă etnie l-au răsturnat și au instaurat un regim *soi-disant* maoist. În prezent, foștilor săi supuși le merge rău, iar lui, după cum se vede.

Clotilde nu știa dacă avocatul Macabrós spunea adevărul sau dacă istoria respectivă era o invenție a lui.

— Ce ne așteaptă mâine?

— E o întrebare filosofică?

— Nu. Mă refer la muncă.

— Nimic. Am terminat. Avionul pleacă la zece și, dacă nu întârzie, la unsprezece și jumătate suntem la birou.

— Și m-ați adus aici doar că să trimit un fax?

— Nu. Poate se ivea o ocazie, de asta am vrut să vii. Vreau să te familiarizezi cu acest gen de aranjamente, nu doar sub aspect juridic. Ce părerea ai despre *monsieur* Pasquine?

— N-aș putea spune. Pare un om fără scrupule, incapabil de idei personale.

— Într-adevăr, are aceste două calități. *Monsieur* Pasquine e omul nostru la Geneva. Ne-ar trage clapa dacă ar ști cum s-o facă, dar lipsa lui de imaginație îi asigură lealitatea. Capitalismul, adăugă în continuare, nu este o metodă de a câștiga bani, ci un joc. Beneficiul sau paguba sunt premiul sau pedeapsa pe care o încasezi dacă ai jucat bine sau rău. Ca la tenis. Toci tenis?

— Nu.

— Trebuie să ieși la fileu.

După această afirmație tăcură o vreme, concentrându-se asupra mâncării. Pe Clotilde o obosea locul acela supraîncărcat și afectarea cu care personalul de serviciu se achita de lucrurile cele mai insignifiante. Vesela, tacâmurile și chiar mâncărurile i se păreau o farsă.

— Hotelul ăsta e prea luxos pentru gustul meu. La cel de data trecută a fost foarte bine.

— Da, însă de data asta ai venit cu mine. În plus, trebuie să înveți să te miști cu dezinvoltură în astfel de locuri. Nu e nimic special, doar aparență. Nu trebuie să te lași impresionată. Pe de altă parte…

Avocatul Macabrós nu și-a terminat fraza.

— Ce-ați vrut să spuneți?

— O indiscreție.

— N-are importanță. Spuneți-o.

— Voiam să spun că ești frumoasă, inteligentă și distinsă. Dincolo de ideile, de preferințele și de principiile tale, ești făcută să trăiești în această lume, fie că vrei, fie că nu. Cu cât vei accepta mai repede această realitate, cu atât va fi mai bine pentru tine și pentru ceilalți. Scuză-mă că intervin în chestiuni care nu mă privesc.

Clotilde ridică din umeri. Nu știa unde voia să ajungă avocatul, dar nu se simțea intimidată. În modul ei de a trata cu bărbații era obișnuită să ajungă repede la o formă de intimitate vecină cu îndrăzneala. Totuși, în situația de față, ar fi preferat să nu inițieze cu șeful ei o relație prea personală.

Din fericire, regele detronat își isprăvise cina și venea spre masa lor afișând modestie și gentilețe.

— *Je ne veux pas vous déranger,* susură, *seulement vous dire bon soir.*[39]

— *Vous partez déjà, monsieur Doudou?*[40]

— *Oui. Comme on dit: early to bed, early to rise...*[41]

Monsieur Doudou își lăsă refrenul neterminat.

Avocatul Macabrós o prezentă pe Clotilde. Regele detronat schiță un sărut al mâinilor și,

îndreptându-și spinarea, o studie cu disimulare. Ochiul său stâng era ușor voalat și avea pleoapa căzută. În schimb, dreptul era viu și incisiv. Unul exprima tristețe, celălalt ferocitate.

— De la detronare, spuse avocatul după ce personajul respectiv se retrase, locuiește aici, după cum mi-a spus chiar el. Nu se deplasează nicăieri de frica atentatelor. Mă gândesc că guvernul din țara lui i-o fi cerut către toate țările extrădarea și de aceea nu se clintește din Elveția. Nu are familie, nici suită. Își petrece ziua citind ziare și, din când în când, își comandă prostituate din Anglia. De ce din Anglia? N-am idee. Nostalgie, *spanking*[42], cine știe? În fond, e o figură patetică. Și exemplară. Puterea poate fi obținută prin violență și cruzime, dar se păstrează doar cu ajutorul intrigii. Acum, *notre ami* Doudou plătește pentru că a ignorat acest principiu.

În noaptea aceea Clotilde dormi prost. Pătura o sufoca. Uneori nu știa dacă dormea sau era trează și i se amestecau în cap tot felul de gânduri, fiecare părând să reclame o atenție preferențială. Deși nu înțelegea nimic din ce se întâmpla în jurul ei, avea senzația că, până la urmă, intrase în lumea încâlcită și lipsită de onestitate a realității, dar în fond preferabilă bine intenționatelor și inconsistentelor fantezii cu care trăise până atunci.

*

Vizitele frecvente îl obișnuiră pe Mauricio cu Santa Coloma de Gramanet, cartierul în care locuia Porritos. O vreme, fusese acolo numai noaptea și străzile pustii, terenurile în paragină și casele decrepite îi lăsaseră o impresie sumbră. Acum, în schimb, era surprins de activitatea febrilă din timpul zilei. Prăvăliile erau mici, dar foarte variate. Fiecare oglindea trăsătura de caracter a proprietarului și erau toate pline. Oamenii vorbeau tare, toți păreau să se cunoască și atmosfera generală era plăcută și veselă. Mauricio credea că

era vorba de hedonismul spontan și exclusiv al claselor populare.

Porritos își bătea joc de această reprezentare idilică. Mauricio era dispus să vadă doar latura sărbătorească a cartierului, nu și realitatea lui mai puțin vizibilă, însă autentică și profundă. Pentru a-și susține teoria, îi relata întâmplări atroce: bande de adolescenți atacându-i pe trecători din senin, pentru simpla plăcere de a răspândi frica și de a se simți puternici; narcomani agitați, în stare să omoare pentru câteva monede, ca să nu amintească de sadicii și lașii care loveau și violau femeile la orice oră și în orice loc, știindu-se nepedepsiți și protejați de haos. Apoi, traficanții de droguri – cei mai nemiloși și sângeroși, care pentru bani se omorau între ei.

Mauricio nu știa dacă să creadă sau nu. Își amintea că-i povestise episoade violente din viața ei și o admirase pentru modul firesc de a și le asuma. Nu făcuse niciodată pe victima, în schimb, acum, se pare că boala îi modificase viziunea despre lume. Era ca negativul unei fotografii. Alteori, Mauricio interpreta descrierile ei violente drept o chemare adresată lui, pentru a o scoate de acolo și a o lua cu sine.

Încercările părintelui Serapio de a descoperi pe cineva din familia ei rămăseseră fără rezultat și Porritos se temea că va rămâne singură.

Mauricio o vizita aproape zilnic, dar nu stătea mult. Venea din când în când și părintele Serapio. Se năpustea în apartament în momente nepotrivite, cu iz de răzmeriță, și pleca la fel cum venea, fără să găsească vreo soluție.

Pe Porritos, vizitele lui Mauricio o întristau. În schimb, cele ale părintelui Serapio îi ridicau moralul, fără vreun motiv anume. Ce făcea el conta mult mai mult pentru ea decât solicitudinea constantă a lui Mauricio, care, de fapt, acoperea toate cheltuielile. Unul era bine primit de bolnavă, celălalt dimpotrivă.

Treptat, starea ei generală se îmbunătăți. Dar ea refuza să recunoască acest lucru și se cufunda într-un soi de infirmitate alcătuită din apatie și lâncezeală.

Pentru a o însufleți, Mauricio o luă într-o călătorie, profitând de starea ei aparent mai bună. În viață, Porritos călătorise de multe ori împinsă de nevoi, dar, cu excepția nefericitei escapade la Ibiza, nu făcuse niciodată un voiaj de plăcere sau ca să schimbe ambianța. Străbătuse lumea pe la subsoluri, fără să vadă cursele și piedicile din cale. Mauricio își închipuia cât de uimită ar fi fost dacă s-ar fi văzut transportată brusc într-un mare oraș. Nu îndrăznea să-și exprime gândurile pentru a nu crea false așteptări, dar făcuse niște prospecțiuni la o agenție de turism. Toate erau puse la punct și aștepta doar ca ea să se simtă mai întremată și într-o stare de spirit mai bună. Până la urmă, o întrebă:

— N-ai vrea să mergi la Paris?

— La Paris? Ce să fac acolo?

— Nimic; să-l vezi.

Porritos cântări această posibilitate, apoi spuse:

— Nu.

— De ce?

— Nu știu franțuzește. Și n-am cu ce să mă îmbrac. Aș fi ridicolă. Aici mi-e bine.

Doamnei Marcela nu-i venea să-și creadă urechilor.

— Dumnezeule, dacă m-ar invita pe mine m-aș duce așa cum sunt, ca din pușcă. Nici juponul nu mi l-aș schimba.

Le povesti că în urmă cu niște ani, fiica ei făcuse un voiaj la Paris.

— Ce eleganță! Bulevardele, vitrinele, lumea, tot.

Punea atâta emfază în cuvinte de parcă ea fusese și văzuse acolo toate minunățiile. O zbughi din cameră și după câteva minute se întoarse cu o carte poștală. I-o trimisese fiica ei de la Paris și o păstra ca pe sfintele moaște.

— Uite Șanz-Elizé! Și în spate Arcul de Triumf. Uită-te la trafic. Educația aici se vede cel mai bine. Fiică-mea zice că poți călca pe zebră fără să-ți pese dacă vine sau nu vreo mașină: ești la fel de sigur că vor opri cum ești când vezi un pederast. Înțepenesc ca morții.

Doamna Marcela nu era o femeie prea deșteaptă. Încurca lucrurile într-o secundă. Dar, cu bunăvoință, compensa alte lipsuri. Porritos o chema la orice oră din zi și din noapte, iar doamna Marcela venea imediat, uneori în cămașă de noapte, alteori într-o pijama de flanel gri, foarte decolorată.

Mauricio era întotdeauna atent cu doamna Marcela: îi aducea ciocolată și reviste de scandal.

— Atunci, lăsăm chestia cu Parisul pentru mai târziu? întrebă Mauricio.

Porritos ridică din umeri. O iritau dovezile de compasiune, cu toate că le solicita în mod continuu.

— Dacă starea mea e atât de rea, cumpără-mi o firidă.

— Dacă îți amărăști viața nu înseamnă că-ți alini și durerile, îi spunea Mauricio.

Uneori trebuia să se înarmeze cu răbdare, ca să n-o drăcuiască.

— Ai veni și tu cu mine? La Paris, vreau să spun.

— Păi sigur.

— Tu și cu mine, amândoi?

— Doar nu vrei s-o iei și pe doamna Marcela.

Porritos căzu pe gânduri.

— Pare un voiaj de logodnici.

— Cam așa ceva.

— Dar tu ai o logodnică.

— Cine ți-a spus asta?

— Nu vreau să te încurc…

— La revedere.

*

Candidatura olimpică a Barcelonei era prezentă în conștiința cetățenilor cu ajutorul mijloacelor de informare, care dădeau alegerea orașului ca sigură, iar faptul, ca pe un beneficiu indiscutabil pentru toți.

Clinica stomatologică Torralba nu era străină de entuziasmul general. Doar Mauricio se arăta sceptic.

— Avem comitetul în buzunar. Maragall tocmai a spus-o la radio.

— Bun, mai lipsește doar să fie și adevărat și să ne aleagă.

În noaptea aceea, incapabil să se sustragă excitației generale, Mauricio îi telefonă Clotildei.

— Ce părere ai? Vreau să spun, de chestia cu Olimpiada.

— Mi-e indiferentă. Dacă oamenilor le creează iluzii, e-n regulă.

— Dacă iese cum vrea Maragall, ne ruinăm.

— Dimpotrivă. Vor veni de peste tot bani cu nemiluita, iar prețurile vor urca până la cer. Până la urmă bogații vor deveni mai bogați, iar săracii vor rămâne tot săraci, dar încântați de spectacol.

— O să vedem. Dar tu, cum te simți?

— Bine. Dar prietena ta?

— E într-o pasă mai bună.

— O vezi regulat?

— Mă ocup să nu-i lipsească strictul necesar.

— Bine, la revedere.

De felul ei, Clotilde era generoasă, dar ar fi fost mulțumită dacă Mauricio ar fi lăsat-o pe Porritos în voia sorții. Nu putea să gândească altfel.

După perioada indicată de medic, își refăcură analizele. Rezultatele au fost negative.

— Să nu vă mai gândiți la acest subiect.

Începând din acel moment se străduiră, de comun acord, să nu mai includă incidentul în conversațiile lor.

Anunțul candidaturii olimpice nu întârzie să-și facă efectul în cabinetul avocatului Macabrós.

— Când pământul se mișcă, sume mari de bani își schimbă stăpânul, spunea avocatul.

Telefonul nu contenea să sune.

— Mă lasă nervii, zicea telefonista.

Pentru sfârșitul anului avocatul Macabrós promisese o mărire de salariu. Clotilde își făcuse calculele: mărirea promisă tot nu-i îngăduia să fie independentă. Chiriile crescuseră și păreau hotărâte să crească și mai mult. Contractele de închiriere se făceau pe termene scurte, fără clauze de reînnoire. La scumpire se adăuga și nesiguranța. În aceste condiții, era de neconceput să înceapă o viață de una singură. Niște prietene rezolvaseră o situație similară împărțind între ele un apartament, dar o asemenea perspectivă n-o atrăgea pe Clotilde. Socotea că locuind la părinți independența ei era mai mare decât dacă ar fi locuit cu niște străini. Era foarte individualistă și se temea de familiaritățile și imixtiunile inevitabile unei conviețuiri apropiate și prelungite. Era hotărâtă să trăiască pe cont propriu și se simțea jenată că trebuia să amâne momentul separării de părinți, dar mereu găsea câte un motiv ca să amâne punerea în practică a acestor planuri.

Preocupată de această chestiune, se întâmplă să-și cumpere o mașină care îi conferea autonomie de mișcare fără cheltuieli sau complicații excesive.

Cum câștigurile ei nu erau substanțiale nici măcar după mărirea promisă, căută o mașină la mâna a doua. Ca să nu fie trasă pe sfoară, îi telefonă lui Fontán.

— De ce-ți trebuie mașină dacă logodnicul tău tocmai și-a luat una ultimul răcnet?

— Întotdeauna ai fost machist?

— Mă însor în curând. Lasă-mă să mă bucur de ultimele privilegii ale burlăciei.

— Încă ai timp să te retragi, spuse Clotilde la repezeală.

— Se poate. Ce mașină cauți?

— Mi-e indiferent. Una care să meargă. Marca și modelul mă lasă rece.

— Așa spun toate femeile, dar nu e adevărat. Văd aici mult Freud.

După câteva zile o sună și-i spuse că găsise exact ce-i trebuia ei. Logodnica lui avea o mașină cu destul de mulți ani la activ, dar cu foarte puțini kilometri la bord, un Volkswagen de care dorea să se despartă.

— Dacă e atât de bună de ce o vinde? întrebă Clotilde.

— Dacă pui o asemenea întrebare niciodată nu-ți vei cumpăra nimic la mâna a doua. Michelle zice că, după ce ne căsătorim, n-o să mai aibă nevoie de ea.

— Asta-i bună!

— Mă rog, te interesează sau nu?

— Nu știu. Nu știu să fac afaceri cu prieteni sau cu rude.

— Prostii. Trebuie doar să vorbești clar și să plătești cu bani gheață.

— Și dacă după aceea o să am necazuri?

— N-o să ai. Cunosc mașina; e-n stare perfectă.

— Nu mă refer la mașină. Logodnica ta nu-i proastă și, vrând-nevrând, poate să-mi tragă clapa.

— Cum așa? Michelle nu-i o escroacă, iar tu ești avocată.

— Lasă-mă să mă gândesc.

Clotilde nu știa ce să facă. Dacă ar fi ignorat oferta și ar fi căutat în altă parte ar fi însemnat s-o ofenseze pe Michelle și, indirect, pe Fontán, iar în lipsa unei alternative ar fi fost nevoită să renunțe la cumpărarea mașinii, ceea ce i se părea dureros. Își făcuse iluzii și se vedea deja la volan.

Șovăielile ei durară puțin pentru că în dimineața următoare Michelle îi telefonă la birou.

— Iubitul meu zice că ești interesată de mașina mea.

— Mă gândesc.

— Nu poți face asta fără s-o vezi. Să vin pe la amiază? Dăm o tură, ne tratăm undeva cu o băuturică, apoi te las la birou sau unde vrei. Fără obligații.

— Bine. Mi se pare în regulă.

— La unu jumătate?

— Da. Știi adresa?

— Desigur.

Mașina era roșie, discretă și fără accesorii.

Clotilde refuză s-o încerce. Condusese de câteva ori mașina cea nouă a lui Mauricio, dar se considera un șofer fără experiență. Se temea de accidente, dar, și mai mult, se temea să nu ajungă într-o situație ridicolă.

Logodnica lui Fontán vorbi tot drumul. Îi enumeră caracteristicile vehiculului, îi spuse când a cumpărat-o, cum a întreținut-o și îi furniză și alte informații practice legate de compania de asigurări și de atelierul de reparații, deși nu avusese nevoie de niciuna din ele.

Era o mașină foarte fiabilă, spunea Michelle. Nu-i dăduse niciodată dureri de cap.

Vorbea fără afectare, ca unul care știa ce spune. Și, pentru că era la volan, o privea din când în când pe Clotilde cu coada ochiului. În intimitatea acelui spațiu redus, impregnat de mirosul plăcut al acelei femei frumoase și enigmatice, se simțea fascinată. Să fie lesbiană? se întreba. Apoi își aminti că simțise o atracție asemănătoare și pentru *monsieur* Pasquine. Poate-s în călduri și nu-mi dau seama. Nu poate exista altă explicație.

În cele din urmă, încercă mașina pe o stradă lăturalnică, în spatele mănăstirii Pedralbes.

— Merge bine.

— Evident. Am rezervat o masă la Tenis Barcelona.

Clotilde nu fusese niciodată în locul acela.

Mâncară pe terasă. Aerul era curat și cerul senin. Deși era cald, în grădină se anunța toamna.

Clotilde își aminti de Geneva. Probabil că acolo era iarnă.

— Să vorbim despre bani.

— Altădată. Nu e nicio grabă. Acum aș prefera să profit de întâlnire și să-ți cer un sfat. Ceva în legătură cu nunta.

Clotilde se gândise că subiectul putea să apară, dar nu se așteptase la o abordare atât de abruptă. Orice va spune, nu-mi voi da cărțile pe față. Dacă face pe enigmatica, am și eu destule ore de zbor, își zise.

— Să vezi, e o chestiune mai delicată. Poate e o prostie, dar pe moment, sau după împrejurări, o prostie poate deveni ceva important sau să dea naștere unei neînțelegeri, știi la ce mă refer.

Clotilde făcu un gest aprobator. Michelle continuă:

— Uite despre ce este vorba. Pentru nuntă, nu pentru ceremonia religioasă, deci pentru chef, sau banchet, sau cum vrei să-i spui, m-am gândit să angajez o formație marocană. I-am auzit acum un an sau doi, cântând la Madrid, sunt niște figuri. Până la urmă, cu mare greutate, am dat de ei printr-un prieten care are o agenție… bun, trec peste amănunte. Chestia e că am luat legătura cu ei și că, în principiu, data le convine.

Tăcu brusc și rămase cu privirea ațintită asupra Clotildei. Aceasta înțelese că, într-un fel, trebuia să intervină. O problemă atât de extravagantă nu arăta că ar ascunde altceva decât intenția de a-i cunoaște părerea.

— Pare minunat.

— Chiar?

— Da.

— Nu ești de părere că formația asta ar trebui să cânte alternativ cu una obișnuită? Eu mă topesc după muzica orientală, dar pentru neinițiați poate fi o alegere nechibzuită, nu crezi?

— Michelle, eu nu sunt persoana cea mai indicată pentru rezolvarea acestei dileme.

— Oh.
— N-ai discutat cu logodnicul tău?
— Nu. E foarte ocupat și a lăsat toate pregătirile în seama mea. Știi cum sunt bărbații: așteaptă ca femeia să le facă pe toate. Și ținuta, și lista cu invitați, și tot ce ține de catering, nu-ți poți imagina. Am nevoie de cineva care să mă ajute.
— Poate ai prietene cu mai multă experiență decât mine.
— Da, dar nu sunt de încredere. Iar viitorul meu *husband* zice tot timpul că tu ești cea mai deșteaptă femeie pe care a cunoscut-o, deci de asta…
— Cu Fontán sunt prietenă de-o viață și tandrețea îl face să fie hiperbolic, adică exagerat, când vorbește de aptitudinile mele.
— Nu, ești deșteaptă, fără doar și poate. Deșteaptă și frumoasă, dacă nu te deranjează că ți-o spun. Mie îmi placi mult, mai ales din spate. Ți-a spus cineva că ai o bomboană de funduleț?
Clotilde rămase fără replică.
— Mă rog, nu-mi imaginez o nuntă fără *pasodoble,* spuse după un timp.
— Și eu zic la fel. Vezi, ne-am înțeles într-o secundă. Două formații care să cânte melodiile alternativ. Sau să cânte mai întâi o formație, apoi cealaltă. În local trebuie să existe o încăpere unde să poată aștepta muzicanții. Doar n-o să se amestece cu invitații.
— Și unde să-și țină instrumentele.
— Cu marocanii nu-i o problemă, instrumentele lor sunt mici: un flaut, o tobiță, știi cum e. Dar nu e cazul să umble prin sală prost bărbieriți și cu pumnalele lor încovoiate.
Clotilde se uită la ceas. Se făcuse târziu.
— Trebuie să mă întorc la birou.
— Da, da, nu te mai rețin. Nu te deranjează dacă nu te conduc, nu-i așa? Trebuie să mă întâlnesc cu niște tipi într-o chestiune urgentă. Cere la recepție un taxi. În privința mașinii vorbim altădată.

Aranjamentul o să-ți convină, sunt sigură. Mașina e nouă, dar are niște ani și nu-mi dă nimeni banii, așa că o să ți-o las la un preț simbolic. Te sun eu. Pupici.

Clotilde ajunse la birou târziu și foarte tulburată.

Avea senzația că se luptase și că pierduse fără să înțeleagă regulile jocului. Desigur, asta o durea mai puțin decât faptul că și-a dat seama ce putere avea femeia aceea de o prostie insondabilă asupra unui bărbat inteligent, neadaptat și nesigur, ca Fontán.

Seara îl sună pe Mauricio ca să-i povestească cele întâmplate. Era prima oară că o făcea în ultimele luni.

— În chestia cu fundulețul sunt de acord, spuse Mauricio.

— Sunt șocată.

Mauricio percepu în glasul ei o undă de tristețe.

— Sfatul meu, dacă ai nevoie de el, e să cumperi mașina.

Clotilde sesiză și ea tonul sec al acestei fraze lipsite de importanță.

— Scuză-mă. Am greșit că te-am sunat. Astăzi n-a fost ziua mea cea mai bună.

— Nu-i nimic. Sunt zile destule. Noapte bună.

După ce puse jos receptorul, pe Mauricio îl apucară nervii.

Nici ziua lui nu fusese tocmai grozavă.

Viața i se rezuma la o continuă ascultare de lamentații. Pacienții strigau de durere, părinții, sursă de suferință tăcută, iar femeile îl copleșeau cu necazurile lor. I se cereau soluții, i se imputau responsabilități, asta când nu erau reclamate amândouă deodată. Eu trebuie să am grijă de toți, dar de mine cine are? Și, pe deasupra, să-mi cer scuze că sunt sănătos, că-mi câștig viața în mod onorabil, că știu ce vreau și că îmi cumpăr o mașină bună pe banii mei.

În asemenea momente era dispus să-i trimită pe toți la plimbare.

*

Mama lui Mauricio telefonă la clinică să-i spună că se afla la Barcelona. Mauricio îi promise că va trece s-o vadă chiar în seara aceea. Apoi o sună pe Porritos.

— Astăzi nu vin. A venit maică-mea și nu mă pot fofila.

— Nu contează. E la tine?

— Doamne ferește. E la taică-meu.

— Nu sunt separați?

— Ba da, dar asta nu-i o piedică pentru ea. Când e aici, încep o conviețuire mai mult sau mai puțin suportabilă, au chiar și viață socială. Nu se ceartă, dar după câteva zile cad amândoi într-o depresie adâncă.

— Ai grijă să nu te molipsești.

Maică-sa îl îmbrățișă și îl sărută distrată, preocupată de ce povestea.

— N-aveți idee ce norocoși sunt. Nu zic că n-au meritat, dar lucrurile puteau să iasă bine sau prost, doar că de data asta au ieșit cum nu se poate mai bine. Fata întrunește toate condițiile: e o mare doamnă și, în același timp, o figură cunoscută. Oamenii o adoră, iar intelectualii, mereu zgârciți cu monarhia, n-au putut rezista farmecului ei.

Mauricio deduse că maică-sa avusese o scurtă întâlnire cu prințesa de Wales.

Tatăl lui încuviința cu scurte înclinări ale capului. Treptat, și fără să-și dea seama, chipul lui de om interesat de ceea ce asculta căpătă o expresie de o gravitate posomorâtă, de parcă i s-ar fi relatat o catastrofă. Din când în când, arunca pieziș niște priviri întristate în direcția unui televizor mic și vechi, care emitea tăcut o lumină cadaverică într-un ungher întunecat al sufrageriei.

— În realitate, e mai frumoasă decât în fotografii. Putea fi actriță de film, una deloc vulgară. Presupun că are un responsabil cu imaginea, dar din felul cum merge, din gesturi și

din felul cum își poartă hainele se degajă o eleganță pe care o are din naștere.

— Azi nu cinăm? întrebă Mauricio.

— Tatăl tău a făcut o rezervare.

— În casă n-am nimic. Știi doar că seara sunt foarte frugal. O mică omletă, un iaurt, două fursecuri și cam atât.

— E departe? Sunt cu mașina, spuse Mauricio.

Taică-său se ridică și făcu câțiva pași nesiguri, de parcă ar fi căutat ușa unei încăperi necunoscute. Era agasat de schimbarea bruscă a tabieturilor sale.

— Nu știi câte telefoane a trebuit să dau. Numai că n-am cerșit. Plin, peste tot: restaurante, hoteluri, tot. Trebuie să fie vreun târg de mostre. Nici nu vreau să mă gândesc ce o să fie dacă se aprobă chestia cu Olimpiada.

— Proiectul va da orașul peste cap, zise Mauricio. Nu știu ce ar putea avea în comun lucrările publice cu proba de o sută de metri plat, dar orice pretext e bun.

Repetă ce auzise pentru a dirija conversația spre o temă mai puțin exclusivistă.

— Dacă vrem să facem o impresie bună, spuse maică-sa, primul punct e curățenia. Barcelona e un oraș murdar. Lumea nu ezită să arunce resturi pe jos. Trotuarele sunt o rampă de gunoi. Pentru ce oră ai făcut rezervarea?

— La zece.

— Nu pot fi schimbate orarele astea sinistre.

— În Anglia mâncarea e atât de proastă, încât, cu cât o termini mai repede, cu atât mai bine, spuse Mauricio. De asta se mănâncă atât de devreme.

— E mai sănătos.

— Un regim alimentar bun e și sănătos, pe când cel englezesc e nefast. Dacă ar mânca năut cu cârnați n-ar ploua atât de mult.

La restaurant, o fată blondă, slabă, cu un aer tragic, le flutură pe sub ochi un meniu plin de ștersături, după care îi conduse la o masă.

Decorul era modern, dar cam pretențios. Pe perete, în loc de tablou, se afla un raft cu sticle.

— Localul e bun, spuse Mauricio. Nu știam de el.

— Nici eu, dar mi s-a spus că știu să pregătească peștele, zise taică-său în chip de scuză.

— De ce avem patru farfurii dacă suntem trei?

— Ah, nu ți-am spus. Leoaica ajunge mai târziu. Întâmplător, vine azi de la Bruxelles. Știi cum călătorește ea!

Leoaica, așa îi spuneau surorii lui Mauricio. Cei doi frați se înțelegeau bine, dar se vedeau foarte rar.

— Cum îi merge?

Maică-sa făcu un gest de inocentă persiflare.

— Abia mă bagă în seamă. Nu-mi povestește niciodată nimic. Nu se deranjează pentru așa ceva.

Tatăl său interveni pe un ton conciliator.

— Fata e foarte egoistă. Cu noi însă nu se prea arată, nu-i așa, Mauricio?

Mama și fiica se luau mereu la harță. Aveau un caracter asemănător. În schimb Mauricio era ca taică-său, împăciuitor și destul de abulic.

— Eu zic să comandăm. Dacă vine cu avionul, interesează-te când sosește.

— Când mi-oi vedea ceafa! exclamă taică-său, izbucnind în hohote de râs.

Își sublinia incoerența printr-un râs spasmodic, eliberând astfel o parte din tensiunea nervoasă la care era supus. Soția lui își îndreptă spinarea și-i aruncă o privire acră, de reproș. Se gândea că oamenii din local aveau s-o socotească îngâmfată și dezagreabilă, cu toate că nimeni n-o lua în seamă.

— Biban-de-mare după rețetă bască. O fi bun? întrebă Mauricio.

Tatăl său făcea eforturi pentru a-și recâștiga cumpătarea.

— De la basci nu poate fi nimic bun.

— Bucătăria și câțiva fotbaliști, adăugă Mauricio.

— Dacă vor independență să le-o dea, să vedem cum o să se descurce fără noi, zise maică-sa.

Mauricio socotea chestiunea bască foarte încurcată, dar nu era dispus să anuleze fragilul acord ce părea să existe între părinții săi în această problemă.

— La naiba cu ei, spuse.

Leoaica apăru când erau la felul doi.

Mauricio îi povestea maică-sii cât de bine îi mergea la cabinetul de la Mataró. Ea, care îl asculta fără prea mare interes, profită de sosirea fetei pentru a considera subiectul încheiat.

Fiica și mama nu întârziară să inițieze o discuție interminabilă și să se contrazică într-o chestiune banală. Ca doi compuși chimici care, prin atingere, se inflamează.

Leoaica fusese la Bruxelles ca să solicite fonduri comunitare pentru finanțarea unui proiect în domeniul cercetării. După mai multe ședințe extenuante și după multe divagații, i s-a spus nu. Vinovată a fost președinta comisiei, o olandeză incompetentă, bețivă și lesbiană, aleasă cu pile.

— De cine? întrebă Mauricio.

— Și vreme de doi ani nu mai pot face altă cerere. Pe lângă asta…

— Când mi-oi vedea ceafa! exclamă tatăl ei.

Când ieșiră, sufla un vânt rece și umed.

— Dacă așteptați cinci minute, mă duc după mașină, spuse Mauricio.

— Nu merită osteneala.

— Păi tot trebuie s-o caut.

— Cum crezi că e mai bine.

La întoarcere îi găsi la barul restaurantului, tăcuți și obosiți. Leoaica sorbea un whisky cu gheață. Avea lângă ea o mică sacoșă pe care, la sosire, o lăsase la garderobă.

Părinții se suiră în mașină fără să facă vreun comentariu.

— Urcă. Te iau și pe tine, îi spuse surorii sale.
— Pot lua un taxi.
— Da, dar te duc eu. Hai, urcă.
După ce își lăsară părinții la poarta casei, cei doi frați suspinară ușurați și izbucniră în râs. Leoaica își aprinse o țigară fără să mai întrebe dacă era voie. Mauricio i-a fost recunoscător pentru această dovadă de încredere.
Sora lui locuia într-un apartament închiriat pe Calle Cerdena, dar acum nu se ducea acolo, ci la un iubit temporar, cum îl calificase ea.
— Cine e?
— Ce te privește?
Mauricio nu înțelegea motivul secretului. Leoaica îi spuse că bărbatul respectiv era o persoană cunoscută și că amândoi preferau să țină ascunsă o relație temporară, fără viitor.
— De ce fără viitor? E însurat?
— Nu, nu de asta. O să-ți spun altădată.
— Cum vrei.
— Și tu, ai vreo relație?
— Nu. Doar istorioare.
— Cu mașina asta trebuie să ai mare succes la agățat.
— Nu, dimpotrivă.
— Mașina nu e un simbol falie?
— Doar pentru cei de la poliția comunitară.
În poarta casei stătea un individ cu ochelari negri și cu gulerul gabardinei ridicat până la sprâncene.
— Nu-mi place caraghiosul ăsta, spuse Mauricio. Cobor cu tine.
— Nu-ți face griji, zise Leoaica, e garda de corp a iubitului meu.
— Trebuie să-mi povestești mai în amănunt despre asta. Sună-mă într-o zi, să luăm masa împreună.

*

Veni iarna.

Boala lui Porritos recidivă chiar înaintea voiajului la Paris, proiectat după multe parlamentări. O duseră la spital. Rămase internată câteva zile, timp în care i se făcură investigații. După fiecare analiză era extenuată, abătută și se văicărea.

— Dacă tot știu ce am și că voi muri, de ce mă chinuie?

Mauricio era de acord cu punctul ei de vedere, dar încerca s-o încurajeze.

— În America se cercetează într-un ritm alert, la fel ca în Europa. Primul laborator care va descoperi un remediu eficient se va umple de bani, așa că nu mai e mult. Consemnul este: rezistă. Timpul trece în favoarea noastră.

Porritos nu-l credea, dar se lăsa consolată de vorbele lui și nutrea, în sinea ei, false speranțe. Într-o zi o întâlniră pe unul dintre coridoarele spitalului pe Remedios, colega ei de cameră la prima internare. Avea aceeași cămașă de noapte și același halat. Dar se schimbase vizibil. Era mult mai slabă și aproape cheală.

— Stau mai mult înăuntru decât afară, dar nu mă plâng; așa cum arăt nici n-aș putea lucra. De altfel, de pe urma trotuarului câștig o nimica toată. În schimb, aici e cald.

Mauricio deduse că Remedios era prostituată. Probabil că așa contractase boala și o răspândise apoi în dreapta și-n stânga.

— Și ție, fetiță, cum îți merge?

— Prost. Mor cu zile și nu vrea nimeni să-mi spună.

— Sigur. Nu ți-o zic pentru că nu știu. Mori când vrea Dumnezeu, nici mai devreme, nici mai târziu. Uită-te la Franco, unii-l țineau de icoană, alții voiau să crape și să vină altu', și pân' la urmă a fost cum a vrut Ăl de Sus: 20-N. Așa și tu.

Porritos credea în acel raționament absurd. Bolnavii au un cod numai al lor și se înțeleg, se gândi Mauricio.

Remedios ieși o clipă pe coridor ca să mai schimbe peisajul, dar era deja obosită și voia să se întoarcă în salon.

O ajutară să se ridice și o luară aproape pe sus. Mauricio îi simți prin mânecă pielea flască și oasele fragile.

Pe noptieră avea o gravură enormă.

— Dacă ai credință, te lecuiești fără midicament, le explică. Tre' să te gândești așa: sunt ca o floare, ce mă-sa. Spiritu' te rezolvă.

Pe durata unei internări Remedios fusese vizitată de niște predicatori și aderase la secta lor.

— Cu preoții n-ajungi la apă curată. În schimb cu ăștia, adevăr de adevăr.

— Ce sectă-i asta?

— Ce știu io? Evangheliștii cuiva, cred. Și nu-i sectă. Îs adevăr de adevăr. Nu merită să mori dacă te poți vindeca cu credința. Acuma, al dracu' de microb rezistă. Uite la mine.

Ieșind pe coridor, Porritos se agăță de brațul lui Mauricio.

— Tu crezi în ce spune?

— În minuni? Foarte puțin. Dar atitudinea pozitivă ajută mult.

— Eu am?

— Câteodată. Fiecare face ce poate.

— Lui Remedios, se pare, nu-i merge prea bine.

— Remedios n-a dus o viață tocmai igienică.

— Ca și mine. Ea, împinsă de foame, eu, pentru că nu știam să refuz. Patru cuvinte tâmpite și făceam tot ce mi se cerea. Și restul pentru a mă crede dorită. Crezi că-i pedeapsă de sus?

— Nu vorbi prostii.

Din spital, Mauricio ieșea întotdeauna iritat. Se întreba: ce caut eu în cloaca asta când mie îmi merge bine și viața e frumoasă?

După câteva zile Clotilde îi telefonă acasă și-i propuse să iasă și să cumpere împreună cadoul pentru nunta lui Fontán.

— Probabil că nu mai avem ce cumpăra.

— Vrei să ne ghidăm după oribila listă de nuntă?

— E mai practic.

Mauricio nu se opuse. În relația lor orice simptom de normalitate i se părea un progres.

La magazin, îi întâmpină o femeie foarte amabilă, cu un aer protector.

— Vă las să studiați. Când vă hotărâți, mă chemați, iar dacă aveți nelămuriri, sunt aici ca să vă ajut.

Mauricio parcurse lista cu obiecte și prețuri. Majoritatea erau marcate cu un x. Excepție făceau cele desperecheate.

— Cum e cu putință atâta bădărănie?

— Iar cadourile sunt transformate apoi în bani, spuse Clotilde.

— Chiar și așa. Refuz să cumpăr un serviciu de porțelan. De asta l-am citit pe Althusser?

Până la urmă aleseră o tipsie pentru micul dejun, potrivită la preț cu bugetul lor. Mauricio încropi niște urări pe o carte de vizită și semnară amândoi.

În gestul acela banal Mauricio văzu un fel de acord, iar în pasivitatea Clotildei o invitație tăcută pentru inițiative ulterioare.

— Mergem să luăm cina?

— E prea devreme.

— Nu contează: mie mi-e foame oricând, iar ție niciodată. Mâncăm ca soldații.

Lui Mauricio mâncarea japoneză i se părea insuficientă, absurdă și scumpă, dar, pentru că îi plăcea Clotildei, propuse un restaurant japonez nou, despre care auzise numai lucruri bune.

Spațiul minuscul de la intrare era pardosit cu pietricele de râu, iar de fiecare bârnă de lemn atârnau pânze rectangulare și câte o ideogramă. Îi întâmpină o femeie grasă, cu chimono și șorț. Mauricio o întrebă dacă restaurantul era deschis.

— *Ti*, *ti*.

— Și putem cina?

— Cina? *Ti, ti.*

Localul era mic și pustiu. Femeia îi așeză la o masă, într-un colț, și le oferi un meniu scris în japoneză, spaniolă și engleză.

— Sunt mereu aceleași mâncăruri și niciodată nu țin minte care-i una și care-i alta, spuse Clotilde. Din fericire, toate îmi plac.

— Bleah, pește crud și banane prăjite. Cui să-i placă?

— Nu te-a obligat nimeni să vii.

— Nu mă plângeam. Îmi convine orice-ar fi. Doream doar să cinez cu tine, chiar și sos de soia. Când erai mică nu-ți dădeau un purgativ asemănător?

— Nu. Chiar aveai chef să cinezi cu mine?

— Doar știi.

— Dar nu mi-ai spus-o.

— Împrejurările nu erau potrivite.

— Întotdeauna trebuie să mergi în sensul curentului?

— Nu, dar nici nu vreau să mă izbesc de vreo stâncă.

— Stânca sunt eu?

— Nu știu.

— Rămâne de văzut.

De la restaurant se duseră la Mauricio acasă, fără să fi stabilit în prealabil.

Mauricio era foarte nervos.

Și Clotilde, la rândul ei, dar din alt motiv. Cedând dorințelor lui Mauricio și în bună parte celor personale, credea că făcuse o greșeală cu consecințe imprevizibile, dar nu vedea niciun temei să n-o fi făcut și acționa în virtutea acestui raționament șubred.

Dimineața, când se duseră să-și ia micul dejun la Bar Claret, patronul îi întâmpină cu un surâs exagerat. Mauricio era atât de bucuros, încât ar fi vrut să-i povestească totul lui señor Claret. Totodată, simțea impulsul de a-i spune și Clotildei cât era de fericit în clipa aceea, dar își dădu seama că indiscreția patronului ar fi pus-o într-o situație

jenantă. Se temea să n-o pună între ciocan și nicovală printr-un gest care s-o oblige să-și expliciteze sentimentele. Mai degrabă din considerație pentru ea decât din rațiuni de strategie, adoptă o atitudine superficială, vecină cu plictiseala, de parcă ce se petrecuse între ei ar fi fost un fapt izolat și fără urmări.

Clotilde se comporta la fel. Totuși, mai târziu, avocatul Macabrós o surprinse fredonând când intră în biroul ei, pe nepusă masă. Clotilde se îmbujoră. Avocatul trecu peste acest amănunt. După cina de la hotelul din Geneva, se instalase între ei acea atitudine distantă și puțin autoritară ce caracterizează raporturile avocaților cu colaboratorii lor.

— Vino la mine în birou, îi spuse. Iar odată ajunsă acolo, continuă: Din anumite considerente a trebuit să accept un caz penal. Îl preiei tu.

— Despre ce e vorba?

— Furt cu omucidere. Procurorul va cere douăzeci și șapte de ani.

— E o mare responsabilitate.

— Va trebui să ți-o asumi. N-am pe altcineva.

Îi înmână o copie a acțiunii judiciare, pe care Clotilde o citi cu atenție înainte de-a se întâlni cu acuzatul aflat în arest preventiv.

Apoi se prezentă la biroul autorităților din curtea închisorii, unde i se dădu o foaie volantă. Cu foaia respectivă obținu autorizația necesară pentru a-l vedea pe deținut. După ce trecu de două rânduri de gratii și după ce urcă o scară sumbră, un funcționar o însoți la vorbitor. Era o cămăruță despărțită de o alta identică printr-un geam de metacrilat perforat care-ți permitea să vezi și să vorbești cu persoana aflată de partea cealaltă. După câteva clipe apăru și deținutul. Era un bărbat de vârstă mijlocie, slab, neajutorat, inexpresiv, cu trăsături de om sfios. Se așeză cu ochii plecați. Clotilde nu știa cum să i se adreseze. Totul i se

părea ireal, dar se străduia să uite de propriile-i reacții și să se concentreze asupra cazului.

— Te numești Breto?

— Da, doamnă.

— E un nume?

— Un diminutiv.

— Vine de la ce?

— De la Libreto.

— Nu de la Liberto?

— Nu, doamnă. De la Libreto.

— În regulă, Breto. Știi de ce am venit. Mi-a fost repartizat cazul tău și sunt dispusă să-l preiau, dar am nevoie de consimțământul tău. Nu mă refer doar la autorizare, ci la încredere.

Deținutul dădu din cap.

— Trebuie să fie mutuală.

— Nu te înțeleg.

— Am încredere în dumneavoastră și dumneavoastră în mine. Pentru că, știți, eu ca ființă sunt nevinovat.

— Toată lumea e…

— Nu, nu. Vorbesc de mine. Dumneavoastră trebuie să credeți în nevinovăția mea.

— Să începem deocamdată cu Ziua Automobilului.

De Ziua Automobilului, la orele douăzeci și trei, inculpatul a intrat în barul administrat de victimă. A mărturisit că nu mâncase și că nu avea bani, și a cerut pe datorie. I s-au dat, nu fără bombăneli, o porție de chiftele, o bucată de pâine și un pahar cu vin, iar, după ce a mâncat, inculpatul a cerut voie să rămână în local pentru că afară ploua și nu avea unde să se ducă. A stat acolo până la trei dimineața, ora închiderii, ca de obicei. Deși unii clienți au depus mărturie pentru acest interval, la închiderea barului rămăseseră doar patronul și inculpatul. Acesta, interogat ulterior, a afirmat că la plecarea sa patronul era viu și nevătămat și că tocmai îl ajutase – din stradă – să coboare oblonul de metal. Conform aceluiași inculpat, patronul

rămăsese înăuntru, cu ușa închisă, ca să strângă și să-și facă monetarul. Mai departe, având în vedere că ploaia n-a contenit, inculpatul a intrat la ora patru fără douăzeci într-un local alăturat, unde s-a adăpostit pentru tot restul nopții, cum declaraseră niște femei care își exercitau profesia în respectivul local. Informat de moartea patronului de la bar, inculpatul s-a arătat surprins și tulburat și a jurat că nu știa nimic și că nu suspecta pe nimeni. Asupra lui s-a găsit o mică sumă de bani, a cărei proveniență n-a fost capabil s-o justifice cu exactitate. Deoarece mai devreme declarase că nu avea bani și pentru că fusese ultimul care părăsise barul, dar luându-se în considerare și antecedentele sale, a fost reținut și pus la dispoziția judecătorului, acesta ordonând încarcerarea.

— N-aveam niciun motiv să-l omor, dimpotrivă. Era un om bun, care m-a tratat întotdeauna bine, mai ales când îmi mergea prost. Să-l omor? E o bănuială bazată pe prezumții fără valoare juridică.

Vorbea concis, dar cu întreruperi și pe un ton plângăreț, dând din cap, cu gravitate, în ritmul cuvintelor, ca și cum propriile-i argumente îi stârneau cugetări profunde.

— Ar mai exista și altceva care să te acuze.

— Polițaii au pus ochii pe mine.

— Antecedentele tale, Breto, pentru agresiune și ciordeală.

— Am mai spus, curcanii nu mă au la ficați.

— De ce?

— Trebuie să-și verse năduful pe cineva. Înainte erau muncitorii, acum e rândul nenorociților.

*

Clotilde căra după ea o servietă mare, de piele. Mauricio o întrebă:

— Pot să știu ce ai acolo?

Rămăseseră la o bere, la sfârșitul zilei.

Clotilde îi povesti amănuntele cazului și-i citi câteva fragmente din procesul-verbal întocmit de poliție.

Era foarte însuflețită. La închisoare, se temuse că fiind femeie și neavând experiență Breto va refuza să semneze actul de acceptare, dar deținutul n-a ezitat nicio clipă. Asta îi confer Clotildei multă încredere în sine și o mare considerație pentru clientul ei.

— Câștigăm. Procesul-verbal e plin de incoerențe.

— Dar și de bun-simț, spuse Mauricio. Individul a așteptat să plece clienții barului, iar, când a rămas singur cu patronul, l-a omorât, a pus mâna pe încasările zilei și s-a dus întins la bordel ca să sărbătorească lovitura cu amicele lui. E un criminal și se comportă ca atare.

— Pentru mine este un cetățean îndreptățit la o judecată onestă.

— N-am spus că nu. Tu crezi că-i nevinovat?

— Nu-mi pot pune întrebarea. Dacă e vinovat, trebuie s-o demonstreze ei. Obligația mea e să nu las să treacă nimic nesusținut de probe irefutabile.

— Și să lași liber un criminal?

— Nu e criminal.

— Dar are antecedente, ce s-o mai lungim!

Atitudinea lui Mauricio i se păru Clotildei simplistă și reacționară. În schimb, lui Mauricio, cea a Clotildei i se părea vag amorală.

— Ascultă, tribunalul dă sentința, nu eu. Avocatul trebuie să vegheze la aplicarea legii și a celorlalte garanții. Înțelegi?

— Chiar și așa, nu poți judeca realitatea și justiția după niște erori sintactice.

— Ba da, cum să nu! Poate că în viitor vor exista metode științifice, infailibile, de probare a vinovăției, dar în prezent nu avem la dispoziție altă realitate decât cea a cuvintelor. Dacă cuvintele dau greș, realitatea se năruie.

Toate acestea i se păreau lui Mauricio sofisme, iar pe Clotilde încăpățânarea lui o irita și o descuraja. Se simțea neînțeleasă și nici măcar nu-l putea compara cu Fontán, a cărui aparentă lipsă de

scrupule i se părea, paradoxal, mai angajată în fața realității și, ca atare, mai onestă. Dar Fontán aparținea unei lumi din care ea era exclusă.

— Nu e vorba de a judeca un om pentru ceea ce este sau a fost, ci să stabilești dacă a înfăptuit sau nu ceva concret. Doar nu vrei să pretinzi că cineva trebuie să plătească toată viața pentru erorile trecutului.

— Nu pretind nimic, dar mă tem că asta se întâmplă și în cazul clientului tău și al lumii întregi.

— Nu. Una e conștiința și altceva să stai douăzeci de ani la gherlă. Omul ăsta a fost foarte maltratat de viață. Nu mă refer doar la antecedentele familiale și la celelalte, ci la faptul că societatea l-a folosit întotdeauna pe post de preș. Ascultă chestia asta: „Înainte de a fi băgat în celulă, deținutul a cerut în gura mare să-i fie citite temeiurile legale, la care unul dintre paznici i-a răspuns: «O să vezi tu ce fac eu acum cu temeiurile tale», și apucându-l de părțile intime l-a scuturat în mod nerușinat și repetat."

— Nu e rău.

— Vezi? Ceea ce e glumă pentru tine pentru el e umilință și neputință. În ochii oamenilor viața lui e o anecdotă. Inclusiv în ochii tăi, care ai aprins, totuși, lumânări lui Mao și Troțki. Unde au ajuns toți acești paria ai planetei?

— Nicăieri. Sunt acolo unde au fost și unde vor rămâne, cu sau fără ajutorul meu.

— Deja te retragi?

— Retras nu e termenul potrivit. Mă aflu într-o altă etapă a vieții. Mi-am pierdut entuziasmul, dar n-am renunțat la convingerile mele. Și nici la speranță: vor veni alții mai tineri și vor ocupa locurile pe care le părăsim pe măsură ce timpul trece și circumstanțele se modifică.

— Nu-i o atitudine prea comodă?

— Poate că este, dar viața nu e un circ. Atitudinile nu sunt mai bune sau mai rele în

funcție de dezavantaje. Nici de prețul pe care trebuie să-l plătim pentru ele.

Clotilde redactă un raport și i-l arătă avocatului Macabrós.

— E bun, dar las-o mai moale.

Clotilde studie dosarul și-l vizită pe Breto la închisoare, pentru verificări de date și lămurirea unor contradicții. Vizitele acelea o deprimau, dar se felicita că intrase în contact cu încă un aspect al realității.

— Să nu vă faceți griji pentru mine, îi spunea Breto, îmi merge bine aici și am încredere în dumneavoastră. Într-o bună zi, de dragul schimbării, se va face dreptate și se vor schimba piulițele. Dumneavoastră credeți în nevinovăția mea, iar eu contez pe asta.

La insistența lui Breto, Clotilde sfârși prin a fi de acord, cu toate că era conștientă că mizând pe credulitate în acest caz, ori în altul asemănător, comitea o imprudență la fel de mare ca și implicarea ei emoțională imposibil de evitat. Nu muncea ca să câștige, ci pentru a demonstra lumii că avea dreptate.

De pe urma acestei agitații, Mauricio plătea oalele sparte.

— Femeie, ăsta nu-i procesul de la Nürenberg.

Voia doar să mai reducă din importanța situației, dar înțepăturile lui o scoteau pe Clotilde din sărite.

— Voi, bărbații, știți să vorbiți doar despre munca voastră, despre problemele pe care le aveți la muncă sau cât de bine vă merge la muncă. Și e logic, pentru că lumea se învârte în jurul îndeletnicirilor voastre. În schimb noi, femeile, care muncim doar ca să treacă timpul, nu trebuie să acordăm nicio importanță activităților noastre. La urma urmei, de ce ne-am duce la muncă dacă ne merge atât de bine acasă, îngrijind de copii și împletind ciorapi?

Într-o dimineață, când era ocupată până peste cap cu dosarul ei, îi telefonă logodnica lui Fontán.

— Ai luat vreo hotărâre?
— În legătură cu ce?
— Cu mașina.
— Ah, cum să nu, o cumpăr.
— Faci o afacere foarte bună. Cum te gândești s-o plătești?
— Cu banii mei, frumoaso.
— Vreau să zic cu bani gheață, cu cec, prin transfer sau chestii din astea. Dacă e cash îți pot ajusta puțin prețul, mă înțelegi.

Clotilde îi promise că va plăti cu bani gheață. Ulterior își dădu seama că nu avea suma și nici vreo posibilitate de-a o obține. Cu salariul ei și fără contract de muncă, nicio bancă nu i-ar fi împrumutat banii. Și, pentru că nu voia să recurgă la Mauricio, își luă inima-n dinți și apelă la unchiul Manuel.

— Sigur. Evident că aș putea să-ți dau banii în avans. Primul meu impuls ar fi să-ți spun: cumpăr-o. Dar…

Unchiul Manuel adoptă un ton grav, aproape neconsolat.

— De dragul părinților tăi și al tău… deși, știu că-n trecut între noi au existat mici neînțelegeri… Acum, mă rog, cu toate acele neînțelegeri minore, am considerat întotdeauna că faci parte din familie. Pentru mine asta contează. Așa că nu pot să nu țin cont de responsabilitățile mele. Deși par un om demodat, nu sunt. Știu că-n ziua de azi o mașină nu este un capriciu, ci o necesitate. Dar chiar și așa… Cu toate astea…

Clotilde își pierdu răbdarea.

— Ai dreptate. Au existat între noi niște neînțelegeri, și asta nu e cea mai bună cale de-a le rezolva. Păstrează-ți banii.
— Ascultă, cu mine să nu faci pe cocoșul!

Afară ploua. Clotilde își blestemă soarta.

— Așa se întâmplă când cauți unde nu trebuie, spuse Mauricio.
— Și acum ce fac?

— Am creditul pe care l-am luat pentru cabinetul de la Mataró. L-am restituit, dar nu l-am anulat, căci mă scutește de impozit. Folosește-l fără sfială. La urma urmei, nu sunt banii mei. Eu figurez doar pe post de garant. Banii sunt ai băncii și doar știi ce spunea Bertolt Brecht. Iar, dacă mă lași cu buza umflată, am să-i spun amicului tău Breto.

Clotilde acceptă constrânsă de situație, dar aranjamentul îi lăsă un gust amar. În pofida promptitudinii lui, era limpede că nu va mai apela niciodată la Mauricio: a-i accepta banii sau gentilețea era totuna, deși aceasta din urmă era cea mai umilitoare. Oare voi trăi tot timpul mulțumind și cerându-mi scuze? se întrebă.

*

În pofida perspectivei Jocurilor Olimpice, orașul căzu într-un soi de tristețe jenantă. Conversațiile lâncezeau, reuniunile erau plictisitoare. Nici ideile celorlalți, nici cele proprii nu păreau să intereseze pe cineva. Banii circulau în flux continuu, dar fără să intre în contact cu viața reală. Era o văicăreală generalizată. Dezmățul anilor anteriori făcuse loc unor structuri de relații monotone, nițel cam murdare. Prezentul contamina trecutul: privind înapoi, toți își reinterpretau acțiunile într-o lumină rece și critică, iar idealismul anilor anteriori li se părea acum o prostie, dacă nu o ipocrizie. În această atmosferă insipidă prosperau nerușinații și cei ce acționau la adăpostul umbrelor. Cei care-și puseseră speranțele în viitor se lepădau de ele, iar cei ce tăcuseră se lăudau că intuiseră răul în forul lor interior.

Cei care începuseră să acționeze din altruism se lăsau corupți, unii din pricina lăcomiei, alții a imoralității, alții a descurajării. Opinia publică se resemnase. Teme noi ocupau atenția oamenilor, teme triviale pe care mijloacele de informare se obligau să le propage și să le alimenteze. Absența

criteriilor nu fusese nicicând atât de gravă și atât de aplaudată.

Intelectualii evitau să vorbească de frica represaliilor sau din ambiție, își vindeau tăcerea sau complicitatea pe bani sau în schimbul unei faime trecătoare și provinciale. Adulația și mita deschideau toate ușile.

Politicienii dăduseră de gustul puterii și se amestecau pe față în toate domeniile. Mulți treceau peste limitele îngăduite și se vedeau obligați să-și abandoneze funcțiile, scandalul a durat puțin și, practic, n-a avut consecințe.

Finanțele domneau peste tot.

Între timp, starea lui Porritos se agrava. Stătea în casă, îngrijită de doamna Marcela, dar în condiții greu de suportat.

Într-o seară, Mauricio se întâlni cu fiica doamnei Marcela. Știa de existența ei, dar nu o văzuse niciodată.

Fiica doamnei Marcela se numea Corina. Era o femeie tânără, grăsuță, cu o expresie obtuză. Avea pe buze un rictus agresiv, un surâs gingival și mirosea intens a esență de trandafiri.

Îl trase pe Mauricio într-un loc de unde Porritos nu putea să-i audă și îi spuse că nu mai voia ca mama ei să rămână în casa aceea, expusă la contaminare.

Mauricio o asigură că nu există niciun pericol câtă vreme măsurile luate sunt cele care se impun, însă argumentele lui nu sunară convingător. În final izbuti să lase lucrurile așa cum erau până avea să găsească o soluție mai bună.

După ce plecă fiica doamnei Marcela, sosi părintele Serapio. Lui Mauricio i se păru că-l prinsese pe Dumnezeu de-un picior.

— Pe tine o să te asculte dacă vorbești cu ea.

— Bah, vrăjitoarea asta nu vrea decât bani. De maică-sa nici nu-i pasă.

— Nu fi cinic. Are și ea dreptate, sărmana.

Părintelui Serapio i se urcă sângele la cap.

— Mie să nu-mi spună nimeni că-s cinic. Mai ales un copilandru ca tine.

Mauricio își pierdu aplombul. Era clar că părintele pupase clondirul. De la el nu te puteai aștepta decât la încurcături.

— Las-o baltă! N-o să ne certăm pentru o proastă. Avem lucruri mai urgente.

— Mie să nu-mi spună nimeni că-s cinic.

— Bine, omule. Îmi retrag cuvintele și-mi cer scuze.

— Bani, bani… Nu știi decât asta, dar, când vine vorba de ei, te încrunți. Și la urmă, eu sunt cinicul. Uite cum sunt îmbrăcat! Și motocicleta? Nici nu mai poate fi reparată. Mă mir că mai merge. Și toate astea pentru a împlini preceptul evanghelic. Dă și ți se va da. Da, da. Ți se va da din cur. Aici nu dă nimeni nimic. Cei care au dau cel mai puțin.

Mauricio schiță un gest de indiferență, iar celălalt, exasperat, îl amenință cu pumnul. Își ieșise din minți. Mauricio făcu un pas înapoi și dărâmă o măsuță.

Alertată de zgomot și voci, apăru Porritos. Dând cu ochii de priveliște se înfurie și ea. I se părea intolerabil să conteze și altceva decât boala ei. Suferința necontenită și fără speranță îi amărâse sufletul. Solicita atenție constantă și cea mai mică nemulțumire o călca pe nervi. Doar uneori, când era singură cu Mauricio, retrăia vremurile bune de odinioară. Atunci avea nevoie de tandrețe și compasiune. Astfel de momente erau pentru Mauricio foarte dureroase.

Prin contrast, universul Clotildei i se părea de fiecare dată tot mai agreabil. Existau și aici probleme, dar marea lor majoritate putea fi soluționată cu ajutorul rațiunii, celelalte dispărând de la sine cu trecerea timpului.

Mauricio se întreba dacă universul ei rațional nu era o născocire. Poate că aceasta era diferența dintre real și fals, se gândea: că în lumea reală nu

există soluții pentru lipsa de clarviziune și îndărătnicia persoanelor. În loc să negocieze, natura umană preferă răul tuturor. Mai bine să se prăpădească universul decât să dau de la mine un ac.

Clotilde nu-i lua în serios meditațiile.

— Ce știi tu despre asemenea lucruri? Îți petreci ziua provocând dureri și pentru asta câștigi o avere.

Din punctul de vedere al Clotildei, munca lui de zi cu zi la clinica stomatologică nu îmbogățea patrimoniul de cunoștințe al omenirii, nici al vieții. Era o activitate delicată și, fără îndoială, utilă, dar repetitivă. Natura Clotildei era insensibilă la durerile altora.

— Mă rog, dacă nici tu nu mă înțelegi, cine s-o facă?

Mauricio era pasionat de profesia lui și se întrista când oamenii nu-l înțelegeau. În ochii opiniei publice medicii erau și sfinți, și eroi; în schimb, stomatologii erau subiecte de glumă. În revistele de doi bani nu lipseau niciodată vinietele cu aluzii la odontologie.

— Nu te plânge. Avocații au faimă și mai proastă și pe lângă asta câștigă și mai puțin. Uneori, nici atât, vezi procesul bietului Breto.

Clotilde trăia cu intensitate cazul presupusului homicid. Vorbea despre el în permanență.

— În stadiul de față, va fi eliberat și va ajunge la președintele Generalității[43].

Pe Clotilde o deranja această reticență, care, în fond, părea legată tot de munca subevaluată a femeilor.

— Ești gelos.

— Pe aiuritul ăla?

— Te învârte pe degete în multe privințe.

— Da, evident. Eu scot măsele pentru a-mi câștiga existența, iar el scoate mațe de amorul artei.

Glumea, dar tonul vocii lui ascundea o supărare profundă. Fără să-și dea seama, îi transmitea Clotildei iritarea produsă de Porritos.

După câteva zile, fiica doamnei Marcela își reluă atacul.

*

— Nu, nu pot să-mi văd mama expusă tuturor infecțiilor.

— Dar mama dumneavoastră cum vede situația?

— Mama e binecuvântată de Dumnezeu. Îi spun mereu: proasto, ești o proastă, iar ea nici nu mă aude. E binecuvântată de Dumnezeu. Îi ceri haina de pe ea și ți-o dă fără să zică pâs.

— În cazul de față nu i se cere atât de mult. Doar să facă mâncare, să spele rufe și să facă ordine în casă. După bunul ei plac și câștigă cât se câștigă în asemenea cazuri. Și, pentru că e vecină, înțelegerea e rezonabilă și avantajoasă pentru toți. Acum, dacă dânsa vrea să se retragă, să ne spună din timp și o să găsim pe altcineva.

Corina bombănea, dar nu insista. Banii câștigați de maică-sa îi prindeau foarte bine. Era o femeie fudulă: la fel de dispusă să înceapă o afacere sau să plece într-o călătorie. Dar n-o făcea nici pe una, nici pe cealaltă. Lucra ca responsabilă la un supermarket. Ducea o viață dezordonată, iar în cartier avea faimă de purcică, deși în ultima vreme era într-o relație stabilă cu proprietarul unui magazin de developat filme, om ursuz și maniac, care nu se hotăra să-și oficializeze legătura câtă vreme lucrurile mergeau bine. Prietenul Corinei nu era doar indecis, ci și zgârcit și, pentru a scoate ceva bani de la el, femeia trebuia să-l giugiulească de o mie de ori și să recurgă la un anume tip de urgențe. Corina depunea banii obținuți pe această cale într-un fond de pensii.

*

Încetul cu încetul, logodnica lui Fontán își mută lucrurile în apartamentul acestuia. Conveniră să locuiască deocamdată acolo. Mai târziu își vor face

o casă. Ea voia să trăiască la țară, într-o casă mare, cu grădină și piscină, să aibă un cal și doi câini.

Fontán nu se opunea acestor planuri extravagante. Mauricio ar fi vrut să-l întrebe dacă i se părea normal sau dacă, dimpotrivă, se mulțumea să cedeze capriciilor viitoarei soții, dar de săptămâni de zile pierduse orice legătură cu amicul său și, chiar dacă ar fi avut ocazia să se vadă, n-ar fi îndrăznit să aducă vorba. Clotilde abia dacă amintea de chestiunea respectivă, iar când o făcea adopta un ton sarcastic care-l enerva pe Mauricio.

Era unul dintre cei mai nefericiți ani ai vieții lui. Cu excepția serviciului, care-i aducea satisfacții și câștiguri importante, toate celelalte parcă se înțeleseseră să-i amărască existența.

Ca o culme a relelor, se apropia și Crăciunul.

Mauricio se temea că maică-sa va dori să-și petreacă sărbătorile la Barcelona.

Cu mama lui se vedea din când în când. Îi telefona el și-i propunea să ia masa împreună. Prefera genul acesta de întâlniri. Aveau puține să-și spună deși ei nu-i lipseau niciodată subiectele de conversație și, în general, era însuflețită și binedispusă. Pe deasupra, îi plăcea să mănânce la restaurant, mai ales dacă era vorba de unul nou și la modă.

— Am auzit că ai o logodnică.

— De unde ai auzit?

— Nu contează. E adevărat sau nu?

— Ies cu o fată. Dar logodnică, așa cum se zice, nu știu…

— Dar ție îți place?

— Sigur că da. Mult.

— Pari fericit. E semn bun. Din fire ești mai degrabă aprins și posac, ca taică-tu. Eu, să fi fost bărbat, aș fi fost aventurier. Tu, în schimb, ești ordonat, metodic, înclinat spre rutină. De mic erai așa. O să mi-o prezinți?

— Dacă o să-mi faci portretul ăsta în prezența ei, prefer să n-o cunoști.

— Lucrurile sunt așa cum sunt.
— Sau cum le vezi tu.
Maică-sa se închise într-o tăcere mâhnită. În asemenea situații Mauricio se simțea cuprins de un amestec de exasperare și compasiune. Erau două sentimente meschine, dar, la urma urmei, sentimente. Mai bine așa decât nimic, se gândea Mauricio.
— Soră-ta are și ea un iubit și nici ea nu-mi povestește nimic. Când mă interesez de viețile voastre mă lovesc de-o barieră. Aflu doar despre lucruri neplăcute.
— În toate familiile se întâmplă la fel, mamă.
— Nu mă consolează.
— Tu îi povesteai tot mamei tale?
— Lucrurile importante, da. Mă rog, nu toate. Dar nici comparația asta nu-mi folosește. Mi-ar plăcea să cred că nu sunt ca mama. Ea era o femeie de modă veche, pe când eu am încercat întotdeauna să fiu înțelegătoare. Și modernă. Vremurile se schimbă, cu toate că cele de odinioară nu erau neapărat mai bune. M-au educat într-un anume fel, dar n-am rămas așa, blocată. Nu. De asta m-am dus să trăiesc în străinătate. Țara asta m-a enervat întotdeauna. Încremenită în Evul Mediu. Apoi, când vine schimbarea, bum, bum. Cum zice englezul: *to throw the baby out of the bath and into the water.* Nu știu dacă cunoști expresia.
— O cunosc, dar nu-i așa.
— Vezi cum mă contrazici mereu?
— Pentru că întotdeauna le știi pe toate.
După câteva zile Mauricio se întâlni cu sora lui și-i relată conversația. Se aștepta la solidaritate, dar Leona ținu cu maică-sa.
— De acord, ca mamă a fost o catastrofă, dar câte femei n-au fost, pe termen lung sau scurt? Și apoi, pune-te în locul ei. Să faci ce-a făcut ea în anii aceia, trebuie să fi fost foarte greu. Și continuă să fie. Mai ales dacă ești un om normal. Vreau să

spun că, dacă încerci să mergi contra curentului și nu ești capabil să ai un discurs bine articulat pentru a-ți explica poziția, atunci și prostul satului se crede îndreptățit să-ți dea lecții. Dacă un bărbat face un astfel de lucru, e înțeles și chiar aplaudat. Dar, dacă o femeie procedează după cum o taie capul sau pur și simplu încearcă să-și salveze pielea, fără să fie o Simone de Beauvoir, nu-ți mai spun ce deviz îi prezintă societatea.

— Eu nu sunt societatea, Leona. Eu sunt eu și vorbesc despre mama noastră. Dacă rămâne să-și petreacă sărbătorile cu tata, o să vezi ce-o să iasă. Și atunci, cu motiv sau fără, vreau să te văd aici, fetițo. S-o citezi pe Simone de Beauvoir și să împărțim apoi totul în pătrățele, nu-i prea convenabil, nu-i așa?

Leona nu zicea nimic. Se uita într-o parte, își țuguia buzele și i se umezeau ochii. Amândouă, sacu' și peticu', se gândea Mauricio.

Ceva nu era-n regulă în viața soră-sii. Probabil relația ei sentimentală cu necunoscutul era furtunoasă sau nesatisfăcătoare; în orice caz, istovitoare. De la un bărbat păzit de o gardă de corp, nu te poți aștepta la multe în plan sentimental. Mauricio n-avea însă nicio vină.

Dintr-un motiv sau altul, toată lumea trăia sub o presiune insuportabilă. Fiecare vedea în problemele altuia un atac la importanța celor proprii.

La rândul ei, Clotilde se alia cu femeile din familia lui fără să le cunoască.

— Sora ta are dreptate. Și la urma urmei, nu te îngrijora. Maică-ta n-o să rămână.

— De unde știi? N-o cunoști.

— Te cunosc pe tine. Și din câte știu, nu-i atât de nebună.

— Toate femeile sunt nebune.

— Și eu?

— Tu mai mult decât toate.

Nu mai rămăsese mult până la procesul lui Breto și Clotilde nu se gândea decât la el. Pentru ea, inculpatul era un sfânt laic împotriva căruia se urzise o conspirație sălbatică. Făcuse din apărare o pledoarie după gustul ei, împotriva societății capitaliste și patriarhale. Rolul ei era să ducă la bun sfârșit misiunea ce-i fusese încredințată.

— *Surtoht, pas de zèle,* repeta avocatul Macabrós. Magistraților nu le place să fie cicăliți.

Mauricio ar fi dorit să participe la proces și s-o asculte pe Clotilde, dar nu-și putea părăsi pacienții.

Doamna Marcela apăru cu un pom de Crăciun din plastic. Prezența brăduțului făcea atmosfera și mai patetică și mai lipsită de farmec.

— Dumneavoastră, care aveți gust și bani, ocupați-vă de globuri, de beculețe și de ghirlandă, îi spuse lui Mauricio.

Acesta cumpără de la un ferometal din cartier patru podoabe și un colan cu beculețe albe. Pentru ca firele să ajungă de la beculețe la priză au fost nevoiți să plaseze brăduțul într-o poziție incomodă.

Pe Porritos toate acestea o lăsau indiferentă.

Mauricio se întoarse la magazin ca să cumpere un prelungitor. În locul bărbatului care-l servise se afla acum o femeie cu figură inteligentă, dar înăcrită.

— Mă bucur că ați revenit pentru că doream să vorbesc cu dumneavoastră. Nu ne cunoaștem, dar am auzit vorbindu-se de cazul dumneavoastră. Unul foarte trist, nu știți cât de rău îmi pare. Dar nu e singurul. În cartierul nostru, la care Dumnezeu nu se mai uită, se întâmplă astfel de lucruri și unele chiar mai rele. Când spun că Dumnezeu nu se mai uită, mă refer la autorități, mă înțelegeți.

— Da, dar eu vreau doar un prelungitor.

— Vi l-aș da dacă aș ști unde-l ține soțul meu, însă el nu-i aici, iar eu nu mă ocup de magazin. Am destule pe cap, mă înțelegeți.

— Atunci o să revin când va fi aici.

— Chiar așa. Dar până atunci vă invit la o întrunire de cartier. Suntem un grup de vecini îndurerați. Ba un copil bolnav, ba un soț la pușcărie. Ne adunăm câteodată, vorbim despre problemele fiecăruia și ne ajutăm cum putem. Facem și presiuni asupra autorităților. Scrisori, interpelări și, dacă e nevoie, manifestații. Pașnice. Odată am oprit traficul și au venit tichiile și ăia de la TV. Pentru că veniseră ăia de la TV, tichiile nu s-au băgat, și pentru că tichiile nu s-au băgat ăia de la TV n-au filmat. Pe scurt, un rateu. Dar nu ne-am descurajat, nici vorbă.

— Mi se pare foarte merituos, dar mie toate astea…

— Dacă nu credeți, întrebați-l pe părintele Serapio. El ne cunoaște și ne apreciază. Ne-a ținut mai multe conferințe.

— V-a dat și numele meu, după cum se vede.

— El sau altcineva, tot aia e. Până la urmă, aici toate se află. Pe 23 ne întrunim la Centrul Civic. O să discutăm despre problemele cartierului și-n final vom lua și decizii, dacă trebuie. Apoi ne ducem la restaurantul Can Pitu. E alături și gătesc bine. Nimic formal, o gustare, niște vin… Veniți?

— Să văd dacă sunt liber. N-am agenda la mine.

În momentul acela intră responsabilul magazinului, duhnind a vin. În timp ce-l servea pe Mauricio, soția lui notă pe spatele unei chitanțe numele și adresa restaurantului, ziua și ora întrunirii și numele ei: Mariconchi Ruspide.

Mauricio nu avea de gând să se ducă la întrunire, dar mai târziu, în timp ce instala pomul de Crăciun în apartamentul lui Porritos, se răzgândi. Dacă situația se va complica, și existau semne că asta avea să se întâmple, i-ar prinde bine să apeleze la un grup de oameni hotărâți și cu experiență.

*

La jumătatea lui decembrie vremea se încălzi din nou. Oamenii umblau pe stradă în cămașă, iar iluminatul sărbătoresc al străzilor părea o eroare.

Mauricio și Clotilde se duseră la bancă. Mauricio o prezentă pe Clotilde directorului de agenție și semnă o împuternicire prin care ea putea să aibă acces la contul lui de credit.

Clotilde se întâlni apoi cu Michelle, îi plăti suma convenită, iar aceasta îi dădu cheile de la mașină.

— Supraveghează uleiul. Îl cam mănâncă. În rest, totul e în regulă.

— Asta se cheamă evicțiune.

— Nu știu ce înseamnă.

— Că îți voi face dosar dacă mașina nu funcționează ca lumea.

— Stai liniștită. Pot să-ți cer ceva?

— Ce?

— Ceva de împrumut. Pentru nuntă. Trebuie să port ceva împrumutat. Și cum avem aproape aceeași măsură…

— Ce fel de îmbrăcăminte?

— Orice. Dacă vrei, vin la tine și vedem acolo.

— Nu-i nevoie. Spune-mi ce vrei și caut eu.

Ideea i se păru o prostie, ca toate ideile lui Michelle, dar nu putea să procedeze altfel căci nu voia să-i spună că locuiește cu părinții.

— Mulțumesc, frumoaso. Am să te fac doamnă de onoare.

— Nu te deranja. Cu siguranță, vei avea destule obligații, iar pentru mine chiar nu contează.

— Da, dar noi suntem prietene bune…

Pe Clotilde o impresionă această declarație neobișnuită. Nutrea pentru Michelle o antipatie și un dispreț pe care nu se străduia să le disimuleze. Faptul că ea era în stare să vadă ceva ce aducea cu o prietenie acolo unde nu exista decât granița fragilă a unei politeți și a unei lipse de afectare demonstra o singurătate fără paliative.

Clotilde era exigentă cu semenii și severă când era cazul să-și examineze comportamentul, însă cu lipsurile ei nu se putea război. Același lucru i se întâmpla cu Breto. Îi lua grosolănia drept sărăcie și pe aceasta drept inocență. În ajunul procesului îi făcu o vizită.

— Știi ce trebuie să răspunzi la întrebările procurorului?

— Nu vă faceți griji.

— Mai ales să nu ieși din scenariu.

— Cu niciun chip.

În ziua întrevederii, Clotilde era foarte nervoasă.

— Nu-ți pierde calmul, îi recomandă avocatul Macabrós. Magistrații ascultă doar jumătate din pledoarie. Să nu reciți și n-o să se vadă că ești începătoare. Restul e mecanică pură. Eu te consider întru totul capabilă.

Clotilde nu era de acord. De fapt, avocatului Macabrós îi era indiferent dacă pierdea sau câștiga acel caz.

Pe coridoarele Palatului de Justiție și în sala de dezbateri se întâlni cu mai mulți avocați. Toți i se păreau mai în vârstă, calmi și implacabili. Avocații discutau între ei pe teme diverse, râdeau și schimbau gesturi reciproce de camaraderie, chiar și cei care își așteptau rândul la bară. Clotilde nu voia să pară nici gravă, nici prea relaxată. Și culmea, toți se uitau la ea, unii cu coada ochiului, alții ostentativ. Dar, pentru că erau colegi, nu le putea califica gestul drept obrăznicie.

La ușa sălii în care urma să aibă loc dezbaterea se adunase un grup în jurul unui avocat cu togă. Clotilde presupunea că erau rudele mortului care își exercitau acuzațiile particulare. Avocatul era un bărbat înalt, atletic și dichisit. Ieși din grupul ce-l înconjura, se îndreptă spre Clotilde și-i întinse mâna.

— Pineda. Reprezint familia victimei. Nădăjduim… își înclină capul, privi într-o parte

spre clienții lui și-și coborî vocea, nădăjduim să se termine repede.

— Din partea mea…

— Am văzut că solicitați absolvirea.

— Nu există probe.

— Nici nu e nevoie. E un animal. Omoară ca să omoare. S-a defulat asupra victimei. Și totul pentru două parale. Își coborî și mai mult vocea. Evident, sunt împotriva condamnării la moarte, dar pe astfel de tipi i-aș spânzura. Sunt încarcerați și, după câțiva ani, sunt liberi de parcă n-ar fi făcut nimic. E un animal.

— E clientul meu.

— Da, da, desigur. Bem ceva împreună, după?

— Regret. Sunt ocupată.

— Bine, bine, poate cu altă ocazie.

Împuternicitul sosi pufnind și îngăimând scuze pentru întârziere. Clotilde îl cunoștea de la cabinetul avocatului Macabrós. Era un omuleț transpirat, neliniștit, afectat, pasionat de bancuri. Unele erau reușite, dar el le adăuga atâtea detalii încât deveneau plicticoase. La ușa sălii le ură noroc și plecă. Ceilalți intrară și își ocupară locurile.

Niște gardieni îl aduseră pe Breto și îl așezară pe banchetă.

Intră publicul și se auziră murmure și glasuri ostile. Clotilde era înspăimântată.

Președintele tribunalului era scund, chel, cu o pleoapă căzută. Vorbea în grabă și era agitat. Procuratura era reprezentată de o femeie destul de tânără. Această circumstanță o deranja pe Clotilde. Nu dorea să se confrunte cu o femeie, cu atât mai puțin cu una de aceeași vârstă. Nu i se părea ceva care să o stimuleze.

Pe parcursul audierii nu se ivi nimic neprevăzut. Președintele tribunalului se dovedi un om expeditiv. Părea să dorească în mod sincer prevalarea adevărului. Procurorul se arătă riguros și obiectiv. În schimb, avocatul acuzării private a

fost neatent și superficial, de parcă n-ar fi studiat cauza. Se adresă celor două femei pe un ton prezumtiv, obraznic, orientând tribunalul împotriva lui. Breto a fost precaut și a intensificat la maximum dovezile de derută. Se vedea mortificat de suspiciunile la care era supus.

În mai puțin de două ore speța se afla în situația de a primi sentința.

La intrarea în sală rudele victimei se îndreptară spre Clotilde.

— Dacă justiția nu rezolvă lucrurile, o s-o facem noi.

Clotilde se temea de-o agresiune fizică.

Avocatul apărării se apropie foarte surâzător.

— Hei, vă luați degeaba de colega mea. Și-a îndeplinit sarcina așa cum o cere legea, și cu asta, basta. Așa e sau nu?

Clotilde emise un murmur afirmativ.

— Dacă va fi nevoie de recurs, o să-l facem, adăugă avocatul.

Clotildei i se păru că sesizează în vocea lui o urmă de ranchiună.

— M-ai făcut de râs și asta nu se face între colegi, spuse el când rămaseră singuri. În schimb, eu te-am salvat de haita respectivă. Îmi ești datoare.

Întorcându-se la birou, ar fi vrut să povestească tuturor amănuntele audierii, dar nu era nimeni interesat de ele. Pentru ei era o simplă rutină.

— În cât timp se pronunță sentința? a întrebat.

— Depinde.

În sinea ei, Clotilde era mulțumită. Un asemenea caz i se părea mult mai interesant decât combinațiile suspecte de la Geneva.

Vorbi despre asta cu avocatul Macabrós, îndulcind termenii.

— În regulă. După cum știi, aici ne ocupăm de spețe penale, dar, din obligație, câteodată suntem nevoiți să acceptăm și alte cazuri. Dreptul penal înseamnă muncă multă și bani puțini. Dacă nu

lucrezi pentru mafii. Trafic de droguri, afaceri oneroase, uneori câte o spargere. Chiar vrei să te ocupi de ele?

Alternativa erau călătoriile la clasa întâi, vestimentația de la Armâni și cazarea la Le Richelieu. Clotilde era confuză. Aici păreau să sfârșească visele generației sale.

*

— Mâine-seară plec la Londra, îi spuse lui Mauricio, mă poți duce la aeroport?

— Deja pleci, mamă?

— E cam pe fugă, dar în perioada asta companiile aeriene sunt în colaps. Dacă nu vrei să plătești *full fare,* trebuie să iei ce ți se dă și să zici mersi.

— O să încerc un aranjament.

— Nu-i nimic dacă nu poți. Iau un taxi. E mai degrabă din pricina bagajelor, doar știi! Mă încarc ca o proastă.

Mauricio se văzu obligat să anuleze programarea unui pacient și să-l mute pe altul la ora prânzului, pentru că nu i se părea normal ca maică-sa să plece și să nu se despartă de ea la aeroport. Ușurarea că nu rămânea de sărbători îi compensa toate neajunsurile.

Pe drum nu-și vorbiră mai deloc.

— Cu cine cinezi în noaptea de Crăciun?

— O, am o grămadă de invitații. De-aș putea scăpa aș sta acasă să mă uit în liniște la BBC. În Anglia, Crăciunul nu e numai o sărbătoare de familie. E un spectacol. Nu ca aici. E mai bine, după gustul meu. Aici, Crăciunul mi s-a părut întotdeauna o povară. Să te ghiftuiești și să te uiți la oameni… Nu e pentru mine. Când erați mici era altfel; dar, de când aveți fiecare viața voastră, mă rog, adevărul e că sunt dorințe…

Mauricio se gândea că maică-sa nu spunea adevărul. E clar că venise la Barcelona ca să tatoneze terenul cu speranța nemărturisită de-a se bucura de o primire mai călduroasă. Văzând însă

cum stăteau lucrurile, se întorcea la singurătatea exilului ei lipsit de sens.

— Nu intra în parcare. Lasă-mă la peron. O să iau de acolo un hamal.

— Nu-i nevoie. Ne ducem în parcare și acolo sunt cărucioare.

Parcarea era plină. Au fost nevoiți să lase mașina departe de terminal. Era o ceață umedă, cu miros de combustibil.

— Ești îmbrăcat cam subțire.

— E doar pentru scurt timp.

La ghișee se formaseră cozi lungi. Mauricio împingea căruciorul cu bagaje încercând să ocolească oamenii. La jumătatea terminalului exista un glob enorm închipuindu-l pe Moș Crăciun.

Se așezară la coada care părea cea mai scurtă.

— Ar trebui să vii la Londra. Nu pentru mine, ci pentru oraș. Nu-ți poți imagina cât e de animat. Mulți o critică pe Thatcher, dar a lăsat o țară de nerecunoscut. În urmă cu câțiva ani nu dădea nimeni doi bani pe Marea Britanie, nici chiar englezii. Părea sortită dezastrului, condamnată să facă parte din lumea a treia. Iar acum, cei care o văd se întorc s-o mai vadă!

Făcu o pauză și continuă pe un ton mai temperat.

— Ai putea veni cu prietena ta. Cu ocazia asta aș cunoaște-o și eu. Nu zic să veniți la mine. Nu, deloc. În chestiunea asta sunt foarte modernă, dar, în plus, sunt de părere că ce fac copiii mei e întotdeauna bine făcut. Partea proastă e că n-am loc. Când vine soră-ta, doarme pe canapea, dar cu două persoane se schimbă situația. Dacă-mi spui însă din timp, vă pot găsi un Bed and Breakfast decent, bine plasat și nu prea scump. Și, dacă e vreme bună, putem face și o excursie. De exemplu, la Stonehenge. E impresionant și, cum știu că ești amator de lucruri ezoterice, o să-ți placă foarte mult.

Mauricio se gândi că ceva nu era în ordine când propria mamă te confundă cu altcineva, dar încuviință tot timpul ca s-o liniștească. Era nervoasă, poate din cauza călătoriei. Destui oameni se agită înaintea unui zbor cu avionul, de multe ori fără să-și dea seama.

După predarea bagajelor rămăsese încărcată cu pungi. Mauricio deduse că-și luase haine multe în eventualitatea că-și va petrece sărbătorile la Barcelona.

— Mamă, să te ajut.

— Nu, nu. E treaba mea. Tu întoarce-te la serviciu.

Amândoi voiau să scurteze despărțirea.

— Dacă te vezi zilele astea cu soră-ta, încearcă să afli ceva despre partenerul ei. Și după aceea să-mi povestești. Bine?

Pe drumul de întoarcere traficul a fost anevoios din pricina unor lucrări.

*

Clotilde îi ceru lui Mauricio s-o ajute. Se decise să-și cumpere o rochie pentru nunta lui Fontán și era foarte nehotărâtă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Clotilde, mai sunt patru zile până la Crăciun, îți imaginezi ce e prin magazine?

— Mai târziu nu găsești nimic. La reduceri sunt doar zdrențe. Aglomerație e doar la marile magazine. La *boutiques* nu e nimeni.

— Părerea mea e alta, dar te însoțesc pentru că sunt cavaler.

— Dar, dacă mă iei peste picior, prefer să merg singură sau cu o prietenă.

Mauricio își propuse să fie calm. Pe Clotilde o scotea din pepeni orice chestiune legată de nunta lui Fontán.

— La urma urmei, am încasat prima de sărbători.

Avocatul Macabrós îi acordase o gratificație.

Deși banii veniseră la țanc, gestul i se păruse umilitor. Toți angajații erau îndreptățiți la o plată dublă, însă ea, în pofida vechimii la birou, continua să rămână într-o poziție neprecizată și tranzitorie. Situația era injustă și ilegală și, pe deasupra, trebuia să spună și mersi.

Se hotărâră să iasă în seara aceea.

La amiază, Mauricio primi un telefon de la doamna Marcela, foarte înspăimântată. Porritos avea dureri mari și pierdea sânge. La început, doamna Marcela crezuse că era vorba despre menstre, dar durerile persistau, calmantele nu-și făceau efectul, iar sângele o înfricoșa.

— Mi-am pus mănușile pe care mi le-ați dat, dar și așa…

— Bine că m-ați sunat. De acum mă ocup eu.

Mauricio îi telefonă Clotildei și anulă întâlnirea. În loc să caute o scuză, îi spuse adevărul. Clotilde zise:

— Mă descurc singură.

— Mergem mâine, dacă vrei.

— Nu știu. Văd eu ce fac.

Mauricio îi telefonă doctorului Sánchez. Avu noroc să-l găsească la birou.

— Adu-o la spital și vedem la fața locului.

— Să chem o ambulanță?

— Nu te-aș sfătui. Cu sărbătorile și cu lucrările, circulația e blocată. Ambulanțele au nevoie de douăzeci de ori mai mult timp pentru curse. Ajungi mai repede singur.

Mauricio își lăsă mașina pe trotuar, în fața casei lui Porritos. Doamna Marcela îi deschise ușa, plângând de mama focului. Nimic nu-i justifica plânsul, cu excepția nervozității: doamna Marcela avea simptome de isterie. Ținea în mâini o mătură și un făraș; spărsese o ceașcă și o farfurie, iar incidentul minor îi blocase stăpânirea de sine.

— Nu știu unde mi-e capul, domnu' doctor.

— Liniștește-te, femeie, am venit.

Un glob roșu era făcut țăndări lângă brăduleţul de Crăciun.

Porritos stătea în fotoliu, în palton, cu fular și mănuși. Ținea pe genunchi sacoșa cu care mergea la spital, iar pe jos se vedea o pată întunecată de sânge.

— Unde te doare?

Porritos îl privi descumpănită și ridică din umeri. O durea peste tot. Mauricio nu îndrăznea s-o încurajeze. Își stăpânea cu greu agitația și încercările lui de a dovedi că avea totul sub control nu erau prea convingătoare.

Porritos coborî scările cu mare greutate.

Ajunsă la mașină, doamna Marcela întinse un prosop pe scaunul pe care urma să stea Porritos.

— Mi-e jenă, spuse Porritos, mașina ta e nouă…

— O să mă ocup de ea după ce mă ocup de tine.

Doamna Marcela își luă rămas-bun, fluturându-și mâna, de parcă ar fi plecat amândoi în călătorie.

Traficul gâtuit îl exasperă pe Mauricio. Din fericire, Porritos părea să fi adormit. La un semafor se trezi și spuse:

— Am lăsat brăduleţul cu luminile aprinse.

— Și?

— Să nu ia foc.

— N-o să ia foc. Întâi se ard becurile. Oricum, am să telefonez și am să-i spun doamnei Marcela să-l scoată din priză.

— O să mă mai întorc acasă?

— Desigur.

— Nu vreau să mor în spital.

— Nici în spital, nici în altă parte.

O lăsă în mașină, intră la urgență, își spuse numele și ceru să fie chemat doctorul Sánchez. Deasupra biroului de la recepție flutura o ghirlandă de litere din hârtie creponată care spunea: CRĂCIUN FERICIT. La celălalt capăt al biroului se aflau un Isus-copil și o tavă cu caramele.

Recepționista se războia cu computerul. Nu găsea fișa pacientei.

După câteva clipe apăru doctorul Sánchez cu doi brancardieri. Se duseră la mașină și o întinseră pe Porritos pe targă.

— Pot să merg.

— Da, dar ne place să ne facem numărul, glumi doctorul Sánchez.

Porritos îl luă pe Mauricio de mână și nu-i mai dădu drumul.

— Nu pleca.

Brancardierii trecură de o ușă batantă, flexibilă, de culoarea cauciucului. Mauricio îi văzu intrând într-un coridor larg, cu pereți gălbui, iluminați de lămpi fluorescente lipite de tavan. Își flutură mâna așa cum făcuse doamna Marcela mai devreme, deși Porritos nu-l putea vedea.

— O s-o ținem toată noaptea sub observație. Tu poți să pleci. Aici n-ai ce să mai faci, poate doar să iei un virus din spital, spuse doctorul Sánchez. Dă-mi un telefon mâine după ora zece.

De la un telefon cu fise o sună pe Clotilde. Fusese la câteva magazine, dar nu încercase nimic. Până la urmă s-a întors acasă nervoasă și abătută.

Mauricio preferă să nu se amestece.

Cină singur, mâncând fără poftă niște *montaditos* și bând un pahar de vin la tejgheaua unui restaurant basc. La masa din fund cinau angajații unei firme. Zgomotul era intens, iar prin local plutea fumul albăstrui al țigărilor de foi.

Acasă, pe robot, avea mai multe mesaje de la tatăl său. Părea alarmat.

— E scandalos, fiule, e scandalos. Închipuie-ți, m-a sunat unchiul Judas de la Tel Aviv să-mi spună că băiatul lui sosește la Barcelona tocmai acum, de sărbători. De ce? Doar așa, călătorie în Spania. S-a trezit însă fără loc la hotel și mă întreabă dacă îl pot găzdui.

— Nu e grav. Mama a plecat și ai o cameră liberă. Când vine?

— Poimâine.

— În regulă. Spune-i menajerei.

— Și cu Crăciunul cum rămâne?
— Nicicum. Vom fi cu toții. La urma urmei face parte din familie.
— Și dacă nu poate mânca ce mâncăm noi?
— Mănâncă altceva sau postește. Tată, pentru Dumnezeu, nu mai face drame când nu e cazul.
— Bine, bine. Îmi dau și eu cu părerea. Am sunat-o pe soră-ta, și am înțeles că e la Madrid. După mine, astea nu-s zile să te duci la Madrid.

La celălalt capăt al firului Mauricio desluși ceva asemănător unui geamăt. Înțelese că tatăl său trecea printr-un moment dificil. Prezența fostei lui consoarte îl enervase, iar plecarea ei nu făcea decât să-i arate cât de searbădă îi era existența.

*

Atât cât s-a putut, sărbătorile au fost suportabile.

Cu trei zile înainte de Crăciun Porritos se întoarse acasă. Doamna Marcela le povesti că pentru seara de Crăciun prietenul Corinei le invitase pe amândouă la restaurant. Gestul insolit i se părea un progres semnificativ în relația împotmolită a celor doi.

Mauricio îi spuse lui Porritos că el se va duce, ca de fiecare dată, la masă la sora lui, unde va veni și tatăl lor, dar și un văr de-al doilea apărut în ultimul moment din străinătate.
— Și eu?
— După ce termin vin să te văd. O să-ți aduc nuga.
— Bine. Ar fi fost mult mai rău dacă rămâneam de sărbători în spital.

Pe vărul său, Rubén, Mauricio îl cunoscuse cu mulți ani în urmă. Erau cam de aceeași vârstă, dar nu se înțeleseseră prea bine. Sejurul lui Rubén și al tatălui său, unchiul Yehuda, fusese scurt, dar util numai în măsura în care scosese în evidență diferențele dintre ei. Mauricio era un copil timid și liniștit. Rubén, la polul opus. Crescuse într-o lume marcată de violență și incertitudine și probabil de aceea era ursuz, neîncrezător și neliniștit. Nu dorea

să investească afecțiune în nimeni și în nimic. Se lăuda cu mânuirea armelor și cu faptul că pusese de mai multe ori mâna pe pușcă. Spunea că nu avusese niciodată prilejul să tragă împotriva cuiva, dar că, la o adică, n-ar fi ezitat s-o facă. Pe ceilalți copii de vârsta lui, feriți mereu de pericole și grozăvii, îi socotea fraieri și neinteresanți, mai ales pe vărul său Mauricio, care, neconvins de autenticitatea celor povestite, era mai degrabă stânjenit decât impresionat de curajul lui Rubén. Mauricio, la rândul lui, îl socotea pe vărul său prost și arogant. În sinea lui, era convins că Rubén ducea o viață absurdă, deși ar fi putut opta pentru una mai bună, fără alt motiv decât idealismul confuz bazat pe singularitatea unei rase și a unui pretins destin. Obișnuit de mic cu găunoasa retorică a franchismului se îndoia, din principiu, de grandilocvența vărului său și, din pură răzvrătire, și fără să cunoască datele conflictului israelian, era înclinat să țină cu inamicul.

După aceea, n-au mai știut unul de altul. Dar pentru că la familia lui Mauricio nu ajunseseră vești proaste, considerau că rudele lor erau în viață și că, firește, le mergea bine.

Mauricio discută cu sora lui.

— Nicio problemă. Mâncarea e comandată. O să le spun că în loc de trei suntem patru și chestiunea e rezolvată.

Mauricio se felicită pentru buna dispoziție a surorii lui. Precis că și ea se bucura de prezența străinului care avea să mai atenueze din melancolia inevitabilă a sărbătorii.

În ziua de 23, când se duse s-o vadă pe Porritos, aceasta îi spuse că doamna de la ferometal lăsase un mesaj pentru el.

— Se pare că ești invitat la o reuniune.

Mauricio îi povesti despre conversația de la magazin.

— Nu mi-ai spus despre asta.

— Atunci am avut altceva de făcut și după aceea am uitat. Dar nu și ei, după cum se vede.

Porritos adoptă o atitudine îndurerată. Avea impresia că toți se îndepărtau de ea. Fiind bolnavă, credea că ceilalți o socoteau deja moartă.

— Și o să te duci?

— Da.

— De ce?

— Ei mă consideră din cartier și asta mă înduioșează. Am fost întotdeauna un dezrădăcinat.

— Eu și mai mult.

Afirmația ei îl surprinse pe Mauricio. Știind-o săracă, el credea că Porritos aparținea unui soi de trib între membrii căruia exista o legătură puternică. Nu și-i putea închipui bătându-se între ei, și cu atât mai puțin urându-se, poate doar din pasiune. Se gândea că oamenii săraci, când nu se ucid, dansează, ca în folclor. Iar acum, când avea mai multă nevoie, nu se ocupa nimeni de ea, cu excepția unei vecine toante, a unui preot pe jumătate nebun și a lui însuși, care scrâșnea din dinți.

— Sunt curios, și apoi nu pierd nimic dacă mă duc.

Angajatul de la ferometal avea fața buhăită, vocea catifelată și ochii roșii ca ai unui albinos. Soția lui era plecată, dar putea să-i explice el cum să ajungă la locul unde se ținea reuniunea.

Localul nu avea niciun semn distinctiv în afară de un graffiti ce acoperea toată fațada: un bărbos în uniformă de camuflaj. În pofida stângăciei se ghicea intenția desenului de a-l reprezenta pe Che Guevara sau un prototip asemănător al revoluției cubaneze. În partea de sus era scris cu litere mari: LIBERTATE SAU MOARTE.

O ușă de fier deschisă indica drumul spre un vestibul gol și un coridor îngust ce ducea într-o sală cu patru rânduri de scaune pliante. Primele două rânduri erau ocupate de o duzină de bărbați și femei de vârstă medie. Mauricio o recunoscu pe

femeia de la ferometal. În fața asistenței un bărbat cu o voce monotonă citea ceva de pe niște foi.

Mauricio se așeză în ultimul rând încercând să nu facă zgomot.

Textul pe care îl auzea era un raport asupra întâlnirii anterioare. După câte se părea fusese una conflictuală și documentul încerca să explice obiectiv cele întâmplate, motiv pentru care autorul lui se văzu obligat să furnizeze o sumedenie de amănunte. Rezultatul se dovedea de neînțeles pentru cine nu era la curent cu faptele și antecedentele lor, la care se făcea deseori trimitere, textul având grijă să precizeze datele și ordinea exactă în care se produseseră acestea.

După un timp, cineva din asistență se ridică și-și reclamă dreptul de a citi o scrisoare deschisă. Bărbatul cu raportul se arătă descumpănit și-l rugă pe petent să-l lase să-și termine lectura, apoi, oricine va dori va putea vorbi fără nicio restricție. Celălalt nu era de acord cu procedura, căci, dacă documentul avea să fie citit și supus aprobării celor prezenți în conformitate cu cele prevăzute la ordinea de zi, scrisoarea deschisă pe care dorea s-o citească și-ar fi pierdut orice înțeles de vreme ce se referea tocmai la conținutul raportului. Ceva asemănător se întâmplase și la reuniunile anterioare și autorul scrisorii deschise fusese nevoit să plece fără s-o poată citi. Se simțea, așadar, cu căluș la gură.

În local era frig și umezeală, iar scaunele erau tari și incomode.

Mauricio renunță să mai asculte și își aduse aminte de perioada când participase la campania electorală a Partidului Socialist. Atunci, la fiecare întrunire, se discutau în contradictoriu lucruri importante, chiar știind că, practic, incidența discuțiilor era nulă. Acum, entuziasmul acela i se părea o naivitate.

Îi veni apoi în minte imaginea lui Porritos cu chitara și jerseul strâns pe trup. Din toate, se gândi,

nu rămăsese decât o amintire degradată și crudă.

Se ridică și se îndreptă grijuliu spre ieșire.

Cineva din asistență sesiză manevra și-l interpelă.

— Nu plecați, domnule.

Mauricio dădu de înțeles, prin semne, că ieșea doar pentru moment și că urma să revină.

Se întoarse la Porritos.

Aceasta ațipise în fotoliu, dar se trezi auzind ușa. Mauricio îi povesti cele întâmplate.

— Nu știu la ce te așteptai.

— La ceva, la orice. Nu se știe niciodată. Îți amintești de întrunirile la care cântai *rancheras* cu jerseul strâns pe trup?

— Ce ți-a venit? Cum să nu-mi amintesc?

— Adineaori, la reuniune, m-am gândit că atâta energie și atâta entuziasm n-au folosit la nimic.

— Dar ție nu ți-a mers rău.

— Nu mă refeream la noi.

— Păi vezi?

Camera era în semiîntuneric. Jumătate din luminițele bradului se topiseră, iar cealaltă jumătate se aprindeau și se stingeau la întâmplare.

— Chiar m-ai remarcat din prima zi? a întrebat Porritos.

— Și eu, și toți ceilalți.

Porritos zâmbi cu un amestec de orgoliu și ștrengărie.

— N-o să crezi, dar eram moartă de rușine. Nu voiam să ies. Mai cântasem în public de câteva ori și de fiecare dată a fost la fel. Parcă eram paralizată și cu creierul varză. Nici textele nu mi le mai aminteam, nici acordurile, nici nimic. Ca un zombi.

— Dar ți-a ieșit foarte bine.

— Da. Până la urmă ajungi pe scenă și fără să știi cum, brusc, o iei de la capăt. Emoțiile. Și apoi jerseul ăla atât de strâns…

— Și el îți venea foarte bine.

— Eu nu mă pot vântura dintr-o parte în alta ca să mă fac remarcată, tu mă cunoști deja, dar atunci parcă o cerea ambianța, nu crezi?

— Da. Era o cauză bună.

— Tu erai o cauză bună.

— În ce sens?

Porritos ridică din umeri.

— Nu știu. Îmi amintesc că după întrunire ne-am dus să bem ceva și am vorbit puțin, nimic deosebit, de fapt… Iar eu mă uitam la tine și mă gândeam: ce băiat bun! Nu bun în sens de neghiob. Nu. Ci bărbat în care poți avea încredere. M-am gândit că nu ți-ar fi plăcut. Te-ai fi simțit stânjenit. Până la urmă ai fi ieșit însă în câștig.

— Și acum crezi la fel?

— Acum nu mai cred nimic. Și mai ales în astfel de lucruri. Nu merită să-ți faci planuri. E și mai rău dacă te gândești cum ar fi putut să fie. Doar câteodată, când suntem împreună și e bine, ca acum… îmi amintesc cum te-am cunoscut și ce gândeam atunci. Și de ziua când m-am dus să te caut la clinică. Tu nu știi de câte ori am fost eu acolo și n-am îndrăznit să-ți vorbesc. Rămâneam ascunsă după un copac. Ca o…

Porritos tăcu. Mauricio se temea că va plânge.

— Ca o… ce?

— Ca o fată îndrăgostită. Și nici măcar nu te cunoșteam.

Făcu o pauză și adăugă:

— Dar ție? Îți pare rău că m-ai cunoscut? Ai destule motive. Dar nu mai contează. Nu trebuie să-mi răspunzi. Uneori pun întrebări fără să aștept vreun răspuns. Pentru că nici nu există.

Păstră din nou o tăcere lungă. Mauricio intuia că dorea să-i spună ceva important și nu voia să-i întrerupă firul gândurilor.

— M-am gândit… zise până la urmă Porritos, tu ascultă-mă și nu spune nimic, bine? M-am gândit… Acum, că e Crăciunul și nu-ți pot face niciun cadou… Nu mă întrerupe… M-am gândit

că nu vreau să vii să mă vezi. Nici acasă, nici la spital. Nu mă întrerupe, bine? Ai casa ta, munca ta, prietena ta, pasiunile tale, mă rog, de toate. Iar eu o s-o scot la capăt de una singură. Dacă o să am nevoie de ceva, o să-ți cer. Cu toată încrederea. Dar până atunci să stai la distanță. Nu doar ca să nu te molipsești, ci pentru toate celelalte. Pentru mine nu mai poți face nimic. Ai făcut deja multe, să nu crezi că nu-mi dau seama. Nimeni n-a făcut vreodată atâtea pentru mine. Dar nici unele, nici altele nu-mi folosesc la nimic. Asta-i situația, n-o mai răscoli. Aici nu faci decât să-ți irosești viața. Iar pe mine mă întristezi și mai mult.

Tăcu din nou. În cele din urmă, Mauricio exclamă:

— Nu știu ce să spun.

— Nimic. Nu trebuie să spui nimic.

— Nu te pot părăsi.

— Nu mă părăsești. Știu că ești aici. Dacă o să am nevoie de tine o să te chem și o să vii. Dacă nu, nu.

Mauricio se gândea că, fără să fie foarte deșteaptă, Porritos era singura ființă care îl cunoștea, îl înțelegea și, de fapt, singura ființă care-l iubea cu adevărat.

*

Vărul Rubén sosi în ziua următoare.

Pe înserat, Mauricio se duse acasă la tatăl său, să vadă care era situația. Credea că prezența lui avea să-l liniștească pe bătrân, dar, când ajunse, îi găsi bând vin alb și discutând cu însuflețire, ca doi buni prieteni.

În loc să fie providențială, prezența lui se dovedi aproape o imixtiune.

Rubén nu aducea deloc cu adolescentul dizgrațios de la vizita anterioară. Era înalt și puternic, cu mâini și picioare foarte mari. Avea haine vechi, sport, bune de purtat prin casă. Mauricio socotea că era o dovadă excesivă de încredere.

— Ne-am schimbat mult, Mauricio. Unchiul e tot așa cum mi-l aminteam. În schimb, noi doi suntem niște ramoliți.

— Să mergem să cinăm undeva, spuse tatăl lui Mauricio. Dacă știi vreun loc…

— Nu, mulțumesc. Am avut o zi grea și trebuie să mă trezesc devreme. Dar dacă vrei, mâine luăm prânzul împreună, adăugă Mauricio întorcându-se spre Rubén.

Rubén avea un program foarte organizat: voia să viziteze cartierul Gotic, Rambla, Sagrada Familia, parcul Güell și câteva muzee. După ce discutară o vreme, cei doi veri hotărâră să ia masa la ora două la La Puñalada, la doi pași de Pedrera.

Mauricio îi telefonă Clotildei, o puse la curent cu întâmplările zilei și o întrebă dacă voia să vină la restaurant.

— Chiar ai un văr pe nume Judas? Ești plin de surprize!

— Nu e ceva deosebit. E israelit. Și se numește Rubén. Pe tatăl lui îl cheamă Yehuda, dar noi i-am spus întotdeauna unchiul Judas.

La restaurant, Rubén îl aștepta pe Mauricio cu o bere în față.

— Am invitat-o și pe prietena mea. O s-o cunoști cu această ocazie.

— Minunat.

Rubén vorbea o castiliană foarte corectă, cu un accent ușor, greu de definit.

Clotilde sosi cu întârziere și era foarte neliniștită. O reținuseră în ultima clipă niște convorbiri telefonice.

În timpul mesei se vorbi despre Israel. Mauricio și Clotilde erau interesați de subiect, iar Rubén nu se lăsă rugat.

— Înainte de orice, trebuie dedramatizată percepția chestiunii. Conform știrilor difuzate peste tot, acolo se trăiește pe o spirală a violenței. Realitatea e totuși diferită. Viața cotidiană e aproape ca peste tot în lume, iar conviețuirea

dintre israelieni și palestinieni, firească, deși nu lipsită de fricțiuni.

Mauricio și Clotilde ascultau uimiți o versiune foarte diferită de realitatea politică descrisă zilnic de mijloacele de informare. Sesizând reacția ascultătorilor săi, vărul Rubén zâmbi cu tristețe și adăugă:

— Evident, tocmai v-am spus minciuna pe care noi, israelienii, ne-o spunem nouă și restului lumii, ca să vedem dacă nu vom ajunge s-o și credem tot repetând. Pentru că, în realitate, tensiunea e insuportabilă nu doar din pricina evidenței pericolului fizic, dar și din cauza incertitudinii morale care ne ghidează acțiunile și propria noastră rațiune de a fi ca stat.

Se grăbi să-și bea berea, ridică din umeri și adăugă:

— Dar, cum omul se obișnuiește cu răul, o să ne târâm pe calea asta însângerată și fără ieșire.

— Fără ieșire? E chiar un conflict fără soluție?

— Nu știu. Presupun că, teoretic, toate au o soluție. Practica e însă altă poveste. Am ajuns într-un punct de unde nu există cale de întors. Noi nu vom evacua zonele colonizate, iar palestinienii nu vor accepta nicio tranzacție. Obiectivul lor, la care nu renunță, e să ne împingă în mare, iar al nostru, să-i expulzăm pentru totdeauna din țara lor.

— Recunoști deci că țara e a lor.

— A fost. Acum nu mai sunt atât de sigur. La început își vindeau pământurile cu mult entuziasm. Li se părea de necrezut că cineva era dispus să dea un pumn de dolari pentru câțiva bulgări de pământ uscat. Când și-au dat seama, înstrăinaseră o bună parte din teritoriu și păpaseră banii, în schimb, cumpărătorul făcuse din acel pământ o grădină. S-ar fi putut evita tragedia acelor sărmani dacă țările arabe i-ar fi luat sub aripa lor. Nu erau mulți și, pentru că aparțineau unei culturi seminomade – aceeași limbă, aceeași religie și aceleași obiceiuri –, s-ar fi adaptat foarte repede și fără dificultăți.

Dar n-a vrut nimeni să le întindă o mână. Au preferat să le dea arme și să-i folosească drept carne de tun într-un conflict ce le îngăduia, și încă le mai îngăduie, să deplaseze atenția propriilor popoare spre inamicul comun. Asta e motivul pentru care refuză să negocieze cu Israelul, să-i recunoască existența și să semneze un acord de pace.

— Culpabilitatea victimei nu justifică crima, spuse Clotilde.

— Știu că discursul meu e contrar preceptelor tradiționale ale stângii europene. Dar după mine, și nu vreau să vă jignesc, poziția voastră dovedește ignoranță. Ceea ce numiți voi crimă noi numim supraviețuire. Toate țările au fost nemiloase cu dușmanii lor. De ce ar fi Israelul o excepție? Sunt și eu de stânga, dar cred că trebuie să ne adaptăm gândirea la realitate, nu să tergiversăm și să adaptăm realitatea la ideile noastre. Nu tăgăduiesc defectele pe care le avem, nici greșelile, nici excesele. Dar palestinienii nu sunt victimele inocente prezentate de presă. E un popor grosolan și fanatic, dispus să-și sacrifice copiii și adolescenții în scopuri propagandistice. Și, în timp ce poporul e înfometat și suferă tot felul de privațiuni, liderii săi, la adăpostul cauzei sfinte, adună averi. Ei controlează, de multe ori înțeleși cu autoritățile israeliene, importurile de bunuri de primă necesitate. Mâncarea, medicamentele, combustibilul, materialele de construcție, toate sunt în mâna lor. După care banii ajung în bănci elvețiene sau chiar la băncile din Tel Aviv.

Tăcu brusc și se ridică. Mauricio se temea că vărul său își va expune ideile și în fața celorlalți comeseni, dar acesta zise:

— Scuze. Mă duc la toaletă. Berea…

După plecarea lui, Clotilde spuse:

— Îmi place vărul tău Judas.

— Nu-l cheamă Judas.

— O fi agent al Mossadului?

— Cum să fie agent dacă e rudă cu mine?

— Dar nu semănați deloc.

— A, e bătăuș și asta te excită.

Rubén reveni la masă.

— Scuzați exaltarea. E sindrom național. Iar Clotilde are dreptate: un lucru nu-l justifică pe celălalt. De frică sau de epuizare, noi, israelienii, am ajuns niște oameni fără suflet. Tragem foloase de pe urma conflictului. Colonizările sunt niște operațiuni financiare fabuloase, tranzacții imobiliare la scară mare. Speculația a fost întotdeauna forța motrice a tuturor războaielor. Israelul a început prin a fi o utopie. Azi n-a mai rămas nimic din ea. Proiectul socialist s-a evaporat și în locul lui a apărut o strategie posibilistă și un capitalism foarte agresiv. Dar probabil că aceasta e soarta proiectelor sprijinite pe un ideal.

— Te referi la Catalonia, spuse Mauricio.

— Chiar trebuie să plasezi întotdeauna câte o bufonerie? întrebă Clotilde. E o glumă proastă, iar bietul Judas nici măcar n-o poate înțelege.

— Glumesc, femeie, ca să ne mai dezmorțim.

Mauricio știa că, mai devreme sau mai târziu, va ajunge s-o enerveze pe Clotilde. În schimb, Rubén îi intrase în grații, înflăcărarea lui era contagioasă și, pentru că reprezenta o sumă de contradicții, nu părea nici pretențios, nici sectar.

Apoi, totul continuă în deplină armonie.

Rubén se interesă de meseria Clotildei, iar ea îi povesti cu lux de amănunte cazul pe care îl avea pe rol. Mauricio o vedea mult mai însuflețită ca de obicei. Poate din pricina noutății, poate nu. Sunt un prăpăstios, își spuse. Abulia și obsesia de a fi obiectiv fac din mine un ins lipsit de strălucire. Nu am sânge în vene, ci limonadă. În schimb, aiuritul ăsta, cu ideile lui de duzină și cu politica lui de cenaclu radiofonic în care se amestecă istoria lui Gedeón cu acordurile de la Câmp David, induce poftă de viață chiar și celui cu opinii complet diferite de ale lui. Nuanțele sunt distructive.

În ziua de Crăciun, Rubén se înființă acasă la Leona cu cadouri pentru toată lumea. Mauricio primi câteva CD-uri cu simfoniile lui Brahms în interpretarea orchestrei filarmonice din Israel, condusă de Lorin Maazel; tatăl său, un frumos portofel din piele, iar Leona, o broșă din argint și email provenită de la un trib din Yemen. Nu erau cadouri făcute cu prea multă imaginație, dar toată lumea a fost mulțumită.

Dintr-o neglijență deghizată în simț practic, familia renunțase de ani de zile la obiceiul de a schimba cadouri la dată fixă. Doar la răstimpuri maică-sa îi aducea lui Mauricio, de la Londra, câte o cămașă sau un jerseu oribil, sortite să lâncezească în vreun dulap.

Mauricio sosise mai devreme cu o oră la locuința surorii lui, ca s-o ajute la pregătiri. Masa era deja pusă, iar felurile gata să fie servite. Rămăsese de încălzit doar felul doi.

Leona îi puse un cuțit în mână și-l trimise în sufragerie să taie nugaua în porții egale pentru fiecare. În bucătărie îi stătea în cale.

Deoarece pe masă erau doar patru farfurii, Mauricio deduse că misteriosul iubit al Leonei nu avea să cineze împreună cu ei. Căutând vreo urmă a identității lui sau măcar vreun alt indiciu grăitor, se plimba prin casă cu cuțitul în mână, ca un personaj dintr-un film de groază.

Registrul de proprietate nu-i dezvălui nimic. La baie se afla un pahar de sticlă mată cu o singură periuță de dinți.

În schimb, Mauricio descoperi cu uimire un număr considerabil de fleacuri: desene și figurine asamblate și aranjate cu meticulozitate. Fusese de multe ori în apartamentul ăla, dar niciodată nu se oprise în fața surprinzătoarei colecții.

Revenind în sufragerie, auzi din direcția bucătăriei un zgomot de oale însoțit de o interjecție.

— Vreo problemă?

— Nu, totul e sub control. Ai tăiat nugaua?

— Asta fac.

Leona părea o fire puternică. Fusese întotdeauna foarte independentă. Făcea ce voia și nu accepta sfaturile și ajutorul nimănui. Ea devenise, în lipsa mamei lor, stâlpul familiei. Nu era mult de lucru, dar ceva tot era. Ea se ocupa de toate, dar de ea nimeni. Era prost dispusă și obișnuia să critice comportamentul celorlalți, dar soarta nu și-o plângea niciodată. Apartamentul ăla mic, simplu și cam dezordonat era singurul ei refugiu, iar bibelourile, martorii tăcuți ai temerilor și slăbiciunilor ei.

În timpul mesei, Rubén se arătă entuziasmat de schimbările prin care trecea Barcelona și de febra provocată de presupusele Jocuri Olimpice.

— Veți fi aleși, în mod sigur. Nici nu mă gândesc să pierdeți. O să-mi dați dreptate.

— Aici, vei fi întotdeauna bine primit, Rubén. Acum, cinstit, eu Jocurilor Olimpice nu le văd rostul. Atletismul e bun pentru cei interesați de el, dar să cheltuiești sume uriașe pentru ceva ce ține cincisprezece zile nu mi se pare chibzuit.

— E un eveniment internațional. O lume întreagă va urmări ce se va întâmpla aici. Olimpiada va pune Barcelona pe hartă.

— Și asta e bine sau rău?

— E bine, o să vedeți. Barcelona e un oraș de mâna întâi. Are nevoie doar de un impuls, iar cea mai bună reclamă sunt evenimentele sportive de anvergură.

În Israel exista un mare interes pentru sport. Rubén știa că Barça câștigase confortabil ultima ediție a ligii și vorbea cu entuziasm despre Johan Cruyff.

Toate îl interesau și era la curent cu orice: sport, cultură, politică, modă, tot. Acest nesaț era comun tuturor israelienilor, le preciză el. În felul acesta se simțeau solidari cu restul lumii și anulau izolarea provocată de condițiile tulburi în care trăiau.

Nu rămăsese muzeu, biserică sau edificiu notabil pe care să nu-l fi vizitat la Barcelona. În plus, străbătuse portul cu o șalupă, urcase la Tibidabo și pe Montjuich și fusese la Liceo[44], unde văzuse *Tosca.* Pentru următoarele zile își propunea să se ducă la Montserrat și să străbată Costa Brava cu o mașină închiriată.

— Nu vrea nimeni să mă însoțească?

Mauricio nu-și putea lăsa pacienții, tatăl lui se temea să umble în frig, dintr-un loc în altul, iar Leona declină invitația fără niciun pretext.

Însuflețit de mâncare și băutură, Rubén spuse câteva bancuri cu evrei. La rândul său, tatăl lui Mauricio spuse niște bancuri cu catalani, naive și răsuflate. Dar pentru Rubén erau noi, și le primi cu hohote de râs.

Toți erau mulțumiți că întâlnirea, ce se anunțase plictisitoare și melancolică, fusese plină de veselie.

La câtva timp după terminarea cinei, Mauricio lansă o scuză vagă și se duse s-o vadă pe Porritos. Ea îl scutise de această vizită, dar știind-o singură și bolnavă avusese o strângere de inimă.

Când ieși de la Leona, era de-acum întuneric. Străzile erau goale, sufla un vânt rece și domnea o tăcere nefirească și deprimantă. Pe Mauricio îl cuprinse dezolarea. Se gândea la veselia ultimelor ceasuri ca la ceva fals; un efort inutil de a trece sub tăcere eșecul unor vieți lipsite de speranță.

Ar fi rămas mai degrabă în mașină, fără să se ducă nicăieri.

Pe drum, indispoziția i se accentuă.

Din fericire, la Porritos se afla în vizită un cuplu de tineri căsătoriți, buni prieteni ai ei, pe care Mauricio nu-i mai văzuse și de al căror nume nu auzise. Deși locuiau destul de departe, ținură să treacă și s-o salute.

— Trăim de multă vreme în Catalonia, dar, unde locuim noi, nu se sărbătorește Crăciunul, ci numai Anul Nou, așa că astăzi nu suntem ocupați. Și de aceea am putut veni.

Vorbeau tare, se întrerupeau unul pe altul și râdeau tot timpul. Pe Mauricio prezența lor l-a binedispus, dar se simțea în același timp inutil și străin de locul acela.

— Acum o să plecăm și o să vă lăsăm să stați liniștiți…

— Nu, nu, sub nicio formă. Veniți și voi odată…

Aduseseră o sticlă de șampanie, caldă și foarte proastă.

După un timp a sunat cineva la ușă. Mauricio s-a dus să deschidă. Era doamna Marcela, care, înainte de a se retrage, a vrut să treacă și să salute.

— Cum a fost masa, doamnă Marcela?

— Bună.

Nu părea mulțumită. De fapt, venise să-și spună păsurile, dar prezența străinilor a inhibat-o. Mauricio a invitat-o să rămână.

— Nu vreau să vă deranjez.

— Dimpotrivă. Beți cu noi un pahar de șampanie.

— Bine, dar numai unul.

Fără să le pese de Mauricio sau de nou-sosită, vizitatorii își continuară șueta lor zgomotoasă, plină de aluzii la persoane și întâmplări necunoscute. Porritos râdea împreună cu ei. Se vedea că vizita o obosise, dar era bucuroasă și veselă.

După ce, într-un târziu, oaspeții plecară, spuse că vrea să se culce.

— Vă mulțumesc că ați venit. Sunteți toți foarte buni.

Deoarece în salon era cald, doamna Marcela îi aduse pijamaua acolo și o ajută să se dezbrace în prezența lui Mauricio. Acesta n-o mai văzuse de mult fără haine și a fost impresionat de cât de mult slăbise. Ca să n-o stingherească, se ridică și duse paharele și sticla la bucătărie, goli restul de șampanie în chiuvetă și se apucă să spele vasele.

După ce Porritos se culcă, intră și își luă rămas-bun. Apoi plecă împreună cu doamna Marcela.

— Nu-l cunoșteam pe prietenul fiicei mele, spuse doamna Marcela pe palier, înainte să se despartă.

— Și ce impresie v-a făcut?

Doamna Marcela a suspinat.

— E chior. Are un ochi de sticlă.

— Mă rog, nu e un defect grav. Poate duce o viață normală.

— Da, cu siguranță.

— Contează alte lucruri. V-a dus la restaurant?

— Da, am mâncat foarte bine. Meniu de Crăciun. Nu l-am putut termina. Aperitive de tot felul, și supă, și curcan umplut, ca să nu mai spun de nuga și gofre. Toate foarte bune. Te simți prost lăsându-le în farfurie, dar trebuie să fii nebun să mănânci asemenea cantități. Încă nu-s bătrână. Prietenul Corinei…

— Ce?

— Nimic. Am terminat, aici e curent, iar dumneavoastră aveți și alte obligații.

Pe drumul de întoarcere Mauricio se hotărî să-și ia inimă-n dinți și să n-o mai viziteze pe Porritos.

*

Clotilde îl sună pe Mauricio și îi spuse că ziua de Crăciun îi prilejuise o întâlnire agreabilă.

După cină, când seara părea condamnată la o apatie prelungită în compania părinților, apăruse pe neașteptate verișoara ei, Verónica.

Mauricio își amintea vag că întotdeauna Clotilde vorbise de verișoara ei în termeni peiorativi.

Verónica, singurul copil al unchiului Manuel, era de-o seamă cu Clotilde și trăia de un an la New York, angajată a unei companii spaniole. În afară de îndeletnicirea ei, pentru care era bine plătită, făcea tot ce o tăia capul. De data aceasta se hotărâse să-și petreacă sărbătorile la Barcelona și apăruse la ușa casei părintești fără să-și anunțe sosirea. Puțin a lipsit ca maică-sa să nu facă o criză de nervi.

Clotilde avea o părere proastă despre ea. Acum, desigur, politețea o obliga să-și modifice ideile. Verónica nu era însă proastă, nici îngâmfată, ci inteligentă și caldă. Și s-au înțeles foarte bine chiar de la început.

— I-am povestit despre necazul meu cu rochia de nuntă și s-a oferit să-mi dea una de-a ei.

— Se pare că ați ars etapele foarte repede.

— Eram foarte apropiate în copilărie și parcă timpul a stat acum în loc.

— Asta-i foarte bine.

— Zice că-i mână spartă și că are o grămadă de haine pe care nu le folosește.

— Și le-a adus pe toate?

— Nu, prostule. Doar două valize cu strictul necesar. Dar zice că mi-o va trimite. Purtăm aproape aceeași mărime… În caz de ceva, o să-i facă mama două pense.

Mauricio era bucuros s-o vadă atât de însuflețită.

— Aș spune că a fost o întâlnire providențială.

— Am sporovăit aproape trei ore. Săraca, până la urmă abia se mai ținea pe picioare, între *jet lag* și benchetuială… Dar ne-am înțeles să ne întâlnim în zilele următoare. Așa că o vei cunoaște.

— Voi fi încântat.

A doua zi îi telefonă din nou.

— Cinăm? Pentru Verónica e singura zi potrivită. Are multe obligații.

— Bine, chiar aveam azi în program să-l duc pe văru-meu la Palau de la Música.

— Pe Judas?

— Nu-l cheamă Judas.

— Nu contează. Vino cu el. Verișoarei mele o să-i placă. E un tip original.

— O să-i spun.

Rubén era de acord cu orice.

Trecură s-o ia pe Clotilde, apoi pe Verónica.

Verónica îi făcu lui Mauricio o impresie foarte bună și îl entuziasmă pe Rubén. Acesta nu-și luă

ochii de la ea și vorbi numai cu ea, de parcă Mauricio și Clotilde n-ar mai fi existat.

— Mi se pare că asistăm la o combinație, îi spuse Clotilde lui Mauricio într-un moment prielnic.

— E posibil. Sunt firi asemănătoare: doi trăsniți.

— Nu spune prostii. Sunt doi dezrădăcinați, asta da.

— Nu văd de ce. El trăiește în țara lui, iar ea unde-i place. Se pot întoarce când vor. Dezrădăcinarea e altceva.

— Taci, că te aude.

Verónica îi întrebă dacă plănuiseră ceva pentru Revelion. Ea fusese invitată în șase sau șapte locuri.

— Putem merge toți patru. Când e Anul Nou evreiesc?

— În octombrie, spuse Rubén.

— Fantastic. Anul ăsta îl poți sărbători de două ori. Evreii mănâncă struguri?

— Cum să nu!

— Știu că aveți multe ciudățenii…

— Tocmai a devorat un cârnat de porc fără garnitură! a exclamat Clotilde.

— Păi, o să ajungă în iad cu capu-nainte, spuse Mauricio, și-o să tragă pârțuri toată viața.

— Mauricio! Cum poți fi atât de ordinar și lipsit de haz?

Mauricio era puțin pilit. De când se hotărâse s-o lase pe

Porritos în voia sorții simțea o mare ușurare. Trăia într-o euforie continuă.

În ultima noapte a anului, Mauricio se duse să-l ia pe Rubén la petrecere. În mașină, înainte să ajungă la Clotilde, Rubén îi mărturisi că el și cu Verónica își petrecuseră după-amiaza într-un hotel din afara orașului. Verónica mai dormea, obosită de pe urma călătoriei și a sărbătorilor, iar Rubén, ca să n-o trezească, își omorâse timpul privind pe fereastră și făcând planuri de viitor.

— Nu-i pot cere să vină cu mine la Tel Aviv și nici eu nu mă pot duce cu ea la New York.

— De ce nu? Ambele variante mi se par realizabile. Dar nu-i prea devreme?

— Nu. Sunt îndrăgostit și, din câte mi-a spus, și ea la fel. Lucrurile astea se-ntâmplă când se-ntâmplă. Celor mai mulți oameni nu li se întâmplă niciodată. Noi am avut noroc, cu toate că suntem într-o situație fără ieșire.

În timpul cinei, Mauricio îi povesti Clotildei despre flirtul verilor lor. Clotildei i s-a părut foarte romantic. Mauricio nu gândea la fel, dar n-a spus nimic. Întotdeauna femeile ridică în slăvi poveștile de dragoste, se gândea, chiar și pe cele mai artificiale sau nechibzuite. E o atitudine irațională, căreia n-are rost să i te opui.

Petrecerea avea loc într-un apartament uriaş, decorat de-o manieră ostentativă. Erau mulți oameni, de vârste diferite. Toți se cunoșteau între ei, dar nu păreau să fie prieteni, nici măcar nu aparțineau aceluiași cerc profesional sau social. Parcă nimeriseră acolo din întâmplare.

Mâncarea era bună și abundentă, dar conversația plicticoasă. La miezul nopții se felicitară unii pe alții, cu efuziuni ipocrite.

— Să mergem în altă parte, spuse Clotilde. Veronica zicea că are mai multe invitații. Vreau să văd dacă o întâlnesc.

O căutară în zadar prin saloanele reședinței.

— A dispărut cu vărul Judas.

— De data asta numele i se potrivește. Ce facem? E devreme să mergem acasă.

— Atunci să dansăm, spuse Clotilde.

Într-unui dintre saloane se rulase covorul și se improvizase un ring de dans, iar cineva adusese niște muzică. Dansul îl călca pe Mauricio pe nervi. Și culmea, melodiile erau fie vechi și proaste, fie succese de ultimă oră de o vulgaritate iritantă. Dar dintre toate ofertele acelei nopți, era cea mai rezonabilă.

La început, Mauricio dansă mecanic, absent și fără plăcere. Apoi, treptat, îl cuprinse melancolia. Îmbrățișând-o pe singura ființă care conta pentru el, înconjurat de persoane necunoscute, elegante și inutile, ce se perindau discret prin câmpul lui vizual în ritmul unei muzici de duzină, își închipui că se afla într-un loc îndepărtat, unde totul era anodin și lipsit de importanță și unde, pentru a împlini acel nesperat răgaz, nu ajungeau problemele și surprizele neplăcute ce-l asediau încontinuu, amenințând să-i submineze visurile și să-i distrugă viața.

Dacă atunci s-ar fi oferit cineva să-i împlinească o singură dorință, ar fi cerut ca melodia aceea nesuferită să nu se sfârșească niciodată.

*

După petrecerea de sfârșit de an, preț de câteva zile, n-au știut nimic nici despre Rubén, nici despre Verónica. Până la urmă aflară de la părinții Clotildei că plecaseră împreună la Tel Aviv. Verónica ceruse un concediu nelimitat de la compania ei din New York. Unchiul Manuel, de la care aflaseră toate astea, era furios și-i socotea vinovați pentru această decizie iresponsabilă pe Clotilde și Mauricio.

— Închipuie-ți tu, cu pericolele din Israel.

— Nu atâtea câte sunt la New York.

— E altceva. Pe lângă cel al convertirii fetei la iudaism.

— N-ați ajuns prea departe? Încă nu s-a întâmplat nimic și poate nici n-o să se întâmple. Mai ales în privința apostaziei.

— Nu știu. Acolo le spală creierul.

— Cine?

— Fariseii ăia cu barbă și pălărie.

Clotilde se hotărî să nu mai continue discuția.

La început, pe Mauricio îl amuză întâmplarea, dar după aceea dădu înapoi:

— Ar fi putut să-mi spună.

Rubén plecase fără să-și ia rămas-bun de la el.

— Apoi, nu înțeleg cum a reușit Verónica să obțină viza atât de repede și mai ales în această perioadă.

— Mai rău e că am rămas fără rochie de nuntă.

După Bobotează, viața intră în ritmul ei normal.

După expirarea intervalului anunțat, împuternicitul o chemă pe Clotilde și îi spuse:

— Tocmai mi s-a comunicat sentința. Clientul tău a fost absolvit. Să fie într-un ceas bun.

Clotilde nădăjduia că Breto va veni s-o vadă și să-i mulțumească.

— Asta-i bună, pe ăsta nu-l mai vezi niciodată. O să mai vină la tine doar dacă se mai pricopsește cu vreun dosar, zise avocatul Macabrós.

— Și dumneavoastră îl socotiți vinovat?

— Fără îndoială.

Clotilde căzu pe gânduri.

— Am lăsat liber un criminal, i-a spus lui Mauricio.

— Nu tu. Tribunalul a dat sentința după ce a examinat cazul din toate punctele de vedere. Tu erai obligată să-ți aperi clientul.

— La început spuneai altceva.

— Da, dar m-ai convins. Și apoi, ești clienta mea.

— Cel mai greu e să te convingi pe tine însuți.

Mauricio se oferi s-o însoțească la cumpăratul rochiei.

Au vizitat mai multe *boutiques*. Mauricio nu știa că la

Barcelona existau atât de multe și a fost uimit să constate cât de informată era Clotilde. Credea că moda n-o interesa prea mult. În realitate, Clotilde era foarte chițibușară. Nicio rochie nu întrunea sufragiile ei. Una atrăgea prea mult atenția, alta era prea anostă, alta prea îndrăzneață, alta parcă era de doliu, una era pentru fetițe, alta de mare doamnă, și așa mai departe. Lui Mauricio îi plăceau toate.

— Nu-mi ești de niciun ajutor.

— Ce vrei să fac, dacă tot ce îmbraci îți vine bine?

— Nu fi ipocrit. Te plictisești să umbli prin magazine și vrei să se termine cât mai repede.

Până la urmă se hotărî pentru o rochie verde, fără mâneci și decoltată la spate. Lui Mauricio i se părea asemănătoare cu celelalte, doar că mai scumpă. Chiar și cu reducere costa o avere.

— E o nebunie, spuse Clotilde oprindu-se în fața ghișeului ca să o plătească.

— Dacă asta e rochia care-ți place, nu te mai gândi.

— Nu-mi pot permite o asemenea cheltuială.

— Eu da. Ți-o dăruiesc.

Clotilde refuză fără drept de apel. În loc să se bucure, s-ar fi simțit umilită. Mauricio își retrase oferta. Clotilde achită cu cardul de consum.

— O să eșalonez plata, spuse cu un aer resemnat.

— La petrecere vei fi cea mai frumoasă.

— Cred și eu, la așa preț…

Cinară la Giardinetto. La mese, politicieni și arhitecți comentau zvonurile ce însoțeau diferitele candidaturi olimpice. Parisul și Amsterdamul intraseră și ele în competiție și păreau niște adversari formidabili.

Clotilde nu voia să mănânce paste ca să nu se îngrașe.

— Și apoi să nu-mi vină rochia.

— Mai sunt cincisprezece zile până la nuntă. Până atunci doar dacă îți propui îți îngroși talia. În plus, carbohidrații se elimină repede. Sosurile sunt rele. Și alcoolul. Dar deocamdată tu n-ai de ce să te îngrijorezi.

— Deocamdată?

— Viitorul e imprevizibil. Mărită-te cu mine și poți să te îngrași cât vrei.

— E cea mai romantică propunere care mi s-a făcut vreodată.

*

Cumpăratul rochiei îi aminti Clotildei de logodnica lui Fontán. Atunci când i-a cerut, a căutat prin dulap, dar n-a găsit nimic care să poată fi împrumutat. Apoi uită complet de afacere.

I se părea o superstiție idioată și de prost gust.

Îi telefonă ca să-și ceară scuze.

— Nu-ți face griji. Dacă am văzut că nu zici nimic, am apelat la o altă prietenă. S-a rezolvat.

— Îmi pare rău că te-am încurcat.

— *No problem.*

— Dacă te pot ajuta cu ceva…

— Ei, cum să nu! Aș vrea să-ți arăt rochia de mireasă. Mi-au adus-o și nu mă descurc cu un pliu de la talie. Și nu e prea mult timp, mă înțelegi.

— Michelle, eu nu mă pricep.

— Doar să te uiți. Tu, când vrei, ai mult gust la haine.

Logodnica lui Fontán locuia în Bonanova, într-un bloc turn, cu trei etaje. Îi deschise un servitor filipinez, rigid și posomorât.

— Domnișoara Michelle e sus. Tu cine ești?

— Clotilde. Domnișoara Michelle mă așteaptă. Spune-i că am venit.

Servitorul închise ușa și o lăsă să aștepte afară.

Michelle apăru după câteva clipe.

— Ei, fată, scuză-mă că nu te-a poftit. Gabriel e un dobitoc. Și-i atât de înțepat… îmi vine să-i trag un genunchi în ouă, zău așa.

Urcară la al doilea etaj. Din cameră se vedea profilată pe cerul albastru silueta întunecată a unui chiparos.

— Vrei să bei ceva?

— Nu. Casa ta e fantastică.

— Da, dar e un mausoleu. Nu știu când o să reușesc să-l aranjez. Mama e toată ziulica la televizor, tata zice că emisiunile sunt oribile, dar se uită și el. Știi, ca două foci. Dar, mă rog…

Rochia era întinsă pe pat. Clotildei i se păru ca toate celelalte.

— Îmbrac-o.

— Nu, îmbrac-o tu. Așa o s-o văd în perspectivă, înțelegi.

Clotilde se îmbrăcă cu rochia de mireasă. Michelle o ajută la nasturi, la fermoare și la copci.

— Îți vine de minune, fată. Mai bine decât mie.

— Ți se pare. Pe tine nu te vezi niciodată.

— Ba da. Dar să nu te vadă logodnicul meu, să nu se răzgândească.

Clotilde se înroși până la urechi. Pentru a depăși momentul adoptă mai multe poziții în fața oglinzii.

— Cântărește un chintal.

— E doar pentru ceremonie. După ce ies de la biserică o dau jos.

Desfăcură copcile cu multă răbdare și o întinseră din nou pe pat.

— Bun, acum pune-ți-o tu.

— Eu nu. Mi se face greață.

— Atunci cum să-mi dau cu părerea?

— Tot aia e. Ne lingem păsăricile?

— Dacă vrei tu, nu refuz, spuse Clotilde.

Femeile n-o atrăgeau, dar nici nu-i repugnau, și cu ocazia asta își puse în cap să-l înșele pe Fontán cu câteva zile înaintea nunții.

Când ieși de la Michelle era înnorat și începu să plouă.

Clotilde intră într-un bar, ceru o bere și îl sună pe Mauricio:

— Plouă, n-am umbrelă și vreau să te văd. Vino și du-mă undeva să cinăm.

— În jumătate de oră.

— Cum ți-e ție mai bine.

În timpul cinei a fost vorbăreață și veselă, dar, nici atunci, nici mai târziu, nu îi povesti ce se întâmplase în după-amiaza aceea între ea și Michelle.

Mauricio, la rândul lui, avea alte griji.

Doctorul Robartes voia să inaugureze în cadrul clinicii Torralba o sală de operații pentru implanturi dentare și îi propuse lui Mauricio să se specializeze în această tehnică. Avea să-i plătească

o specializare de mai multe luni la o clinică din Suedia. Mauricio ceru timp să se gândească.

Pe moment îl legau prea multe lucruri de Barcelona.

— Nu știu ce să fac.

Clotilde nu știu ce să-i spună. Se gândi că, dacă se vor despărți, n-aveau să mai fie împreună niciodată.

A doua zi, Mauricio luă masa cu Rabus și-i expuse situația și indeciziile sale. Rabus îl ascultă cu atenție: specializarea în implanturi dentare însemna renunțarea la odontologia convențională și, în consecință, dizolvarea societății pe care o creaseră împreună. La sfârșit îi spuse:

— Evident, aș prefera să meargă totul ca până acum. Dar mă gândesc la interesele tale. La implanturi se câștigă bine.

Chiar și el se gândise într-o vreme să se specializeze în ortodonție infantilă.

— Oamenii au bani și nu-i convine nimănui să fie urât. Chirurgia estetică e medicina viitorului. Restul intră pe mâna securității sociale.

Mauricio a fost sincer cu asociatul său. Nu voia să se despartă de Clotilde și, în sinea lui, nu putea s-o abandoneze pe Porritos. Banii nu erau pe primul loc.

— Vezi? Femeile te trag dintr-o parte în alta. Eu, în schimb, sunt bărbat liber.

Pentru Rabus, femeile erau o sursă de neplăceri și complicații. Din câte i se povestise, un coleg de la Madrid se combinase cu o pacientă. După câteva luni, soțul respectivei se prezentă la cabinet cu o crosă de baseball și-i distrusese instrumentarul. Colegul în cauză întocmise un denunț și acum era dependent de proces. Partea proastă era că femeia pentru care se comisese toată paguba nu făcea doi bani. O șleampătă, o proastă și o antipatică.

— Ceva o fi găsit la ea.

— Gingii umflate, spuse Rabus mai degrabă cu năduf decât cu sarcasm. Ceea ce numesc oamenii amor nu e decât o dependență, ca și tabagismul. Începi în adolescență, hodoronc-tronc, pentru a-i imita pe adulți. După aceea nu mai poți scăpa de viciu și sfârșești prin a-ți sacrifica sănătatea și banii pentru un lucru care, în fond, nu-ți aduce nici cea mai mică satisfacție. În sensul ăsta, femeile ne dau clasă. Acum, când au acces la toate profesiile, n-o să găsești una care să-și sacrifice cariera de dragul unui bărbat. Pentru copii, nu zic nu; dar pentru bărbat, nici vorbă. Cu un secol în urmă se murea pentru sentiment, neexistând altceva mai bun de făcut. Astăzi, nici în glumă.

— Ești un misogin.

— Dimpotrivă. Îmi plac femeile și-mi inspiră un respect autentic. Pur și simplu, nu mă văd obligat să-mi subordonez viața în fața lor, și nu le cer să și-o subordoneze pe a lor în fața nevoilor și capriciilor mele. În general, nici ele nu vor așa ceva. Cel puțin, în cazul tău, asta se întâmplă. Deși ești bigam, niciuna din cele două femei nu-ți cere vreun sacrificiu. Doar să nu le înșeli și să nu te înșele, și să nu le încarci cu responsabilitatea deciziilor tale.

— Ești foarte dur, Rabus.

— Nu. Tu ești cel care se montează mai rău.

Chiar admițând că, parțial, asociatul său avea dreptate, Mauricio nu scăpă de îndoieli. Între timp, studia literatura științifică a implanturilor și a protezelor și asculta opiniile diverșilor colegi. Investigațiile respective nu-i provocau niciun entuziasm. Își dădu seama că, dacă s-ar specializa în chirurgie, ar pierde și puținul contact uman pe care îl avea în prezent cu pacienții săi și cu marea varietate a problemelor lor. Din orice punct de vedere ar fi privit lucrurile, înclina să le lase așa cum erau.

— Eu nu te pot ajuta, îi spunea Clotilde. Voi, stomatologii, îmi păreți niște marțieni.

— Dar nu suntem. Și nu ți-am fi părut așa dacă profesia mea te-ar fi interesat în aceeași măsură în care mă interesează pe mine profesia ta.

— Nu le compara. O crimă e o temă de interes general. Paradontoza, nu. Ce-ai spune dacă ți-aș vorbi despre emfiteoză?

Mauricio sesiză sofismul, dar nu-l combătu. Dilema lui nu-l împiedica să simtă în ironia Clotildei o neliniște a cărei sursă nu izbutea s-o deslușească.

După episodul cu Michelle, Clotilde o căută de mai multe ori la telefon, dar fără rezultat. Vicleanul servitor filipinez îi plasa, invariabil, fraze incoerente.

— Tu nu ești la tine acasă?

— Cine nu e acasă? Vreau să vorbesc cu domnișoara Michelle. Înțelegi?

— Da. Nu te înțeleg.

— Când se întoarce?

— La tine acasă?

— Spune-i că a căutat-o Clotilde. M-ai înțeles?

— Da. Dar tu cine ești?

Clotilde deduse că Michelle nu dorea să vorbească cu ea și-i dăduse instrucțiuni perfidului filipinez ca acesta să interpună între ele zidul de netrecut al neroziilor sale lingvistice. În felul ăsta Michelle zăpăcise relația: înainte, Clotilde o desconsidera, acum era obsedată de ea. Ieșirile ei necontrolate îi provocau o durere fizică și-i accentuau pasiunea. Noaptea avea insomnii, era cuprinsă de agitație, iar a doua zi, la birou, nu se mai putea concentra. Încurcase de mai multe ori dosarele proceselor la care lucra, uitase de câteva întâlniri și nu era atentă la ce-i spuneau clienții.

Când se analiza, nu găsea nicio rațiune pentru criza ei. Era o nebunie din care sentimentele erau absente.

În aceste condiții nu se simțea în stare să onoreze nunta, dar, cum nici nu se putea sustrage

fără o scuză infailibilă, îi ceru avocatului Macabrós s-o trimită din nou la Geneva.

— În perioada asta nu avem niciun aranjament la Geneva.

— Nu contează. Îmi plătesc eu drumul. Trebuie doar să plec de-aici.

— Înțeleg, dar cabinetul nu poate fi implicat în falsuri și tăinuiri. E normă deontologică.

Clotildei, care știa câte mașinațiuni se făceau zilnic în acel birou, răspunsul i se păru o culme a cinismului.

Seara, la cina de la Giardinetto, încercă să-l descoase pe Mauricio.

— Și dacă nu ne ducem la nuntă? Ar fi o lovitură.

— Știm de treaba asta din prima zi. Nu putem da înapoi. Mai ales fără motiv.

— Să plecăm în Suedia. Așa vezi și tu țara și te hotărăști și în privința implanturilor.

— Sunt minus douăzeci de grade acolo.

— N-o să ieșim din hotel.

— Pot să știu ce-ți veni?

Clotilde înțelese că stratagema nu-i reușea.

— Nimic. Era doar o idee. Te văd tare preocupat de problema implanturilor…

Mauricio schimbă subiectul pentru a evita un moment stânjenitor, dar, în loc să îmbunătățească situația, o înrăutăți.

— Nu mă întrebi ce-i cu mine? exclamă Clotilde după un timp.

— Doar dacă vrei să-mi spui. Altfel, nu insist.

— Nu știu dacă o faci din delicatețe sau nepăsare.

— Crezi ce vrei, e problema ta.

Clotilde se ridică și aruncă șervetul pe jos.

— Problema ești tu, nu știu dacă îți dai seama. M-am săturat. Nu vezi cum sunt? Sunt distrusă, Mauricio, sunt făcută praf. Nu poți lăsa la o parte măcar o dată sângele ăsta rece? Mă simt groaznic, îmi vine să mor și tot ce faci tu într-o asemenea

situație e să disimulezi și s-o ții tot așa, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Ești un sloi de gheață. Du-te și vezi-ți de implanturi! Consumă-ți viața cu șuruburile pe care le pui pacienților. Șuruburi și proteze. Astea le rezolvă pe toate. Te doare ceva? Extracție și proteză. Știu acum de ce-ai optat pentru profesia asta: ești ca o dantură falsă, bună la zâmbit și la mestecat lucruri moi.

Era ridicolă, dar nu se putea opri. Mauricio îi întinse o batistă. Clotilde își suflă nasul și părăsi localul ținând-o mototolită în mână.

Clienții restaurantului urmăriseră scena. Cunoscuții, cu coada ochiului, necunoscuții, fără nicio reținere. În asemenea situații, lui Mauricio îi părea rău că nu fumează. Un whisky și o țigară i-ar fi compus o imagine mai demnă.

Ieși din parcarea în care-și lăsase mașina gândindu-se la ce se întâmplase. Nu era ofensat, ci trist. Observațiile Clotildei puteau fi adevărate, erau însă crude și nemeritate. Oricâte lipsuri ar fi avut, nu era îndreptățită să le judece, nici să i le arunce în față. Totuși Mauricio îi înțelegea exasperarea. Și el se afla într-o situație asemănătoare. Noaptea era rece.

Mâine mă va căuta la telefon ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, eu nu-i voi putea uita cuvintele, dar cu siguranță voi uita intenția și răul provocat și, în final, lucrurile vor rămâne tot așa, se gândea Mauricio.

Sentimentele lui față de Clotilde nu se schimbaseră, dar, dacă s-ar fi gândit la o formă inofensivă de răzbunare, n-ar fi ezitat s-o pună în practică.

Clotilde sună abia după trei zile. Acum măcar e ceva serios, își spuse Mauricio.

— Ne putem vedea? întrebă ea.

— În seara asta nu. Fontán își ia adio de la burlăcie și m-a invitat.

— Vă duceți la curve?

— Nu bate câmpii. Suntem niște leneși. Glume de pe vremuri, bancuri din armată și cam atât. Mâncare și băutură cât cuprinde și flecăreală toată noaptea. Pe scurt, o nenorocire.

— Atunci, nu te duce.

— N-am de ales. Ține de taina căsătoriei și mesajul e că burlăcia nu e atât de bună precum se zice.

— Asta-i o prostie.

— Evident. Avantajele burlăciei sunt altele.

— Bunăoară, nu ești nevoit să suporți o idioată ca mine.

— Bunăoară.

— Bine. Sună-mă mâine să-mi povestești cum a decurs orgia.

Despărțirea lui Fontán de burlăcie îi confirmă lui Mauricio toate temerile. Într-o rezervă a unui restaurant erau adunați treizeci de bărbați de vârsta mirelui. Unii se cunoșteau și formau grupuri, alții, ca Mauricio, nu cunoșteau pe nimeni și deambulau dintr-o parte în alta, cu paharul în mână, arătându-se relaxați, dar fără să știe ce să facă și ce să spună.

Din ce putea deduce din fragmentele de conversații, invitații erau experți și cadre de conducere. Luați în parte erau, fără îndoială, inteligenți și simpatici, dar ansamblul era zgomotos, inconsistent și plictisitor. Existau și doi sau trei idioți cu voci cântătoare. Ceilalți își păstrau linia de conduită de parcă idioții i-ar fi ținut sechestrați. Cel mai idiot dintre toți își puse o *djellaba* galbenă și un fes și dansă fără grație. Mauricio simți o rușine pe care n-o mai încercase până atunci. Comesenii lui îi împărtășeau iritarea și plictisul, dar toți se prefăceau amuzați pentru a nu strica buna dispoziție a mirelui și a celorlalți invitați. La cafea, se ținură câteva discursuri, nu toate lipsite de spirit. Fontán vorbi ultimul, pe un ton glumeț. În final, spuse că se despărțea de o etapă fericită a vieții sale, pentru a intra în alta, încărcată de incertitudini și responsabilități.

Rostind această banalitate aproape că s-a emoționat. Apoi își redobândi jovialitatea. Nu părea plin de iluzii, dar nici abătut. Cu siguranță, împrejurarea nu predispunea la o atitudine reflexivă sau la seriozitate. Pentru a încheia, le-a mulțumit prietenilor că erau prezenți la acest moment important al vieții sale și i-a îndemnat pe burlaci să calce pe urmele lui. Asta dezlănțui o avalanșă de comentarii și n-a mai fost chip să se restabilească liniștea. Unii invitați erau destul de băuți.

La plecare, se refăcură grupurile de la început. Unii își proclamară cu un soi de fanfaronadă intenția de a-și prelungi seara într-un local din împrejurimi. Mauricio se gândi că, dacă i s-ar fi propus, ar fi acceptat. Băuse și avea chef de ceva trăsnit. Cum nu i se adresă nimeni, se alătură unui grup ce părea mai animat decât celelalte. Porniră împreună, dar, treptat, unii se duseră să-și caute mașinile, alții, să oprească taxiuri. Până la urmă rămaseră doar doi indivizi și Mauricio. Cei doi tipi nu păreau că ar vrea să se retragă, dar era limpede că voiau, în mod politicos, să se descotorosească de Mauricio. La intrarea unui local elegant, cu draperii de catifea vișinie, Mauricio le ură noapte bună și se duse acasă.

Perspectiva de a-și petrece singur restul nopții i se păru insuportabilă. Se gândi s-o trezească pe Clotilde, să-i spună să se îmbrace până va veni el după ea și să lase măcar o dată deoparte, de dragul lui, cumpătarea și buna-cuviință. Dar n-o făcu, pentru că impulsul nu se potrivea cu caracterul lui și l-ar fi pus într-o lumină falsă și pretențioasă.

*

În ziua nunții era frig și înnorat. La un moment dat apăru soarele, dar frigul persista.

Mauricio trecu s-o ia pe Clotilde. În ajun, aceasta fusese la coafor și acum se machiase ajutată de mama ei. Era atât de frumoasă încât Mauricio se simțea stânjenit. Schimbarea fizică

părea să-i fi afectat și comportamentul. Se mișca artificial și rostea fraze cam lipsite de noimă, de parcă ar fi fost teleghidată.

Biserica era arhiplină. Din fericire găsiră unde să se așeze, bănuind că așteptarea va fi lungă și ceremonia la fel. Pe culoarele laterale fuseseră plasate sobe cu butan ca să încălzească naosul.

Unii bărbați aveau jachetă de ceremonie și nu puține femei purtau pălării cu boruri largi, cu fundă și voal de mătase. Toate erau anacronice, artificiale și destul de incomode.

Într-un târziu, se auzi orga și mireasa își făcu intrarea. Fontán, care aștepta cu familia în primul șir de bănci, se grăbi să ocupe unul dintre locurile prevăzute în fața altarului. La brațul tatălui ei, mireasa înainta pe culoarul central cu o încetineală exasperantă. Se oprea câteva secunde în fața fiecărui șir de bănci și saluta în dreapta și în stânga cu o ușoară înclinare a capului și cu un surâs dulce, dar fără să-și ridice privirea. Această pantomimă virginală i se păru Clotildei culmea ipocriziei. Văzând-o din nou, scăpă de obsesia din ultimele zile. Acum i se părea absurd că ajunsese în preajma delirului din pricina unei păpuși înfumurate.

De îndată ce începu ritualul, îi șopti lui Mauricio la ureche:

— Hai să ieșim. Spectacolul e de nesuportat.

— O să atragem atenția.

— Nu, n-o să-și dea nimeni seama. Și mor de sete. În plus, am de dat un telefon. Tu rămâi dacă vrei.

— Nu, vin cu tine.

Ieșiră furișându-se. Îi precedaseră alți invitați care, în pofida frigului, fumau și discutau cu multă naturalețe pe scările bisericii.

— Vezi? Au rămas doar țăranii.

— Da, nu sunt *à la page*[45]*,* spuse Mauricio.

Intrară într-un bar și cerură două rachiuri de trestie. Ca să nu se ia rujul, Clotilde era foarte

atentă când ducea paharul la gură. Văzând-o, Mauricio zâmbi.

— De ce mă privești așa?

— Nu știu. Îmi place să te văd așa dichisită. Parcă ești alta.

— Spune-mi adevărul, sunt oribilă?

— Te-ai uitat în oglindă?

— Da. Parcă aș fi reprezentanta Luxemburgului la Eurovision.

— Astea-s gânduri suicidale.

— Nunta asta e o fanfaronadă la care noi ne aducem contribuția ca niște idioți, cheltuind averi pe haine inutile și machiindu-ne ca niște maimuțe. Și, la urma urmei, pentru ce?

— Căsătoria e o manevră socială foarte complexă. Regii Franței o consumau în fața curții.

— Sper să fiu scutită de spectacol.

Reintrară în biserică la jumătatea predicii. Preotul recomanda răbdare și înțelegere pentru clipa când veselia de început va face loc amărăciunilor vieții și causticelor disensiuni ale traiului în comun. Această premoniție nu era adresată numai mirilor, ci tuturor participanților la ceremonie.

— Ce știe el? murmură Clotilde.

— Tot atât cât știi și tu despre omoruri: ce ai citit și ce îți închipui. Un talmeș-balmeș.

— Foarte amuzant.

La ieșire, pe coridoare, era înghesuială. Afară, unii erau adunați pentru fotografia de grup, alții se îmbulzeau să-i felicite pe proaspeții căsătoriți. Pe femeile cu rochii decoltate, cu mâneci scurte și veșminte subțiri, le răzbise frigul. Bărbați în pardesie de culoare închisă se duceau să-și caute mașinile parcate prin cartier. Proaspeții miri se strecurau printre râsete și aplauze.

Mauricio recunoscu câțiva tipi de la petrecerea burlacilor.

O apucă pe Clotilde de braț și-i spuse:

— Hai să plecăm ori să mâncăm ceva.

Banchetul avea loc la un hotel la patruzeci de kilometri de Barcelona. Ca să ajungă la saloane au urmat o cărare cu pietriș străjuită de arbori desfrunziți printre care se strecura lumina palidă a crepuscului. Clotilde se ținea cu putere de brațul lui Mauricio. Nu era obișnuită cu tocurile înalte și se temea să nu cadă pe terenul denivelat.

Într-un salon spațios se servea aperitivul. Invitații soseau la anumite intervale, se salutau, apoi formau bisericuțe.

După o vreme în care se perindară fără încetare prin salon cu gustări și băutură, chelnerițele în uniforme îi rugară pe invitați să treacă în sala de mese. Nu le luă nimeni în seamă. După atâta așteptare, toți erau sastisiți și puțin cam băuți.

Până la urmă, amabile și hotărâte, chelnerițele izbutiră să-i manevreze pe invitați ca pe-o turmă.

La ușa sălii, aceștia erau îndemnați să-și găsească numele pe lista unde le era scris locul și numărul mesei. Părea complicat, dar nu era.

Mauricio și Clotilde se îndreptară spre locul atribuit. Comesenii lor erau Fitó și Raurell, cu soțiile lor, un bărbat de vârstă medie, neînsoțit, și o adolescentă timidă care spuse că era o nepoată de-a doua a lui Fontán. Mauricio și-o imagină drept ruda săracă și orfană, de la periferia cercului familial. Era, probabil, doar o fantezie.

Cei doi politicieni și Mauricio se salutaseră la biserică și schimbaseră câteva fraze de politețe în timpul aperitivului. Nu se mai văzuseră din noaptea alegerilor. Amândoi își manifestaseră atunci pesimismul în privința viitorului politic al Cataloniei, pe care-l vedeau la cheremul dreptei naționaliste pentru o perioadă nedefinită. Acum, în schimb, erau foarte însuflețiți. Mai ales Raurell, care era cel mai vioi. Fitó era mai circumspect, fapt ce-i conferea un aer superior față de colegul său de partid, care renunța să vorbească dacă Fitó deschidea gura. Fitó locuia acum la Madrid, detașat la Direcția Generală a Penitenciarelor,

funcție ingrată, de mare responsabilitate. Raurell însă ocupa un post important în proiectul olimpic al Barcelonei. Amândoi, unul din umbră, celălalt prin intermediul unei proiecții exterioare, contribuiau la îmbunătățirea situației din țară.

— Cum? Vârând oamenii la pârnaie și lingușindu-i pe membrii Comitetului Olimpic Internațional? întrebă Mauricio.

Mauricio întrecuse și el măsura la băut și prezența celor doi membri ai PSC îi provoca o agresivitate nejustificată. Nemulțumit de cursul vieții lui, atribuia un efect nociv și rău intenționat tuturor factorilor ce interveniseră, la un moment dat, în ea. Tot ce era legat de politică i se părea o conspirație împotriva bunăstării sale.

— Dacă tămâierea celor de la COI ajută la deschiderea de piețe acolo unde acestea nu există, fie binecuvântată lingușeala, spuse Raurell.

— Mereu blestematul defetism catalan, zise soția lui Fitó.

Își schimbase pieptănătura și îmbrăcămintea și avea acum o față crispată. Dar începu imediat să râdă.

— Am mâncat atâtea crochete că, dacă mai pun ceva în gură, o să-mi plesnească rochia.

Avea o rochie ce atrăgea atenția, cumpărată, fără îndoială, din Madrid.

— Trei feluri sunt asemănătoare, desertul, tortul miresei și *clafoutis,* spuse necunoscutul care stătea cu ei la masă.

Se prezentă singur. Se numea Toni și se ocupa de organizarea pe timpul verii, la munte, a concertelor de muzică clasică. Muzica era pasiunea lui, dar îndeletnicirea sa nu era de natură artistică: se ocupa cu colectatul subvențiilor.

— Dar nu și în această seară. Puteți cina liniștiți.

Adăugă apoi că era homosexual. Nu din această pricină era singur, ci pentru că în această perioadă nu avea partener.

— Dar, spune-ne, ce-i aia *clafoutis*? întrebă Clotilde.
— De ce-ar trebui să știu?
— Fiind o persoană cosmopolită, e de presupus că ești la curent cu asemenea lucruri.
Toni schiță un surâs condescendent.
— Poponar nu înseamnă cosmopolit. Eu sunt mai degrabă un soi de gospodină.
— Organizați și festivaluri? Sau doar angajați tarafuri?
— Nu. Tratez cu oameni din toate țările și, într-adevăr, călătoresc mult. Dar până acum n-am fost îmbiat cu *clafoutis.* Cel puțin nu cu știința mea.
Acest comentariu stârni râsul orfanei, care se înroși imediat și-și ceru scuze.
— Doar să nu fie cartofi dulci, spuse Raurell. Ni-i dădeau la colegiu, din când în când, și-i uram.
— *Clafoutis* e un fel de gogoașă care se dă la cafea, preciză soția lui Fitó.
— Mutându-ne la Madrid, lămuri Fitó, soția mea a fost nevoită să-și abandoneze biroul de la Barcelona și a înființat o firmă de catering. De-acolo știe. Să nu credeți că mâncăm acasă fleacuri din astea.
— O spui de parcă ar fi sendvișuri cu sardină.
— Mie îmi plac, zise Raurell.
Proaspeții miri își făcură apariția în acordurile marșului nupțial. Unii invitați fluierau și-și agitau șervețelele ca pe niște moriști. În pofida a ceea ce-i spusese Clotildei, Michelle continua să poarte rochia de mireasă, doar că lăsase la o parte vălul și boleroul. Rezultatul era o rochie sacramental, îndrăzneață, cu un aer pervers. Clotilde simți un gol în stomac și sângele ridicându-i-se în obraji.
Mauricio era ușor indispus și urmărea cu greu pălăvrăgeala aceea frivolă și dezlânată. Își dorea o discuție structurată, în care să se dezbată lucruri serioase. Raurell îi observă indispoziția și vru să-l integreze în conversație.
— Și tu, ce faci, tot cu scosul măselelor?

— Și a câte unui canin.

— De politică n-ai mai vrut să auzi, nu-i așa? În regulă, îți respect opțiunea. Îți amintești de Brihuegas?

— Cum să nu, dar nu mai știu nimic de el. Se bate în continuare?

— Sigur, doar că acum i-o trag toți.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Las-o baltă, spuse Fitó. Nimic nu e mai plictisitor decât bârfa. Mai ales bârfa politică. La Madrid nu fac altceva decât să ascult zvonuri și să le pasez mai departe. Nu cred nimic din ce aud, dar nu mă pot împiedica să nu propag brașoave. De ce? Nu știu.

— Mă rog, spuse Mauricio, dacă nu putem vorbi despre lucruri serioase, o să vorbim despre nimicuri. Avem destulă vreme și nu cred c-o să murim din asta.

Clotilde îi aruncă o privire severă.

— Să nu ne stricăm seara, zise printre dinți.

Mauricio mormăi o scuză și se apucă să-și alinieze tacâmurile.

După ce tinerii însurăței au terminat de salutat și s-au așezat la masa de onoare, în sală intrară o mulțime de chelneri și începură să împartă mâncarea. Acționau foarte disciplinați, cu rapiditate și precizie, ca să nu se răcească felul respectiv și pentru ca oaspeții să înceapă să mănânce în același timp. Se vedea că era o manevră studiată în detaliu și exersată cu mult înainte.

Din difuzoare se auzea discret o muzică arabă. Clotilde își aminti de întrebările lui Michelle legate de orchestra marocană. Până la urmă alesese un disc care abia se auzea și nu deranja pe nimeni. Organizarea socială solicită omologări și, în felul acesta, anulează inițiativele, chiar și pe cele mai simple și prostești, se gândea Clotilde.

Pentru a evita tăcerea stânjenitoare în care mâncau, Fitó spuse:

— Nu e cazul să ne angrenăm în discuții ideologice, dar nici să tragem pe linie moartă subiectele ce pot provoca opinii contrare. Putem vorbi despre orice.

— Trăim într-o țară liberă, spuse soția lui Raurrel.

— Liberă de *clafoutis*! exclamă adolescenta.

Inoportuna intervenție îi provocă un râs scurt și nervos și o îmbujoră intens. Mauricio o privi cu simpatie. Era, fără îndoială, o fată timidă, nesigură și docilă, incapabilă să-și exprime propria opinie. Doar câteodată, din necesități biologice, se lăsa dominată de impulsul de a profera câte o imprudență. În sfârșit, există cineva care nu ne ia în serios, se gândi Mauricio. O nouă generație care ne judecă erorile și-și bate joc de visele noastre. În curând vor avea putere, își vor impune ideile și fanteziile și ne vor trimite la azil. La rândul lor, vor da și ei greș așa cum am dat și noi, numai că noi ne vom putea odihni.

— Nu vreau să cad în banalitate spunând că e ușor să critici din afară. Muncești ca să obții niște rezultate și, în ultimă instanță, asta e tot ce contează. Rezultatele. Ce se întâmplă în bucătărie nu interesează pe nimeni. Eu aş vrea să spun un singur lucru: rezultate nu sunt doar cele care se văd și pot fi numărate. Sunt și acelea care nu se văd. Să mă explic?

— Parțial.

— Mă refer la ceva ce n-a trecut. Lucruri care ar fi putut să treacă, dar n-au trecut. La fel de important e și ceea ce se face, și ceea ce este împiedicat să se facă, la putere sau în opoziție, nu contează. Munca de obstrucție. În țara asta există multe forțe care se opun. În toate țările se întâmplă la fel, la noi poate mai mult. Tranziția e încă de dată recentă și multe lucruri vor rămâne nerezolvate. Bătălia rămâne de câștigat. Nu bătălia decisivă, ci bătălia pentru normalitate. Fiecare zi fără o lovitură de stat sau fără spectrul ei este un

triumf, cum e și fiecare ziar care își exprimă liber o opinie fără să fie suprimat din ordin guvernamental; cum e și orice persoană reținută în baza garanțiilor legale… în fine, lucruri pe care le socotim rezolvate, îngăduindu-ne să uităm de trecut…

— Să-l uităm? Cum să-l uităm dacă ni-l scoateți pe nas de câte ori puteți? Îl scoateți pe Caudillo din dulap la cea mai mică nemulțumire. Asta-i doar una…

— Trăim într-un moment de răgaz. De o parte, dreapta recalcitrantă, în așteptarea unei oportunități; de cealaltă, naționalismul reacționar și victimizat, deghizat în progresiști și revoltați. Uită-te la Țara Bascilor, sau chiar aici, la păturile cele mai radicalizate ale catalanismului: *skinheads* binecuvântați de biserică.

— N-o fi chiar așa, spuse Toni.

Din vocea și atitudinea lui se vedea că nu încearcă să contrazică, ci să domolească spiritele. Totuși, privirile s-au îndreptat spre el și a fost nevoit să dea explicații.

— Nu zic nici da, nici ba. Îmi arog doar dreptul de a trece peste toate. E poziția mea: una de nebun. Am o îndeletnicire care îmi place și mă străduiesc să-mi trăiesc viața fără să deranjez pe nimeni. Îmi plătesc impozitele. Scrâșnind din dinți, dar le plătesc, contând pe faptul că sunt bine administrate. Nu-mi place să mă gândesc că din impozitele mele se cumpără arme și că se întreține o armată care, în loc să ne protejeze, ne tutelează sau o poliție care mi-ar da o bâtă pentru că sunt homosexual, dar mă resemnez. Nici nu protestez că o parte din banii pe care îi câștig cu munca mea ajung în buzunarele unor politicieni corupți, sau că se finanțează cu ei birocrația unor partide politice inutile din punctul meu de vedere. Pretind însă, ca pe lângă toate acestea, să existe școli și spitale, și să nu ajung în stradă dacă într-o zi mă îmbolnăvesc. Nu trăiesc însă toată ziua cu gândul

la aceste lucruri. Trăiesc gândindu-mă la ale mele, la probleme care mă privesc direct. Poate nu sunt un cetățean exemplar. Mi-e totuna. Mă mulțumesc cu faptul că nu sunt un cetățean plictisit. Mă preocupă plictiseala. Țara asta și-a pierdut simțul umorului și bucuria de a trăi. Ne plictisim și-i plictisim și pe cei de lângă noi. Presa e plictisită, televiziunea e plictisită, iar conversațiile, cu excepția celei de față, sunt ca vai de lume. Iar de discursul politic, ce să mai vorbim. N-aș vrea să dau nume, de fapt, nici nu vă cunosc. Dar când aud un politician vorbind la televizor, mă gândesc întotdeauna așa: măi băiatule, de ce nu te apuci de dansuri populare?

Femeile îl ascultau cu un surâs de complicitate, iar bărbații, cu unul strâmb. El izbucni în râs.

— Am vorbit prea mult. Nu sunt doar nebun, ci și gaiță. Sper să nu vă fi ofensat.

— Nu, nu, dimpotrivă, spuse Raurell.

Mauricio nu zise nimic, dar în forul lui interior se simți, de bună seamă, jignit. Un astfel de discurs, aparent sincer, rostit pe un ton teatral și susținut de gesturi mieroase, i se părea o formă perversă de a exprima, fără niciun reproș, maximum de dispreț față de opinia celorlalți. Astfel de ieșiri plac doar femeilor, se gândi.

Cina progresa într-un ritm susținut. Conducerea localului se străduia să termine cât mai repede cu acea parte a evenimentului ca să poată închide bucătăria și reduce personalul din sală.

Un invitat de la o masă mai depărtată propuse, într-un registru acut, un toast pentru miri. Aceștia se ridicară în picioare și își înălțară paharele. Un cor glumeț le ceru să se sărute, iar când au făcut-o, izbucniră în aplauze, ovații și fluierături.

Mauricio nu găsea un moment potrivit ca să se retragă.

Raurell lămurea unele aspecte ale proiectului olimpic, în ideea că toate aveau să iasă bine. Lucrarea de cea mai mare importanță și, totodată,

cea mai spectaculoasă, era inaugurarea unei șosele de mare viteză care avea să ocolească orașul. Această centură al cărei impact ambiental va fi minim va îmbunătăți nu doar traficul intern prin fluidizarea intrărilor și ieșirilor din nucleul urban, dar va lega și cartierele periferice, atât între ele, cât și cu centrul orașului. În felul acesta se punea capăt unor decenii de izolare. Integrarea tuturor cetățenilor și eliminarea barierelor de clasă constituiau aspecte esențiale ale proiectului socialist în conceptul său despre oraș. Dar proiectul nu se termina aici: orașul se va deschide și spre mare și se va asana și reface cartierul chinezesc.

— Dacă ies toate așa cum e de așteptat, va fi un oraș țuț. Știu că deja unii semnalează primejdia pierderii personalității. Ei spun că, dacă procedăm în acest fel, Barcelona va deveni un oraș desenat. Nu știe nimeni ce vrea să însemne asta, dar sensul e negativ. O trădare a memoriei istorice. Ne avertizează că în cartierul chinezesc nu vor mai exista prostituate și bordeluri, nici prăvălii cu prezervative sau spălătorii, de parcă ar fi ceva rău în eradicarea unui fenomen nesănătos și dezonorant.

Mauricio nu era atent la aceste argumente. Le știa pe dinafară. De fapt, Raurell și, câteodată, Fitó erau cei care duceau greul conversației, fără ca cineva să-i contrazică sau să le dea dreptate. Îi venea să zică: „Voi, politicienii, le-ați lăsat fără slujbă pe prostituate. Până și pe asta ați vrut să puneți mâna”. Dar n-a zis nimic. Îi era totuna.

— În Catalonia, în zilele noastre, tradiția e o cauză moartă. Ne cramponăm de o industrie textilă lipsită de anvergură și complet învechită. Ce facem noi aici alții fac la fel de bine pentru un salariu de zece ori mai mic, fără reclamații și revendicări. Există țări unde muncitorii lucrează pentru un bol de orez. Dacă ar avea un drapel roșu și-ar face din el un cearșaf. Dacă vrem să supraviețuim, trebuie

să ne transformăm. Totul se schimbă, în bine sau în rău. Cu ajutorul faxurilor și al computerelor banii s-au internaționalizat. Capitalul nu are frontiere.

Făcu o pauză, goli paharul de vin și adăugă:

— Pentru ceilalți, mult trâmbițata productivitate catalană n-ar trebui să fie un motiv de mândrie. Mai întâi ne-am îmbogățit de pe urma comerțului cu sclavi, apoi, la începutul secolului, cu piețele coloniale, mulțumită devastărilor produse de Primul Război Mondial, iar în cele din urmă prin speculații imobiliare și turism ieftin.

— Se vede că la Madrid te-nnebunesc, spuse Raurell.

Vocea lui dovedea o agresivitate surprinzătoare. Se părea că vor asista la o confruntare.

La un moment dat se stinse lumina în sală și patru chelneri ieșiră din bucătărie împingând un cărucior acoperit cu o față de masă ce cădea în falduri, pe care trona un tort cu multe etaje. La fiecare etaj, mici focuri bengale scoteau scântei producând un efect neplăcut.

Izbucniră ovații acompaniate de răcnete de bețivi, iar, când focurile bengale s-au stins, s-a reaprins lumina în sală. Proaspeții căsătoriți stăteau lângă tort, iar maestrul de ceremonii le prezentă o sabie de cavalerie cu care aceștia făcură o tăietură simbolică peste prăjitură.

Mauricio își aminti imediat de scena cu *omelette norvégienne.* Se uită cu coada ochiului la Clotilde să vadă dacă îi împărtășea repulsia pe care o resimțea pentru spectacol, dar expresia ei dovedea o complezență binevoitoare. Părea fascinată de semnificația acelui ritual grosolan. Contrar tuturor principiilor, instituția căsătoriei trezește în inconștientul feminin o reacție ancestrală, cu rădăcinile înfipte adânc în numeroasele secole de obediență.

Mitul degradant al Cenușăresei, se gândi Mauricio: fata de serviciu, blajină, nespălată și

catalană, care se oferă doar pentru a se ști utilă la ceva.

— Când ne vom căsători, nu vom apela la asemenea țopârlănii, îi susură la ureche.

— Vedem noi atunci, spuse ea.

Clotilde nu sesiză sarcasmul observației și nici nu era conștientă că răspunsese cu o afirmație la propunerea lui Mauricio.

În timp ce tortul se tăia în felii, iar acestea erau distribuite cu viteza obișnuită, apăru pe estradă o orchestră. La cuplarea difuzoarelor se produseră reverberații penetrante și dureroase.

Chelnerii umpleau cupele de șampanie.

Orchestra emise câteva note dezacordate, după care începu să cânte un vals. Mirii deschiseră dansul. La scurt timp, mirele își invită soacra, iar mireasa, socrul. Apoi se succedară alte combinații protocolare. Câțiva invitați ieșiră la dans, însă participarea era scăzută. Muzica stridentă inhiba conversațiile. Se puteau schimba doar câteva fraze scurte cu vecinul de masă.

— Să dansăm, zise Clotilde.

— Nu acum. Mai târziu.

— Doar pentru atmosferă. Prietenii sunt pentru ocazii.

Mauricio nu vedea niciun motiv să contribuie la întreținerea acelei bufonerii, dar nu voia să se opună dorințelor Clotildei, al cărei elan i se părea pe cât de neînțeles, pe atât de ofensiv, deși, chiar și așa, îl considera o răsplată.

Cântat foarte prost, cu instrumente electronice, valsul lui Strauss era o aberație. Mauricio dansa acceptabil, iar Clotilde se lăsa purtată cu ușurință.

În mijlocul ringului se întâlniră cu proaspeții miri, care din nou dansau împreună după terminarea rondului familial.

Dând cu ochii de ei, Michelle îl părăsi pe Fontán și veni s-o ia pe Clotilde la dans. Mauricio și Fontán se treziră în mijlocul ringului, într-o situație mai puțin onorabilă. Mauricio era șocat.

Fontán zâmbea. Se vedea că era dispus să suporte, cu demnitate, orice umilință.

— Femeile… Dacă nu vrei să înnebunești, nu le lua în seamă.

Își luă prietenul de braț și îl conduse la masa acestuia. Acolo îi salută pe Fitó, pe Raurell și pe soțiile lor. Toni dansa cu adolescenta timorată.

Fontán chemă un chelner și îi ceru un whisky cu gheață. Un alt chelner se prezentă cu o cutie de havane.

— Nici țigările de foi nu mai sunt ca altădată, zise Raurell, frământând-o pe a sa.

— Spune-i-o lui Fidel, îl îndemnă Fontán cu un surâs malițios. Socialismul tinde să niveleze pe nesimțite.

Mauricio le urmărea pe Clotilde și pe Michelle. Dansau amândouă cu deplină seriozitate. Ceilalți le priveau îngăduitori și zâmbitori. Era un spectacol elegant și libidinos, cum se întâmplă când frumusețea se impune în mod înrobitor.

— Vino să-l salutăm pe tata, zise Fontán. Îți amintești de el?

— Campionul la tenis. Cum să nu! Dar el m-o fi ținând minte?

— Uneori nu-și amintește nici de mine, dar se face că-și amintește. De toate uită, doar de prefăcătorie nu.

Traversară din nou ringul. Fontán își prezentă rudele cu o voce monotonă, ca unul care rostea o litanie.

— Mătușa Carmen, mătușa Mercedes și soțul ei, José Maria, vărul meu.

În final, ajunseră și la tatăl lui Fontán. Mauricio recunoscu imediat în bătrânul spilcuit ce ținea între degetele lui tremurătoare o țigară de foi pe admiratul *dandy* al franchismului. Scrumul îi cădea pe pantaloni.

— Tată, el e Mauricio Greis, un coleg de liceu.

Bătrânul *playboy* își plimbă privirea fără să se oprească într-un loc anume și schiță un zâmbet.

— Ei, băiete, de când nu te-am văzut! Patricio, nu?

— Mauricio.

— Da, îmi amintesc de tine. Sunt o grămadă de ani. Te-ai însurat, Patricio?

— Aștept la rând, domnule Fontán.

Bătrânul *playboy* zâmbi cu un aer distant și protector.

— Stai puțin cu noi. Uite, spuse arătând spre un bărbat îmbrăcat în gri, acesta e părintele Arriaga. L-ai văzut la ceremonie. A fost foarte bun, foarte bun, dar acum, așa îmbrăcat, pare altul. Un nerușinat, nu-i așa? Mie îmi plăceau preoții cu sutană sau, dacă nu, cu gulere înalte, dar unde o să ajungem cu cravata asta de tergal? Citești Biblia, Patricio?

— Mărturisesc că nu.

— Rău faci. Biblia e cuvântul Domnului. Ținem în casă cuvântul Domnului și nici măcar nu ne uităm peste el. La soldul de cont curent, da. În schimb, la cuvântul Domnului, nici gând. Am dreptate, părinte?

— Cuvântul Domnului e iubirea, spuse părintele Arriaga. Iubirea și faptele bune.

— Eu m-am obișnuit să citesc din Biblie în fiecare zi. De când m-am pensionat. O carte grozavă: povestește ce s-a întâmplat și ce se va întâmpla. Vrei să știi care e viitorul lumii, n-ai decât să citești Apocalipsa. Toate-s acolo: războiul nuclear, criza valorilor, sfârșitul lumii. Tot.

— Dar cine câștigă anul ăsta la Wimbledon nu spune.

— Nu, dar îți spun eu: Boris Becker.

Clotilde și Michelle se apropiară de masă, ținându-se de talie.

— Ai văzut ce noră superbă am?

— Mie nu-mi spuneți vorbe dulci, domnule Fontán? Sunt Clotilde.

— E adevărat, să mă ia dracu'. În țoalele astea și așa de frumos coafată nici nu te-am recunoscut.

Ultima oară când te-am văzut păreai o vrăjitoare. Frumoasă și adorabilă, dar vrăjitoare. Te-ai măritat?

— Încă nu.

— Și ce aștepți?

— Să mă cereți, domnule Fontán.

— De-aș avea cu zece ani mai puțin, n-aș spune nu. M-am însurat c-o vrăjitoare. Era un film care se chema așa: *M-am însurat c-o vrăjitoare.* Vă amintiți, părinte? Ăștia nu, că-s prea tineri. În schimb eu, fetiță, mă vezi, pe jumătate expirat, retras cu gândurile mele și puțin obosit de viață. Medicul mi-a interzis să fumez.

— Cum să nu, văd, spuse Clotilde arătând spre țigara de foi pe care bătrânul *dandy* o ținea între degete.

— Măcar acum. Dă-i încolo de medici. Sănătatea e a mea, ce dracu'. Am auzit că lucrezi la cabinetul lui Macabrós. E ceva! Să-i spui că așa ți-am zis eu. Dar să-i spui!

Michelle se agăță de brațul lui Mauricio.

— Dansează cu mine. Moșu' ăsta mă scoate din sărite.

— O să te-audă.

— Nu aude.

Michelle se apropie atât de mult de Mauricio, încât acesta auzi foșnetul rochiei de mireasă.

— De fapt, nu mă înghite. Ar fi vrut ca băiatul lui să se însoare cu Clotilde. Era fata lui de suflet. Dar, pentru că taică-su e un aiurit, iar unchiul ei, un pungaș, și-a schimbat părerea.

Mauricio nu-i urmărea raționamentul și nici nu era dispus să-l încuviințeze. În chestiunea respectivă prefera să se țină deoparte. Cu cât știu mai puțin, cu atât e mai bine, se gândea.

— Uite cum o pipăie.

— Nu văd nimic din ce spui.

— Cu privirea, omule.

— Ah, mă rog, dacă e numai atât…

Dezamăgită de indiferența lui Mauricio, Michelle îl părăsi în mijlocul ringului.

Mauricio se întoarse la masa lui. Fața de masă era plină de pete de grăsime, de scrum, de bucăți de pâine, de farfurii murdare, pahare goale și șervețele mototolite. Ridică de jos un șervețel cu pete de mâncare și de ruj și un șal de mohair ce alunecase de pe un scaun.

Raurell își dansa soția, iar consoarta lui Fitó dormea pe un scaun, crăcănată cu nerușinare. Adolescenta timorată lipsea. Fitó și Toni discutau. Văzându-l pe Mauricio, Fitó îl puse la curent cu tema dezbaterii.

— Eu n-am nimic împotriva homosexualilor, asta ar mai lipsi. Spun doar că nu înțeleg înclinația lor pentru căsătorie. Atâția ani de luptă cu sistemul și acum, scoși de sub incidența legii penale, vor să fie gospodine.

— Nu noi luptăm cu sistemul, frumosule. Sistemul luptă cu noi.

Mauricio își dădu seama că amândoi erau beți, dar nu agresivi.

— Și chiar vreți să intrați în garda civilă, nu ți se pare aiurea? insistă Fitó.

— Eu nu vreau să fiu gardian civil. Vreau doar să nu mi se trântească ușa în nas pentru că sunt ceea ce sunt.

— Mi se pare o dorință rezonabilă, zise Mauricio.

— Societatea nu e pregătită, adăugă Fitó, și nu se pot da legi împotriva voinței comunitare.

— Cu așa criteriu, deja puteți anula impozitul pe venit, spuse Mauricio.

— Ascultă, dacă e să vorbim prostii, plec, zise Fitó.

Se ridică și părăsi masa clătinându-se.

— Nu e noaptea mea norocoasă, spuse Mauricio.

— Nu pune la inimă. După două pahare își arată fața.

— Cine, heterosexualii?

— Politicienii. Să comande, ăsta e principiul lor de bază. Cel mai puțin contează partidul și programul. De fapt, pe ei îi interesează să le spună altora ce au de făcut. Orice lucru, mai puțin acela de a-i lăsa pe oameni în pace.

— Parcă trecuseși prin multe, nu?

— Mie nu-mi pasă pe cine aleg, e clar?

Din fericire, în clipa aceea apăru Clotilde.

— Despre ce vorbiți?

— *Die Wahiverwandtschaften.*

— Fir-ar să fie!

— *Afinitățile elective.* Nu cunosc pe nimeni care să-l fi citit pe Goethe. E trist.

— Nu-i o porcărie?

Toni se ridică.

— Mă duc la toaletă. Să nu anunțați poliția dacă nu mă întorc într-o oră.

— Pare jignit, zise Clotilde, ce i-ai spus?

— Eu? Nimic. Specialitatea mea e jignitul fără intenție. Pe vremuri, asta însemna că ești antipatic. Sunt o gură spartă? Dacă sunt, nu-mi dau seama. Dansăm?

— Nu. Sunt obosită. Iar muzica e oribilă. Cele mai proaste hituri de acum douăzeci de ani. Lipsește doar porom-pompero.

— Atunci, să plecăm.

Clotilde se așeză pe un scaun.

— Nici asta.

— Nu e noaptea mea norocoasă, repetă Mauricio.

— Ai putea să-mi aduci ceva de băut? Orice. Apă de Vichy. Nu. Mai bine un gin tonic. Tare. Nu. Cu puțin gin. Mă rog, cum o fi.

Mauricio se ridică anevoie. Băuse peste măsură, îl durea spatele și i se muiaseră picioarele. Luând-o pe lângă ringul de dans ajunse la o masă lungă, plină cu sticle și pahare. Îi ceru chelnerului un gin tonic și un pahar cu apă. Acesta făcu un gest de încuviințare și dispăru. Mauricio își turnă un pahar

cu apă și-l bău. După câtva timp chelnerul îi aduse băutura într-un pahar înalt. Când porni înapoi, spre masă, un invitat se ciocni de el și-i vărsă o cupă de șampanie pe sacou. Murmurând scuze abia inteligibile, se ținu după Mauricio până la masă. Insistă să se ocupe de problema curățătoriei. Mauricio trebuia, cu orice preț, să-i trimită factura. Căutându-și cartea de vizită prin buzunare, sfârși prin a-și vărsa pe haine și restul de șampanie. Până la urmă renunță și plecă bombănind.

La masă nu mai era nimeni. Până și Clotilde dispăruse.

Mauricio se așeză și începu să soarbă, cu înghițituri mici, din ginul tonic.

Privea în jur și vedea lumea dansând și fâțâindu-se prin sală și se gândea că, în mod evident, el era singurul care nu înțelegea utilitatea acelei farse monumentale. Doar un compromis asumat de comun acord le îngăduia oamenilor să funcționeze în toiul unei confuzii generale și să-și îndeplinească obligațiile fără să se lase striviți de absurd și de contradicții. Ceremonialul, prefăcătoria și limbajul stereotip care formează rădăcina și eșafodajul vieții sociale erau singurele care-i îngăduiau individului să subziste, să-și exercite profesia, să comande, să se supună, să câștige bani, să trăiască în familie, să aibă copii, să facă față surprizelor neplăcute, eșecurilor și dezamăgirilor, să suporte îndoiala, frica și incertitudinea, să îndure boala și durerea și să accepte iminența morții. Dar pentru așa ceva trebuie să ai o credință pe care eu n-o am. Puțină, dar credință să fie. Papa crede într-adevăr în Dumnezeu, iar Hitler era convins că evreii se aflau la rădăcina tuturor relelor. Să atribui o cinică instrumentalizare superstițiilor și instinctelor joase ale maselor înseamnă să oferi inteligenței o relevanță pe care ea nu o are. Credința e cheia. Mișcă munții și orice terenuri, mai cu seamă pe cele care favorizează speculația imobiliară. Eu însă

n-am credință. Să ne irosim deci timpul și resursele și să ne îndreptăm spre finalul inexorabil, precum acest sacou, ud și murdar din pricina unui bețivan. O haină bună, pierdută de nesăbuința unui străin. Și acum, fără ea și fără credință, ce se va alege de mine? Scepticismul nu mai e la modă.

În timp ce Mauricio se consacra acestor reflecții, Clotilde se agita pe ring înnebunită și uitată de vicleana ce o scosese la dans și-i urmărea mișcările cu ochii înroșiți și dezorientați. Acționase impulsiv, văzând-o singură la masă, și acum îndrăzneala o punea într-o situație de compromis. Era evident că își ieșise din minți, dispusă, fără îndoială, la orice. Dacă el n-ar fi profitat de ocazie, ar fi ieșit prost față de cei care îi urmăreau și, în primul rând, față de el însuși; dar în acel moment dificil nu știa cum să procedeze și nici cum să îndrepte situația, dacă, într-adevăr, nu dorea ca aventura aceea neașteptată să se sfârșească în altceva. Temerile lui erau justificate de vreme ce Clotilde, pentru a-și domoli nervozitatea și pentru a scăpa pur și simplu din vâltoarea unor gânduri negre, ieșise să danseze fără să se uite după partenerul ei. Totodată, și ea vedea în convențiile acelea ridicole forma de aglutinare a unor forțe divergente, socotindu-se victima unui sistem sortit, în definitiv, să suprime orice tentativă de independență și să înlăture orice semn de neregularitate. Însă ea respingea ideea și, dezinhibată de alcool, dansa într-o manieră febrilă și nerușinată, cu scopul inconștient și iluzoriu de a atrage atenția și de a provoca scandal. Doar expulzarea ar fi făcut să nu fie devorată de ambianța în care se găsea cufundată dintotdeauna. Însă o ultimă pâlpâire a rațiunii îi demontă delirul: nimeni n-o va sprijini în planul ei. Singura salvare se afla în propriile ei mâini, doar că se simțea incapabilă să facă pașii necesari. Ideile dezordonate și mișcarea frenetică îi induceau o ușoară amețeală. Își pierdu ritmul și echilibrul, se

clătină și făcu câțiva pași nesiguri. Fu gata să cadă în mijlocul ringului. Nu acesta era scandalul pe care și l-ar fi dorit. Brațul unui bărbat se opunea surpării ei. Știuse, fără să se uite, că era Mauricio; rezervat, acesta îi urmărise evoluția și acum intervenea cu o strategie de proprietar. Clotilde simțea gratitudine și ranchiună.

— Ia-mă de-aici.

O conduse la toaletă. După ce ieși de acolo, Clotilde avu impresia că totul se schimbase. Orchestra abandonase estrada. Din difuzoare se auzea acum o muzică suavă. Câteva perechi dansau împleticindu-se. Mesele erau aproape goale. Pardoseala, plină de resturile petrecerii.

— Am stat atât de mult?

— Da, destul de mult.

— Mirii au plecat?

— De câteva ceasuri bune.

— Și noi?

— Plecăm și noi.

— Unde?

— Unde vrei tu.

— Dar tu unde vrei să mergi?

— Depinde.

— De ce?

— De tine. Merg oriunde, cu tine. Fără tine, acasă, la papucii mei.

— Și de ce trebuie să decid eu? Mereu cade pe mine chestia asta.

— Asta se întâmplă pentru că ești nehotărâtă. Cine știe ce vrea nu trebuie să hotărască nimic. Toate îi sunt deja hotărâte.

— Numai că eu sunt o megaidioată, Mauricio. Ajută-mă.

— Vrei să plângi?

— Da.

— De ce?

— Pentru că am chef. Dar nu în public. În plus, mi s-ar duce rimelul și aș fi ca-ntr-un film de

Almodovar. Du-mă acasă. Nu. În America de Sud. Să facem revoluția promisă.

— Ai tras ceva pe nas, la toaletă?

— Pe naiba. Vreau să merg în Bolivia.

— O idee excelentă. Ne ducem acum la culcare și mâine-dimineață cumpărăm o mitralieră și ghidul Michelin.

*

După nunta lui Fontán, Porritos a mai trăit un an de zile, starea înrăutățindu-i-se în fiecare zi. Mauricio avea informații de la părintele Serapio, căruia îi dădea din când în când bani pentru subzistență, pentru îngrijire și medicamente. Printr-un acord tacit, stabilit de la bun început, suma nu era periodică și nici fixă, ci în funcție de nevoi și de împrejurări. Când se ivea ocazia părintele Serapio lua legătura cu Mauricio, îi spunea suma și stabileau împreună locul și momentul plății. Mauricio întreba atunci de Porritos și despre evoluția bolii, iar părintele Serapio îl informa pe un ton laconic și aspru, care sublinia disprețul resimțit pentru interlocutor. Mauricio accepta această pedeapsă, nu discuta suma cerută, nici nu cerea explicații legate de soarta ei. Nu ceruse niciodată vreo chitanță, nici părintele nu se oferise să-i dea vreuna.

Totuși, în decursul primăverii, Mauricio simți nevoia s-o vadă pe Porritos, nu pentru că avea conștiința încărcată, ci din afecțiune. I se întâmpla uneori, pe neașteptate, să-și aducă aminte de momentele bune trăite împreună și îl încerca o dureroasă senzație de pierdere.

Cu prima ocazie îi aduse la cunoștință părintelui Serapio dorința lui, fără să-i ofere nicio explicație. Acesta îi răstălmăci cuvintele.

— Ar fi mai rău decât orice. Când și-a pus în gând să nu te mai vadă, a suferit mult. Acum e resemnată sau, cel puțin, nu e tulburată. N-ai însă nevoie de încuviințarea mea și presupun că te ștergi la cur cu părerile mele.

— Nici una, nici alta. Dar aş prefera să te limitezi la organizarea întâlnirii și să lași restul în seama noastră.

Părintele Serapio îi telefona după câteva zile.

— Porritos trebuie să se ducă joia următoare la spital, pentru tratament. I-am spus că vrei s-o însoțești.

— S-a bucurat?

— A început să plângă. Nu știu dacă de bucurie sau de necaz. Dar iluzii, sigur că-și face.

La ora convenită, Mauricio își parcă mașina în fața intrării, după un șir de alte mașini, și sună la interfon. Răspunse doamna Marcela.

— Coborâm imediat.

Veniră amândouă. Doamna Marcela era foarte șleampătă. Purta peste halat un șorț murdar, iar în păr avea o mulțime de agrafe. Porritos slăbise mult și umbla cu dificultate, sprijinindu-se de brațul doamnei Marcela. Când dădu cu ochii de Mauricio își mută privirea în altă parte. Fără să zică nimic, Mauricio o apucă de celălalt braț și o ajută să treacă printre mașini, până la mașina lui.

— Ce mașină frumoasă, spuse ea, e nouă?

Doamna Marcela îi făcu lui Mauricio un semn cu ochiul.

— Da.

Doamna Marcela îi întinse un plic mare, care trebuia predat la spital. Pe plic era scris numele medicului.

— Mă duc după sacoșă, zise doamna Marcela.

Dispăru în întunericul de la intrare. Mauricio încercă să-i atașeze lui Porritos centura de siguranță, dar ea refuză. Mauricio urcă lângă ea.

— E cald. Vrei să ridic capota?

— Mi-ar plăcea.

Mauricio porni motorul, ridică piedica și apăsă pe buton: capota se ridică, se plie în aer și dispăru în portbagaj. Porritos urmări manevra cu interes.

— Numărul ăsta l-am mai văzut cândva, spuse la sfârșit.

— Cum să nu! Ai călătorit și altădată cu mașina asta. Doar că acum, pe moment, nu ți-ai adus aminte.

— Scuză-mă, mă ia uneori valul.

— Ni se întâmplă tuturor.

— Ce consolare!

— De ce te duci la spital?

— Trebuie să-mi facă niște analize să vadă dacă n-am făcut sarcomul Kaposi.

— La femei, e o raritate.

— Așa se zice. Dar mi-au ieșit niște pete pe gât și vor să-mi facă nu știu ce.

— Petele pot să apară și de la altceva. Ai dureri?

— Fel de fel. Cap, articulații, dureri intestinale și, mai nou, bradipsihie.

Mauricio fu surprins s-o vadă atât de informată în chestiuni de terminologie medicală și atât de puțin preocupată de toate celelalte. Pe de altă parte, e firesc, își spuse.

Doamna Marcela apăru cu geanta de gimnastică.

— Mai târziu o să vin să te văd, fetiță.

— O să-mi fie bine, doamnă Marcela. Profită de ocazie și odihnește-te.

— Cum vă merge, doamnă Marcela?

— Of, domnu' doctor, fiecare cu crucea lui. Dar, când o văd pe sărăcuța asta, cum să mă mai plâng? Bine, mă duc.

Era gata să izbucnească în plâns și nu voia să se vadă.

După plecarea ei, Mauricio întrebă:

— Ce-i cu ea?

— Fiică-sa e cam neserioasă. Și prietenul ei la fel. Ce știu eu? Stă toată ziua și mi se plânge, de parcă nu le-aș avea și eu pe-ale mele. Hai, să plecăm.

— Dacă vrei putem da o raită cu mașina înainte să mergem la spital.

— Du-mă unde vrei.

— Mă gândeam să iei puțin aer.

— Bine, e-n ordine.

— Să-mi zici dacă ți-e frig sau te deranjează vântul, să trag capota.

— Nu, nu. Îmi place.

Mauricio conducea încet, fără să vorbească și fără să se uite la Porritos. Avea de gând să profite de claritatea luminii și s-o ducă la Montjuich, însă la jumătatea drumului observă că adormise. Reduse viteza, opri mașina, trase capota, apoi continuă drumul în direcția spitalului.

Aproape de spital, Porritos deschise ochii și scoase un țipăt. Nu știa unde era.

— Cu mine, spuse Mauricio.

— Știu. De asta am adormit.

— A, te plictisesc.

— Mă relaxezi. Cu tine e ca și cum aș scăpa de frică.

— O să vin să te văd. Îți promit.

Înainte să plece de la spital vorbi cu medicul, iar acesta îi schiță o panoramă sumbră.

— Cea mai rea e încăpățânarea cu care se ține de viață. Zice că nu merită să trăiești așa, dar la cel mai mic simptom i se activează toate alarmele. Nimic n-o preocupă mai mult ca sănătatea. N-o să înțelegem niciodată natura umană.

Mauricio își dădu seama că n-a avut suflet lăsând-o pe Porritos de izbeliște și se hotărî să facă față consecințelor și să se ocupe din nou de ea. De fapt, boala lui Porritos crease între ei o legătură imposibil de distrus. Mauricio socotea că mariajul cu Clotilde era ca și făcut, dar știa că relația trebuia subordonată deznodământului inexorabil al bolii. Se temea de consecințele acestei amânări fără termen, dar conștiința îl împiedica să acționeze altfel.

*

Ajungând a doua zi la spital, Mauricio o găsi pe Porritos trează și euforică. Crezu, pe moment, că asistă la un miracol, dar își dădu imediat seama de ce se întâmplase. Obișnuită cu scurgerea lentă a orelor în monotonia lugubră a apartamentului și

doar cu doamna Marcela drept companie, rutina ciclică și energică a spitalului devenise pentru ea un stimulent. Era familiarizată cu subordonările și procedurile centrului, stabilise o relație cordială cu infirmierele și cu medicii tineri care își făceau vizitele diurne și știa când își produceau calmantele efectul dorit. Porritos se gândea că își trăiește ultimele clipe de bunăstare pe această lume. Din păcate, efectul era de scurtă durată. Brusc, evidența unui simptom, o analiză dureroasă, un rezultat puțin încurajator îi aminteau din nou de condiția ei fără ieșire.

— Ieri am întâlnit-o pe Remedios. Ți-o amintești? Săraca, e într-un hal de ți se face frică. Abia am recunoscut-o. În schimb ea, de cum m-a văzut, doar că nu mi-a sărit de gât. M-a întrebat chiar și de tine, de câteva ori. Dacă mai suntem împreună, și așa și pe dincolo. I-am spus că da, ca să fie ceva vesel. Să te duci s-o vezi, vrea să-ți ceară o favoare.

— Bine. Nu cred că pot face mare lucru pentru ea; dacă vii cu mine mă duc.

Căutară împreună salonul lui Remedios. Chiar prevenit, Mauricio fu impresionat de aspectul muribundei. Părea, pur și simplu, un cadavru dezgropat.

Auzindu-și numele, Remedios deschise ochii și îi privi alarmată. Apoi, probabil recunoscându-i pe vizitatori, începu să trăncănească de-o manieră incomprehensibilă, printre gâfâieli și gemete, cu o agitație crescândă. Ca s-o liniștească, Mauricio o întrebă dacă mai făcea parte din secta evanghelică. Remedios se gândi un moment, apoi, mai senină, răspunse că nu. Secta era o escrocherie, credința nu ajută la nimic, iar lui Isus Christos nu-i pasă de suferințele oamenilor. El a avut-o pe-a lui, cu crucea-n cârcă și loviturile soldaților, dar ulterior, după cum se vede, a uitat de hapul amar și nu s-a mai gândit la ceilalți.

Mauricio admira acel soi de religie naivă, blasfematorie și autentică.

Acum, Remedios credea în magie. Cu o formulă pe care o știa doar ea, putea face o poțiune ce tămăduia orice boală, în spital n-o lua nimeni în serios și refuzau să-i aducă ingredientele, nu fără motiv, căci poțiunea ar pune cruce medicinei și tuturor leneșilor ce trăiau de pe urma ei. Dacă cineva i-ar putea aduce din oraș cele trebuincioase și ar ajuta-o cu rețeta, ea și toți bolnavii din secție s-ar vindeca într-o clipită.

Mauricio înțelese ce aștepta Remedios de la el și de ce voise să-l vadă.

Ca să-i cânte-n strună, o întrebă de ce anume ar avea nevoie și ea îi înșiră, pe nerăsuflate, o listă interminabilă și incoerentă. Era de nestăvilit.

După un timp, Mauricio și Porritos ieșiră în vârful picioarelor, lăsând-o pe Remedios cu psalmodierile ei.

— Biata Remedios, spuse Porritos, la prima mea internare ea mi-a fost prima colegă de cameră. Apoi au fost și altele, dar prima e ceva deosebit. Când va muri, pentru mine va începe numărătoarea inversă.

— Nu fi macabră. Medicina și horoscopul sunt lucruri diferite.

— Nu prea diferite. Niciuna din ele nu e de vreun folos. Prin asta se aseamănă. Și prin escrocherii.

Încurajările o supărau.

Dar și pe Mauricio îl ofensau ieșirile ei necontrolate. Se angajase să aibă grijă de ea, dar pretindea, pentru el, puțină gratitudine. În sinea lui, dorea ca Porritos să părăsească mai repede lumea asta și să-l lase în pace. Asemenea gânduri i se păreau josnice, dar nu le putea evita. Restul nu era decât o agonie lentă și sterilă.

Chiar dacă subiectul era amintit ocazional și dezbătut pe un ton calm, impersonal și aproape în

trecere, el afecta în mod dureros relația lui Mauricio cu Clotilde.

Ea înțelegea conflictele, rezervele și schimbările de atitudine ale lui Mauricio și în multe privințe îi aproba în mod tacit poziția, dar această acceptare nu făcea realitatea mai suportabilă. Părinții ei, pe care Clotilde îi ținuse de la început la distanță, nu știau cum să interpreteze surprinzătoarea împotmolire a unei relații pe care o credeau consolidată și erau neliniștiți că fiica lor era nefericită fără ca ei să cunoască motivul.

Clotilde se dedică trup și suflet profesiei. Petrecea mult timp în biroul ei, absorbită de cazurile ce-i fuseseră încredințate. Vreme de câteva săptămâni primi mai multe telefoane de la Michelle, sosită de curând din voiajul ei de nuntă. Clotilde îi răspunse cu oarecare indiferență și evită, sub pretexte banale, orice întâlnire. Nu dorea să mai știe nimic despre domnul și doamna Fontán.

*

După câteva luni, avocatul Macabrós o chemă pe Clotilde în biroul lui. Era pe înserat, stagiarii și secretarele plecaseră, în penumbră, apartamentul părea mare și dezolant, iar conturul mobilelor sugera forme sumbre, amenințătoare.

Intrând în birou, Clotilde percepu o aromă grețoasă pe care și-o amintea din alte ocazii.

Avocatul Macabrós spuse:

— Intră și închide ușa. L-ai cunoscut pe Cervello, vechi prieten al casei.

Cu o mișcare complicată, cocoșatul se ridică din fotoliu și îi întinse o mână umedă și rece.

— Mă consider un bun fizionomist, dar nu-mi aminteam cât sunteți de frumoasă, domnișoară.

Pe Clotilde o încercă aceeași senzație de repulsie ca și la precedenta lor întâlnire. Avocatul spuse pe un ton digresiv:

— Ia loc. Treceam în revistă evenimentele, împreună cu prietenul Cervello… L-am pus în

temă cu progresele tale: absolvirea lui Breto și alte evoluții nu mai puțin strălucite, în fine, nu sunt prea generos cu elogiile și nici nu te-am chemat aici ca să-ți fac un *laudatio,* dacă așa i se mai spune… își drese glasul, adoptă o atitudine mai puțin volubilă și adăugă imediat: Ți-l amintești, fără îndoială, pe *monsieur* Pasquine, de la Geneva…

— Desigur. *Monsieur* Pasquine nu e ușor de uitat.

— Într-adevăr, spuse încet avocatul Macabrós, de parcă ar fi căutat cea mai potrivită formulă pentru introducerea unei teme spinoase, într-adevăr. *Monsieur* Pasquine e o persoană aparte… Chestiunea e să știi… până unde poate ajunge particularitatea la un bărbat, nu știu dacă mă fac înțeles.

Cocoșatul interveni cu obișnuitul lui neastâmpăr.

— *Monsieur* Pasquine e o canalie, ce dracu'. Canalie împuțită. Lucrurile sunt clare. N-are rost să ne ascundem după deget.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Cervello, suntem între juriști, spuse avocatul Macabrós cu răbdare sibilinică, nu putem enunța judecăți pripite. Fapt e că există indicii… doar indicii… că *monsieur* Pasquine ar fi putut… coopera. Asta e cuvântul potrivit: coopera.

— Ce fel de cooperare și cu cine? întrebă Clotilde.

— Ce mai contează? Cu cei competenți, cu autoritățile… Natura actului în sine e importantă. Cooperarea. Și mă întreb… Vreau să spun, prietenul Cervello și cu mine ne întrebăm dacă tu… în contactele tale cu *monsieur* Pasquine…

— N-a menționat niciodată vreun plan de cooperare, spuse Clotilde. Ar fi absurd să credeți…

— Uneori, i-o reteză avocatul, uneori bărbații le povestesc femeilor lucruri pe care nici lor însele nu

și le-ar spune. Din slăbiciune sau lăudăroșenie, în momente de… desfrânare.

— Desfrânare?

— Dacă în discuțiile voastre ar fi fost vreun strop de… galanterie.

— Vă gândiți că am făcut amor cu el?

Avocatul Macabrós își ridică privirea de parcă ar fi vrut să ia cerul drept martor al afrontului.

— Ah, *ce vocabulaire… quand même!*

Cocoșatul râse ca o cioară.

— Nimeni nu insinuează așa ceva, domnișoară, dar vă apreciem sinceritatea.

Pentru prima oară Clotilde se întoarse către el.

— Cum adică, nimeni nu insinuează, domnule Cervello?

Avocatul Macabrós interveni, fandosindu-se:

— Să ne păstrăm manierele, vă rog. *Monsieur* Pasquine își dă aere de Don Juan. Ca regulă generală, elvețienii nu sunt lichele, dar unii sunt și, după câte se vede *Monsieur* Pasquine aparține acestei minorități.

— *Monsieur* Pasquine nu mi-a făcut niciodată curte, cel puțin nu într-un mod perceptibil. Pot să știu ce a făcut?

— Să zicem că pentru anumite… tranzacții… confidențialitatea a încetat să fie… confidențială. O lovitură pentru clienții noștri și o discreditare a cabinetului.

— Și de unde știți că *monsieur* Pasquine e autorul?

— De știut nu știm, spuse Cervello, cel puțin nu în mod sigur. Rareori există dovezi în asemenea cazuri. De aceea, e important să căutăm printre posibilități… Nici domnul avocat, nici eu nu dorim să vă ofensăm. Dar între colegi nu trebuie să existe secrete, asta s-o țineți minte.

Clotilde ridică din umeri.

— Nu sunt colegă cu dumneavoastră. Aici sunt tolerată. Dar asta n-are nicio legătură. Eu nu sunt neloială. Cu *monsieur* Pasquine am avut o relație

scurtă și strict profesională. Poate nici atât. Altceva nu am de spus. Vă rog să mă scuzați…

— Nu plecați, vă rog, se repezi cocoșatul, ăsta nu e un interogatoriu. În plus, adăugă lansând o privire alarmată vechiului pendul oprit de ani de zile, eu hotărăsc cine poate fi pus pe liber. Sări din fotoliu, își recăpătă echilibrul și adăugă: Dar, în ceea ce-l privește pe acest individ, sunt la ordinele lui.

— Pe moment, spuse avocatul Macabrós resemnat, nu sunt prea multe de făcut. Să avem răbdare și să ne descurcăm cum putem.

— Dumneata poruncești. Eu, unul, doar știi… Ca primă măsură, i-aș trimite un avertisment. După aceea, o să vedem.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Cervello, nu e nimic sigur. Doar zvonuri și presupuneri.

Cocoșatul se îndreptă spre ușă. Înainte de-a o deschide se întoarse și spuse:

— Așa cum presupui, afacerea mi se pare o bătaie de joc. Dar, după mine, un avertisment…

Avocatul Macabrós se făcu că nu aude insinuarea. Cocoșatul schiță o reverență și grosolană, și ceremonioasă și ieși.

Clotilde se întreba dacă ghebosul vorbise în sens figurat sau literal.

— Îmi pare rău de impertinență, spuse avocatul, în meseria noastră suntem deseori nevoiți să coborâm la… amănunte, e imposibil să evităm… partea sordidă… O să te obișnuiești. Vrei, într-adevăr, să continui pe post de colaborator extern?

— Știți la fel de bine ca mine. Credeți că aș fi făcut-o?

— Ce?

— Să-l sperii. Pe *monsieur* Pasquine. Vizita aceea…

— Cervello e expeditiv. Deontologia lui nu e și a noastră. Sper să nu ai nevoie, dar, dacă într-o zi vei avea nevoie de el, ai auzit ce-am spus: e expeditiv. La nivelul nostru, modest, trebuie să fim

și noi; e târziu și cu siguranță ești așteptată. Eu mai rămân puțin.

Clotilde se întoarse la biroul ei, stinse luminile și ieși. Pe trotuar o abordă Cervello.

— Aveți mașină, domnișoară?

— Da, dar nu vin cu ea la serviciu.

— Eu, pentru că nu conduc, am întotdeauna un taxi prin preajmă. Vi-l pun la dispoziție.

— Nu vă deranjați.

— Dacă m-ar fi deranjat, nu v-aș fi așteptat. E o plăcere. Eu n-am orar și nici obligații, pe mine nu mă așteaptă nimeni, iar noaptea e umedă și vântoasă.

În timp ce vorbea făcea semn cu o mână. Un taximetru opri lângă bordură. Șoferul coborî și deschise ușa din spate.

— Bună seara, domnule Cervello.

— Bună seara, Paco. S-o ducem pe domnișoara.

Pentru că prezența șoferului îi oferea garanții, Clotilde urcă în mașină și îi spuse adresa. Pe drum, cocoșatul comentă:

— Macabrós greșește că nu vă pune în valoare. Valorați mai mult decât filfizonii ăștia. Vorbesc de stagiari, filfizoni încrezuți și fără imaginație, care n-au ceea ce ar trebui să aibă. Dumneavoastră le aveți pe amândouă. Iar Macabrós e fraier. Se gândește că într-o bună zi o să vă măritați și o să vă lăsați de meserie. Dar dumneavoastră n-o s-o faceți, pentru că sunteți bătăioasă. Macabrós e fraier, chiar așa i-am spus, cu cuvintele astea. Dar, de poruncit, el poruncește, chiar dacă e fraier. Dacă ar fi după mine…

— Dar nu este, domnule Cervello, așa că lăsați-o moartă.

Ghebosul schimbă tonul.

— M-am tot gândit la ce ne-ați spus despre computere. E foarte interesant, sunt deja convins. Și mă întrebam… dacă nu v-ar conveni să lucrați pentru mine. Pentru agenția mea, vreau să zic. Nu spun să-l părăsiți pe Macabrós. Aveți acolo un

viitor. Dar, dacă vă interesează, chiar cu titlu de încercare, am putea găsi o formulă. Un câștig suplimentar, pe lângă salariu, nu-i de lepădat.

— Dacă oferta e sinceră, vă mulțumesc, dar să nu vă surprindă că refuz. De altfel, pentru agenție aveți nevoie de un inginer informatician, nu de un avocat. Domeniul e complicat, iar eu cunosc doar aspectele generale. Puținul pe care-l știu e pentru a preveni delictele, domnule Cervello, nu pentru a le comite.

— Cervello, domnișoară, Cervello. Nu Cervello. Cervello e nume catalan, iar eu nu sunt catalan. Nici catalan, nici altceva. Catalanii sunt înalți și zvelți. Ca cei din Madrid. Aragonezii și galicienii, la fel. Și totuși se ceartă între ei. Eu, dacă aș fi normal, nu m-aș certa cu nimeni. Dar pentru că sunt așa cum sunt, sigur că-s contra lumii. Înveninat? Nici vorbă. Doar pe picior de război, domnișoară, pe picior de război. Ei sunt ei, iar eu sunt eu. Așa a fost din prima zi, așa va fi până la ultima. Pentru mine nu există nicio secundă de răgaz. Cine să mi-o dea? Se uită pe geam, parcă studiindu-i pe pietonii care treceau pe lângă mașină. Apoi continuă, fără să se întoarcă: Domnișoară, când eram puști și cei de-o seamă cu mine învățau să umble cu bicicleta, eu știam că nu mă voi putea urca niciodată pe-o bicicletă. La fotbal, aproape la fel. Și tot așa. Apoi a venit vremea fetelor, dar nu știu de ce vă spun toate astea. Cu alții, ele o fac din plăcere, eu însă trebuie să plătesc. Ele stabilesc prețul, iar eu plătesc și văd cum o fac în silă. Există și unele mai puțin istețe, care râd. Le prefer, știți? Treabă bună! Mie îmi place că râd… Se răsuci și îi aruncă lui Clotilde o privire rece și amuzată, de parcă ar fi spus: Nu mă lua în serios, dar mai cu seamă nu mă compătimi. Vă povestesc aceste lucruri cam deocheate, convins că pentru dumneavoastră ele țin de știință, nu de pornografie. Îl plesni pe taximetrist peste ceafă și exclamă: Tu nu asculta, băi, sulică! De

fapt, vorbim ca să vorbim. Doi colegi de muncă, aflați pentru o clipă împreună, în aceeași mașină. Oamenii stau de vorbă și se cunosc. Vedeți? Am ajuns deja la casa dumneavoastră.

— De unde știți?

— Cunosc cartierul. Oprește, Paco.

Șoferul opri și ieși să deschidă ușa. Clotilde coborî.

— Mulțumesc.

— N-aveți de ce, spuse cocoșatul. A, înainte să plecați, încă ceva. Sunt sigur că n-a fost nimic, dar în locul lui *monsieur* Pasquine mi-aș fi pierdut mințile după dumneavoastră.

*

Dincolo de neplăcerile tipice situației, Mauricio fu nevoit să suporte în mod regulat prezența părintelui Serapio.

Mauricio observă că la obișnuitele halucinații ale părintelui contribuia și un alcoolism tot mai pronunțat. Nu i-ar fi păsat dacă băutura nu i-ar fi modificat în rău caracterul, dar, când era beat, devenea agresiv, iar, când nu era sub influență, devenea taciturn și bombănitor. În schimb, la o doză echilibrată de alcool, părintele Serapio era invadat de un optimism exaltat și copleșitor, momente în care voia să facă în așa fel încât toată lumea să participe la entuziasmul său. Printre femeile credule și adolescentele naive din parohia lui, părintele Serapio trecea drept un iluminat. Îi îngăduiau să spună orice grozăvie, iar el, obișnuit să nu-l contrazică nimeni, devenea tot mai nebun.

Pe măsură ce starea lui Porritos se înrăutățea, influența părintelui asupra ei, scăzută pe durata relației cu Mauricio, devenise enormă. Porritos credea tot ce-i spunea părintele Serapio.

— Dumnezeu cel Atotputernic își poate trimite în orice clipă îngerii și sfinții, cum am văzut de atâtea ori în stampele și picturile din biserici! Un car de foc tras de heruvimi poate trece chiar acum prin această fereastră, fără să spargă geamul.

Mauricio nu-și putea stăpâni exasperarea în fața acelor dovezi de delir.

— M-aș mulțumi dacă heruvimii ar spăla geamurile și ne-ar lăsa în pace. Ce nevoie avem de un car de foc?

În asemenea situații, Porritos era întotdeauna de partea părintelui Serapio.

— E un exemplu, omule.

— Dar nu se înțelege.

— Eu îl înțeleg și-mi face bine.

Mauricio nu avea altceva de făcut decât să tacă.

Într-una din zile, părintele Serapio îl luă deoparte și-i spuse.

— Am o veste!

Lui Mauricio, euforia părintelui îi provoca din capul locului mari suspiciuni.

— Să auzim.

— L-am găsit pe fratele lui Porritos. Ea nu știe nimic, închipuie-ți ce surpriză! Nu s-au văzut de un secol.

— Or fi avut vreun motiv. Nu era la zdup?

— Ba da, la Málaga, dar a obținut gradul trei și poate căpăta o învoire. Sunt convins că-l vor lăsa să vină la Barcelona dacă se prezintă cu un motiv atât de serios. O soră pe patul de moarte: e nevoie de curaj ca să-l refuze.

Părintele Serapio îl găsise pe fratele lui Porritos cu ajutorul unor preoți excomunicați care înființaseră un centru de reeducare pentru delincvenți. Mauricio ar fi preferat să lase lucrurile așa cum erau, dar nu se putea amesteca în chestiunile de familie ale lui Porritos.

— Cu ea ai vorbit?

— Încă nu. Am vrut mai întâi să mă consult cu tine.

— Cum așa? De ce cu mine?

— Știi, băiatul nu are slujbă. În ziua de azi nu-i ușor să câștigi un ban, mai ales pentru un pușcăriaș. Ar avea nevoie de un mic ajutor.

— Bine, dar există ceva în lumea asta pentru care eu să nu trebuiască să plătesc?

— Dumnezeu le dă unora bani pentru ca aceștia să fie împărțiți cu înfrățire creștinească. Trebuie să alegi între cer și Wall Street.

— Nu vreau să mai aud tâmpenii. Să vorbim cu Porritos. Dacă ea e de acord să se întâlnească cu podoaba aia, mă mai gândesc.

Mauricio își puse speranța în dezinteresul pe care îl arătase Porritos pe vremea când nu era bolnavă, dar ea dădu semne de mare bucurie la gândul că s-ar putea să-și revadă fratele. Era mult mai tânăr și ea îl crescuse de parcă ar fi fost copilul ei. Apoi, un șir de ghinioane provocate de unii și de alții i-a separat. Și, pentru că Porritos nu-i vorbise niciodată despre fratele ei, decât poate în trecere și cu destulă indiferență, Mauricio se gândi că povestea cu creșterea lui era o simplă fabulă, iar accesul ei sentimental încă un efect al situației în care se afla. Lui Porritos tot ce o transporta într-o etapă anterioară a vieții ei i se părea un semn bun.

— De acord, dar nu vreau să am de-a face cu el, îi spuse între patru ochi părintelui Serapio. Îi cauți gazdă și-i dai o diurnă de întreținere. Banii ți-i dau eu. Dar așa, cu țârâita și doar pentru câteva zile. Dacă tipul miroase că suntem vacă de muls, nu ne mai descotorosim de el.

După câteva zile, fratele lui Porritos se prezentă acasă la ea.

Părintele Serapio, pe care Mauricio îl socotea un farsor neproductiv, dovedi cu această ocazie o sârguință și o eficacitate admirabile. Dând de veste prin cartier, găsi pentru fratele lui Porritos o cameră cu mic dejun și cină, în locuința unor pensionari fără copii. Porritos ar fi vrut să-l primească pe fratele ei la ea. Pretindea că îi va găsi un loc în apartament. Dar au convins-o că, la perechea de pensionari, fratele ei va locui mai bine, fără să fie nevoie ca ea să-și sacrifice și puținul confort de care dispunea. Pensionarii

locuiau în apropiere, iar el putea veni s-o vadă oricând.

Fratele lui Porritos părea un băiețandru: avea trăsături de copil, era blond și imberb. Se numea Robustiano și i se spunea Ruby. Era simpatic și părea să aibă un caracter deschis: era mereu vesel, se arăta mulțumit de toate și râdea tot timpul. Lui Mauricio îi amintea de Porritos din vremurile ei bune și asta făcea să-i fie simpatic în pofida rezervelor. Totuși, exista ceva neclar în ființa lui, cu siguranță din pricina vieții de delincvent și a faptului că stătuse la închisoare. Câteodată, aparent fără motiv, privirea îi devenea fioroasă, atitudinea ursuză, iar râsul lui căpăta o tentă de cruzime.

Din prima clipă s-a arătat afectuos față de sora lui și a știut să disimuleze bine efectul pe care i-l vor fi produs deteriorarea și emacierea ei. Totuși s-a abținut s-o îmbrățișeze și s-o sărute, atingând-o doar în trecere, prin haine. Din gesturi și precauții se vedea că-i era teamă. Fără îndoială că la pușcărie văzuse cazuri asemănătoare și știa la ce putea să se aștepte.

Pentru Porritos, toate acestea treceau neobservate. Prezența fratelui îi producea o asemenea bucurie că până și simptomele bolii îi dispăruseră într-o anumită măsură. Parcă o vizita unul dintre îngerii prefigurați în bețiile părintelui Serapio.

*

Într-o după-amiază, secretara avocatului Macabrós intră în biroul Clotildei și-i puse niște documente pe masă.

— Șeful zice să le citești, să le semnezi și să mi le dai înapoi. Și, dacă lipsesc date, să le completezi cu mâna ta.

Era vorba de un contract de muncă și de formularele pentru asigurări sociale. Pentru că asta se întâmpla la puțin timp după conversația din taxiul lui Cervello, Clotilde se întrebă dacă inițiativa îi aparținea avocatului Macabrós sau

acesta se lăsase înduplecat de argumentele cocoșatului. Această posibilitate o neliniștea. De la creatura aceea nu se putea aștepta la nimic bun și gândul că ar fi putut să-i rămână datoare o făcea pe Clotilde să respingă oferta.

— Ce datorie? Tu nu datorezi nimănui nimic, spuse Mauricio. Dimpotrivă. Altceva te ține pe tine legată de cabinetul acelui comanduler.

— Din ce arhive ai scos cuvântul ăsta?

— Goethe îl folosește mult: *kommandulieren.*

— Bine, dar un cabinet de avocatură nu-i o mercerie.

— Nu, dar nicio sucursală a cartelului din Medellin. Nu face pe neștiutoarea. Chiar vrei să dai carierei tale o asemenea întorsătură?

Clotilde se enerva când Mauricio afirma ceva în care ea însăși credea. Ar fi preferat o altă părere.

— Nu cred că există multe alternative.

— Multe nu: câteva. Dar cu una ai terminat.

Clotilde sfârșea prin a-i da dreptate, dar, când rămânea singură, se înfuria că cedase. Universul avocaturii era complex și nu lipsit de zone obscure. Totuși, de când lumea, bărbații au rezolvat această dilemă. În schimb, societatea le cerea femeilor o onestitate profesională vecină cu sfințenia: apărarea cauzelor nobile, ajutorarea nevoiașilor, integritatea înaintea ambițiilor. Această atitudine i se părea, în mod evident, patriarhală. Clotilde socotea că femeia trebuie să fie stăpână peste trupul și conștiința ei.

Pentru a-și risipi îndoielile, vorbi cu avocatul Macabrós și-l întrebă dacă semnarea contractului de muncă ar obliga-o să accepte orice caz, indiferent de natura lui.

— Semnează odată hârtiile alea nenorocite și nu mai vorbi prostii. Pe lângă asta, contractul poate fi reziliat de oricare din părți, cu un preaviz de o lună.

Clotilde semnă pe loc, iar avocatul vârî documentele într-unul dintre sertarele mesei lui de

lucru.

— Oricum ar fi, trebuie să vă mulțumesc, spuse Clotilde.

Avocatul se despărți de ea printr-un gest brutal.

— *Allez, allez.* Pe vremea lui Franco nu existau tineri. De aceea trăiam mai bine.

Decizia n-a ajutat-o pe Clotilde să scape de angoase. Un loc de muncă sigur îi permitea să se gândească la posibilitatea de a trăi pe cont propriu. Ideea o atrăgea, dar nu știa cum va reacționa Mauricio. Cu prima ocazie aduse vorba despre asta, dar într-un mod atât de subtil, încât acesta nici nu își dădu seama. Clotilde se supără: Mauricio era perspicace doar când îi convenea.

În realitate, Mauricio era preocupat de altceva.

În săptămâna în care a sosit, fratele lui Porritos îl trase deoparte și îi spuse că trebuia să se întoarcă la Malaga. Putea cere o prelungire a învoirii, dar pentru asta avea nevoie de o garanție.

— Ce înseamnă garanție, în cazul tău?

— Habar n-am. Nu știu prea multe. Oricum, nici vorbă să fie cineva răspunzător pentru comportamentul meu. Ar fi culmea. Nici depunerea unei cauțiuni, cum zicea cineva.

— Atunci…

— Bănuiesc că se referă la o slujbă… chiar cu program redus. E doar o presupunere.

— Și cine să-ți ofere aici o slujbă?

Fratele lui Porritos surâse cu inocență.

— Poate tu. Dacă nu, să văd…

— Ruby, eu nu te pot angaja și nu cunosc pe nimeni care s-o poată face. Și cu atât mai puțin, de pe-o zi pe alta. Mă tem că va trebui să te întorci la Málaga. Aici ce-o să faci?

— Chestii de tarabă. Cât să trăiesc de azi pe mâine. Andaluzia însă e una, iar Catalonia deja se știe.

— Nu știu ce se știe, dar nu e adevărat. În Catalonia e o criză de te ia naiba, așa că va trebui să te întorci la tarabă. Dar dacă, într-adevăr, te

interesează să vii la Barcelona, eu și părintele Serapio putem da sfoară-n țară. Vremurile sunt grele, dar ceva tot vom găsi, mai devreme sau mai târziu.

— Nu. Eu am nevoie acum, cât stau aici, lângă biata Porritos. Dacă plec, îi dau o lovitură care îi poate grăbi sfârșitul. Dacă moare cât sunt la Málaga, înseamnă că-mi pot lua de pe acum rămas-bun de la ea, cred că mă-nțelegi.

— Nu fi prost, Ruby, chiar din asta poți să înțelegi că cererea ta nu e rezonabilă.

Apariția doamnei Marcela, care venise să ducă gunoiul, le întrerupse dialogul. Odată cu ea pătrunse în apartament și un miros intens de ceapă prăjită. Mauricio profită de pauză ca să adopte un ton mai puțin defensiv.

— Uite, băiete, cel mai bun lucru e să te întorci la Málaga. Te vor lăsa să vii, ca și acum, câteva zile, din când în când…

Cerându-și mii de scuze, doamna Marcela trecu cu punga de gunoi. Raționamentele lui Mauricio rămaseră suspendate în aer ca ceva fals, pompos și inoportun.

Fratele lui Porritos schiță un surâs trist și plin de candoare.

— E-n regulă, omule. Nu trebuie să-mi spui ce am de făcut. Știu eu prea bine. Voiam doar să spun că, dacă aveam o ofertă de muncă, puteam cere eliberare condiționată și de asta ți-am cerut ajutorul. Dacă vrei să mi-l dai, e grozav, dacă nu, rămânem în aceiași termeni ca și până acum.

Aici se termină conversația, dar nu și chestiunea.

Prevăzând o nouă solicitare, Mauricio vorbi în aceeași zi cu părintele Serapio.

— Băiatul e simpatic. Eu, în locul tău, i-aș face un bine. În felul acesta ar fi câștigată toată familia.

Mauricio înțelese că, luând partea unui delincvent, părintele credea că menține vie trista și ofensatoarea luptă de clasă sau, pur și simplu,

profita de ocazie pentru a se amuza pe seama necazurilor sale.

Iar pe Porritos nu se putea bizui.

Mauricio își stoarse creierii încercând să rezolve conflictul ce se prefigura.

La nunta lui Fontán, Fitó spusese că avea un post înalt la departamentul penitenciarelor. Mauricio se gândi să-i prezinte cazul. Dacă Fitó ar putea obține o prelungire a permisului, poate că fratele lui Porritos ar renunța să-l mai preseze. În felul ăsta ar fi câștigat timp.

Sună la Ministerul de Interne. Acolo i s-a spus că departamentul penitenciarelor ținea de Ministerul de Justiție. După mai multe încercări nereușite izbuti să vorbească cu secretara lui Fitó, dar nicidecum cu el, care ba nu se afla în birou, ba era într-o ședință, ba vorbea tocmai atunci la telefon. Mauricio nu voia să-i explice secretarei motivul pentru care sunase. Oricum, înțelegând că problema era una personală, secretara adoptase o atitudine nepăsătoare. Fără îndoială, avea de răspuns în fiecare zi la o mulțime de apeluri similare. Mauricio adăugă la numele său datele pe care le socotea relevante: că era din Barcelona, că era stomatolog și că la cererea lui Fitó făcuse parte dintre candidații socialiști la ultimele alegeri autonome. În tăcerea politicoasă cu care îi recepționa cuvintele, Mauricio își vedea așteptările eșuate.

Între un apel și altul la Ministerul de Justiție, Mauricio își aminti la un moment dat de femeia de la ferometal. La vremea respectivă cântărise bine situația, apreciind drept convenabilă o bună relație cu ea și cu grupul de acțiune civică, dar la ora adevărului a fost dezamăgit de oamenii aceia obtuzi și ineficienți. Cu toate acestea, se hotărî să-și încerce norocul.

Căută în carnețel și găsi numele femeii: Mariconchi Ruspide.

Pretextând cumpărarea unor becuri, se prezentă la magazin. Mariconchi Ruspide se afla la tejghea. Îl recunoscu imediat pe Mauricio, îl salută cu multă amabilitate și se interesă de sănătatea lui Porritos. Impresionat de buna primire și după ce-i răspunse la întrebări și flecări cu ea pe diverse teme, Mauricio întrebă cum mergea grupul de acțiune civică. Mariconchi Ruspide surâse disprețuitor.

— Pfiu. M-am dat la fund, de-o vreme.

— Cum așa?

Mariconchi Ruspide îi povesti că după mai mulți ani de subminare a activităților asociației, o fracțiune disidentă, prezentând înscrisuri, formulând plângeri și perturbând desfășurarea dezbaterilor, izbuti cu ajutorul unor chichițe legale să convoace alegeri extraordinare și să pună mâna pe conducerea asociației.

— Alternanța nu e rea, spuse Mauricio, data viitoare o să câștigați voi.

— Noi? La revedere! Am demisionat în bloc. Eram întemeietorii, știți. Noi am creat asociația în plină dictatură, în clandestinitate. Și ne-am pus pielea la bătaie ori de câte ori a fost nevoie. Am făcut de toate în cartier: proteste sindicale, asistență, activități culturale. Când nu erau nici de unele noi am deschis aici un cineclub. În seara când a rulat *Belle de jour* a venit atâta lume încât autoritățile au dispus închiderea localului. Se temeau de adunări, chiar dacă oamenii veniseră să vadă țâțele lui Catherine Deneuve. Și acum… și acum… vin niște neruși… nerușina…

— Nerușinați.

— Așa-i: niște fără de rușine și ne dau afară cu regulamentul în mână. Cu curva de regulament, da, domnule. Dar se va aranja.

Soțul lui Mariconchi Ruspide intrase în magazin și-și urmărea femeia cu îngrijorare. Mariconchi Ruspide se apropie de Mauricio și acesta simți în

respirația ei un puternic miros de vin. Soțul interveni.

— Mariconchi, du-te înăuntru. Îl servesc eu pe domnu' doctor.

Mariconchi Rúspide se duse, cu chiu, cu vai, în spatele magazinului.

— Scuzați-o pe soția mea, zise bărbatul, măsurându-și cuvintele. E puțin obosită. Cu ce vă pot servi?

Rolurile s-au schimbat, se gândi Mauricio, sau poate că ăștia doi se îmbată pe rând. Oricum o fi, de aici nu mă aleg cu nimic.

Se întoarse cu becurile, iar fratele lui Porritos începu cu ale lui.

— M-am gândit la discuția noastră despre angajare.

— Ți-am spus tot ce era de spus, Ruby. Nu s-a schimbat nimic…

— Mi-a trecut prin cap… e un gând, mă rog… mi-a trecut prin cap că mă poți angaja la cabinetul tău.

— Eu sunt salariat la o clinică de stomatologie. Acolo nu te pot angaja. Nici pe tine, nici pe altcineva. În plus…

— Nu, dar aș putea să le spun la chioșc că ai cabinet la Mataró. Se pare că-i o chestie grozavă.

— Dacă chestia asta ți-a spus-o soră-ta sau preotul, ar fi trebuit să-ți spună și că mai am încă de plătit finisajele și instrumentarul.

— Hai, colega, nu te ascunde după deget, că doar am văzut ce mașină ai.

— De altfel, tu n-ai ce face nici acolo, nici în altă parte. E pentru oameni specializați, cu studii și experiență…

— Nici la recepție?

— Policlinica nu-i hotel, Ruby. Ți-am mai spus…

— Ascultă, dacă nu m-ajuți, mă văd obligat să plec, e limpede? Asta o fac pentru soră-mea, la dracu', uită-te la ea, sărmana. Nu mai trăiește nici

trei luni. După aceea poți face ce vrei cu mine, serios. Nu pot s-o las așa, în calvarul ăsta. În mod normal, trebuia să fiu la Málaga încă de acum două zile. Rahații ăia nu se joacă de-a socotitu', înțelegi? Dacă mă agață cu vreo prostie, intru la răcoare, frate.

Vorbea pe un ton implorator, iar în vocea și în atitudinea lui nu era pic de amenințare. Evidența pericolului o făcea, oricum, inutilă, și asta o știa, la fel de bine și Mauricio, și fratele lui Porritos.

Mauricio nu era laș, dar nici agresiv. Ura certurile, iar în situația respectivă se temea că până la urmă va ceda pentru a menține o pace precară în niște împrejurări neprielnice.

Copleșit de incertitudine și negăsind sprijin, sfârși prin a-i povesti totul Clotildei.

Clotildei, care avea un caracter hotărât și combativ, i se păru că atitudinea lui Mauricio era lipsită de curaj.

— Dacă cedezi un milimetru, vei rămâne legat de acest cutărică tot restul zilelor tale. Tu îi dai, din compasiune, o slujbuliță, iar ei te vor da pe mâna procuraturii, de unde nu mai scapi.

— Poate că da, dar nu știu cum să mi-l iau din cârcă, fără a-l mânia pe Dumnezeu.

— Dar va trebui s-o faci. Și încă de unul singur. Eu nu te pot ajuta.

— Nu ți-am cerut să mă ajuți. Ți-am spus doar ce problemă am.

Clotilde nu cedă. Nu cu mult timp în urmă îi povestise cu amănunte despre conversația ei cu Cervello și bănuia că, voalat, Mauricio îi sugera să apeleze la serviciile vicleanului cocoșat. Avocatul Macabrós îi spusese limpede că Cervello era expeditiv. Clotilde se simți șantajată.

— Nu ți-am cerut niciodată să faci ceva pentru mine, spuse Mauricio și, de fapt, nici n-ai făcut.

Relația dintre Mauricio și Clotilde trecea printr-un moment dificil și incidentul respectiv umpluse

paharul. Discutară, își făcură unul altuia reproșuri și se despărțiră fără vreun gând de împăcare.

*

Confruntat cu imposibilitatea de a rezolva criza într-un mod satisfăcător, Mauricio discută cu asociatul său.

— Trebuie să plec pentru o vreme. Nu văd altă soluție. Caută un înlocuitor. Când lucrurile o să se aranjeze, mă întorc; o să vedem atunci dacă mai continuăm sau nu.

— Vrei să arunci totul pe fereastră, spuse Manolo Villares.

— Mă gândesc uneori dacă n-ar trebui să mă arunc eu pe fereastră, Rabus.

— Bine, o să vezi. Fuga e și ea o strategie.

Mauricio fu mulțumit de atitudinea asociatului său.

Manolo Villares nu emitea niciodată judecăți și nici nu dădea sfaturi.

Totuși, în aceeași seară, Clotilde primi un telefon.

— Sunt Manolo Villares, asociatul lui Mauricio.

— Ah, Rabus, ce mai faci?

— Bine. Te-am sunat pentru că vreau să vorbesc cu tine, cred că-ți imaginezi despre ce. Mâine la cină?

Clotilde acceptă propunerea fără tragere de inimă. Nu simțea pentru Rabus nici respect, nici afecțiune și lăsă să se înțeleagă că intervenția lui era contraproductivă.

Rabus o duse la un restaurant pretențios, însă liniștit, plin de directori executivi tineri și pomădați. Clotilde aprecie alegerea: se aștepta din partea lui la o bombă zgomotoasă și rău mirositoare.

Rabus intră în subiect de îndată ce *maître* le-a luat comanda.

— Cum ți-am spus și la telefon, te-am chemat ca să vorbim despre Mauricio. A intrat într-o încurcătură. Cinstit, eu n-o socotesc gravă. Dacă

nu face prostii, se rezolvă de la sine. Dar nu asta e fondul chestiunii. Fondul chestiunii e că Mauricio e foarte singur și nu are un caracter atât de puternic, sau atât de nepăsător, încât să se descurce în viață fără ajutorul cuiva. Partea proastă e că nu-l ajută nimeni sau nu așa cum ar avea el nevoie. Scuză-mă, poate nu explic cu destulă claritate. Vorbitul nu mă pasionează și nu am obiceiul să mă bag în viața altora. Fiecare cu ale lui, nu?

Apariția primului fel îi dădu ocazia să-și reorganizeze discursul, apoi continuă:

— Deși Mauricio și cu mine semănăm ca oul cu castana, pot înțelege ce i se întâmplă. Vezi, pentru că noi, stomatologii, suntem obișnuiți să ascultăm în fiecare zi tot felul de plângeri, ne e greu să ne ducem în fața altora cu propriile lamentări. Și, chiar dacă am face-o, cine ne-ar asculta? Câștigăm destui bani de pe urma unei meserii nu prea atrăgătoare. Lumea crede că muncim doar pentru bani. Dar nu e adevărat. Noi ne iubim meseria. Și pentru că ne place, nici nu vorbim despre altceva. Dacă nu ne-am strădui, am fi oamenii cei mai plicticoși de pe lumea asta. În realitate, suntem ca toți ceilalți. Iar ceea ce facem nu e nici urât, nici vulgar, nici plictisitor. Lumea nu înțelege, e limpede. Oamenii ne văd în halat alb, văd că ne vârâm degetele în gura pacientului și cred că suntem niște monștri în comparație cu… nu știu… în comparație cu Batman sau ceva similar. Aceasta e imaginea eroului la modă în societatea noastră: Batman. Un personaj stupid care nici măcar nu există. În schimb, un stomatolog… Dar nu, stomatologul e un om de știință. Stomatologia e o știință, una care progresează într-un mod spectaculos. Și tot ce facem și studiem este pentru vindecarea semenilor. E adevărat, uneori provocăm neajunsuri, dar ele sunt puține în comparație cu reușitele.

Făcu o pauză și-și încruntă sprâncenele. Avu impresia că spusese ceva nepotrivit și nu se

încumeta s-o privească în față pe Clotilde. Pe ea, dimpotrivă, o mișcase pledoaria prolixă și superfluă pe care Rabus o susținuse în favoarea profesiei sale.

— Vezi, ce-ți spuneam: încep să vorbesc despre ale mele și o țin așa toată noaptea. Scuză-mi perorația plictisitoare. De fapt, aș vrea să știi cum e văzut Mauricio dintr-un alt unghi. Cu siguranță, el nu-ți arată această latură a personalității lui și, dacă o face, e pe jumătate în glumă. Suntem obișnuiți cu bancurile despre dentiști și, uneori, fără să ne dăm seama, ne comportăm întocmai doar pentru a ne face plăcuți. Eu nu, căci n-am deloc simțul umorului. Nu l-am avut niciodată. Dimpotrivă: sunt atât de nesuferit, încât, spuse de mine, cele mai naive bancuri par porcării. Mauricio e altfel, are vervă și ironie. De multe ori nu știu dacă vorbește serios sau în zeflemea. Vezi, el, care pe dinăuntru e atât de serios, face pe saltimbancul în exterior, pe când eu, care sunt din fire un lasă-mă să te las, sunt din multe puncte de vedere un tip plicticos. În fine, iar bat câmpii. Dar nu asta voiam să-ți spun. Nici măcar chestia pe care ți-am zis-o adineauri despre dentiști; doar ca s-o ai în vedere. Aici, adăugă fără pauză, se mănâncă foarte bine. Eu nu mă dau în vânt după *nouvelle cuisine.* Ba dimpotrivă. O consider apă de ploaie, în schimb, unde există un mușchi de vită cu ardei copți… Al nostru e excelent. Nițel cam subțire după gustul meu, dar gustos, ce mai!

Privi întristat farfuria goală, de parcă i-ar fi părut rău că mâncase un lucru atât de bun și atât de bine prezentat și, în clipa următoare, fără să-și ridice ochii și fără să-și modifice tonul, adăugă:

— Mauricio are defectele lui, ca toată lumea și, cu siguranță, a făcut greșeli. Cine n-a făcut greșeli de care să nu-i pară rău, mai ales când nu poți face nimic. Pentru a le evita, ar trebui să ne gândim la consecințele fiecărui gest, la consecințele imediate, precum și la cele mai depărtate. Și nici măcar

atunci n-am avea siguranță… Mauricio ține mult la tine. Ar face orice și ar renunța la orice, pentru tine. Ar lăsa totul, pentru tine. Chiar ar rupe-o cu tine, dacă ar ști că e lucrul cel mai bun pentru cariera ta, pentru fericirea ta, sau pentru ce-o fi, chestie pe care n-o înțeleg. Și nici nu știu de ce mă bag unde nu-mi fierbe oala.

— Pentru că ești un prieten adevărat, Rabus.

— Nu știu. Eu, cu judecățile morale…

— Eu știu, și faptul că m-ai adus aici și mi-ai povestit lucrurile astea e un gest nobil din partea ta. Dar ce trebuie să conteze pentru mine nu este ce simte Mauricio pentru mine, ci ce simt eu pentru el. Și nu din egoism, ci pentru a evita deciziile echivoce, luate în momente de slăbiciune sau de exaltare. Să te simți dorit e foarte măgulitor pentru oricine, dar mai ales pentru o femeie. Suntem făcute pentru a plăcea și ne simțim împlinite doar când provocăm sentimente tandre. Dar, pentru că sentimentele se pot falsifica și, fie că vrei, fie că nu, se modifică și se sleiesc, trăim într-o stare de perpetuă nesiguranță. Însă nu trebuie să ne aruncăm în brațele primului care ne dorește și se jură că o face pentru totdeauna. Ca să fim drepți, e chiar prea mult. Majoritatea se prefac, și se prefac prost. Îți dai imediat seama ce urmăresc. Nu mă refer doar la chestia cu patul. Și bărbații au nevoie să se simtă doriți. Poate nu toți. Poate tu nu, Rabus. Dacă-i așa, ești norocos. Acum totuși nu vorbim de tine, ci de Mauricio și de mine. Și în legătură cu asta, am spus deja tot ce era de spus.

Rabus își înclină capul și adoptă o expresie de om nătâng, ca și cum dialogul acela dezlânat i-ar fi absorbit toată energia intelectuală. Clotilde reveni la tema gastronomiei pentru a evita o tăcere insuportabilă. Cu ajutorul ei și al altor banalități, ajunseră la finalul mesei. Din fericire, venise fiecare cu mașina și despărțirea a fost rapidă.

După aceea, Clotilde se întrebă dacă în privința lui Mauricio ar fi trebuit să ia o decizie radicală și în ce sens.

Argumentele lui Rabus i se părură inconsistente, dar, amintindu-și de ele, nu putu să evite incertitudinile.

Faptul că nu dorea să intervină în rezolvarea necazurilor lui Mauricio nu se baza doar pe rațiuni morale. Un avocat nu putea fi capricios când era vorba să evite prejudiciul unui client. Dar în acest caz, afacerea lui Mauricio cu fratele lui Porritos nu era problema ei. El se vârâse în încurcătură, pe spinarea ei. Dăduse dovadă de suficientă generozitate iertându-i trădarea.

Totuși, tacit, Clotilde își unise destinul cu cel al lui Mauricio și acum acesta avea nevoie de ea. A nu-i veni în ajutor însemna o ruptură definitivă.

Clotilde cântări această posibilitate fără să deznădăjduiască, dar nu fără scrupule.

După ce luptase mulți ani să se elibereze de presiuni exterioare, se vedea lipsită de experiență în confruntarea cu sine însăși.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât nu auzea nici glasul datoriei, nici pe cel al sentimentului. Orice ar fi făcut, se simțea condamnată la îndoieli și la remușcări.

Până la urmă s-au impus tinerețea și spiritul ei combativ și binevoitor.

Îi telefonă lui Mauricio și îl întrebă cum mergeau lucrurile.

— A, foarte bine. Totul s-a rezolvat în modul cel mai simplu și mai neașteptat.

Pensionarii care-l găzduiseră pe fratele lui Porritos au crezut că le dispăruse o modestă sumă de bani și l-au acuzat de sustragere pe chiriașul lor. Acesta a negat cu vehemență, discuția s-a aprins și, în final, stăpânul casei, fost polițist, a scos din noptieră un pistol și, amenințându-l pe suspect, și-a pus un pardesiu peste pijama și l-a dus la secția de poliție a cartierului. Și, pentru că judecătorul de

la Malaga emisese pe numele lui un ordin de căutare și de arestare, fratele lui Porritos se afla exact în acel moment în drum spre închisoare, cu cătușe la mâini.

Lui Mauricio, incidentul îi luă o mare greutate de pe suflet, dar nu avu cugetul liniștit. De fapt, în chestiunea furtului, vinovăția băiatului nu fusese dovedită, iar acesta nu încetase să-și proclame nevinovăția. Se jură că nu știuse de existența acelor bani și argumentase că nu putea fi atât de prost să-și riște libertatea pentru o sumă insignifiantă, în schimb, exista o aversiune declarată din partea acuzatorului său, care, după câte se părea, avea atârnat portretul lui Franco pe peretele din hol și fredona frecvent *Cara al sol*[46], ceea ce, chiar dacă nu avea legătură directă cu furtul, lăsa să se înțeleagă că nutrea sentimente negative față de persoana acuzatului.

— Așa spun toți, îl întrerupse Clotilde, încă iritată de naivitatea ei în cazul Breto.

Mauricio nu insistă. Tocmai îl înfruntase pe părintele Serapio, care, țipând ca din gură de șarpe, pretindea ca Mauricio să intervină în favoarea băiatului, socotit de el o victimă a prejudecăților sociale și un martir al luptei de clasă.

— Fericiți cei persecutați de justiție!

Mauricio îi răspunse pe un ton tăios. Hoț sau nu, fratele lui Porritos nu respectase condițiile învoirii și, în consecință, normele eliberării condiționate. Dacă părintele Serapio dorea să intervină în favoarea deținutului, era liber s-o facă. Pentru Mauricio chestiunea era definitiv încheiată.

— Și fata, cum o să primească vestea?

— Nu suntem obligați să-i spunem adevărul. Îi spunem că fratele ei a trebuit să se întoarcă la Málaga, ceea ce-i adevărat, și că va veni s-o vadă mai târziu. Și că nu și-a luat rămas-bun de la ea ca să evite durerea despărțirii. Dacă îi vom spune amândoi același lucru, iar pe doamna Marcela n-o

va mânca limba, Porritos ne va crede fără doar și poate.

Așa și făcură. Porritos nu puse la îndoială adevărul celor povestite, dar plecarea fratelui ei o întristă foarte mult. Își pierdu complet pofta de mâncare, descurajând-o pe doamna Marcela, pentru care traiul și mâncatul erau sinonime.

Porritos își petrecea ziua bolind și plângând fără încetare. Nici televizorul nu izbutea s-o însuflețească. Se apropia termenul unei noi internări. Cu gândul de a-și ascunde lehamitea, Mauricio promise că nu va da înapoi până nu va obține reîntoarcerea fratelui ei. Evident, nu avea de gând să-și țină promisiunea. Porritos, care credea orbește în el și nu uita de promisiune, îl chestiona în fiecare zi în legătură cu stadiul demersurilor și al datei la care avea să-l revadă pe Ruby. Mauricio îi dădea răspunsuri evazive blestemându-se pe sine pentru lipsa de corectitudine și pe Porritos că-l obliga să-i toarne baliverne.

Clotilde era și ea mortificată de deznodământul întâmplării. Fusese o adevărată tortură până se hotărî să intervină, iar în final intervenția ei a fost inutilă. Se simți ridicolă și amăgită.

Până la urmă, sătulă să lase deoparte o problemă ce ținea de un aspect important al vieții ei, se hotărî să o confrunte pe Porritos fără să prevină pe nimeni. Cum nu știa nici numele, nici prenumele, nici adresa prezumtivei rivale și cum nu voia ca din pricina unui amănunt să renunțe la planul ei, sună la biroul lui Cervello și întrebă de ghebos. Secretara o informă că domnul Cervello se afla într-o ședință.

— Și la ce oră credeți că termină?

— O, Dumnezeu știe! Dar lăsați-mi numele dumneavoastră și un număr de contact și când iese îl anunț că l-ați căutat.

— E-n regulă. Spuneți-i că sunt Clotilde, de la cabinetul Macabrós.

— A, deci e o problemă legată de cabinet…

— Nu, e o chestiune personală.

— În cazul acesta, fiți bună și așteptați. Să văd dacă-i pot strecura un bilet domnului Cervello.

— Mulțumesc.

Până să revină la aparat, secretara întârzie câteva secunde.

— Domnul Cervello spune că are o zi plină, dar o să încerce să-și facă un loc în agendă dacă puteți veni la birou pe la unu.

Biroul lui Cervello era situat pe promenada San Antonio, într-un apartament vechi. Ascensorul era nou, însă defect. Clotilde urcă pe o scară îngustă până la etajul trei, unde, pe una dintre uși, o placă de alamă anunța simplu:

CERVELLO
Informații

Secretara era o femeie comunicativă, vopsită blondă.

— Am sunat adineaori. Sunt Clotilde.

Secretara o examină cu atenție.

— De la cabinet?

— Da.

— N-ar fi spus nimeni.

— Nu contează. Domnul Cervello poate fi deranjat?

— Era un compliment. Ne pierdem umorul. Domnul Cervello are un client. În orice caz, nu mai e mult. Nu cred să întârzie. Te însoțesc în sala de așteptare.

În sala de așteptare lumina era chioară, iar scrumierele, pline cu mucuri de țigară urât mirositoare. Pe masă erau niște reviste ilustrate foarte uzate și slinoase. Era un interior studiat anume pentru descurajarea oricărei aroganțe.

După jumătate de oră apăru cocoșatul.

— Scumpa mea domnișoară!

— Vă mulțumesc că m-ați primit.

— Dimpotrivă, eu sunt cel care trebuie să mulțumească pentru o vizită atât de neașteptată și de fermecătoare. Îmi pare rău că v-am făcut să așteptați în cocina asta. Și scuzați obscuritatea. Am spus de o mie de ori să fie schimbate becurile, dar secretara mea se încăpățânează să facă economie. E normal: ei îi prisosesc. Ați văzut ce exemplar…

Cu aceste comentarii, acompaniate de un râs ofilit și sacadat, cocoșatul o conduse pe Clotilde într-un birou în care domneau murdăria și dezordinea. După ce se așezară, zise:

— Spuneți-mi cu ce vă pot fi de folos.

— E vorba despre…

Văzând că ezită, cocoșatul adăugă printre dinți:

— Stați liniștită, nu vă grăbiți. La început, le e greu tuturor să-și expună vulnerabilitățile. După aceea, când o iau la vale, nu mai pot fi opriți. Eu, așa cum bănuiți, sunt obișnuit. Aici nu vine nimeni fără vreun motiv… cum să-i spun} scabros?

— Am un prieten…

— Băiat bun. Dar, după modesta mea părere, nu vă merită. Însă e de treabă. Acum, ce căutați dumneavoastră, se află la Spitalul din Barceloneta, salonul 62. Internată alaltăieri. Dacă aceasta este informația după care ați venit, acum o aveți. În plus, dacă doriți și un sfat prietenesc, vă spun că nu rentează. Are zilele numărate, iar boala care o răpune e contagioasă. N-o înfruntați. N-aveți decât de pierdut și n-are rost. Prietenul pe care îl aveți ține numai la dumneavoastră.

— La atât mi se rezumă fișa?

— Nu. În fișierul meu există numai date. Unde, când, cu cine. „De ce” există doar în sinea mea, pentru amuzament. La ora adevărului nu are nicio relevanță și nu ajută la nimic.

Deschise un sertar și scoase o cutie de lemn. Clotilde se gândi că voia să-i arate niște fotografii compromițătoare, dar cocoșatul scoase un trabuc ieftin pe care și-l înfipse între buze.

— Vă deranjează dacă fumez? Mi s-a interzis, dar, mă rog; --

În timp ce-și aprindea țigara de foi se uita pieziș la Clotilde. Apoi, pentru că ea nu zicea nimic, adăugă:

— Să nu credeți că vă urmăresc, pe dumneavoastră sau pe prietenul dumneavoastră. Ar fi o plăcere să vă urmăresc, doar că eu nu mă vâr acolo unde nu sunt chemat. Dacă figurați în arhiva mea, de unde nu transpiră nimic, să nu fiți îngrijorată, faptul se datorează doar unui singur lucru. Dumneavoastră lucrați la un cabinet de mare prestigiu: afaceri importante, oameni străluciți. Personalități ale lumii politice, economice, ale artei… și cine nu-i vulnerabil la critică? Nu e bine să lași lucrurile neterminate. Ulterior, dacă nu e nevoie de ele, cu atât mai bine. Așa cum știți că s-a întâmplat și cu *monsieur* Pasquine. Dacă l-aș fi avut în colimator, am fi avut un necaz mai puțin. Să-l am în colimator înseamnă să-l am sub ochi, se înțelege. De ce nu vă căsătoriți? Nu cu franțuzul! Cu dentistul! Câștigă bine și dacă o faceți vă rezolvați aproape toate problemele…

— Domnule Cervello, n-am venit să discutăm despre viața mea particulară.

— Sunteți sigură?

— Absolut sigură. Am venit să vă cer o informație și o favoare. Asta nu schimbă natura relațiilor noastre. Informația mi-ați dat-o. În legătură cu favoarea vă rămân îndatorată. Sper să mă pot achita cu ceva asemănător, însă nu de același gen. Dar până atunci, să rămână fiecare în banca lui.

Cocoșatul adoptă o atitudine între îndurerat și mucalit.

— Nu văd de ce n-am putea fi prieteni.

— Am destule motive, dar așa cum ați spus adineaori, de ce-ul este irelevant. Așa că să ne limităm la planul strict profesional. Acolo vă respect. În altele nu. Dacă vă doriți prietenia mea,

trebuie s-o câştigaţi, dar n-o puteţi face cu şiretlicuri şi indecenţe. Nu vreau să fiu nepoliticoasă, domnule Cervello, dar ştiu când trebuie descurajat un bărbat.

Cocoşatul sări din scaunul rotativ pe care se cocoţase la început.

— Am vreo vină că sunt aşa cum sunt? întrebă cu un geamăt uşor.

Clotilde se ridică şi ea şi se îndreptă spre uşă. Înainte să iasă se întoarse şi spuse:

— Dacă vreţi să-mi cunoaşteţi părerea, da.

Pe stradă se întrebă dacă nu fusese prea dură cu infirmul, dar se linişti imediat. Nu simţea pentru el nicio părere de rău, dar, cu toate că Cervello putea fi un duşman periculos, instinctul îi spunea că mai era până să se ajungă la o situaţie de antipatie şi că, deocamdată, jocul îl amuza pe cocoşat.

Mai târziu, la poarta spitalului, orgoliul şi aplombul i se evaporaseră.

Dar, pentru că se afla deja acolo, îşi luă inima în dinţi şi se duse direct la salonul indicat de detectiv, bătu uşor la uşă şi intră fără să aştepte vreun răspuns.

Încăperea avea două paturi metalice, cu o draperie de pânză uşoară, de un albastru spălăcit, între ele. Fereastra deschisă, cu jaluzelele coborâte până la jumătate, lăsa să pătrundă răcoarea unei brize. Un colţ al încăperii era puternic luminat de razele oblice ale soarelui, iar restul, prin contrast, rămânea în penumbră. În pofida aerului ce pătrundea prin fereastră, atmosfera era morbidă, impregnată cu miros de medicamente şi de descompuneri organice.

Patul de la geam era liber şi nefăcut. Salteaua era acoperită cu o muşama albă. Sub pat se vedea un ţucal de plastic. În celălalt pat dormea o femeie cadaverică. Clotilde simţi că-i îngheaţă sângele în vene. Perspectiva de a se prezenta în faţa acelei femei, detestată în forul ei interior, îi inducea o timiditate apăsătoare, de parcă impresia şi, în

consecință, părerea pe care Porritos și-ar fi făcut-o despre ea ar fi fost hotărâtoare pentru propria stimă de sine.

Rămase tăcută, în liniștea încăperii, scrutând-o pe bolnavă. După un timp apăru o infirmieră de vârstă mijlocie.

— Cine v-a lăsat să intrați?

— Nimeni. Dar nici nu m-a împiedicat cineva.

— Sunteți din familia bolnavei?

— Prietenă. Cum se simte?

— După cum se vede.

— Dacă-i vorbesc, înțelege?

— Da. O ținem puțin sedată, dar mintea ei e ca și a mea sau ca a dumneavoastră. N-o obosiți. Dacă puteți, veniți în altă zi. De aici nu se mișcă. A, și să nu atingeți nimic.

— Nu vă îngrijorați. Mă străduiesc să nu deranjez.

— Să deranjați, nu, dimpotrivă. Îi place anturajul, ca orișicui. Dar pe ei nu-i vizitează nimeni. Totuși, la ea mai vine un preot nebun, prietenul ei… și se opri. Dar la ceilalți, parcă ar fi deja morți.

— Și n-ar fi mai bine…?

— Nu știu. Faceți cum doriți. La revedere.

Infirmiera dispăru la fel de brusc cum apăruse. Atitudinea ei lăsa să se înțeleagă că, obișnuită cu bolnavi în fază terminală, problemele oamenilor sănătoși i se păreau niște fleacuri.

Clotilde începea să aibă îndoieli că femeia din salon era, într-adevăr, Porritos. Nu existau niciun fel de date pe care să le verifice. Se apropie de pat. Pe noptieră nu se aflau decât un pahar gol, de plastic, o sticlă de apă și o stampă cu Arhanghelul Gabriel, cu coif, platoșă și spadă. Deschise sertarul noptierei. Înăuntru se aflau o batistă curată și călcată și un portofel de plastic cu închizătoare aurită. Portofelul conținea o carte de identitate și o fotografie. În fotografie îl recunoscu pe Mauricio, dar nu și pe femeia de lângă el, deși, fără îndoială,

era aceeași pe care o vedea acum în fața ochilor. Fotografia fusese făcută vara, pe o plajă, sub un acoperiș de trestie. Le puse pe toate la locul lor și închise sertarul.

Auzind zgomotul, bolnava clipi. Clotilde interpretă asta ca pe-o invitație și-i șopti la ureche:

— Sunt Clotilde. Știi care: prietena lui Mauricio. Ar fi trebuit să ne cunoaștem de mult. Sau poate nu. Nu contează. Am făcut-o acum.

Nimic din înfățișarea bolnavei nu lăsa să se înțeleagă că ar fi înregistrat mesajul. Clotilde a adăugat:

— Pot să fac ceva pentru tine?

Văzând că nu primește niciun răspuns, socoti că era inutil să-i mai vorbească. Ea și cu Porritos făceau parte din două lumi ireconciliabile. Imaginea lui Mauricio le unea într-un mod superficial, iar singurătatea într-unul mai profund. Dincolo de asta, nu exista comunicare. Blestemul i-ar fi putut ajunge pe toți, dar nu s-a întâmplat așa. Doar Porritos sucombase. Totuși, în nefericirea ei, nu exista nimic romantic. Clotilde nu a fost încercată de vreun sentiment de rivalitate sau de vreo părere de rău: doar de sentimentul absurdului, care ajungea acum la ea în virtutea unui plan atât de arbitrar și de nedrept precum cel ce se înverșunase împotriva lui Porritos.

Porritos murea lăsându-le moștenire o deșertăciune ce avea să-i însoțească tot restul vieții lor. Comparate cu acel amor fatal, propriile-i sentimente îi păreau insignifiante și nestatornice.

Ieși pe vârfuri. Luă un taxi de la poarta spitalului și-i dădu șoferului adresa de la cabinet.

La jumătatea drumului, pe neașteptate, izbucni în plâns. Șoferul nu știa ce să facă.

— Vă simțiți bine?

— Da. Nu-i nimic. N-aveți, din întâmplare, un Kleenex?

— Nu. Eu folosesc batiste, și nu-s prea curios, dacă e s-o zic pe aia dreaptă. Doriți să vă duc într-

un loc anume?

Întrebarea nu era atât de deplasată pe cât părea.

— Duceți-mă acasă, vă rog.

— În astfel de situații, e cel mai bine. Când avem necazuri, nicăieri nu-i ca acasă. Dar trebuie să-mi dați adresa.

Din fericire, nu era nimeni acasă. Clotilde se prăbuși pe pat și plânse o vreme fără să știe de ce. Când se liniști, se ridică, bău câteva pahare cu apă, apoi sună la birou și-și ceru scuze pentru absență. Apoi făcu un duș, se spălă pe cap, își luă haine curate și ieși în stradă.

Trecând prin dreptul portarului, acesta îi înmână o scrisoare.

— E pentru dumneavoastră. A sosit chiar acum, de departe.

Era de la Verónica.

Clotilde nu mai știa nimic despre verișoara ei de la fuga acesteia cu Rubén și, cu toate că se gândea la ea și se întreba deseori cum i-o fi mergând, nu se încumeta să ceară informații de la unchiul Manuel, cu care continua să fie în relații proaste. Acum, scrisoarea venea să-i satisfacă această curiozitate.

După fuga lor de la Barcelona, Rubén și Verónica locuiau la Tel Aviv. Erau fericiți, erau tot îndrăgostiți și conviețuirea le oferea multe bucurii și satisfacții în pofida diferențelor de tot felul care existau între ei. Verónica încercase, fără succes, să-și găsească de lucru. Cu toate că țara traversa o perioadă dificilă, nu încetau să sosească valuri de emigranți, mulți dintre ei cu o bună pregătire profesională, cu competențe în toate domeniile. Asta, precum și faptul că nu era evreică și nu vorbea ivrit, i-a zădărnicit toate încercările. Acum, avea în proiect să deschidă un magazin de haine sau poate de accesorii în Dizengoff, niște galerii comerciale din centrul Tel Avivului.

Părea foarte însuflețită.

Scrisoarea se termina așa: „De ce nu veniți să ne vedeți, tu și cu Mauricio? Evident, dacă mai sunteți împreună. Sper să o faceți, pentru că mi-ar prinde cum nu se poate mai bine. În casă e loc destul și, pentru că suntem rude, există și încredere. Hai, faceți-vă curaj și veniți. O să mergem la Ierusalim, o să obținem indulgențe și o să facem excursii fantastice."

Clotildei i se păru o invitație căzută din cer.

În aceeași seară vorbi despre asta cu Mauricio.

— Le ducem o bombă, spuse el.

— Nesuferitule!

Lui Mauricio i se părea cu neputință să plece de la serviciu, dar Clotilde insistă știind că se bizuia pe complicitatea lui Rabus. Îi telefonă și se puseră de acord. A doua zi, Rabus vorbi cu Mauricio fără să amintească de conversația din ajun.

— De ce nu-ți iei o vacanță?

— Asta îmi spunea deunăzi și Clotilde. Că doar nu suntem slugi.

— S-ar putea să fim.

— Și cu munca?

— Se rezolvă. Secretara dă niște telefoane, schimbă niște programări și asta-i tot. Ca și cum ai fi luat o gripă.

— Așa rău am ajuns?

— Ești obosit. Dacă nu te oprești și nu te odihnești, poți ajunge la leșin, și atunci chiar că e o problemă serioasă.

*

Verónica și Rubén locuiau într-un apartament drăguț și spațios, în apropierea zidului de la Jaffa. De pe terasă se vedeau bastioanele și, dincolo de ele, promenada de pe țărmul mării, edificiile moderne și luminile Tel Avivului.

La asfințit, soarele se ascundea în mare și începea să adie o briză călduță ce domolea zăpușeala. Atunci, se așezau toți patru pe terasă și comentau întâmplările zilei.

Temele de discuție nu le lipseau niciodată.

— Tel Avivul e un oraș plăcut, spuse Clotilde, în schimb Ierusalimul nu mi-a plăcut deloc. E urât și opresiv. De-a lungul istoriei, evreii, musulmanii și creștinii au făcut din el capitala mondială a misoginismului.

— Bravo, exclamă Verónica.

Încurajată de verișoara ei, Clotilde continuă să peroreze:

— Zidul Plângerii mi s-a părut… de plâns. Scenografia e impunătoare, dar spectacolul cu bărbați în toată firea dându-se cu capul de el, psalmodiind versete, e ridicol și apăsător.

Mauricio era de aceeași părere, dar tăcea din respect pentru amfitrion. Verónica îi dădu dreptate Clotildei, iar Rubén, devenit ținta nemeritată a criticilor, râse și le lăsa să vorbească. În sinea lui era de acord cu oaspeții săi, dar câteodată se simțea dator să răspundă la critici, obligat în parte de dorința de a pune lucrurile la punct, în parte de legile ospitalității. Dar să tacă, în loc să răspundă, i s-ar fi părut o impolitețe.

— Să nu credeți că eu văd cu ochi buni ceea ce vi se pare vouă un amestec de supraputere și abuz. Pe mine, extremiștii religioși mă enervează mai mult decât pe voi, ei care ruinează vechiul vis al unei țări laice, moderne și cosmopolite, trei caracteristici ale atitudinii intelectuale evreiești în ultimele secole. Și mă doare să văd cum copii născuți în Israel și moștenitori ai acestei utopii sunt obligați să se consacre studiului unor texte confuze, arhaice și, în bună măsură, absurde, în loc să crească în deplină libertate. Dar nu trebuie să judecați cu severitate o religie, sau un fel de a înțelege religia, doar pentru că nu seamănă cu a voastră. Și să nu-mi spuneți că nu sunteți creștini, pentru că sunteți, deși vă proclamați atei și afirmați că religia e opiumul popoarelor. Voi, creștinii, aveți o religie atât de comodă, încât îi puteți aparține fără să vă dați seama. Deseori aud, sau citesc, că un creștin zice: sunt credincios, dar nu

practicant. Absurd și derizoriu! Doar creștinismul e capabil să ofere atâtea facilități clientelei sale. Creștinismul e o religie de origine romană, adică religia unei societăți atât de stabile și de opulente, încât poate renunța la simboluri, și atât de sigură și de protejată de atacuri externe, încât își îngăduie să aibă zei aiuriți și să permită practicarea cultului acasă.

Evreii, ca și arabii, n-au avut niciodată asemenea aspirații. Vreme de mii de ani, fie că erau nomazi, fie că erau izolați, n-au avut niciodată un cămin solid și stabil, unde Dumnezeu, sau zeii, să-i viziteze la domiciliu. Pentru a se întâlni cu divinitatea erau nevoiți să străbată o jumătate de lume, să traverseze deserturi, să îndure foamea, setea și lipsurile ca să ajungă în final, dacă moartea nu-i surprindea la jumătatea drumului, în fața unui Zid sau a unei Pietre Negre, unde probabil se afla, sau nu se afla, Dumnezeu, dar cel puțin aveau sentimentul că ajungeau undeva, că aveau o identitate la capătul unui traseu lung și dureros.

Prin comparație, Sfântul Mormânt sau Vaticanul sunt fenomene turistice. Ne merge bine. Occidentalii sau occidentalizații, printre care mă număr, concep lumea în termeni estetici. Religia, cultura, politica, toate răspund criteriilor estetice. Armonia, varietatea și ritmul, acestea sunt singurele care contează; conținutul e cel mai puțin important. În arta religioasă occidentală imaginea lui Dumnezeu se schimbă la fiecare douăzeci de ani. Când Europa se plictisește de romanic, inventează goticul; apoi Renașterea, și tot așa, până în ziua de azi. Monarhiile europene sunt un spectacol inventat de Nero și adus la paroxism de Ludovic al XIV-lea. Revoluția Franceză, alt spectacol formidabil. Iar fascismul, ce să mai vorbim.

Din acest motiv nu-i înțelegem pe cei ce concep lumea în termeni filosofici. Nu putem înțelege că cineva venerează o piatră sau se extaziază în fața

unui zid, nu pentru valențele lui artistice sau pentru că acolo ar fi avut loc un fapt prodigios, ci pentru că acolo locuiește divinitatea.

Rubén se lăsa dus cu ușurință de propria-i elocvență și de fluența oarecum arhaică și declamatorie a castilienei sale.

Verónica râdea de el spunând că e un amestec de profet și cântăreț de bolerouri. Rubén nu se supăra. Îi răspundea că nu se vor înțelege niciodată, deoarece el era mistic. În schimb, Mauricio era hegelian, iar Clotilde, calvinistă.

— Și eu? întrebă Verónica.

— Tu, romano-catolică: inteligentă, amuzantă, frumoasă și puțin vicioasă.

— Nu-i adorabil amorașul meu circumcis? făcu Verónica așezându-se pe genunchii lui Rubén.

Dar el o înlătură cu delicatețe și-și continuă discursul.

— Tot ce v-am spus se vede aici în practica cotidiană, nu în teorie. Israelul e un caz unic în lume. Toate țările au avut parte de războaie, nu există teritorii care să nu fi fost câmpul unei bătălii. Toate au fost însă purtate din rațiuni practice. Numai aici s-au comis omoruri în numele Domnului. Pentru a-l apăra pe Iehova de Astarte sau de Jupiter, sau pe Christos de Coran.

— Sau pe Hertzi de Coran, completă Mauricio.

— Hertzi? Ei, cine își mai amintește de Hertzi? Majoritatea israelienilor nu știe cine e Hertzi. Nici măcar n-a auzit de numele lui. Dar toți își amintesc că a existat un plan minuțios de eliminare a stirpei evreiești de pe fața pământului. Și nu doar unul.

— Îngerul exterminator, spuse Mauricio.

Părea că dorise să spună ceva, dar brusc rămase tăcut și vrăjit, de parcă un înger adevărat și tenebros l-ar fi atins cu aripile lui.

După o clipă, dându-și seama că toți se uitau la el și așteptau, spuse grăbit:

— Sursa tuturor relelor e monoteismul.

Făcu o pauză pentru a-și organiza ideile și adăugă:

— Dacă Dumnezeu nu există, iar ființa umană simte că trebuie să creadă într-o entitate superioară, ale cărei intenții de a conduce universul sunt o justificare pentru mister și o scuză pentru groază, atunci e preferabilă o civilizație politeistă. Zeii Olimpului pot fi înspăimântători, dar și simpatici. Un zeu unic, condamnat la o singurătate veșnică, e obligat să fie sever și nemilos.

— Chestiile astea nu le înțeleg, replică Verónica. După mine, cel mai apropiat de divinitate e Manolo Blahnik, dar ce spune el despre monoteism nu stă în picioare. În Mexic am studiat puțin religia aztecă și nu-i nimic de capul ei. Sute de zei, unul mai sângeros decât celălalt. Și urâți ca naiba.

— Ce contează? spuse Clotilde. Toate religiile sunt nefaste. Dar dintre toate, iudaismul e cel mai plin de mătreață.

Mai târziu, în cameră, singură cu Mauricio, adăugă:

— N-am vrut să spun tot ce cred, ca să nu-l jignesc.

— Slavă Domnului.

— Îmi place Rubén, știi? Ar fi păcat să-l supăr aici.

— Să-l superi? Nu te înțeleg.

Mauricio se gândi că, în comparație cu el, vărul său ducea o viață interesantă, palpitantă și plină de sens.

— Țara asta e o entelehie, spuse Clotilde.

A doua zi au fost în deșert și au făcut baie în Marea Moartă. Mauricio și Clotilde auziseră de locul acela ciudat și de proprietățile lui, dar chiar și așa, experiența a fost surprinzătoare.

Era foarte cald, soarele se înfigea în pământul ars, iar apa era liniștită și metalică.

Clotilde și Verónica se unseră pe față cu un nămol cenușiu și vâscos, cumpărat dintr-o stațiune termală, și râdeau una de alta.

Apa mării era atât de concentrată, încât îi ținea deasupra. Mauricio își aminti de fetușii de pe vremea studenției, conservați în flacoane de formol.

După ce au mâncat într-o oază la o cârciumă cu mese din scânduri groase și acoperiș de tablă zincată, s-au așezat să se odihnească la umbra unor arbori stufoși.

— Aici, totul e altfel, constată Mauricio.

— Și asta îți place? întrebă Clotilde.

— Da, pentru că mă face să mă simt departe de toate. E ca și cum te-ai naște din nou. Să te naști nu e foarte amuzant, dar îți achită toate notele de plată, chiar dacă numai până la apariția celor noi.

— Ai vești de la Barcelona?

— Nu, de ce mă întrebi?

— Uneori pari năucit, de parcă, brusc, ai fi foarte departe. Nu te îngrijora, nu e nimic. E normal.

Clotilde nu-l informase despre vizita de la spital, dar în privința relației lor se produsese în sinea ei o schimbare radicală. Acum se simțea mult mai legată de Mauricio, de parcă era și ea responsabilă, alături de el, pentru soarta acelei femei condamnate pe nedrept.

Până la urmă sosi momentul plecării.

Ca de obicei, în seara din ajun au sporovăit pe terasă.

Lui Mauricio, țara i se părea un focar de conflicte insolubile și inutile. Asta îi inducea un sentiment de respingere, dar totodată îl și stimula. Dorea, pe de-o parte, să lase în urmă locul acela și să se întoarcă la normalitate; pe de alta, ar fi rămas acolo un sezon întreg.

Rubén făcea bilanțul situației pentru ca oaspeții lui să plece cu o idee exactă și cuprinzătoare.

— Nu sunt nici optimist, nici pesimist. Optimismul și pesimismul sunt ca horoscopul și tarotul, două forme de prezicere a viitorului în care eu nu cred. În schimb, cred în această țară sau, cel puțin, în acest proiect. În privința pericolului, nu știu, mie mi se pare că, dacă îți riști tot timpul pielea, în loc să te descurajezi, te fortifici. E ca și cum ai trăi un film de aventuri. Mă duc uneori la cinematograf, să văd un film de acțiune, și mă gândesc: păi astea le văd pe stradă, toată ziua. Și, când ies, mă cred Silvester Stalone.

— Asta o spui pentru că ești iresponsabil, zise Verónica. Dacă am fi avut un copil, nu știu dacă ai fi gândit la fel.

O spuse cu atâta seriozitate, încât toți rămaseră cu ochii la ea. Verónica izbucni în râs.

— La naiba! Ce-i cu mutrele astea? Nu sunt însărcinată.

Mauricio, care de câteva ori le surprinse pe Clotilde și Verónica șușotind cu însuflețire, se gândea că Rubén va rămâne puțin timp în Israel dacă nu voia s-o piardă pe Verónica. Nu știa dacă să-i spună sau nu, dar renunță. La urma urmei, tot degeaba, dacă își pun femeile ceva în cap.

*

De îndată ce ajunseră la Barcelona, Mauricio se duse la spital. Porritos intrase în comă. Doctorul Sánchez o socotea ireversibilă.

— Nu avem decât de așteptat.

Mauricio simți o apăsare puternică în piept.

— Nimeni nu te-a iubit și nu te va iubi mai mult, îi spuse Clotilde.

Lui Mauricio nu îi plăcuse ce auzise.

— Nu trebuie să confundăm nefericirea cu grandoarea. Nu e un merit să mori tânăr.

În fiecare seară, după ce-și termina consultațiile, se ducea la spital. Zilele se scurtau văzând cu ochii, aerul era însă cald. Trecură zilele de toamnă, cerul nu era încă înnorat și nu sosiră ploile de noiembrie.

Mauricio dorea să se termine cât mai repede sinistra cadență a așteptării, cu toate că-și dădea seama că dispariția lui Porritos va lăsa un gol în viața lui și se lupta să rupă puternicele legături ce se stabileau, de regulă, cu cei grav bolnavi. Totul părea să se învârtă în jurul muribundei.

Porritos stătu în comă cincisprezece zile.

După ce muri au dus-o la morga din Sancho Dávila. Ea spusese la un moment dat că dorea să fie incinerată, dar părintele Serapio se opuse cu hotărâre argumentând că Biserica nu admitea reducerea trupului omenesc la cenușă și la tot restul.

Mauricio îl întrebă care era motivul acestei interdicții și preotul nu știu ce să-i răspundă. Până la urmă zise:

— Ca să nu se încurce lucrurile la Judecata de Apoi.

Dar, pentru că părintele se ocupa de toate formalitățile,

Mauricio nu vru să-l contrazică. În fond, chestiunea îl lăsa rece și atât argumentele detractorilor, cât și cele ale susținătorilor incinerării i se păreau la fel de inconsistente.

— Prefer ca pământul să se întoarcă la pământ, iar praful la praf, se mulțumi să spună.

Erau amândoi la priveghi. Învârtind un rozariu, doamna Marcela stătu toată după-amiaza într-un fotoliu, gata să plângă. Apoi plecă, spunând că avea de spălat.

— O să vin mâine la înmormântare.

— Liniștiți-vă, doamnă Marcela. Ați făcut pentru Porritos mai mult decât oricine pe lumea asta.

Fraza o făcu să plângă în hohote. Mauricio ar fi plecat și el, dar se jena s-o părăsească pe defunctă.

Pe înserat, sosiră prietenii lui Porritos care o vizitaseră de Crăciun. Cu o zi înainte doamna Marcela găsise numărul lor de telefon și îi anunțase. Veniră cu căruciorul după ei, pentru că

nu avură cu cine să-și lase copilul. Femeia părea mai degrabă îngrijorată decât mâhnită.

— Sărăcuța, n-a făcut nimic să merite așa ceva, nu credeți?

Dar cum nu-i răspunse nimeni, repetă întrebarea. Soțul ei se răsti:

— Taci, fir-ar să fie, că așa-s căile Domnului.

Auzindu-i vocea copilul începu să urle și plecară.

După un timp apăru Brihuegas. Dând cu ochii de el,

Mauricio se bucură. Vechiul luptător se îmbrăcase cu un soi de eleganță. Cum era o zi ploioasă, purta un pardesiu scurt, verde-închis.

— Am venit să dau onorul unui vechi tovarăș de luptă.

— Atunci, am să profit de ocazie ca să beau ceva, zise Mauricio. Azi n-am mâncat aproape nimic și sunt leșinat. Mă întorc în jumătate de oră și-mi povestești ce mai faci.

De cealaltă parte a drumului existau două cafenele închise. Începuse din nou să plouă. Coti la capătul străzii și după câțiva metri găsi o cârciumă goală și urâtă. Se așeză la o masă și ceru o porție de *tortilla* și o bere. N-avea poftă și nu-l stimula nici locul, nici *tortilla* rece și tare.

Când era pe terminate, îl văzu pe Brihuegas precipitându-se în local. Mauricio era contrariat, căci se gândise că va sta mai mult de vorbă cu fostul său coleg de corvezi, îi făcu semn, dar celălalt se duse direct la tejghea, își scoase pardesiul, îl scutură și ceru un pahar de vin. Când se întoarse, îl zări pe Mauricio. Își umplu paharul din nou și se așeză la masă.

— Deja pleci?

— Omul ăla e bun de legat.

— Cine?

— Rahatul ăla de preot.

— Ce s-a întâmplat?

După plecarea lui Mauricio, părintele Serajpio începuse să profereze insulte la adresa lui Brihuegas. Îl acuzase de lașitate, necinste și corupție.

— Mi s-a căcat în cap, nu alta. Și cu țipete din toți rărunchii. Se auzeau în toată morga insultele lui. Închipuie-ți, le auzea toată lumea, chiar și morții! Nu i-am răspuns, de bună seamă, din respect pentru loc și, mai ales, pentru defunctă, îți poți închipui? Cu mortul de față!

— Nu pune la inimă! E mult mai rănit decât crede el însuși.

Brihuegas își bău vinul și începu să se uite la masă într-un mod ciudat, prin fundul paharului.

— Anii trec, lucrurile se schimbă, însă unii se încăpățânează să trăiască în clandestinitate. De parcă le-ar lipsi dictatura. Nu știu altceva decât să se plângă și să protesteze. Să meargă împotriva curentului, să dea năvală peste orice, sperând că vor fi arestați, de parcă în felul ăsta ar contribui la cauză. Treaba lor! Poporul îi va da la o parte, iar istoria va uita că au existat. Trebuie să te adaptezi la realitate, amice. Dacă nu te adaptezi, ești pierdut… Și bietul mort alături! Își propti lăboaiele pe masă și se ridică. Bun, am plecat. Chestiile astea mă mâhnesc, mai ales într-o situație ca asta.

— Să nu plătești! Am cinat și te-am invitat.

— Încerc să vin mâine la înmormântare. O să-mi fie foarte greu, dar o să încerc. Mă fac luntre și punte și tot vin. Cu Porritos se sfârșește o epocă. Chiar dacă unii nu vor să recunoască, așa este. Mâine va fi înmormântată o întreagă epocă. S-a dus totul naibii.

Mauricio se întreba ce făcuse Porritos ca să merite calificativul de simbol, pe care i-l atribuia acum vechiul luptător. Probabil, pe vremea aceea era mascota acelui grup stupid și prefăcut, un scurt moment de frivolitate într-o viață plină de pericole, griji și suspiciuni. Poate că, în mod inconștient, ea încercase să scape de tristul ei rol decorativ

aruncându-se în brațele lui Mauricio. Cu el își încercase șansa de a duce o viață obișnuită, mai apropiată de realitate. Soarta însă i se pusese de-a curmezișul și acum zăcea convertită încă o dată în simbolul unei iluzii pierdute, lichidată de ceva nou, teribil și obscur, împotrivindu-se celor ce nu prețuiau nici învoielile, nici rugămințile.

Afară, ploaia se întețise. Revenind la priveghi, constată că părintele Serapio plecase. În locul lui îl întâlni pe Manolo Villares.

— Am venit, gândindu-mă că poate ai nevoie de mine. Dar văzând că nu e nimeni mă gândeam să plec. Băiete, încep să mă enervez. Una e să faci autopsii la facultate și alta să rămâi singur cu un batalion de cadavre, asta cu tot respectul.

— N-ai idee cât de mult mă bucur că ai venit, Rabus. Și eu mă pregătesc să plec. Cred că e ora închiderii și aici nu mai avem ce face. Ai mâncat?

— Ca un lup. Tu?

— Așa și așa. Hai să bem ceva. Nu vreau să rămân singur și n-am niciun chef s-o sun pe Clotilde.

— E normal. Mergem la curve?

— Nu. Mă mulțumesc cu un pahar.

*

La înmormântarea lui Porritos venise mai multă lume decât prevăzuse Mauricio. Printre cei prezenți recunoscu perechea de la ferometalul din Santa Coloma și bănuia că veniseră și alți membri ai asociației din cartier. Acolo, Porritos era cunoscută. Mai toți erau îmbrăcați cum se nimerise, de parcă își întrerupseseră pentru o clipă treburile ca să vină la înmormântare. Pe una dintre ultimele bănci stătea Brihuegas. Mauricio se așeză în față. Alături de el stătea doamna Marcela, însoțită de fiica ei, care nu înceta să zâmbească la toată lumea, de parcă s-ar fi aflat la o sindrofie.

Slujba a fost oficiată de părintele Serapio. Mauricio nu-l văzuse niciodată în exercițiul funcțiilor sacerdotale și, văzând acum cum

gesticula și articula formulele ritualice îmbrăcat într-o casulă de tergal, i se păru că asistă la o parodie. Predica a fost lungă și încâlcită. Probabil că părintele era băut căci i se împleticea limba. După mai multe generalități și repetiții, își pierdu firul discursului. Apoi, îl reluă pe un ton mai ferm:

— Persoana de care ne despărțim astăzi a fost ca un înger. Știu că pentru vremurile pe care le trăim acest concept e nepotrivit. Acum, știința explică orice, iar ce nu explică, sau nu admite, trece drept fantezie sau prostie. Să vorbești despre îngeri pare un subiect pentru copii sau poponari. Credeți ce vreți despre mine. Dar a existat o vreme a dificultăților și a spaimei, când idealurile și demnitatea se plăteau scump, iar efortul nu se făcea pentru vreo retribuție; în perioada de care vă vorbesc, ea a fost ca un înger trimis să încurajeze și să consoleze în momentele de slăbiciune. E cineva care știe la ce mă refer, deși nu-și amintește ori nu vrea să-și amintească. Alții, care își amintesc, ar putea spune că Porritos nu se comporta întotdeauna ca un înger, că atitudinea ei nu era exemplară. Dar Sfântul Augustin a spus că îngerii nu sunt ceea ce sunt pentru că sufletul lor ar fi neprihănit, ci pentru că ei trebuie să fie trimiși. Și în acest sens… Mă rog, ce mai, cu ea se sfârșește o epocă.

Tăcu din nou, cuprins de emoție, scuipă, bălmăji o sudalmă pe care microfonul o difuză în toată capela și se retrase.

Pe Mauricio îl impresionă faptul că atât părintele Serapio, cât și Brihuegas avură aceeași părere fără să se fi pus, în prealabil, de acord. Din pură întâmplare, fără să fi hotărât, fără să fi intervenit și fără să fi întrunit niciuna dintre condițiile cerute, Porritos sfârșise prin a reprezenta durerea și furia unei generații. Mauricio cunoscuse o altă față a personalității ei, poate cea mai intimă, dar poate și cea mai puțin relevantă.

Mauricio se gândi că poate ar fi trebuit să se audă ceva muzică, poate una dintre acele *rancheras* pe care Porritos le cântase cu atâta dăruire și atât de puțin umor la adunările părintelui Serapio.

Când ieși în stradă, mai multe persoane se apropiară de Mauricio și îi prezentară condoleanțe. Mauricio nu știuse cum să se comporte, dar, pentru că nu voia să-i dezamăgească pe oamenii aceia cumsecade, adoptă o atitudine circumspectă și mulțumi pentru cuvintele ce-i fuseseră adresate.

Cerul era în continuare acoperit de nori, dar nu ploua.

După slujba de înmormântare se pomeni singur la ușa capelei. Angajații pompelor funebre scoseseră sicriul cu mare grijă, iar de la recepție îl informară că mașina mortuară plecase spre cimitir, urmată de părintele Serapio cu motocicleta lui rablagită. Doamna Marcela și fiica plecaseră și ele, la fel și Brihuegas. Rabus nu asistase, pentru că trebuise să fie la cabinet.

Mauricio era descumpănit. Tot ce știa era că părintele Serapio obținuse un loc de veci în Cimitirul de sud-est.

Pe neașteptate, o văzu pe Clotilde.

— Bună.

— Nu te-am văzut în capelă.

— N-am fost acolo. Am venit pentru tine. Te însoțesc la cimitir. Ești cu mașina?

— Da, e în parcare.

— Slavă Domnului, eu am venit cu un taxi.

— Nu știu unde e mormântul.

— Întrebăm.

Mai târziu, când groparii sigilară mormântul cu mortar, părintele Serapio dădu mâna cu Clotilde.

— Acum vă puteți căsători, spuse fără tact.

— Și să nu te mai vedem, replică Mauricio.

— Mă rog, acum e liniște și urmează împărăția Cerurilor. Mauricio se uită după el cum înainta

sprinten pe cărarea de prundiș. Groparii se apropiară.

— Noi am terminat, domnule.

Clotilde le întinse un bacșiș.

La întoarcere, se blocară în traficul de pe Calle Balmes. Era lume multă și se auzea un cor de claxoane.

— Nu știu ce se întâmplă, spuse Clotilde.

Mauricio nu scoase o vorbă tot drumul.

— O fi vreo manifestație.

— Nu, pare ceva festiv.

Coborî geamul și-l chestionă pe un pieton în legătură cu motivul tămbălăului.

— Am câștigat.

— Ce?

— Cum ce? Olimpiada! A spus-o Saramanch: *La viile de Barcelone*!

— Mare scofală! Și când o să fie?

Clotilde ridică geamul.

— În ’92.

— Vrei să ne căsătorim până atunci?

— Cere-mi-o cum se cuvine, zise Clotilde.

Epilog

Mitologiile unor vechi civilizații precum cele ale Mesopotamiei și ale Americii Centrale dau ca sigură prezența trecătoare pe pământ a unei stirpe de giganți, sau de titani, zămisliți în păcat și înclinați spre rău și violență cu o perversitate consubstanțială naturii lor. Mitologiile coincid și atunci când ne spun ce au însemnat aceste ființe de origine tenebroasă și cu destin tragic, care i-au învățat pe oameni lucruri ce le-au îngăduit acestora să stăpânească lumea: focul, agricultura, scrierea, medicina, divinația și horoscoapele, tehnica prelucrării metalelor și a turnării statuilor, de pe urma cărora aveau să apară idolii, precum și făurirea și meșteșugul armelor. Nu există un consens în privința acestor contribuții: dacă au fost bune sau rele sau dacă oamenii ar fi putut supraviețui și în lipsa lor. Dar există unul în privința dispariției acestei rase: cu armele pe care le-au născocit, s-au luptat între ei până au dispărut toți, fără excepție. După unele versiuni, oasele lor, adunate în grămezi, se află la originea munților. Altă versiune menționează, în trecere, că un grup restrâns de indivizi, care uneori sunt îngeri, alteori oameni, deplânge de prisos amintirea lor în eternitate.

---

[1] Instituto de enseñanza de finanzas y administración de empresas, institut de învățământ superior de elită pe vremea lui Franco (Facultatea de Economie și de Administrare a întreprinderilor).

[2] Universitatea iezuită de la Vascongadas.

[3] Partido Socialista Obrero Español (Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol).

[4] Partidul Socialist din Catalonia.

[5] Ciudat (engl.).

[6] Cu totul altceva (fr.).

[7] Lucru fără valoare, lipsit de importanță, fleac (fr.).

[8] Cântec popular din America Latină.

[9] Aluzie la luptele cu tauri unde toreadorul oferă publicului, în chip de ofrandă, urechea animalului ucis.

[10] *La Regenta,* roman din secolul al XIX-lea, scris de Leopoldo Alas Clarín și considerat o capodoperă a literaturii spaniole. Regenta, Vetusta, don Álvaro Mesía și don Fermín de Pas sunt personajele acestui roman.

[11] Numele unei gorile albinoase aflate în anii '60 la Grădina Zoologică din Barcelona.

[12] În 1938, în timpul Războiului Civil din Spania, în această localitate a avut loc o celebră bătălie, care a început printr-o ofensivă republicană, a fost câștigată însă de franchiști și a constituit preludiul căderii Cataloniei.

[13] Aluzie la o sărbătoare populară din nordul Spaniei.

[14] Pe durata sărbătorilor de San José, la Valencia se aprind focuri în locuri publice, în care sunt arse măști cu caracter burlesc, confecționate din lemn și carton.

[15] Emilio Castelar, scriitor și om politic spaniol din secolul al XIX-lea. A fost ministru de stat, iar în 1873, șeful guvernului primei republici.

[16] Băutură digestivă din partea de nord a Spaniei.

[17] Ce facem și ce vom face (catalană).

[18] Bordel (fr.)

[19] Brutărie (fr.)

[20] Veșmântul lung, larg și cu glugă al musulmanilor marocani.

[21] Șalul cu care o anumită categorie de musulmani își înfășoară capul.

[22] Îl caut pe domnul Pasquine (fr.).

[23] Domnul Pasquine e acolo, domnișoară. Vă așteaptă de câtva timp (fr.).

[24] Dar iată! Clientul nostru... Sosește cu o întârziere de cinci minute... Poate a avut un accident (fr.).

[25] Se numește domnul Weissmüller, vedeți, ca neuitatul interpret al lui Tarzan în filmele de odinioară, de la Hollywood (fr.).

[26] Alo, tu eşti, iubi ? (fr.)

[27] Nu te nelinişti, iubi. Se rezolvă... Iubi și-a pierdut toți banii la Cazinou (fr.).

[28] Uitați, hârtiile, domnule Weissmüller... (fr.)

[29] Nu acum! Suntem pe cale de a semna nişte documente foarte importante (fr.).

[30] Dar e iubi a dumneavoastră, domnule Weissmüller (fr.).

[31] Hai, hai, că mă plictisiți! (fr.)

[32] Da, da, semnați, domnişoară. De asta ați venit de la Barcelona. Domnul Macabros mi-a trimis împuternicirea (fr.)

[33] Vă invit la masa de prânz. Din nefericire eu trebuie să plec imediat, dar dumneavoastră puteți rămâne să mâncați la hotel și să treceți nota în contul camerei mele. La revedere, domnule Pasquine (fr.).

[34] Ah, da, da, documentul. O să vă trimit o copie la hotel. Sau mai degrabă o să fac să vă parvină imediat una la Barcelona. în frumosul oraș Barcelona (fr.).

[35] Fructe de mare, foarte apreciate în Spania.

[36] Dar Barcelona e un oraș foarte important (fr.).

[37] Voi, catalanii, nu apreciați ceea ce aveți (fr.).

[38] Voi, catalanii, nu apreciați ceea ce aveți (fr.).

[39] Nu vreau să vă deranjez, vreau doar să vă spun bună seara (fr.).

[40] Plecați deja, domnule Doudou (fr.).

[41] Da. Cum se spune: devreme te culci, devreme te trezești... (fr; engl.).

[42] De la *erotic spanking*, practicarea unei flagelări ușoare de către unul sau ambii parteneri ai unui cuplu.

[43] În catalană, *Generalitat* denumește guvernul autonom din Catalonia.

[44] Liceo, teatrul și opera din Barcelona, funcționează în aceeași clădire, situată pe Rambla, artera turistică a orașului.

[45] La modă (fr.).

[46] Cu fața spre soare (sp.).

Cuprins

Table of Contents